

הרשימה המשותפת

ע"י ב"כ עוה"ד חסן ג'בארין ו/או הדיל אבו סאלח
ו/או לובנא תומא ו/או אריאל רמז ו/או סוהאד
בשארה ו/או מאיסאנה מוראני ו/או סלאם ארשיד
ו/או מונא חדאד ו/או סומא בשיר
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט
הערבי בישראל
רחוב יפו 94, חיפה, טל: 04-9501610; נייד: 050-
6361808; פקס: 04-9503140,
דוא"ל: adalah@adalah.org

המעוררת

נגד

1. **ועדת הבחירות המרכזית לבחירות לכנסת ה-26**
ע"י היועץ המשפטי של הוועדה
הכנסת
2. **הליכוד**
על ידי ב"כ עו"ד אילן בומבך ואחרים
מרחוב וייצמן 2 (מגדל אמות השקעות, קומה 14), תל אביב-יפו
טל: 03-6932090; פקס: 03-6932091, דוא"ל: ilan@bombachlaw.co.il
3. **היועצת המשפטית לממשלה (משיב פורמאלי)**
על ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רחוב צלאח אלדין, 29, ירושלים
טל: 073-39253542; פקס: 02-6467011
בדואר אלקטרוני: HCJ-dep@justice.gov.il
4. **הכנסת**
ע"י לשכת היועץ המשפטי של הכנסת
הכנסת

המשיבים

ערעור בחירות

המעוררת מתכבדת להגיש ערעור זה לפי סעיף 64(א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט–1969, על החלטת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26 מיום 23.9.2026, שפסלה את המעוררת מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-26.

תמצית טיעוני הערעור

1. ערעור זה מוגש כנגד החלטת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26 (להלן: "ועדת הבחירות" או "המשיבה 1") בפ"מ 6/26 מיום 23.09.2026, לפיה התקבלה בקשת הפסילה שהוגשה ע"י מפגלת הליכוד (להלן: "המשיבה 2"), ברוב של 18 חברים מול 5 ונמנע אחד. החלטת הפסילה הסתמכה הן על עילת הפסילה הקבועה בסעיף 7א(א)(1) לחוק-יסוד: הכנסת, שעניינה שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, והן על עילת הפסילה הקבועה בסעיף 7א(א)(3) לחוק-היסוד, שעניינה תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

== מצ"ב העתק מהחלטת ועדת הבחירות המרכזית מיום 23.09.2026 כנספח מע/א.

== מצ"ב העתק בקשת הפסילה של המשיבה 2 כנספח מע/ב.

2. דין החלטת ועדת הבחירות להתבטל בהיותה בלתי מבוססת על תשתית עובדתית ראויה, רלוונטית ומספקת; התקבלה ללא דיון ענייני ותוך התעלמות מן הפסיקה המחייבת של בית המשפט העליון, כפי שזו הובאה בתגובת המערער, בעמדת היועצת המשפטית לממשלה ובהבהרות יושב ראש ועדת הבחירות.

3. ועדת הבחירות לא נתנה משקל לכך שרובם המכריע של הנושאים שהועלו על ידי המשיבה 2, כמו גם הראיות לכאורה שהוצגו – וזאת אף מבלי להידרש לשאלת אמיתות תוכנם – הועלו בעבר ונדחו הן על ידי בית המשפט הנכבד והן על ידי ועדת הבחירות.

4. כמו כן, הבקשה אינה עומדת באמות המידה שנקבעו בפסיקה לעניין פסילת רשימה, ובראשן הדרישה כי הראיות יהיו ברורות, חד משמעיות ומשכנעות.

5. מכל מקום, הבקשה רחוקה מאוד מלהציג מסה קריטית של ראיות שיש בה כדי להצדיק את פסילת התמודדותה של המערערת לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת.

6. חשוב מכל, לא הוגשו נגד המערערת או מרכיביה (חד"ש, תע"ל או בל"ד) בקשות פסילה שאושרו על ידי ועדת הבחירות המרכזית בבחירות לכנסת ה-25.

7. התגובות שהוגשו מטעם המערערת, בצירוף התצהיר מטעם נציג המערערת וכן דברי באי כוחה אשר ייצגו אותה בפני ועדת הבחירות, מהווים חלק בלתי נפרד מערעור זה.

8. היועצת המשפטית לממשלה התנגדה לפסילת המערערת.

== מצ"ב העתק תשובת המערערת לבקשות הפסילה כנגדה כנספח מע/ג.

== מצ"ב העתק עמדת היועצת המשפטית לממשלה כנספח מע/ד.

== מצ"ב העתק פרוטוקול הדיון בוועדת הבחירות המרכזית מיום 23.9.2026 כנספח מע/ה.

המערכות

9. המערכות, הרשימה המשותפת, הוקמה לקראת הבחירות לכנסת ה-20. בבחירות לכנסות ה-22 וה-23 הייתה הרשימה מורכבת מארבע המפלגות הערביות: חד"ש, תע"ל, בל"ד ורע"ם.

10. בבחירות לכנסת ה-24 התמודדה הרשימה בהרכב של שלוש מפלגות: חד"ש, תע"ל ובל"ד. וכך גם בבחירות לכנסת ה-26.

המסגרת הנורמטיבית

א. תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או ארגון טרור נגד מדינת ישראל – ס' 7א(א)(3)

11. עילת פסילה זו קובעת כי "רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל".

12. הפסיקה עמדה על אמות המידה לבחינת בקשות הפסילה בהתאם לעילה זו, וקבעה כי תמיכה במאבק כאמור תיקבע כאשר הרשימה נוטלת חלק פעיל במאבק מזוין או תומכת בו תמיכה חומרית, פוליטית או אחרת, כאשר התמיכה מהווה מאפיין מרכזי ודומיננטי במפלגה והיא פועלת לצורך הגשמתו בצורה חוזרת ונישנית:

"תמיכה זו יכולה להיות חומרית, וכמוה כנטילת חלק במאבק עצמו. תמיכה זו יכולה להיות פוליטית. זכותה של הדמוקרטיה להגן על עצמה כנגד תמיכה פוליטית זו. תמיכה פוליטית זו יכולה ללוש צורות שונות, אשר מעניקות לגיטימציה למאבק המזוין נגד המדינה (ראו סעיף 9(ד) של החוק על המפלגות הפוליטיות שנתקבל בספרד ביום 27.6.2002). כמובן, הדרישות הכלליות עליהן עמדנו (בפסקה 6 לעיל) החלות לגבי כל עילה למניעת השתתפות בבחירות, צריכות לחול גם לענין העילה של תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה. על כן צריך שתמיכה (חומרית או פוליטית) מהווה מאפיין דומיננטי או מרכזי של המפלגה או הרשימה, וכי היא פועלת באופן חוזר ונישנה – ולא אך ספורדי – להגשמתו" (א"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' אחמד טיבי, נז(4) 1 (15.05.2003) (להלן: עניין טיבי), בפסקה 18. ראו גם כן א"ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף (18.07.2019) (להלן: עניין כסיף), בפסקה 15).

13. נטילת חלק פעיל או תמיכה חומרית/פוליטית: בעניין טיבי נקבע כי מניעת התמודדות מכוח עילה זו תתאפשר מקום שבו מועמד או רשימה נוטלים בעצמם חלק פעיל במאבק מזוין של ארגון טרור או מדינת אויב נגד המדינה וכן מקום שבו הם מעודדים מאבק כזה או תומכים בו תמיכה חומרית, פוליטית או אחרת (שם, בפסקה 69; ראו עוד עניין טיבי, בעמ' 27; ע"ב 561/09 בל"ד – המפלגה הלאומית הדמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18, [פורסם בנבו] (להלן: עניין בל"ד), בפסקה 7; א"ב 8255/12 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת התשע-עשרה נ' ח"כ חנין זועבי, סו(2) 813 (20.08.2013) (להלן: עניין זועבי הראשון), בפסקה 29).

14. **מטרה מרכזית:** בעניין **כסיף** נקבע כי עילת הפסילה בתמיכה במאבק מזוין מתייחסת לפעילות רצינית ולא סתם תמיכה בעמדה פוליטית זו או אחרת של ארגון שהוגדר כארגון טרור. נקבע: "ההלכה הנוהגת עמנו קובעת כי על מנת להוכיח כי רשימה או מועמד המבקשים להתמודד בבחירות תומכים במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור, יש להראות כי זוהי המטרה המרכזית של הרשימה וכי היא פועלת למימושה באופן מעשי" (שם, פסקה 59, ש' חיות).

15. התמיכה היא **במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור** (עניין **טיבי**, בעמוד 27; ראו עוד א"ב 1095/15 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים נ' ח"כ חנין זועבי** (10.12.2015) (להלן: **עניין זועבי השני**), בפסקה 69; להרחבה בסוגיה זו ראו גל וקרמניצר, בעמ' 16-19). דהיינו אין די להוכיח סתם תמיכה במעשה טרור, ולא מספיק להראות תמיכה בארגון טרור, צריך להוכיח תמיכה בפעילות המזוינת של הארגון/המדינה. השופט חשין הביע את עמדתו בנושא כיו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16 ודבריו צוטטו בהסכמה על ידי הנשיא, דאז, ברק בעניין **טיבי** :

"הכנסת צמצמה את המסגרת של הפסילה. זה לא סתם אם אתה תומך בטרור, אלא צריך להיות ארגון טרור, במאבק מזוין של ארגון טרור. כמובן שאם אתה תומך בחמאס או בג'יהאד האסלאמי אז פשיטא שזה כמובן ארגון טרור שיש לו מאבק מזוין וכאילו תמכת במאבק מזוין. אבל סתם מעשי טרור, סתם תשבחות או תמיכה במעשי טרור אינם נכנסים במסגרת הזאת של פסילה" (ישיבה מס' 363 מיום 31.12.2002, עמ' 602).

[...] **תמיכה בארגון טרור לא מהווה עילת פסילה**, וכי נדרש לבסס תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור כנגד ישראל (עמ' 602 לפרוטוקול). **התמיכה צריכה להיות בדרך הטבע, יום יום ובארגון טרור ספציפי** (עמ' 603 לפרוטוקול). השופט מ' חשין הציג את עמדתו לפיה על מנת למנוע אדם או רשימת מועמדים מלהשתתף בבחירות יש להראות שעילת הפסילה היא **"דבר דומיננטי... שלילה מוחלטת של המדינה, גזענות מוחלטת, תמיכה בארגון טרור מוחלט כאילו שאני חבר חמאס... או חיזבאללה"** (עמ' 661 לפרוטוקול). בסופו של דבר, הציג השופט מ' חשין את עמדתו לפיה לאחר עיון במכלול החומר לא נראה כי בוססה בעניין זה שלילה מוחלטת של יהדות המדינה, או תמיכה מוחלטת במאבק מזוין (שם). השופט מ' חשין ציין כי **"אני חושב שהדמוקרטיה הישראלית היא דמוקרטיה חזקה... אנחנו יכולים לסבול גם חריגים, ויהיו קיצוניים אפילו"** (עמ' 661 לפרוטוקול). על רקע זה הגיע השופט מ' חשין למסקנה כי אין מקום למנוע את השתתפות ח"כ בשארה בבחירות לכנסת". עניין **טיבי**, עמ' 27 ו-39 לפסק הדין.

16. ובעניין **יזבק**, קבע השופט עמית כי **"הזדהות עם חבר בארגון טרור"** אינה מהווה **"תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור"** :

"הוראת הפסילה שבסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד עניינה ב"תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל". עילת הפסילה אינה "הזדהות" עם חבר בארגון טרור, אלא "תמיכה" במאבק מזוין של ארגון טרור, היינו תמיכה במעשי הטרור ולא במבצע. והשוו גם בחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016, בו קיימת הבחנה בין עבירה של "הזדהות עם ארגון טרור" (סעיף 24א(א) לחוק), לבין עבירה של "תמיכה או הזדהות עם מעשה טרור" (סעיף 24ב(ב)), כאשר האחרונה היא עבירה חמורה יותר.

המונחים **"הזדהות"** ו**"תמיכה"** גם אינם חופפים. יש כמובן מצבים בהם הזדהות כמזה תמיכה, מפורשת או משתמעת. ואולם, עשויות להיות נסיבות בהן ביטויי הזדהות עם מי שביצע בעברו פעולת טרור אינה בהכרח תמיכה במעשי הטרור שביצע. זאת במיוחד כאשר ביטוי ההזדהות לא נעשה בסמוך לביצוע מעשה הטרור ואינו מתייחס לאירוע הטרור. (א"ב 852/20

ב. שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית - ס' 7א(א)(1)

17. המאפיינים "הגרעיניים-המינימליים" של מדינת ישראל כמדינה יהודית נקבעו בעניין **טיבי**, כך שפגיעה במאפיינים אלה היא זו העשויה להקים עילת פסילה מתוקף סעיף זה. מאפיינים אלה כוללים את זכותו של כל יהודי לעלות למדינת ישראל שבה יהיה רוב יהודי; כי עברית היא שפתה הרשמית המרכזית של המדינה; כי סמליה וחגיה של המדינה משקפים בעיקרם את המסורת היהודית, וכי מורשת ישראל היא מרכיב מרכזי במורשת הדתית והתרבותית של המדינה (עניין **כסיף**, פסקאות 12-17, עניין **טיבי**, בעמ' 22; השוו לעמדת השופט י' טירקל באותו עניין בעמ' 101; עניין **זועבי השני** פסקה 66; עניין **זועבי הראשון**, בפסקה 20; עניין **בל"ד**, בפסקה 6; והשוו: **רע"א 7504/95 יאסין נ' רשם המפלגות**, פ"ד נ(2) 45, 60-58 וכן בעמ' 71 (1996) (להלן: עניין **יאסין**), בעמ' 66; דבריו של השופט ש' לוי בעניין בן שלום, בעמ' 248; ראו עוד אמנון רובינשטיין ורענן הר-זהב חוק-יסוד: הכנסת 64 (1993)).

18. לפי הפסיקה, עילה זו אין משמעה שניתן למנוע התמודדות של כל מי שמתנגד לרעיון הציוני או שמביע עמדות אידיאולוגיות אנטי-ציוניות: "קשה להלום כי מדינת ישראל תוציא אל מחוץ למחנה כל מי שאינו ציוני, או כל מי שכופר אידיאולוגית ברעיון הציוני. פסילת רשימה או מועמד בגין שיח ודיבור שאינו ציוני מהווה צמצום-מה של הרכיב הדמוקרטי. לכן, ולצורך עילת הפסילה בסעיף 7א(א)(1) לחוק-יסוד: הכנסת, יש לאזן בין שני הרכיבים של "יהודית ודמוקרטית" בתבונה וברגישות, שלא יאמרו המקטרגים כי מדינתנו "דמוקרטית" היא כלפי הרוב היהודי ו"יהודית" היא כלפי המיעוט הערבי" (עניין **זועבי השני**, ובעניין **כסיף**, ש' עמית, פסקה 4).

19. ובעניין **טיבי** נקבע כי "בגדר הפירוש המצמצם [של סעיף 7א] נקבע כאמור שאידאולוגיה כשלעצמה אינה עולה כדי עילת פסילה, וכי את עילות הפסילה יש לפרש באופן דווקני כך שרק מטרות ומעשים המגלמים באופן חד משמעי שלילה של ערכי היסוד של המדינה יהיו עשויים להביא לפסילת רשימה או מועמד" (פס' 6, עמ' 96).

20. לעניין הרף הראייתי הנדרש לצורך פסילת מועמדותה של רשימה או מועמדותו של מועמד בשינויים המחויבים, נקבע כלהלן:

א. ראשית, הפנייה למטרותיה של רשימת המועמדים כאשר הפנייה היא קודם כל למצעה של הרשימה ולמאפיינים הדומיננטיים הניצבים כמרכזיים בין השאיפות או הפעילויות ולתופעות המהוות יעד של **שליט** וזאת להבדל מהפנייה לדברים שהיו שוליים.

ב. על מטרותיה הדומיננטיות והמרכזיות של הרשימה יש ללמוד מן המצע ומן ההצהרות המפורשות שלה שיש בהן **היגד ישיר** וכן ממסקנות מסתברות המשתמעות באופן חד משמעי מההצהרות.

ג. יש להראות כי רשימת המועמדים פועלת למען מימוש המטרות ולהפיכתן מרעיון והגשמתו. על כן נדרשת פעילות בשטח להוצאת מטרות הרשימה מהכוח אל הפועל. פעילות זו צריכה להיות חוזרת ונשנית ואין די בפעילות ספורדית.

ד. יש לוודא כי הפעילות מגיעה לכדי ביטוי חמור וקיצוני מבחינת עוצמתה.

ה. נדרשות ראיות שהינן משכנעות, ברורות וחד-משמעיות.

ו. עוד נדרשת מסה קריטית של ראיות המצדיקות את פסילת הרשימה. נטל הראיה בעניין זה חל על הטוען לפסילת הרשימה וספק המתעורר לגבי דיות המסכת הראייתית צריך לפעול נגד הפסילה, כאשר כמות הראיות הן בעלות משקל.

21. כפי שיפורט להלן, דין החלטת המשיבה 1 להתבטל, שכן בקשת הפסילה לא עמדה ברף הראייתי ולא הוכחה ברמה הנדרשת כי יש לפסול את רשימת המערער.

ההליך בפני ועדת הבחירות

22. ביום 15.09.2026 הגישה המשיבה 2 בקשה למניעת השתתפותה של המערער בבחירות לכנסת ה-26 מכוח עילות הפסילה הקבועות בסעיפים 7א(א)(1) ו-7א(א)(3) לחוק יסוד: הכנסת.

23. הבקשה לא נסמכה על מצע הרשימה או מטרותיה. בעיקרה נסמכה על מצע לא עדכני ולא רלבנטי של בל"ד וכן על הצעות חוק של המפלגות המרכיבות את הרשימה ואשר נוגעות לתקופות קודמות וכבר נדון בהליכי פסילה קודמים.

24. ביום 18.09.2026 הגישה המערער כתב תשובה מטעמה לוועדת הבחירות המרכזית. היא טענה כי יש לדחות את בקשת הפסילה, בהיותה בקשה קנטרנית ומסולפת שרחוקה מאוד מלעמוד במבחני הפסיקה בדבר פסילת רשימה מלהתמודד בבחירות לכנסת. כפי שפורט בכתב התשובה, הראיות עליהן נסמכת המשיבה 2 בבקשת הפסילה כנגד המפלגות המרכיבות את הרשימה, הן בנוגע למצע הפוליטי והן בנוגע להצעות חוק שלהן בבחירות קודמות, הינן ראיות ישנות שנוגעות לתקופה שלפני הבחירות האחרונות וחלקן המכריע כבר נידון ונדחה בעבר.

25. כן נטען כי מרבית הראיות המובאות בבקשה מבוססות על דיווחים תקשורתיים ואינן מציגות את האמרות כפי שנאמרו. בכל מקרה, לא הובאו נגד המערער ראיות המעידות על נקיטת מעשים חוזרים ונשנים הנוגעים לעילות הפסילה המנויות בסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, ובוודאי שלא הובאה "מסה קריטית" של ראיות המצדיקה את מניעת השתתפותה בבחירות.

26. לעניין הצעות החוק שהובאו בבקשת הפסילה נטען כי הן נדונו בבקשות פסילה קודמות; כי המצע של בל"ד שאליו מפנה המשיבה 2 נדון בעבר, וגם הוא לא המצע העדכני של המפלגה; וכי המשיבה 2 אינה מתייחסת למצע העדכני של בל"ד מיום 27.06.2026, ואף אינה מתייחסת להצהרות, הודעות, כרזות או מודעות רשמיות שיצאו והופצו מטעם הרשימה המשותפת.

27. לצד זאת, צירפה המערער לכתב תשובתה את תצהיריהם של מר יוסף ג'בארין, יו"ר הרשימה המשותפת ומר סאמי אבו שחאדה, יו"ר בל"ד.

עמדת היועצת המשפטית לממשלה

28. היועצת המשפטית לממשלה (להלן: "היועמ"שית") הגישה את עמדתה לבקשת המשיבה 2 ביום 22.09.2026, לפיה חומר הראיות שהובא בבקשה אינו מצדיק את קבלתה ואת מניעת השתתפותה של המערערת בבחירות, הן מכיוון שלא הוצגה "מסה ראייתית קריטית" של ראיות, כנדרש בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה, ובעיקר משום שהבקשה אינה מצביעה על שינוי משמעותי בתשתית העובדתית שהוצגה בהליכים קודמים ועמדה בבסיס פסקי דינו של בית המשפט העליון, שבהם לא נמנעה התמודדות הרשימה בבחירות.

29. באשר להצעות החוק שעליהן נסמכה הבקשה, ציינה היועמ"שית כי אין בהן כדי להוכיח פעילות שיטתית ועקבית או ראיות ברורות וחד-משמעיות הנדרשות להקמת עילת פסלות, וכי ההתייחסות להצעות החוק והטענות ביחס לפרשנותן אינן משנות מן התשתית שנבחנה על ידי בית המשפט העליון בפרשות הקודמות. הבקשה כוללת מספר מצומצם של אמירות אשר ברובן המוחלט אינן רלוונטיות לעילה של תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור. לפיכך, עמדת היועמ"שית הייתה כי אין במכלול הראיות כדי לבסס את מסת הראיות הקריטית הנדרשת, ואף אין ללמוד ממנו על מטרה דומיננטית של הרשימה המשותפת כולה. וכך סיכמה היועמ"שית את עמדתה בעניין זה:

"בבחינת מכלול הראיות המצומצם כאמור [...] אין בבקשה כדי לבסס את מסת הראיות הקריטית הנדרשת לצורך ביסוס עילות הפסילה הקבועות בסעיף 7א בהתאם לפרשנות הסעיף בפסיקה. כמו כן [...] אין ללמוד מהתשתית שהוצגה על מטרה דומיננטית של הרשימה המשותפת כולה; וזאת בפרט כאשר הרשימה המשותפת מורכבת משלוש מפלגות שונות". (פס' 22 לעמדת היועמ"שית)

30. לבסוף הביעה היועצת המשפטית את עמדתה כי יש לדחות את בקשת הפסילה.

פירוט הטענות

31. המערערת טוען כי החלטתה של המשיבה 1 דינה להתבטל, בהיעדר תשתית עובדתית וראייתית העומדת באמות המידה המחמירות שנקבעו בפסיקה להוכחת איזו משתי עילות הפסילה. להלן תיבחן תשתית זו ביחס לכל אחת משתי עילות הפסילה שעליהן מבוססת ההחלטה.

32. ועדת הבחירות התעלמה ולא נתנה דעתה כי הראיות שעליהן נסמכה המשיבה 2 אינן מבססות תמיכה של המערערת במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל, ובוודאי שאינן מלמדות כי תמיכה כאמור היא מטרה מרכזית ודומיננטית של הרשימה שלמימושה היא פועלת באופן ממשי, שיטתי וחוזר ונשנה.

33. המשיבה 2 ביקשה ללמוד מתמונות שבהן נראה מר סאמי אבו שחאדה עם נציגי ארגון אל-חאק, שהוא ארגון זכויות אדם הפועל בגדה המערבית מאז תחילת שנות השבעים של המאה הקודמת, על תמיכה במאבק מזוין. ואולם, עצם קיומו של מפגש זה אינו מלמד דבר וחצי דבר על תמיכה במאבק מזוין.

המשיבה 2 לא הצביעה על תוכן כלשהו של הפגישה, לא פירטה מה נאמר בה, מה היה נושאה או מה הייתה מטרתה. החשוב מכל, מדובר במפגש עם ארגון זכויות אדם שלא מנהל מאבק מזוין נגד מאן דהוא, לא הוא ולא המנכ"ל שלו המתגורר ברמאללה.

34. בקשר לפרסום ב"מקור ראשון" מיום 24.4.2022, שלפיו מר סאמי אבו שחאדה השתתף בסעודת אפטאר שבה נכחו אסירים משוחררים, הוכחש מפורשות. לפי הפרסום, מדובר באירוע ישן שקדם לאישור רשימת בל"ד בבחירות לכנסת ה-25, ואף "מקור ראשון" לא ביקש את תגובתו של מר אבו שחאדה בעניין. גם ראייה זו אינה מצביעה על תמיכה במאבק מזוין, וממילא אינה יכולה לשאת את המשקל הראייתי הנדרש לפסילת הרשימה. ועדת הבחירות התעלמה ולא נתנה דעתה לעניין זה.

35. שלישית, ועדת הבחירות התעלמה ולא נתנה דעתה כי המאמרים של המועמדת אורלי נוי שאליהם הפנתה המשיבה 2 אינם מבססים את עילת הפסילה. כפי שהובהר בכתב התשובה, שורת המאמרים שצורפה אינה מביעה תמיכה בארגון טרור כלשהו ואינה כוללת קריאה לאלימות. אשר למאמר שפורסם באתר "שיחה מקומית" ביום 05.09.2022 ושכותרתו "לא, ירי על אוטובוס חיילים בשטח כבוש, אינו טרור", עיקרו דיון במשפט הבינלאומי, ובמסגרתו מודגש האינטרס בהגבלת הלחימה לכוחות הלוחמים ובהימנעות מפגיעה באזרחים בלתי מעורבים. המאמר נכתב בעברית, לקהל הישראלי וכחלק מן השיח הפוליטי בישראל. מדובר בניתוח משפטי-אינטלקטואלי, שאין בו תמיכה במאבק מזוין או עידוד לאלימות, ואף לא ניתן לפרשו ככזה.

36. דברים אלה משתלבים במסקנתה הכוללת של היועמ"שית ביחס להעדר תשתית שהובאה לביסוס עילה זו. לעמדתה, הבקשה כוללת "מספר מצומצם של אמירות ומעשים, אשר ברובם המוחלט אינם רלוונטיים לעילה זו".

37. הנה כי כן, אין במספר התבטאויות, בנפרד או במצטבר, כדי להוכיח תמיכה של הרשימה המשותפת במאבק מזוין, ובוודאי שלא מטרה מרכזית ודומיננטית של הרשימה, שלמימושה היא פועלת באופן שיטתי, חוזר ונשנה. בכל מקרה אין זו "מסה קריטית" של ראיות שיש בה כדי להביא לפסילת הרשימה מכוח סעיף 7א(א)(3) לחוק יסוד: הכנסת.

עילת שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית – סעיף 7א(א)(1) לחוק יסוד: הכנסת

38. אף התשתית שעליה נסמכה המשיבה 2 לביסוס העילה הקבועה בסעיף 7א(א)(1) אינה יכולה להצדיק את פסילת המערערת.

39. חלק ניכר מן החומרים שעליהם נסמכה הבקשה אינו חדש והוא נידון בעבר. הצעת חוק יסוד: מדינת כל אזרחיה של מפלגת בל"ד, נדונה בבחירות לכנסת ה-23 בעניין יזבק ובעניין כסיף. גם הצעת החוק לביטול חוק יסוד: הלאום הוגשה בכנסת ה-22, וכי התנגדות לחוק גזעני זה היא לגיטימית ומבורכת.

40. בעניין כסיף דחה בית המשפט העליון את הניסיון להסתמך מחדש על ראיות השייכות למערכות בחירות קודמות. כך נקבע כי "מכלול הראיות הללו אינו שונה באופן מהותי מן הראיות שהוצגו בהליכים הקודמים", וכי "רבות מן הראיות שהוצגו בהליך דן כבר נבחנו בהליכים קודמים" (פסקה 57, עמ' 57).

46-54 לפסק דינה של הנשיאה חיות) וכי רבות מן הראיות כבר נבחנו ונמצא שאין בהן די בהתאם לאמות המידה שנקבעו לעילת שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. בהתאם לכך, לא ניתן להפוך את עצם החזרה על חומר שכבר נבחן לתשתית חדשה המצדיקה הפעם את פסילת המעוררת.

41. ועדת הבחירות התעלמה ולא נתנה דעתה כי המשיבה 2 כלל אינה מתייחסת למצעה העדכניים של הרשימות, ואף כאשר היא מתייחסת למצעה של בל"ד היא נסמכת על מצע שאינו עדכני, כפי שהיא עצמה מציינת בה"ש 5 לבקשתה. מצע זה כבר נדון במסגרת בקשות הפסילה שהוגשו נגד בל"ד בבחירות לכנסת ה-19, ולא הביא לפסילת הרשימה. גם בבחירות לכנסת ה-20 הוגשו בקשות פסילה נגד הרשימה המשותפת, שבמסגרתן נדונו המצעים הפוליטיים של הרשימה ושל מרכיביה, ואף אז לא נמנעה השתתפותה בבחירות.

42. ביום 27.06.2026 פרסמה בל"ד סדר עדיפויות פוליטי עדכני בן עשר נקודות המגדירות את ליבת תכניתה הפוליטית, ובכללן מאבק בפשיעה ובאלימות בחברה הערבית; קידום זכויות כלכליות וחברתיות ומאבק באבטלה ובעוני; הכרה בכפרים הלא מוכרים; רפורמה במערכת החינוך; סגירת הפערים בין הרשויות המקומיות היהודיות והערביות; והכרה בזכויות האזרחים העקורים והשבתם לכפריהם. המשיבה 2 אינה מזכירה מצע זה, אינה מנתחת אותו וממילא אינה מצביעה על הוראה כלשהי מתוכו שיש בה, לשיטתה, כדי לבסס את עילת הפסילה. תחת בחינת מטרותיה המוצהרות והעדכניות של הרשימה הנבחנת, היא מבקשת אפוא לייחס לה מצע אחר.

43. במהלך הדיון בפני ועדת הבחירות עמד פרופסור יוסף ג'בארין, העומד בראש הרשימה המשותפת, על מצעה וסדרי העדיפויות של הרשימה המשותפת עצמה בבחירות הנוכחיות. לדבריו, "גם בקדנציה הקרובה המצע שלה ברור מאוד, ממוקד מאוד, ובראש סדר העדיפויות עומדים המאבק בפשיעה ובאלימות בחברה הערבית"; קידום השוויון והקצאת המשאבים, הרחבת תחומי השיפוט של היישובים הערביים, אזורי תעשייה ותוכניות בתחומי הצעירים, התרבות והחינוך. כן עמד על תמיכת הרשימה במדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל בגבולות 1967 ועל מאבקה נגד הכיבוש. (עמ' 76 לפרוטוקול הדיון)

44. דברים אלה מקבלים משנה חשיבות שעה שבקשת הפסילה עצמה אינה מפנה להצהרות, הודעות, כרזות או מודעות רשמיות שיצאו והופצו מטעם הרשימה המשותפת שיש בהן כדי לבסס את עילת הפסילה.

45. המשיבה 2 אינה מצביעה על חומר רשמי מטעמה המלמד כי שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית היא מטרה מרכזית ודומיננטית שלה.

46. הצעת חוק יסוד: מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת היא הצעה מיום 20.07.2020, שהוגשה בכנסת ה-23 על ידי 15 חברי כנסת מחד"ש, בל"ד, תע"ל ורע"ס; היא הובאה בפני מליאת הכנסת לאחר שאושרה להצבעה על ידי נשיאות הכנסת, ובמרכזה הזכות לשוויון, איסור הפליה ורב-תרבותיות. הצעת החוק לביטול חוק יסוד: הלאום הוגשה כבר בכנסת ה-22 ולא נטען או נקבע כי היא מקימה עילת פסילה בבחירות לכנסות שלאחר מכן; ואילו הצעת חוק יסוד: הכרה במדינה פלסטינית אינה נופלת, לעמדת המעוררת, בגדר עילות הפסילה.

47. היועמ"שית עמדה על כך שהשאלה היא אם הבקשה מציגה תשתית ראייתית שיש בה משום שינוי משמעותי ביחס לתשתית שכבר הוצגה בהליכי פסילה קודמים ונדונה על ידי בית המשפט העליון. נוכח התשתית הראייתית המצומצמת שהוצגה בבקשה, מסקנתה הייתה כי לא הוצג שינוי כאמור וכי אין בחומר הראיות כדי לבסס את "המסה הראייתית הקריטית" הנדרשת לפסילת המערערת.

48. הנה כי כן, בקשת הפסילה נסמכת בעיקרה על חומרים ישנים, שחלק ניכר מהם כבר נבחן בהליכי פסילה קודמים, ואינה מצביעה על מצע עדכני של הרשימה, על הצהרות או פרסומים רשמיים מטעמה או על פעילות ממשית ועקבית שיש בהם כדי לבסס עילה זו.

על יסוד כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את הערעור, לבטל את החלטת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26, ולהורות כי המערערת רשאית להתמודד בבחירות לכנסת ה-26. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות המשפט ובשכר טרחת עורכי דין.

לובנא תומא, עו"ד

חסן ג'בארין, עו"ד

הדיל אבו סאלח, עו"ד

חיפה, 28.09.2026

תוכן עניינים

סימון	שם הנספח	עמ'
א'	העתק החלטת ועדת הבחירות המרכזית מיום 23.09.2026	2
ב'	העתק בקשת הפסילה של המשיבה 2	5
ג'	העתק תשובת המערערת לבקשות הפסילה כנגדה	34
ד'	העתק עמדת היועצת המשפטית לממשלה	130
ה'	העתק פרוטוקול הדיון בוועדת הבחירות המרכזית מיום 23.9.2026	142

נספח א'

העתק החלטת ועדת הבחירות

המרכזית מיום 23.09.2026

עמ' 2

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
لجنة الانتخابات المركزية
The Central Elections Committee

Justice Noam Sohlberg
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee for the 26th Knesset

قاضي ناعم سولبرج
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات
المركزية للكنيست 26

השופט נעם סולברג
המשנה לנשיא בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-26

פ"מ 6/26

המבקשת: הליכוד – מפלגה לאומית ליברלית

נגד

- המשיבות:
1. רשימת הרשימה המשותפת
 2. עופר כסיף
 3. היועצת המשפטית לממשלה

בקשה לפסילת רשימה לכנסת ה-26 לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת

בשם המבקשת: עו"ד אילן בומבך
בשם המשיבה 1: עו"ד חסן ג'בארין, מר יוסף ג'בארין, ח"כ אחמד טיבי
בשם המשיבה 3: עו"ד שרון איגר

החלטה

1. לוועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26 (להלן: הוועדה) הוגשו הבקשה שבכותרת שעניינה, בין השאר, במניעת השתתפותה בבחירות של המשיבה 1 (להלן: המשיבה), רשימת המועמדים שהכינוי שהתבקש לה הוא "הרשימה המשותפת".
2. המבקשת טענה בבקשה כי יש למנוע את השתתפות המשיבה בבחירות לכנסת ה-26, על יסוד העילות שבסעיף 7א(א)(1) ו-(3) לחוק-יסוד: הכנסת.
3. המשיבה הגישה את תשובתה לבקשה, ולפיה דין הבקשה להידחות לגופה.
4. לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, דין הבקשה להידחות משום שהתשתית הראייתית הקיימת אינה מצדיקה את קבלתה.

5. ב-23 בספטמבר 2026 התקיים דיון בפני מליאת הוועדה, ונכחו בו כל הצדדים לבקשה. נציגי הצדדים וחברי הוועדה שביקשו להתייחס לדברים, הציגו בדיון את עמדותיהם.
6. בתום הדיון קיימה הוועדה הצבעה בכל אחת משתי העילות שבגינן התבקש למנוע את השתתפות הרשימה בבחירות לכנסת ה-26. בשתי ההצבעות ההכרעה התקבלה ברוב של 18 תומכים מול 5 מתנגדים לצד נמנע אחד. הח"מ לא השתתף בהצבעות.
7. לפיכך הוועדה הכריעה כי רשימת "הרשימה המשותפת" מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26, בעילות של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ושל תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל, לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת.
- ניתנה היום, אור לי"ד בתשרי התשפ"ז (24 בספטמבר 2026).

נעם סולברג, שופט

המשנה לנשיא בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-26

נספח ב'

העתק בקשת הפסילה של המשיבה 2

עמ' 5

בעניין:

הליכוד – תנועה לאומית ליברלית

באמצעות עו"ד אילן בומבך ואח' משרד עו"ד אילן
בומבך ושות' רח' ויצמן 2 (מגדל אמות השקעות, קומה 14)
תל אביב יפו טל': 03-6932090; פקס: 03-6932091
ilan@bombachlaw.co.il

המבקשת;

-נגד-

1. הרשימה המשותפת לכנסת ה-26

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

מספר מפלגה 59-900011-4
רח' בן גוריון 39, עכו
טלפון: 048522994
ב"כ אמג'ד שביטה
Amjad.shbita@gmail.com

התנועה הערבית להתחדשות

מספר מפלגה 59-900025-4
ת"ד 4539 טייבה המשולש 40400
טלפון: 09-7997066; 09-7997088
amcmails@gmail.com
ב"כ אוסאמה סעדיה
Saddi_law@yahoo.com

אלתג'מוע אלוטני אלדמוקרטי

מספר מפלגה 59-900026-2
נצרת 482 ב 12 רחוב 2013 - ת.ד. 50273 נצרת 16161
משרד: 04-6455070; נייד: 054-7709401
פקס: 04-6463457
tajamoa48@gmail.com

2. ח"כ עופר כסיף

02-6408125
ocassif@knesset.gov.il

היועצת המשפטית לממשלה

באמצעות ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה – מחלקת
הבג"צים, משרד המשפטים, שדרות וולפסון 2, קריית
הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד
9149001 טל': 073-3925590; פקס: 02-6467011
Hcj-dep@justice.gov.il

המשיבים;

בקשה לפסילת הרשימה המשותפת ועופר כסיף

מכוח סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, מתבקשת להפעיל את סמכותה בדבר אישור רשימות מועמדים על פי סעיפים 63 ו-63א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969 ("חוק הבחירות לכנסת"), ולקבוע כי רשימת המועמדים שהגישה הרשימה המשותפת בבחירות לכנסת ה-26, מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 מכוח סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת ("חוק היסוד") ולחלופין לקבוע כי המועמד עופר כסיף הנכלל ברשימה המשותפת מנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 מכוח סעיף 7א לחוק היסוד.

תמצית בקשת הפסילה ועיקרי הטיעון

1. עניינה של בקשה זו במניעת השתתפותה של רשימת הרשימה המשותפת בבחירות לכנסת ה-26, ולחלופין מניעת השתתפותו ופסילתו של המועמד עופר כסיף הנכלל ברשימה המשותפת; והכל בהתאם להוראות סעיף 7א לחוק היסוד, מכוח שתי עילות הפסילה הקבועות בסעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, **תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל** וזאת לצד **שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית**. זאת לאור שורה של פעולות והתבטאויות לאורך השנים ובמיוחד בשנים האחרונות, כפי שיפורט להלן.
2. הדברים מקבלים משנה תוקף בנסיבותיה החריגות של העת הזו. מדינת ישראל מצויה במלחמה שנפתחה במתקפת הטרור הרצחנית של ארגון הטרור חמאס ביום 7.10.2023, ובמצאות זו מתחייבת בחינה קפדנית של התבטאויות ומעשים הנוגעים לארגוני הטרור ובמיוחד לארגון הטרור חמאס, בנוגע למאבק המזוין נגד מדינת ישראל, למתן לגיטימציה למאבק כזה, לשלילת אופייה היהודי של המדינה ולעצם זכותו של העם היהודי ביחס לארץ ישראל, לדה-לגיטימציה של מדינת ישראל ולפעולות אקטיביות במישור הבינלאומי הבאות להזיק למדינת ישראל, לאזרחיה ולחייליה.
3. הבקשה נשענת על תשתית ראייתית מצטברת, המשלבת את מטרותיה המוצהרות של מפלגות הרשימה המשותפת ובל"ד בראשן, פעילותה הפרלמנטרית של הרשימה המשותפת וחברי הכנסת מטעם המפלגות המרכיבות אותה, והתבטאויות חמורות ופסולות של ראשיה ומועמדיה, שמסייעות לאויב בשעת מלחמה ויש בפעולות אף תמיכה במאבק מזוין כנגד ישראל.
4. מאז ההליכים הקודמים בעניינה של הרשימה המשותפת או חבריה, הצטברה תשתית עובדתית חדשה ומשמעותית, הכוללת פעילות פרלמנטרית אקטיבית להוצאת כוונותיה, מצעיה, ועקרונותיה מן הכוח אל הפועל באמצעות פעולות פרלמנטריות בכנסת שיש בהם כדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, וניסיון לשינוי חוקתי של ערכי היסוד של מדינת ישראל, בפרט בדמות **הצעת חוק-יסוד: מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת** שקודמה על ידי נציגיה בכנסת ה-23 בשנת 2020 [נספח 6 לבקשה] לרבות הגדרת המדינה **"מדינת כל אזרחיה"** (סעיפים 1, 2, 3, 4 להצעת חוק היסוד), "פינוי ההתנחלויות" ו-"**נסיגת ישראל מכל האדמות** הערביות הכבושות מאז 1967 כולל הגולן הסורי ודרום לבנון" (סעיף 5 להצעת חוק היסוד), "**שינוי הסמלים במדינה**" (סעיפים 6 ו-7 להצעת חוק היסוד), ו-"**ביטול חוק השבות**" (סעיפים 8 ו-11 להצעת חוק היסוד); ולצד שורה של הצעות חוק-יסוד המבקשות **לבטל את חוק-יסוד: הלאום**; **להכיר במדינה פלסטינית ולשנות את**

גבולות מדינת ישראל. פעילות זו מצטרפת להצהרותיהם העדכניות של ראשי הרשימה, ובראשם יו"ר בל"ד, בדבר ביטול חוק השבות, שינוי דגל המדינה והחלפת הגדרתה של ישראל כמדינה יהודית.

5. יודגש, כי קיימת תשתית נפרדת ומצטברת חמורה במיוחד בעניינו של המועמד עופר כסיף, אשר נוצרה ברובה במהלך כהונתה של הכנסת ה-25 ולא עמדה לפני בית המשפט העליון בהליכי הפסילה הקודמים בעניינו. אין מדובר עוד בהתבטאות יחידה או בראיות "מכלי שני", כבהליך הקודם, אלא ברצף מתמשך ושיטתי של מעשים והתבטאויות, שבמסגרתו כסיף **סייע לאויב בשעת מלחמה** והעניק לגיטימציה ל"**התנגדות**", ל"**מאבק**" ול"**תגובה**" נגד ישראל; כינה את המבקשים לפגוע בחיילי צה"ל "**לוחמי חופש**"; תמך ב**שחרורו של המחבל** מרואן ברגותי, שהורשע בחמישה מעשי רצח ובפעילות בארגון טרור; וקרא לחיילי צה"ל לסרב לבצע פעולות שאותן הגדיר "**פשעי מלחמה**" ו"**גינוסייד**".

6. עוד יודגש, עמדותיו של חה"כ כסיף לא נותרו במישור ההצהרתי בלבד. במהלך מלחמת חרבות ברזל פעל כסיף באופן אקטיבי בזירה הבין-לאומית נגד מדינת ישראל, מוסדותיה ונבחריה. הוא תמך בתביעת דרום אפריקה נגד ישראל בבית הדין הבין-לאומי לצדק ובטענות שלפיהן ישראל מבצעת, כביכול, רצח עם; הוא פנה לתובע בית הדין הפלילי הבין-לאומי בדרישה לחקור ולהעמיד לדין את ראש ממשלת ישראל, שר הביטחון וחברי קבינט המלחמה; הגיש לפרלמנט הבריטי מסמך שבו קרא להרחבת משטר הסנקציות נגד אזרחים ישראלים, רשויות מקומיות ושרים בממשלת ישראל תוך שהפציר בפרלמנט הבריטי לפעול למימוש צווי המעצר נגד בכירי ממשלת ישראל; ופעל להבאת התנהלות הכנסת בעניינו לבחינתו של גוף בין-לאומי. ודוק העצומה של חה"כ כסיף ופניותיו השונות נשלחו לגופים בינלאומיים משפטיים בעלי סמכות, לכאורה, ופעולותיו השפיעו באופן דרמטי על המצב המדיני והבטחוני של המדינה (כולל אמברגו והשתתפות סנקציות ממדינות שונות).

7. ועדת האתיקה של הכנסת, אשר נדרשה לעשרות קובלנות בעניינו של כסיף, קבעה כי מדובר ב"**דפוס הפעולה השיטתי**" שלו וב"**מסה המלמדת על דפוס ומאמץ שיטתי**"; כי התבטאויותיו מאשימות באופן שיטתי ועקבי את ישראל וחיילי צה"ל בביצוע פשעי מלחמה חמורים; וכי "**הן אף פוגעות ומזיקות למאמצי המלחמה נותנות רוח גבית לאויב ולתומכיו בכל מקום בעולם**". ביחס לתמיכתו בתביעת דרום אפריקה נקבע כי מדובר ב"הפרה חמורה ביותר", שיש בה "פגיעה ממשית בחובת הנאמנות של חבר הכנסת לקידום טובת המדינה".

8. התשתית שתוצג עתה בפני הוועדה נשענת על רצף אידיאולוגי, פרלמנטרי, הצהרתי ומעשי. מכלול זה מקים את אותה "מסה קריטית" של ראיות ברורות, חד-משמעיות ומשכנעות הנדרשת בפסיקה, ואשר מבססות את עילות הפסילה הקבועות בסעיפים 7א(א)(1) ו-7א(א)(3) לחוק-יסוד: הכנסת.

9. לפיכך מתבקשת ועדת הבחירות המרכזית לקבוע כי הרשימה המשותפת, ובפרט חה"כ עופר כסיף, מנועים מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26.

א. הרשימה המשותפת בבחירות לכנסת ה-26

10. במסגרת הבחירות לכנסת ה-26 מתמודדת המשיבה תחת הכינוי "**הרשימה המשותפת**" ורשימת המועמדים מטעמה לכנסת ה-26 הוגשה לוועדת הבחירות ביום 8.9.2026 כרשימה משותפת מטעם שלוש מפלגות, כמפורט להלן.
11. המפלגה הקומוניסטית הישראלית (הידועה גם בכינויה חד"ש, להלן: "**חד"ש**") מספר מפלגה 59-900011-4. בין המועמדים הבולטים והראשונים ברשימת הרשימה המשותפת לכנסת ה-26 מטעם מפלגת חד"ש מנויים: גבארין יוסף; ג'טאס פאתן; כסיף עופר; עטאונה יוסף; ושאחי נהאיה ונאטור איאס.
12. מפלגת התנועה הערבית להתחדשות (הידועה גם בכינויה תע"ל, להלן: "**תע"ל**") מספר מפלגה 59-900025-4. בין המועמדים הבולטים והראשונים ברשימת הרשימה המשותפת לכנסת ה-26 מטעם מפלגת חד"ש מנויים: טיבי אחמד; דראושה אחמד; זחאלקה האיתם ועבדאללה ג'סאן.
13. מפלגת אלתג'ימוע אלוטני אלדמוקרטי (הידועה גם בתור ברית לאומית דמוקרטית או בל"ד, להלן: "**בל"ד**") מספר מפלגה 59-900026-2. בין המועמדים הבולטים והראשונים ברשימת הרשימה המשותפת לכנסת ה-26 מטעם מפלגת בל"ד מנויים: אבו שחאדה סאמי; עואודה בכר; כרכבי סבאח מהאאלנסאסרה חסן ונוי אורלי.
- רשימת המועמדים המלאה מטעם הרשימה המשותפת, כפי שפורסמה לאחר סגירת הרשימות באתר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26, מצורפת לבקשה **כנספח 1**.

ב. על הדמוקרטיה ועל הזכות לבחור ולהיבחר

14. הזכות לבחור ולהיבחר בבחירות לכנסת, הן מנשמת אפו של המשטר הדמוקרטי, והן מעוגנות בזכויות יסוד חוקתיות בגדריו של חוק-יסוד: הכנסת (להלן: "**חוק היסוד**") (ע"ב 1/88 **נימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת**, פ"ד מב(4) 177, 185; ע"ב 2/84 **משה ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת-עשרה**, לט(2) 225 (1985); בג"צ 7157/95 **ארד נ' יושב-ראש הכנסת ואח'**, בעמ' 587; א"ב 1806/19 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ. ד"ר עופר כסיף** (18.07.2019)) 269; א' בנדור, "זכות המועמדות בבחירות לכנסת" **משפטים** יח (תשמ"ח-מ"ט).
15. יחד עם זאת, זכות חוקתית ויסודית זו להיבחר לכנסת, איננה זכות מוחלטת והיא ניתנת להגבלה ולשלילה, בהתאם להוראות חוק היסוד בהתקיימן של נסיבות מסוימות, חריגות ומחמירות.
16. צעד חריג כזה יינקט לשם שמירה על הדמוקרטיה עצמה, ועל מנת שתוכל הדמוקרטיה לעמוד על המשמר ועל זכותה להתגונן מפני הפגיעה האנושה הצפויה לה. בית המשפט העליון, כבר עמד בעבר על זכותה של הדמוקרטיה בכלל וכן של הדמוקרטיה הישראלית, להגן על עצמה,

כפי שקבע כב' השופט (בדימי') זוסמן בפרשת ירדור, עוד לפני ביסוס הזכות בחוק-יסוד:
הכנסת:

**"דמוקרטיה רשאית להגן על עצמה מפני כוחות לא דמוקרטיים
המבקשים לעשות שימוש בדרכים דמוקרטיות לשם שלילת
הדמוקרטיה. זהו הביטוי לרעיון הדמוקרטיה המתגוננת."** (ע"ב
1/65 ירדור נ' יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
השישית, פ"ד יט 365 (3) וראו גם: רע"א 7504/95 גאנץ יאסין נ'
רשם המפלגות, נ(2) 045 (1996)).

17. ואכן עיקרון זה מצא דרכו אל חוק היסוד, בסעיף 7א, המונה שלושה סייגים מפורשים, אשר
בהתקיים אחד מהם, על אף זכות היסוד לבחור ולהיבחר הקבועות בסעיפים 5 ו-6 לחוק
היסוד, תישלל זכותה של רשימת מועמדים להיבחר לכנסת, בהחלטת ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת:

**מניעת השתתפות בבחירות 7א. (א) רשימת מועמדים לא תשתתף
בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד
בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או
במעשיה של הרשימה או במעשיו של
האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין,
במפורש או במשתמע, אחד מאלה:**

**(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל
כמדינה יהודית ודמוקרטית;**

(2) הסתה לגזענות;

**(3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב
או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.**

18. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת מוסמכת לקבוע במסגרת אישור רשימות מועמדים על פי
סעיף 63 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969, כי רשימת מועמדים מנועה
מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק היסוד, ולדון בבקשת פסילה כנגד רשימת
מועמדים.

19. בית המשפט העליון קבע, כי פסילת רשימת מועמדים מהתמודדות בבחירות לכנסת על פי
סעיף 7א לחוק היסוד תיעשה במקרים "מובהקים וקיצוניים", שמצביעים על שאיפה
דומיננטית המהווה חלק מהפרוגרמה הפוליטית של רשימת המועמדים וכי הרשימה פועלת
להגשמת אותן מטרות להוצאתן אל הפועל. על פי הפסיקה, הרף הראייתי הנדרש לביסוס
עילת פסילה לפי סעיף 7א(א) לחוק היסוד, הוא רף מחמיר וקפדני, וישנו צורך להוכיח את
עילת הפסילה באמצעות הצהרות או מסקנות מפורשות שמשמעותן ברורה, ועל בסיס "מסה
קריטית" של ראיות "ברורות, חד-משמעיות ומשכנעות" (ע"ב 6668/22 בל"ד ברית לאומית

דמוקרטיה נ' ועדת הבחירות המרכזית לבחירות לכנסת ה-25 (נבו 9.10.2022) (להלן: "עניין בל"ד").

20. עניינה של הרשימה המשותפת ובקשת הפסילה שבפנינו עוסקת בשתי עילות פסילה מצטברות וחלופיות, הן לפי סעיף 7א(א)(1) לחוק היסוד בגין **שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית** והן לפי סעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד בגין **תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל**.

21. על ניתוח התיבות "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית", עמד בית המשפט העליון בעניין בל"ד (שאוזכר לעיל):

"אמות המידה הנ"ל יושמו על-ידי בית משפט זה בעניין טיבי, אשר דן, בין היתר, בערעורה של בל"ד על החלטת ועדת הבחירות לכנסת ה-16 למנוע מרשימתה להתמודד בבחירות לכנסת, בעילה של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, כבענייננו. בית המשפט פסק, בדעת רוב, שהראיות שהוצגו מלמדות כי שאיפתו של העומד בראש רשימת בל"ד לכנסת, חבר הכנסת עזמי בשארה, כי מדינת ישראל תהיה **"מדינת כל אזרחיה"**, **"מתקרבת באופן מסוכן לאפשרות השוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית**, עם זאת אין בפנינו ראיות משכנעות, ברורות וחד-משמעיות כי הגבול נחצה" (בפסקה 46 לפסק דינו של הנשיא ברק). זאת, בין היתר, בשים לב לכך שבשארה לא דרש **לבטל את חוק השבות, התש"י-1950**; וכי לא נמצאה **התנגדות לחגיגה ולסמליה של המדינה כמשקפים את תקומת העם היהודי**. נקבע אפוא כי מעשי בשארה עולים בקנה אחד עם ההגדרה הגרעינית של מדינת ישראל כמדינה יהודית (פסקה 41 לפסק דינו של הנשיא ברק), וכי בנסיבות אלו אין למנוע מרשימת בל"ד מלהשתתף בבחירות. יצוין כי מנגד, דעת המיעוט בפסק הדין הייתה כי הראיות שהוצגו עומדות באמות המידה שגובשו בפסיקה באשר לטיב הראיות הדרושות בנושא (ראו, למשל, בפסקה 6 לחוות דעתה של השופטת (בדימ') ט' שטרסברג-כהן).

8. גם בעניין כסיף שב בית משפט זה ודן, בין היתר, בערעור שהגישה רשימת המועמדים המשותפת למפלגות הרשימה המשותפת ובל"ד, על החלטת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 למנוע ממנה להתמודד בבחירות, בעילה של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. הראייה המרכזית העדכנית שהוצגה בהקשר הנ"ל לפני בית המשפט בעניין כסיף הייתה **הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה**, שביקשו חברי הכנסת מטעם בל"ד בכנסת ה-20 להניח על שולחן הכנסת (להלן: הצעת החוק). בין השאר, בהצעת החוק נוסחו התנאים לרכישת אזרחות

ישראלית, אשר מהם עלה כי רכישת אזרחות מכוח **עקרון השבות תתבטל**; וצוין בה כי יש לקבוע מחדש את סמלי המדינה וההמנון (באופן השולל את העיקרון שלפיו "עיקר סמליה" של המדינה ישקפו את תקומתו הלאומית של העם היהודי; ראו שם, בפסקה 58). בסופו של דבר, הצעת החוק לא הונחה על שולחן הכנסת, בשל החלטת נשיאות הכנסת שלא לאשר זאת; ובעקבות זאת הגישו חברי בל"ד בכנסת ה-20 עתירה לבית משפט זה נגד החלטת נשיאות הכנסת כאמור, כשבמסגרת העתירה צוין במפורש כי הצעת החוק תואמת את מצעה של בל"ד (בג"ץ 4552/18 זחאלקה נ' יו"ר הכנסת [פורסם בנבו] (30.12.2018); להלן: עתירת בל"ד).

9. לנוכח האמור, בעניין כסיף נקבע כי "אין מי שיחלוק על כך שהצעת החוק הנ"ל על מכלול הסעיפים שבה, מבטאת שלילה של המאפיינים הגרעיניים ולו המינימאליים של מדינת ישראל כמדינה יהודית שעליהם עמד בית משפט זה בעניין טיב"י" (בפסקה 58 לפסק דינה של הנשיאה חיות).

... למעשה, כאמור, אף דעת הרוב בעניין כסיף סברה כי יש בהצעת חוק יסוד: מדינת כל אזרחיה שהגישה בל"ד, משום שלילת המאפיינים הגרעיניים של מדינת ישראל כמדינה יהודית, כפי שאלה נקבעו בפסיקה, כמפורט לעיל. כאמור, מהצעת החוק עלה כי רכישת אזרחות מכוח חוק השבות תתבטל, וכי היא שוללת את העיקרון שלפיו עיקר סמלי המדינה ישקפו את תקומתו הלאומית של העם היהודי. חברי הכנסת של בל"ד בשעתו אף הגדילו לעשות והצהירו במפורש, על גבי עתירה שהוגשה לבית משפט זה, כי הצעת החוק משקפת את מצעה של בל"ד. לגישתי, די היה אפוא בהצעת החוק ובעתירה שהגישה בל"ד, שם צוין, כאמור, כי הצעת החוק תואמת את מצעה, כדי לעמוד ברף שקבע בית משפט זה לצורך גיבוש עילות הפסילה שבסעיף 7א לחוק היסוד. כך, הצעת החוק והעתירה לימדה, בהצהרות מפורשות, כי שלילת קיומה של ישראל כמדינה יהודית היא מטרה דומיננטית של הרשימה, וכי בל"ד פועלת להגשמתה באופן אקטיבי. ראיות אלו הן ברורות, חד משמעיות ומשכנעות, ומדברות בעד עצמן."

22. בא"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' אחמד טיבי, נז(4) 1 (2003) שירטט כב' הנשיא א' ברק, את אמות המידה הספציפיות שישמשו לצורך פסילת רשימת מועמדים על פי סעיף 7א(א)(3) בגין תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל. כדלקמן:

“ברור לכול כי ניתן למנוע השתתפות בבחירות של רשימת מועמדים – או מועמד בודד – אשר הם עצמם חלק מארגון המנהל מאבק מזוין נגד המדינה. כן ניתן למנוע השתתפות בבחירות של רשימת מועמדים – או המועמד הבודד – אשר אינם נוטלים, הם עצמם, חלק פעיל במאבק מזוין, אך הם תומכים במאבק זה. תמיכה זו יכולה להיות חומרית, וכמוה כנטילת חלק במאבק עצמו. תמיכה זו יכולה להיות פוליטית. זכותה של הדמוקרטיה להגן על עצמה כנגד תמיכה פוליטית זו. תמיכה פוליטית זו יכולה ללוש צורות שונות אשר מעניקות לגיטימציה למאבק המזוין נגד המדינה (ראו סעיף 39) של החוק על המפלגות הפוליטיות שנתקבל בספרד ביום 27.6.2002). כמובן, הדרישות הכלליות שעמדנו עליהן (בפסקה 6 לעיל) החלות לגבי כל עילה למניעת השתתפות בבחירות, צריכות לחול גם לעניין העילה של תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה. על-כן צריך שתמיכה (חומרית או פוליטית) היא מאפיין דומיננטי או מרכזי של המפלגה או הרשימה, וכי היא פועלת באופן חוזר ונשנה – ולא אך ספורדי – להגשמתו. כמו כן יש להצביע על ראיות משכנעות, ברורות וחד-משמעיות המלמדות על מטרה זו של רשימת המועמדים או המועמד. אשר לדרישתו של מבחן הסתברותי בהקשר זה – נשאר התשובה בצריך עיון.”

ג. על הגבול הדק וההליכים הקודמים כנגד מפלגות הרשימה המשותפת וחבריהן

23. שאלת השתתפותן של המפלגות המרכיבות את הרשימה המשותפת ושל מועמדים מטעמן בבחירות לכנסת, נדונה בבית המשפט העליון במערכות בחירות קודמות. במוקד ההליכים עמדו, בין היתר, מצעי המפלגות, עמדותיהן ביחס למאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, התבטאויות נציגיהן בעניין חוק השבות וסמלי המדינה, וכן מעשים והתבטאויות המבטאים תמיכה במאבק מזוין נגד ישראל.
24. אף שההליכים לא הסתיימו בסופו של דבר במניעת ההתמודדות, בפסקי הדין הביעו שופטי בית המשפט העליון הסתייגויות משמעותיות מן המצע, ההצהרות, ההתבטאויות והמעשים, אף אלו הפרלמנטריים, ובפרט בעניינה של מפלגת בל"ד, תוך שהודגשה הקרבה לתחום האסור לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת שעשויה למנוע ממנה השתתפות בבחירות לכנסת.
25. **הבחירות לכנסת ה-15 וה-16 בע"ב 2600/99 ארליך נ' יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד נג(3) 38 (1999)**, נדונו התבטאויותיו של יו"ר בל"ד דאז, עזמי בשארה, ונקבע כי התקרבו "קירבה מסוכנת לגבול שאין לחצות אותו". בהמשך, במסגרת פסק הדין המאוחד בא"ב 11280/02 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' טיבי**, פ"ד נז(4) 1 (2003) (להלן: "עניין טיבי"), נדונו, בין היתר, פסילת מועמדותו האישית של חה"כ אחמד טיבי, איש תע"ל שהתמודד במסגרת חד"ש-תע"ל, וכן פסילת רשימת בל"ד ומועמדותו של בשארה.

בעניינה של בל"ד, הבחין בית המשפט העליון בין חתירה לשוויון אזרחי במסגרת רעיון "מדינת כל אזרחיה", לבין שימוש ברעיון זה לשלילת מאפייניה הגרעיניים של ישראל כמדינת העם היהודי. נקבע, כי גישתו של בשארה מתקרבת באופן מסוכן לאפשרות האחרונה, אך באותו עניין לא הוצגו ראיות משכנעות, ברורות וחד-משמעיות לכך שהגבול נחצה למעשה. בין השיקולים שנמנו היו העובדה שח"כ בשארה לא דרש לבטל את חוק השבות והיעדר התנגדות לחגי המדינה ולסמליה כמשקפים את תקומת העם היהודי.

26. **הבחירות לכנסת ה-18.** לקראת בחירות אלה, החליטה ועדת הבחירות לפסול את רשימת בל"ד והן את רשימת רע"ם-תע"ל. בע"ב 561/09 בל"ד - **המפלגה הלאומית הדמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18** (7.3.2011), עמד בית המשפט העליון, בעניינה של בל"ד, על "קרבה מטרידה ומדאיגה" לרעיון של שלילת ישראל כמדינה יהודית, וכן על ראיות המקימות לכאורה בסיס לעילת התמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור. עם זאת, נמצא כי התשתית הראייתית אינה עומדת ברף המחמיר הדרוש לפסילה.

27. **הבחירות לכנסת ה-19 וה-20.** בנפרד מההליכים נגד הרשימות, נדונו הליכים לפסילת מועמדותה האישית של חה"כ חנין זועבי, חברת בל"ד בהליך א"ב 9255/12 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת התשע-עשרה נ' זועבי** (20.8.2013), וא"ב 1095/15 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים נ' זועבי** (10.12.2015). גם בהליכים אלה על אף שלא נמנעה התמודדותה, נמתחה בבית המשפט העליון ביקורת חריפה על התנהלותה והקרבה לתחום האסור.

28. **הבחירות לכנסת ה-21.** במסגרת פסק הדין המאוחד בא"ב 1806/19 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' כסיף** (נימוקים מיום 18.7.2019; להלן: "עניין כסיף"), נדונו שלושה הליכים הנוגעים למפלגות הרשימה ולנציגיהן: א"ב 1806/19 בעניין פסילתו האישית של עופר כסיף; ע"ב 1867/19 בעניין הבקשה לפסילת רשימת חד"ש-תע"ל; וע"ב 1876/19 בעניין פסילת רשימת רע"ם-בל"ד.

בעניינה של בל"ד, ראיה מרכזית הייתה הניסיון של חברי הכנסת מטעמה להניח בשנת 2018 את הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה. ההצעה כללה הסדרה של רכישת אזרחות שמשמעותה ביטול רכישת אזרחות מכוח עקרון השבות, וכן קביעה מחדש של סמלי המדינה וההמנון. כב' הנשיאה חיות קבעה כי ההצעה מבטאת שלילה של המאפיינים הגרעיניים המינימליים של ישראל כמדינה יהודית, וכי הגשתה הייתה פעולה משמעותית להוצאת תפיסה זו מן הכוח אל הפועל. למרות זאת, הותרה ההתמודדות, בהתחשב, בין היתר, בהרכבה המשותף של הרשימה, במיקומם של מגישי ההצעה ברשימה ובהצהרות יו"ר בל"ד בדבר מחויבות המפלגה לעמדות שהוצגו בהליכים הקודמים.

כב' השופט מינץ סבר, כי היה מקום לפסילת רע"ם-בל"ד, וקבע כי בהגשת הצעת החוק ובהגשת העתירה שבה הובהר כי היא תואמת את מצע בל"ד, "חצתה מפלגת בל"ד את קו הגבול אליו התקרבה 'קירבה מסוכנת' לא פעם בעבר" (שם, פסקה 33 לפסק דינו). עוד הדגיש כי "קשה לקבל את הטענה כי ניתן 'לרפא' קיומה של עילת פסילה, בדרך של חברת מפלגה למפלגה אחרת תחת רשימה משותפת" (שם, פסקה 39). דברים אלה נאמרו בדעת מיעוט,

אך הם מציבים במפורש את שאלת משמעותה של החבירה לרשימה משותפת מקום שבו נטען כי מתקיימת עילת פסילה באחד ממרכיביה.

29. בעניינו האישי של כסיף, נבחנו, בין היתר, התבטאויות בעניין ביטול חוק השבות, שינוי ההמנון וסמלי המדינה ולגיטימיות הפגיעה בחיילי צה"ל. כב' הנשיאה חיות עמדה על תשובתו בריאיון לשאלה אם הוא תומך בביטול חוק השבות: "כן. לגמרי", וקבעה כי לדברים שלא הוכחו יש משקל משמעותי בבחינת עילת הפסילה. עם זאת, נקבע כי אין בראיה זו לבדה כדי לעמוד ברף המחמיר הנדרש, ונבחנה גם הצהרת כסיף בדבר מחויבותו למצע חד"ש והכרתו בזכות העם היהודי להגדרה עצמית בישראל. ביחס לדבריו על פגיעה בחיילים צוין כי הם עשויים להתפרש כמתן לגיטימציה לפגיעה בחיילי צה"ל בידי חמאס, וכי ההבחנה שביקש לערוך בין השקפותיו האקדמיות להשקפותיו הפוליטיות היא מלאכותית ובלתי משכנעת. לצד זאת, ניתן משקל להצהרותיו נגד מאבק מזוין ואלומות.

30. בעניינה של חד"ש-תע"ל, נבחנו התבטאויות ומעשים שיוחסו, בין היתר, לאחמד טיבי ולאוסאמה סעדי מטעם תע"ל, ולאיימן עודה, לעאידה תומא-סלימאן ולעופר כסיף מטעם חד"ש. החומר כלל גם את הודעת חד"ש נגד ההכרזה על חיזבאללה כארגון טרור בידי מועצת מדינות המפרץ והליגה הערבית. בית המשפט העליון קבע כי התשתית שהונחה אז לא ביססה ברמה הנדרשת את עילות הפסילה, וכי מבקשי הפסילה לא הציגו את המצע הרשמי של הרשימה, אף שהוא מקור מרכזי לבחינת מטרותיה (שם, פסקאות 75–77 לפסק דינה של כב' הנשיאה חיות).

31. **הבחירות לכנסת ה-25.** בע"ב 6668/22 בל"ד ברית לאומית דמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לבחירות לכנסת ה-25 (9.10.2022), התקבל ערעור בל"ד על החלטת פסילתה, הכרעה שנשענה על דלות התשתית הראייתית. בין היתר, ניתן משקל לכך שמאז הניסיון להגיש את הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה משנת 2018 לא נעשו ניסיונות דומים, ולכך שיו"ר בל"ד שב והצהיר על מחויבות המפלגה להצהרות שניתנו בהליכים הקודמים.

כב' השופטות וילנר וברק-ארז הדגישו, כל אחת בפסק דינה, כי אין בהכרעה משום הכשר לעתיד או חסינות מפני פסילה על יסוד תשתית ראייתית מתאימה. כפי שהדגישה כב' השופטת וילנר: "לא לעולם חוסן", וצוין כי אין בהכרעה כדי לתת הכשר למפלגה אם יוצגו ראיות משמעותיות המצדיקות את יישומו של סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת (שם, פסקה 15 לפסק דינה; וראו גם פסקה 2 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז).

באותו פסק דין עמד כב' השופט (כתוארו דאז) סולברג, על הפער בין מצע בל"ד המוצג לבוחרים לבין ההצהרות שניתנו מטעמה לאורך השנים בבית המשפט העליון. במבט צופה פני עתיד הדגיש, כי על הבהרות אלה לקבל ביטוי מפורש במצע ובמסרים לציבור, וכי אין להלום מסר אחד לבוחרים ומסר אחר לבית המשפט, באמצעות הצהרות מרככות שנועדו למנוע פסילה, "דרוש מצע אחד; לבוחר ולבית המשפט" (שם, פסקאות 5–7 לפסק דינו).

ד. מן המצע אל המעשה: פעילות פרלמנטרית ומעשית למימוש המצע וההצהרות

32. התשתית העובדתית בעניינה של הרשימה המשותפת כוללת פעילות פרלמנטרית ממשית, מתועדת ומתמשכת, שבאמצעותה ביקשו נציגי המפלגות המרכיבות אותה להעניק לעמדותיהם תוקף משפטי מחייב.
33. הפעולות הפרלמנטריות שלהלן, ובכללן הצעות החוק וחקיקת היסוד, שיפורטו להלן, עוסקות בליבת המבנה החוקתי של המדינה: הגדרתה, סמליה, שפותיה, הסדרי ההגירה וההתאזרחות בה ומעמדם של חוקים המעגנים מאפיינים אלה. לטענת המבקשת, בחינת הוראותיהן במצטבר, בצירוף מצעי המפלגות והצהרות נציגיהן, מלמדת על פעילות להוצאת התוכנית הרעיונית מן הכוח אל הפועל.
34. משקלה הראיתי של פעילות זו הובהר בפסק הדין בעניין **כסיף**. בהתייחסה להצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה משנת 2018, קבעה כב' הנשיאה חיות כי מדובר ב"פעולה משמעותית מצד חברי הכנסת מטעם בל"ד בכנסת ה-20 בניסיון להוציא מן הכוח אל הפועל – בדרך של הצעת חוק – פרוגרמה פוליטית ותפיסת עולם אשר שוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית". כב' השופט מינץ, בדעת מיעוט, הדגיש את היותה של הצעת חוק "היגד ישיר וברור", המבטא את ערכי הרשימה ואת העקרונות שאליהם היא חותרת.
35. יש להזכיר תחילה את התשתית שהונחה בפסיקתו של בית המשפט העליון, לאחר הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה, כאשר בכנסת ה-20 ביקשו חברי הכנסת ג'מאל זחאלקה, חנין זועבי וג'מעה אזברגה, נציגי בל"ד, לשנות הסדרים חוקתיים העולים לכדי שלילת מאפייניה הגרעיניים של מדינת ישראל. ההצעה ביקשה לעצב מחדש את ההסדר החוקתי בנושאי סמלי המדינה וההמנון, רכישת אזרחות, השפות הרשמיות והזכויות הקבוצתיות. לכך צורף מנגנון מפורש לפקיעת חקיקה קיימת: סעיף 9(ב) קבע כי "תוקפו של חוק הפוגע בזכויות או בעקרונות של חוק-יסוד זה יפקע בתום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה".
36. בעניין בל"ד האחרון, ניתן משקל לכך שמאז הגשת הצעת חוק היסוד האמורה בשנת 2018 לא בוצעה פעילות פרלמנטרית משמעותית דומה. אלא, שכפי שנראה להלן, הרשימה המשותפת וחבריה לא זנחו את עמדותיהם, אף לא במישור המעשי והפרלמנטרי.
37. ביום 20.7.2020, הונחה על שולחן הכנסת ה-23 הצעת חוק-יסוד: **מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת** (פ/1599/23). בראש רשימת יוזמיה ניצבו חה"כ יוסף ג'בארין, עופר כסיף, אחמד טיבי וסאמי אבו שחאדה, הנכללים כולם גם ברשימה הנוכחית של הרשימה המשותפת לכנסת ה-26. ההצעה הוגשה בידי נציגים מכל ארבעת מרכיביה של הרשימה המשותפת באותה עת, ובהם חד"ש, תע"ל ובל"ד.
38. בהצעת חוק יסוד זו, ניתן למצוא את ניסיונם של חברי הכנסת והמפלגות, להוציא מן הכוח אל הפועל את האידיאולוגיה הקיצונית והפסולה - לשלילת אופיה היהודי של מדינת ישראל ולשלילת מאפייניה הגרעיניים והבסיסיים ביותר של המדינה היהודית.

בהצעת חוק יסוד זו, באים לידי ביטוי עיקרי מצעיהן של המפלגות, הסמויות או הגלויות, לרבות הגדרת המדינה "מדינת כל אזרחיה" (סעיפים 1, 2, 3, 4 להצעת חוק היסוד), שינוי גבולות המדינה (סעיף 5 להצעת חוק היסוד), שינוי הסמלים במדינה (סעיפים 6 ו-7 להצעת חוק היסוד), וביטול חוק השבות (סעיפים 8 ו-11 להצעת חוק היסוד) - את מלוא משמעותן של הוראות הצעת חוק היסוד יש לבחון בצירוף סעיף 11 להצעה, הקובע עיקרון על כי "חוק שהוראותיו סותרות חוק יסוד זה – בטל".

-- הצעת חוק-יסוד: מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת פ/1599/23 מצורפת לבקשה
כנספח 2.

השוואת הצעת חוק היסוד האמורה, אל מול הוראותיה של הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה, זו שבית המשפט העליון ראה בחומרה כה רבה ככזו שיש בה "שלילה של המאפיינים הגרעיניים ולו המינימאליים של מדינת ישראל כמדינה יהודית" ושעומדת בעילות הפסילה בחוק היסוד – מביאה לידי מסקנה, כי הצעת חוק-יסוד: מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת שהוגשה על ידי חברי הרשימה המשותפת, אף חמורה בהרבה.

-- הצעת חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה מצורפת לבקשה **כנספח 3.**

39. ההצעה משנת 2020 מוסיפה לתשתית ההיסטורית מעשה פרלמנטרי שלא קיבל התייחסות עוד בפסיקת בית המשפט העליון, שיש לו זיקה ישירה למועמדים ברשימה הנוכחית. והנה, רק לפני מספר שבועות, בחודש אוגוסט 2026, יו"ר בל"ד חה"כ סאמי אבו שחאדה אף התראיין לאתר YNET וחזר על מטרותיה המוצהרות של מפלגתו, ביחס לכך ש"אנחנו מאמינים שישראל צריכה להיות מדינת כל אזרחיה" ולצד כוונתם למעשה לשינוי הגדרת המדינה כמדינה "יהודית ודמוקרטית"¹.

עוד קודם לכן, יו"ר בל"ד אבו שחאדה הצהיר בריאיון כי "המדינה היהודית היא הבעיה", כפי שנסקר באתר תאגיד השידור כאן². הצהרתו זו, וכן הצעת החוק האמורה, מתכתבת היטב עם הצהרות נוספות שהגיעו מפיו של יו"ר בל"ד. בריאיון משנת 2022, שקיים אצל קלמן ליבסקינד ורועי שרון, שנערך לאחר פיגוע רצחני אותו סירב לגנות ולקבוע כי מדובר בפעולה שאינה לגיטימית, הצהיר על פי הדיווח ש"לדעתו יש לבטל את חוק השבות, את ההימנעון ואת דגל ישראל". ובאופן מובהק, ברור ומפורש – אמר בקולו, כאשר נשאל על ידי המראיין "אתה בעד ביטול חוק השבות?" ענה "כן, כן, כן"; המשיך המראיין לשאול "בעד ביטול דגל ישראל כמו שהוא נראה היום?" ענה שחאדה "נכון, נכון" והסביר שלעמדתו יש צורך בפירוק המנגנונים החוקתיים הקיימים ולהחליפם³.

¹ <https://www.ynet.co.il/news/article/b1vz11f0gg1>

² <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/252679/>

³ <https://www.inn.co.il/news/574876> ; <https://www.facebook.com/ibengvir/videos/587600739723203> ; <https://x.com/ReshetBet/status/1561224641590476800?s=20>

גם בראיון קודם, יו"ר בל"ד הביע במפורש את פתרונו המוצע ל-"מדינת כל אזרחיה" שתישלל ממנה זהותה היהודית, אשר אפילו לא תיקרא בשם "ישראל"⁴ - "אני לא חושב שצריך לקרוא לה "מדינת ישראל"."

-- סדרת כתבות וראיונות של יו"ר בל"ד סאמי אבו שחאדה מצורפים לבקשה כנספח 4.

40. מטרתה של הרשימה המשותפת, כפי שמשקפות בין היתר במסגרת המצע של המפלגות המאוגדות בה, מוצאות דרכן אף לפעילותה הפרלמנטרית בכנסת, ואפילו גם בשנים האחרונות. ודוק: למען האמת, מעשה פרלמנטרי זה שלעיל, והצהרותיו החוזרות ונשנות של יו"ר בל"ד, מתיישבים היטב גם עם מצען של המפלגות, ובכלל זה עם מצעה הספציפי של בל"ד, שדוחה ומתנגד להגדרת הזהות היהודית של המדינה, דוחה את התנועה הציונית, מבקשת לבטל את חוק השבות, לשנות את סמלי המדינה ואת ההסדרים החוקתיים והסממנים היהודיים הדמוקרטיים.

בין היתר נכתב במצע בל"ד⁵: "בל"ד היא חלק מהעם הפלסטיני אשר נותר על אדמתו בארץ מולדתו לאחר הנכבה. אנו חיים במשטר שאיננו חפץ לשמש כמדינת כל אזרחיה, אלא דבק בניגוד לרצוננו בהיצמדותה המהותית של המדינה להגדרת זהותה היהודית, ובהתאם לאידאולוגיה הרשמית שלה – הציונות – ובכך נוגד את האפשרות של קיום שוויון מלא." ; וכן "מתוך התפישה העקרונית הייחודית של חתירה להגשמת האזרחות המלאה והשגת שוויון מוחלט בזכויות הפרט יחד עם מלוא הזכויות הקיבוציות המגיעות לאזרחים הערבים, פיתחה בל"ד את השיח והפרויקט של מדינת כל אזרחיה. בל"ד פועלת בהתמדה כדי לתרגם את החזון הזה למצע פוליטי מעשי ולדרישות פרטניות, שיוכלו ליצור אופק דמוקרטי ומכיל לאזרחים הערבים והיהודים גם יחד. כך התפתח האתגר הלאומי והפך לאתגר דמוקרטי כולל ולחלופה הגותית ופוליטית לציונות, שמתפקדת כאידאולוגיה הרשמית והשלטת בישראל".

כלומר, לשיטת בל"ד יש לקדם חלופה לציונות. המבקשת ערה להצהרות שניתנו בפני בית המשפט העליון ברבות השנים, ואולם, חברי המפלגה עודם ממשיכים לפעול כנגד הצהרותיהם אלו, הן בדיבורים והן במעשים.

-- מצע מפלגת בלד מצורף לבקשה כנספח 5.

41. למעשה, הפעילות לשינוי ההסדר החוקתי וקידום כוונותיהן של המפלגות לידי מעשה, נמשכה גם בכנסת ה-25. ביום 2.1.2023 הונחה הצעת חוק-יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי (תיקון - ביטול החוק) פ/1118/25, מטעם חברי הכנסת איימן עודה, עאידה תומא-סלימאן, עופר כסיף ויוסף עטאונה. הוראתה האופרטיבית קובעת את ביטול חוק-יסוד הלאום, כולו ובמלואו. בכך ביקשו היוזמים להסיר את העיגון החוקתי שניתן בו למדינת הלאום של העם היהודי, לייחוד זכות ההגדרה העצמית הלאומית, לסמלי המדינה,

⁴ <https://www.inn.co.il/news/438875>

⁵ יצוין, כי נכון למועד כתיבת שורות אלו, לא נמצא פרסום פומבי של מצע בל"ד הנוכחי, ועל כן ההנחה היא כי זה שחל בבחירות האחרונות לכנסת והוגש בבקשת הפסילה הקודמת הוא המצע הקיים, כל עוד לא פורסם אחרת.

למעמד העברית ולעלייה היהודית ולקיבוץ הגלויות. דברי ההסבר להצעה מתעדים רצף של יוזמות זהות מטעם נציגי המפלגות המרכיבות את הרשימה: הצעת סאמי אבו שחאדה בכנסת ה-24, פ/1425/24; הצעת איימן עודה וקבוצת חברי הכנסת, פ/1605/24; הצעת אוסאמה סעדי וקבוצת חברי הכנסת, פ/2355/24; והצעת אחמד טיבי בכנסת ה-25, פ/1116/25. הפניות אלה מעידות על חזרה לקידומו של אותו יעד חקיקתי ושינוי חוקתי בגרעיניה היסודיים של המדינה היהודית, בידי נציגי הרשימה המשותפת - בל"ד, חד"ש ותע"ל, לאורך יותר מכנסת אחת.

-- הצעות חוק-יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי (תיקון - ביטול החוק) מצורפות לבקשה **כנסת 6**.

42. פעם נוספת, אנו רואים פעולה פרלמנטרית שנקטה באופן אקטיבי, המבקשת להוציא מן הכוח אל הפועל את המצע של המפלגות לפגיעה בלאום היהודי ובהיות היהודית של מדינת ישראל בתור מדינה **"יהודית ודמוקרטית"**. בפרט, מתוך מצעה של בל"ד: **"10 ביטול חוק הלאום וכל החוקים וההליכים המפלים נגד האזרחים הערבים והמוסדות של החברה הערבית – ובכלל זה סעיפי האפליה בחוקי האזרחות והכניסה למדינה..."**.

43. עוד יש להוסיף, שביום 24.7.2024 הונחה הצעת חוק-יסוד: הכרה במדינה פלסטינית פ/4891/25, מטעם חברי הכנסת איימן עודה, עאידה תומא-סלימאן, יוסף עטאונה, אחמד טיבי ועופר כסיף. ההצעה ביקשה לשנות את גבולות ישראל, להכיר במדינה פלסטינית ובירושלים המזרחית כבירתה, ולתקן את חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל. הצעת החוק האמורה הוגשה במהלך הכנסת ה-25 בהגשה מחודשת פעם נוספת בבנוסח זהה ביום 3.11.2025, ללמדנו כי קיימת אם כן התמדה בקידום העמדה החוקתית המוצעת על ידי הרשימה המשותפת.

-- הצעות חוק-יסוד: הכרה במדינה פלסטינית מצורפות לבקשה **כנסת 7**.

44. אם לא די בשלילת אופיה של המדינה היהודית, הרי שבפעולותיה של הרשימה המשותפת נכללת אף פעילות שיש בה תמיכה בטרור ובמאבק המזוין כנגד מדינת ישראל.

45. כך למשל, יו"ר בל"ד חה"כ סאמי אבו שחאדה נועד במהלך חודש אוגוסט 2022 עם נציגים של ארגון אל-חק, שהוכרז על ידי שר הבטחון כמה חודשים קודם לכן כארגון טרור, ונכתב בהכרזה **"לאחר הקמתו הפך ארגון אלחק לזרוע של ארגון הטרור 'החזית העממית' ומאז הוא פועל מטעמו ובהנחייתו, במסגרת המאבק של ארגון הטרור במדינת ישראל"**. לפני כן אף דווח מקור ראשון כי יו"ר בל"ד קיים אירוע תמיכה במחבלים, וכל צמרת בל"ד הגיעה לאירוע, ובמהלכו ח"כ סאמי אבו שחאדה, חגג והצטלם עם מחבלים משוחררים ובני משפחות של אסירים ביטחוניים. אין מדובר בהצהרות או התבטאויות בלבד, אלא אף במעשים של ממש שמהווים עידוד לטרור.

-- תמונת הביקור בארגון אל חק מצורפת לבקשה כנספח 8; הכרזת שר הבטחון ביחס לארגון אל חק כארגון טרור מצורפת לבקשה כנספח 9; והדיווח במקור ראשון על קיום אירוע תמיכה במחבלים ואסירים מצורף לבקשה כנספח 10.

46. נוסף על יו"ר בל"ד, מועמדת נוספת בבל"ד אורלי נוי שנכללה ברשימה המשותפת לכנסת ה-26, הדהדה במאמריה את "זכותו הלגיטימית של עם להיאבק למען חירותו, ולמען "שחרור משליטה קולוניאלית, אפרטהייד וכיבוש זר בכל האמצעים שברשותו, **כולל מאבק מזוין**" [הדגשה במקור של אורלי נוי]. לא יכול להיות ספק, כי מדובר **בתמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל** (והשוו לשון סעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד).

לא זו אף זו, יש להוסיף גם את אמירותיה המטרידות והתבטאויותיה החריפות של אורלי נוי כנגד מדינת ישראל, צבא ההגנה לישראל, ובכלל זה החברה הישראלית במאמריה השונים במערכת "שיחה מקומית". אורלי נוי, מטעם מפלגת בל"ד, כתבה על "**הנאציפיקציה של החברה הישראלית**", האשימה את ישראל בכך שלדבריה "**ישראל מחוללת בעזה שואה**". במאמר אחר, דיברה על "**משטר של כיבוש, אפרטהייד ועליונות**" ואף הצדיקה מאבק אליס וכלשונה "**הפעם הבאה, תהיה אלימה וחסרת עכבות בהרבה**". ואם לא די בכך היא אף כתבה על עמדתה ותמיכתה בהפיכת יסודות המדינה הישראלית ל"**מדינת כל אזרחיה**".

-- קובץ פרסומים חמורים של אורלי נוי מצורף לבקשה כנספח 11.

47. למעלה מן הצורך (שכן עניינו חורג מעבר להתבטאויות בלבד, המחוקק-מכון הביע דעתו המפורשת כי די בהתבטאויות השוללות את שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית או בתמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל כדי לעלות לכדי עילת פסילה; וזאת בפרט בהוספת התיבות "לרבות בהתבטאויותיו", ור' בעניין זה את סקירתו של כב' השופט מינץ, בעניין כסיף: "**הרצון למנוע שימוש בכלים דמוקרטיים לקידום מטרות אנטי-דמוקרטיות החותרות תחת קיום המדינה הוא שעמד בבסיס חקיקת סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת (להלן גם: חוק היסוד)**, אשר לו נוספו תיקונים שונים במהלך השנים. האחרון שבהם, משנת 2017 (חוק יסוד: הכנסת (תיקון מס' 46), התשע"ז-2017 (להלן: תיקון מס' 46)), הבהיר כי פסילת מועמד תיעשה אם יש במטרותיו או במעשיו, "לרבות בהתבטאויותיו", שלילת קיומה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית, הסתה לגזענות או תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או ארגון טרור נגד מדינת ישראל. המחוקק אמר אפוא את דברו, והגדיר את גבולותיה של הזכות לבחור ולהיבחר לאור קיומם של עקרונות בסיסיים וחיוניים ביותר לקיומה של המדינה." כב' השופט מינץ אמנם היה בדעת מיעוט לעניין התוצאה, אך לא לעניין זה.

ה. פעולותיו והתבטאויותיו של חה"כ עופר כסיף בכנסת ה-25

48. לצד הפעילות הפרלמנטרית והחקיקתית שהוצגה לעיל מטעם המשיבה וחבריה השונים, יש לציין **במישור המעשי וההצהרתי** את פעולותיו החמורות במיוחד של חה"כ עופר כסיף, במהלך כהונתה של הכנסת ה-25 ובעת היותו חבר הכנסת. פעולות והתבטאויות אלו מהוות

עילה אישית לפסילתו של חה"כ עופר כסיף לפי סעיף 7א לחוק היסוד, ומתווספות לעילות הפסילה של הרשימה המשותפת בכללותה.

49. כפי שיפורט להלן, מדובר ברצף עקבי ומתמשך של מעשים והתבטאויות מצד חה"כ כסיף ומוצאים את ביטויים הן בפעילותו בישראל והן בפעילות ממשית בזירה הבין-לאומית, התומכת בטרור ובמאבק המזוין במדינת ישראל.

50. חה"כ כסיף מעניק באופן קבוע לגיימצייה למאבק נגד **מדינת ישראל וחיילי צה"ל** ואף מגדיר את הנלחמים בחיילי צה"ל כ"**לוחמי חופש**"; הוא תומך באופן קבוע באסירים ביטחוניים וטרוריסטים, ובכלל זאת בטרוריסט הנתאב המורשע **מרואן ברגותי**, שהורשע בחמישה מעשי רצח ובפעילות בארגון טרור; חה"כ כסיף קידם **חרם בין-לאומי** על מדינת ישראל; פועל באופן אקטיבי בזירה הבין-לאומית נגד מדינת ישראל, מנהיגה ומוסדותיה, ובכלל זאת באמצעות תמיכה בתביעת דרום אפריקה המאשימה את ישראל בביצוע **רצח עם ואפרטהייד**, פנייה לתובע בית הדין הפלילי הבין-לאומי בדרישה לחקור ולהעמיד לדין את ראש ממשלת ישראל, שר הביטחון וחברי קבינט המלחמה, ופניה לגוף בינלאומי שיחקור ויברר את התנהלות הכנסת בעניינו של חה"כ כסיף.

51. ועדת האתיקה של הכנסת נדרשה במהלך הכנסת ה-25 **לעשרות קובלנות** בעניינו, וקבעה כי ממכלול התבטאויותיו עולה "**דפוס שיטתי ועקבי**" של האשמת מדינת ישראל וחיילי צה"ל בביצוע פשעי מלחמה חמורים. בהחלטה קודמת קבעה הוועדה כי הצטברות התבטאויותיו עולה כדי "**מסה המלמדת על דפוס ומאמץ שיטתי**"; וביחס להתבטאות שבה כינה את חיילי צה"ל הפועלים בג'נין "פושעים" ו"טרוריסטים", ואת הנלחמים בהם "לוחמי חופש", קבעה הוועדה כי הדברים "**גובלים בהסתה כלפי חיילי צה"ל**".

52. דפוס זה נמשך ואף החריף בעיצומה של המלחמה ולאחר אירועי ה-7 באוקטובר. חה"כ כסיף שב והאשים את מדינת ישראל וחיילי צה"ל ב"רצח עם", "טבח", "טיהור אתני" ו"פשעי מלחמה"; **תמך בפעולות בין-לאומיות שנועדו להביא להפסקת פעולותיה הצבאיות של ישראל ולהעמדת מנהיגיה לדין**; קרא לחיילי צה"ל לסרב לפקודות; והמשיך לפעול בדרך זו גם לאחר שהוטלו עליו סנקציות אתיות בשל התנהלותו. על רקע זה קבעה ועדת האתיקה כי התבטאויותיו "**הן אף פוגעות ומזיקות למאמצי המלחמה נותנות רוח גבית לאויב ולתומכיו בכל מקום בעולם**".

53. בהחלטתה מס' 28/25 מיום 11.11.2024 ציינה ועדת האתיקה של הכנסת כי ריבוי האירועים בעניינו הוא "**חריג מאוד בנוף ובהיסטוריה של ועדת האתיקה**", ועמדה כבר בפתח החלטתה על "**דפוס הפעולה השיטתי של חבר הכנסת כסיף**". עוד הדגישה ועדת האתיקה כי חלק ניכר מן ההתבטאויות נעשו בכתב, כך שלחה"כ כסיף עמדה האפשרות "**לשקול ולבחור כל מילה וביטוי**".

-- החלטות ועדת האתיקה של הכנסת ה-25 בעניינו של חה"כ עופר כסיף מצורפות
לבקשה כנספח 12.

54. ביום 4.5.2023 חה"כ כסיף פרסם בעמוד הפייסבוק שלו כי נועד עם חברי ההנהגה של מפלגת העובדים של בלגיה (המפלגה הקומוניסטית הבלגית), המציגה **"התנגדות בלתי מתפרשת לכיבוש ולציונות"**, וקידם בברכה **חרם על מדינת ישראל - "בירכתי את נציג העיר לייז' על החלטת מועצת העיר להחרים את ישראל"**.

-- פרסום הפוסט של חה"כ כסיף על תמיכתו על חרם בינלאומי על מדינת ישראל
מיום 4.5.2023 מצורף לבקשה כנספח 13.

55. ביום 3.7.2023, בהתייחס לפעילות צה"ל בג'נין לסיכול תשתיות טרור, פרסם חה"כ כסיף בחשבון ה-X שלו: **"מי שפולש לערים כבושות הוא הפושע והטרוריסט! מי שנלחם מול הפולש למען שחרורו - הוא לוחם חופשי"** ועדת האתיקה בחנה את הדברים וקבעה כי חה"כ כסיף מציג את חיילי צה"ל שפעלו בג'נין לסיכול תשתיות טרור כ"פושעים" וכ"טרוריסטים", ואילו את "אלו המבקשים לפגוע בהם" כ"**לוחמי חופשי**". הוועדה הוסיפה וקבעה כי ההתבטאות "גובלת בהסתה כלפי חיילי צה"ל", אינה חוסה תחת חופש הביטוי המוקנה לחברי הכנסת ומהווה הפרה של כללי האתיקה.

-- הפוסט שפרסם חה"כ כסיף מיום 3.7.2023 מצורף לבקשה כנספח 14.

56. ביום 1.9.2023, שב חה"כ כסיף והעניק לגיטימציה מפורשת ל"התנגדות", "מרי", "מאבק" ו"תגובה" פלסטיניים נגד ישראל. כסיף תהה בפוסט מה מצפים המתנחלים וחיילי צה"ל מן הפלסטיניים **"שיקבלו אותם בחיבוקים ונשיקות! שיזרקו עליהם פרחים!"** והשיב **"לא יקרה! יש כיבוש - יש התנגדות! יש אפרטהייד - יש מרי! יש טיהור אתני - יש מאבק! יש פוגרומים - יש תגובה!"**.

-- פרסום חה"כ כסיף מיום 1.9.2023 מצורף לבקשה כנספח 15.

57. ביום 9.10.2023, יומיים בלבד לאחר מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס, התראיין חה"כ כסיף לתקשורת הזרה וטען, בהתייחס לאירועי ה-7 באוקטובר, כי **"ישראל רצתה ב אלימות הזו"** – *"Israel wanted this violence"*, תוך מתן לגיטימציה לכאורה, ותוך שהוא מייחס את הטבח למדיניות ישראל וקורא לקהילה הבין-לאומית, לפלסטינים ולישראלים לדרוש את סיום "הכיבוש".

-- ראיון חה"כ כסיף מיום 9.10.2023 באתר Democracy Now! מצורף לבקשה
כנספח 16.

58. ביום 15.10.2023, כשבוע בלבד לאחר אירועי ה-7 באוקטובר ופרוץ המלחמה, התראיין חה"כ כסיף פעם נוספת לתקשורת הזרה וקשר בין מדיניות ממשלת ישראל לבין התכנית שאותה כינה **"הפתרון הסופי"** של הבעיה הפלסטינית. ועדת האתיקה קבעה כי יצירת הקשר בין מדיניותה של ישראל לבין "הפתרון הסופי", על רקע הטבח שביצע חמאס באזרחי ישראל,

היא "מחרידה במיוחד" וקבעה כי מדובר בהפרה חמורה של כללי האתיקה. [החלטה מס' 17/25 של ועדת האתיקה].

-- פרסום חה"כ כסיף מיום 15.10.2023 בעניין "הפתרון הסופי" מצורף לבקשה
כנספח 17.

59. ביום 23.10.2023 פרסם חה"כ כסיף כי "ישראל טובחת עכשיו קודם כל בחולים ובבעלי המוגבלות ובילדים. כל כך הרבה ילדים". ועדת האתיקה קבעה כי מדובר ב"רמיזה ברורה" שלפיה ישראל פוגעת, כלשונה "קודם כל ובכוונה תחילה" בחולים, בבעלי מוגבלויות ובילדים, ובכך מייחס כסיף למדינת ישראל ביצוע פשעי מלחמה חמורים. עוד קבעה הוועדה כי להדהוד טענות מעין אלה בעת מלחמה יש "פוטנציאל ממשי לפגיעה בביטחונה ובטובתה של מדינת ישראל, וחשיפה של לובשי המדים לסיכון של הטלת סנקציות בזין הבינלאומי". ראו סקירה בהחלטת ועדת האתיקה מס' 28/25.

-- פרסום חה"כ כסיף מיום 23.10.2023 מצורף לבקשה כנספח 18.

60. תמיכתו של חה"כ כסיף בתביעת דרום אפריקה נגד ישראל היא בין הפעולות הבולטות שפגעו במדינת ישראל בעת מלחמה. ביום 7.1.2024 בעיצומה של המלחמה וכאשר חטופים רבים עוד נמצאו בשבי החמאס, חה"כ כסיף חתם על עצומה התומכת בהליך שהגישה דרום אפריקה נגד מדינת ישראל בבית הדין הבין-לאומי לצדק בהאג, ובה נטענות טענות קשות שיש בהן כדי לפגוע במדינת ישראל, הן במישור הבטחוני והן במישור המדיני.

61. בכך העניק כסיף תמיכה פומבית ומעשית בקידום הליך משפטי בין-לאומי נגד המדינה בשל פעולותיה במלחמה, ביקש להוציא צווים כנגד מדינת ישראל שיכפו עליה את הפסקת המלחמה, וזאת תוך נטילת סיכון ממשי לביטחונם של החטופים, ולבטחונה של מדינת ישראל ותושביה.

62. חה"כ כסיף הצהיר למעשה בחתימתו, כי הוא ואזרחים נוספים מבקשים להוסיף את קולם כאזרחי ישראל לטענות המופיעות בכתב התביעה שהגישה דרום אפריקה נגד ישראל, כך: "החומרים אשר עולים מהתביעה מזויעים ואמינים. ישראל אכן נוקטת בצעדים שיטתיים ויסודיים למחיקת אוכלוסיית עזה, להרעבתה, להתעללות בה ולעקירתה. היא מיישמת מדיניות של מחיקת אפשרויות מחייה, ואשר מובילה לג'נוסייד. היא הורגת באופן שיטתי שכבות אוכלוסייה רחבות, אנשי אקדמיה מובילים, סופרים, רופאים, צוותי רפואה, עיתונאים ואזרחים פשוטים. לאור האמור לעיל, אנו מבקשים להוסיף את קולנו כאזרחים וכאזרחיות ישראל לטענות שמובאות בכתב התביעה שהגישה דרום אפריקה לבית המשפט הבינלאומי לצדק בהאג, בתקווה שקולנו יסייע לקבלת החלטה שתביא להפסקתה המיידית של המלחמה."

63. כתב התביעה המופרך שבו הביע כסיף תמיכה בלתי מסויגת בחמאס, מייחס למדינת ישראל ולבכירה שורה של האשמות שהן החמורות שניתן להעלות נגד מדינה: ביצוע רצח עם בעם הפלסטיני מתוך כוונה להשמיד חלק ניכר ממנו; פשעים נגד האנושות ופשעי מלחמה; הרג

מכוון של אזרחים; הרעבה כשיטת לחימה; עקירה כפויה וטיהור אתני; אפרטהייד הנמשך, לפי הנטען, זה 75 שנים, קרי מאז הקמת מדינת ישראל; וכן גירושם ועקירתם של מאות אלפי פלסטינים במסגרת ה"נכבה" עם הקמת המדינה. עוד נטען כי פעולות ישראל בעזה הן חלק מהיסטוריה רחבה נטענת של "*apartheid, expulsion, ethnic cleansing, annexation, occupation, discrimination*".⁶

64. במעשה ממשי זה, עשה חה"כ כסיף אף שימוש פסול בתוארו ובתפקידו כחבר כנסת, כדי לפגוע במדינת ישראל במישור הבינלאומי. למעשה, כסיף סייע לאויב בשעת מלחמה בפועל כנגד האינטרסים של מדינת ישראל והציבור הישראלי – לו חב חובת נאמנות כחבר הכנסת. העצומה שלו נשלחה לגופים בינלאומיים משפטיים בעלי סמכות לכאורה, והפעולותיו השפיעו בזמן אמת השפעה דרמטית על המצב המדיני והביטחוני (כולל אמברגו וחרמות בינלאומיים ממדינות שונות).

65. בעקבות פעולתו זו, הוגשה בקשה להפסקת חברותו בכנסת, שעליה חתמו 85 חברי הכנסת. בבקשה נטען, כי מעשיו עולים כדי תמיכה במאבק המזוין של חמאס נגד ישראל, מגיש הבקשה, הבהיר "ההצבעה בעד הדחתו של חה"כ כסיף היא הצבעה בעד הגנה על מדינת ישראל ובעד חיילי צה"ל" ובהמשך: "ח"כ כסיף חצה את הקו והפך מעשית למשרתם ושליחם של אויבנו ומשרתם של החמאס". ועדת הכנסת תמכה בהפסקת החברות ברוב של 14 מתוך 17 חבריה; במליאת הכנסת תמכו בהפסקת חברותו 85 חברי כנסת, לעומת 11 מתנגדים, אולם לא הושג הרוב המיוחד הנדרש של 90 חברי הכנסת הנדרש לפי חוק היסוד. ועדת האתיקה עמדה על כך שהתמיכה הרחבה, מצד חברי קואליציה ואופוזיציה כאחד, מבטאת את עוצמת הזעזוע מן המעשה ואת חומרת הפגיעה בטובת המדינה, בכבוד של הכנסת ובמעמדה

-- בקשת חה"כ פורר להפסקת חברות של חבר הכנסת עופר כסיף לפי סעיף 42 א(ג) לחוק-יסוד: הכנסת מצורפת לבקשה **כנספת 19**; פרוטוקול דיון מיום 29.1.2024 בוועדת הכנסת על בקשת הדחתו של חה"כ כסיף מצורף לבקשה **כנספת 20**; פרוטוקול ישיבת מליאת הכנסת מימים 19 – 21 בפברואר 2024 על הדחתו של חה"כ כסיף מצורפים לבקשה **כנספת 21**.

66. ועדת האתיקה של הכנסת קבעה כי יש לראות במעשהו של כסיף "תמיכה בטענות המובאות בתביעתה של דרום אפריקה לפיהן מדינת ישראל מבצעת פשע השמדת עם", הגדירה את המעשה "הפרה חמורה ביותר", שיש בה "פגיעה ממשית בחובת הנאמנות של חבר הכנסת לקידום טובת המדינה", וכן פגיעה באמון הציבור בכנסת ובמחויבותו של חבר הכנסת למעמדו:

"זכותם של חברי הכנסת לבטא עמדות שאינן בקונצנזוס ולהביע ביקורת פומבית על הממשלה שמורה להם גם בתקופת לחימה, אך יש להבחין בין ביקורת ומחאה חריפים אך לגיטימיים, ובין עידוד עלילות הדם נגד חיילי צה"ל ומדינת ישראל תוך פגיעה ביכולתה של

⁶ <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20231228-app-01-00-en.pdf>

המדינה להתמודד עם הטענות בחזית הבינלאומית, בעיקר לנוכח התביעה התלויה ועומדת נגדה בבית הדין הבין לאומי לצדק. שכן ברור לכול שהצטרפותו של חבר פרלמנט ישראלי לטענות כנגד מדינת ישראל חוטאת לחובתו לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה ונותנת רוח גבית לגורמים שונים, מבית ומחוץ, להצטרף להאשמות המסולפות כלפי מדינת ישראל וכלפי חיילי צה"ל על ביצוע פשעי מלחמה ולקריאה לסנקציות על ראשי המדינה והצבא.

הוועדה סבורה כי הצטרפות כלל העובדות הללו מביאה לכך שמעשיו של חבר הכנסת כסיף מהווים הפרה של חובת הנאמנות החלה על כלל חברי הכנסת, ואינם עולים בקנה אחד עם טובת המדינה, אף לא בפרשנות הרחבה ביותר שניתן לתת למונח זה. יתר על כן, הוועדה סבורה כי אמירות אלה פוגעות בצורה חמורה באמון הציבור בחברי הכנסת כמי שמבקשים לקדם, כל אחד בדרכו שלו, את טובתה של המדינה ושל אזרחיה.

... אין חולק שתמיכה נרחבת של 85 מחברי הבית, חברי קואליציה ואופוזיציה כאחד, מבטאת באופן הברור ביותר את עוצמת הזעזוע והסלידה הציבורית ממעשהו של חבר הכנסת כסיף, וכתוצאה מכך – גם את חומרת הפגיעה בטובת המדינה, בכבודה של הכנסת ובמעמדה.⁷

67. בחודש ינואר 2024 במקביל להליכי ההדחה שהתנהלו נגדו בכנסת, פעל חה"כ כסיף להבאת עניינו בפני גורם בין-לאומי נוסף, בפעולה שיש בה פגיעה נוספת במוסדות המדינה, ואי הכרה וקבלה של חוקיה ונהליה הפנימיים של המדינה. עניינו הובא בפני גוף בינלאומי הנקרא Inter-Parliamentary Union (IPU), בבקשה לבחון את פעולות הכנסת בעניינו. ההליך בעניינו של חה"כ כסיף נפתח כאמור בחודש ינואר 2024, בוועדת זכויות הפרלמנטרים של ה-IPU, בעקבות תלונה שהוגשה מטעמו, ובמסגרתו הועלו טענות בדבר פגיעה בחופש הביטוי וההתאגדות שלו, איומים והפחדה, פגיעה בהליך הוגן ונקיטת צעדים הפוגעים במימוש המנדט הפרלמנטרי שלו. בעקבות התלונה של כסיף ה-IPU פנה ליו"ר הכנסת לקבלת התייחסות לטענות. בכך ביקש כסיף לרתום גוף בין-לאומי נוסף לבחינת פעולותיהם של מוסדות הכנסת כלפיו ולהפעלת מנגנוני הפיקוח הבין-לאומיים של ה-IPU ביחס אליהם.⁷

-- החלטת ה- Inter-Parliamentary Union (IPU) מיום 23.10.2025 בעניינו של חה"כ כסיף מצורפת לבקשה כנסת 22.

20. ביום 3.4.2024 הצהיר חה"כ כסיף מעל דוכן מליאת הכנסת כי "ההתקפה על שיפא הייתה והיא פשע מלחמה". ועדת האתיקה קבעה כי כסיף האשים את חיילי צה"ל ואת מדינת ישראל בביצוע פשעי מלחמה חמורים וברציחה מכוונת של חפים מפשע וכי הדברים פוגעים במדינת ישראל, במאמץ ההסברתי וביטחונה של ישראל.

⁷ הליך ה-IPU בעניינו של חה"כ עופר כסיף נפתח בינואר 2024 בעקבות תלונה שהוגשה מכוח סעיף I.1(a) לנוהל ועדת זכויות הפרלמנטרים של ה-IPU, סעיף המאפשר תלונה רק על ידי חבר הפרלמנט שנפגע, אדם שהוסמך על ידו או בן משפחתו.

-- עמודים רלוונטיים מפרוטוקול מליאת הכנסת מיום 3.4.2024 מצורף לבקשה
כנספח 23.

21. ביום 26.5.2024 שיתף חה"כ כסיף סרטון מרפיח וכתב "טבח ברפיח". פושעי ג'נוסייד עזה – לדין!". ועדת האתיקה קבעה כי "האשמות אלה" מייצרות דה לגיטימציה כלפי מדינת ישראל בעולם ופוגעות באופן ישיר במאמץ המלחמתי".

-- הפרסום מיום 26.5.2024 של חה"כ כסיף מצורף לבקשה כנספח 24.

26. בסיכום שורת ההתבטאויות האמורה לצדן של התבטאויות נוספות שנסקרו בהחלטות ועדת האתיקה של הכנסת, קבעה ועדת האתיקה כי "אין חולק כי מכלול ההתבטאויות מהווה מסה המלמדת על דפוס ומאמץ שיטתי של חבר הכנסת כסיף".

27. ביום 8.10.2024 פרסם חה"כ כסיף "מי ששתק ולא עשה דבר כשבני עמי ומשפחתי נטבחו לפני 80 שנה באירופה, הם אותם אלה ששותקים ולא עושים כלום כשהפלסטינים נטבחים עכשיו בעזה". ועדת האתיקה דחתה את טענתו כי אין מדובר בהשוואה לשואה וקבעה כי גם בהתבטאות זו הפר את כללי האתיקה [ועדת האתיקה של הכנסת, החלטה 46/25 מיום 9.7.2025, נספח 12 לבקשה זו].

28. ביום 2.12.2024 פרסם חה"כ כסיף "מאז הושעיתי בגין אמירת אמת, הולכת אותה אמת מחרידה ויוצאת לאור יותר ויותר: ממשלת ישראל מבצעת ג'נוסייד וטיהור אתני ועל כל חברה לעמוד לדין"; ביום 4.12.2024 פרסם "חיילי הכיבוש מתעללים בפלסטינים באופן שיטתי בחברון - השפלות, אלימות, הטרדות ועינויים מכוונים". וביום 6.12.2024 שב חה"כ כסיף והצהיר "את האמת הכואבת והנוראה יש לזעוק מכל פינה: ישראל מבצעת רצח עם בעזה." [כך כפי שנסקר בהחלטת ועדת האתיקה של הכנסת החלטה 46/25 מיום 9.7.2025, נספח 12 לבקשה זו]. ועדת האתיקה קבעה כי בכך חזר כסיף על אותן האשמות חמורות כלפי ישראל, אף לאחר שכבר הוטלו עליו סנקציות בגין התבטאויות דומות.

31. ביום 31.12.2024 פנה חה"כ כסיף לפרלמנט הבריטי, תוך הזדהות כחבר הכנסת וכחבר בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. בפנייתו זו, דרש כסיף כי הפרלמנט הבריטי ישית סנקציות כנגד אזרחים ישראלים וסנקציות כנגד רשויות מקומיות ושרים בממשלה, תוך פגיעה במדינת ישראל וריבונותה, ואף הפציר בפרלמנט הבריטי כי יאכוף את צווי המעצר שהוצאו כנגד ראש הממשלה ושר הביטחון:

"As a member of the Constitution, Law and Justice Committee of the Knesset, I can assure you first hand that these organizational sanctions deeply frighten the settlements movement. It is imperative that the sanction regime on the settlement movement will deepen and broaden, circling more and more organizations and high ranking individuals. Specifically, I believe the utmost necessity is to include settlements municipalities in future

sanctions, as they are the driving force behind violent attempts to take control of more Palestinians territories; Moreover, personal sanctions against government ministers that abate counter terrorist measures against violent settlers groups are essential."

"Specifically, Hadash was the only political party in the Knesset that endorsed the International Criminal Court's decision to issue arrest warrants in its composition for the *Situation in the State of Palestine*. We continue to implore all parties to the Rome Statue, including the government of the UK, to uphold the rule of law and respect the arrest warrants issued by the ICC."

-- מכתבו של חה"כ כסיף לפרלמנט הבריטי מיום 31.12.2024 בדרישה להשתתף
סנקציות על אזרחים ישראלים ובכירי ממשלת ישראל מצורף לבקשה **כנסת 25**.

32. פניה זו, קודמה על ידי כסיף לאחר שמספר חודשים קודם לכן, הוא דרש ממחלקת המחקר והמידע של הכנסת לערוך מחקר בנושא, 'צעדים שנקטו מדינות כנגד ישראלים החשודים במעורבות בפשיעה לאומנית כלפי פלסטינים באיו"ש'. המחקר פורסם על ידי הממ"מ בחודש אוגוסט 2024, ולדברי החוקרים בממ"מ: "מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת עופר כסיף והוא סוקר הגבלות אותן החליטו האיחוד האירופי וכמה מדינות להטיל על אזרחים ישראלים על רקע מעורבות במעשי אלימות כלפי פלסטינים באזור יהודה ושומרון. מלבד האיחוד האירופי, במסמך נסקרות המדינות האלה: ארה"ב, בריטניה, צרפת, קנדה וניו-זילנד. ככלל, מדובר בהגבלות משני סוגים: הגבלות כניסה ותנועה והגבלות כלכליות"⁸.
כלומר, חה"כ כסיף עושה שימוש במשאבים הנתונים לו כחבר כנסת ומגיש תלונות כנגד אזרחים ישראלים, שרי ממשלת ישראל ורשויות מקומיות ישראליות.

33. ביום 22.1.2025 פרסם חה"כ כסיף תמונה של תא"ל יהודה ואך תחת הכותרת "מבוקש" וייחס לו אחריות לביצוע רצח עם ופשעי מלחמה. בכך עבר כסיף מהאשמות כלליות כלפי מדינת ישראל וצה"ל לסימון אישי של קצין בכיר בצה"ל כמי שלשיתנו נושא באחריות פלילית לפשעים בין-לאומיים. [כך כפי שנסקר בהחלטת ועדת האתיקה של הכנסת החלטה 46/25 מיום 9.7.2025, נספח 12 לבקשה זו]. ועדת האתיקה ראתה בכך חומרה מיוחדת וקבעה כי מדובר בהאשמה חמורה כלפי קצין בכיר ספציפי. עוד באותו יום, 22.1.2025, פרסם חה"כ כסיף ביחס לפעילות צה"ל בג'נין כי הסרטונים שהגיעו משם מלמדים על "רצח בדם קר ורדיפת אנשים חפים מפשע", והוסיף כי מי שעובר על כך לסדר היום "מצדיק פשעי מלחמה".

36. בסדרת פוסטים מיום 9.2.2025 ומיום 24.2.2025 השווה חה"כ כסיף בין החטופים הישראלים המוחזקים בידי חמאס בעזה לבין עצורים פלסטינים בישראל, ובין היתר כתב:

⁸ צעדים שנקטו מדינות כנגד ישראלים החשודים במעורבות בפשיעה לאומנית כלפי פלסטינים באיו"ש כתיבה: רוני הרשקוביץ ויעל לוי אריאל | אישור: אורלי אלמגור לוטן וליאור בן דוד תאריך: כ"ו בתמוז תשפ"ד, 1 באוגוסט 2024; זמין לצפייה באתר הכנסת: https://fs.knesset.gov.il/25/Committees/25_ci_mmm_4761362.pdf

"גם החטופים הפלסטינים מעונים וסובלים על לא עוול בכפם. את כולם עכשיו!". ועדת האתיקה הביעה זעזוע מן ההשוואה בין החטופים, קורבנות מעשה טרור, לבין עצורים ואסירים פלסטינים המוחזקים בישראל כדן.

-- סיקור הפרסומים המשווים בין חטופים ועצירים ואסירים מצורף לבקשה כנספח 26.

39. פעילותו המעשית של חה"כ כסיף בפנייה לגופים בין-לאומיים נגד מדינת ישראל ומנהיגיה נמשכה גם בשנת 2025 עת נקט פעילות אקטיבית נגד מדינת ישראל בזירה הבין-לאומית. ביום 16.4.2025 פרסם חה"כ כסיף פוסט והודיע כי פנה במישרין ובאופן אקטיבי ויזום לתובע הראשי של בית הדין הפלילי הבין-לאומי (ICC) בדרישה לחקור את התנהלות הדרג המדיני הישראלי בעניין הסיוע ההומניטרי לרצועת עזה, ואף דרש להעמיד לדין את ראש ממשלת ישראל, את שר הביטחון ואת חברי קבינט המלחמה בגין מעורבותם ואחריותם הנטענת לפשעי מלחמה. יש בכך משום פגיעה ברורה במדינת ישראל, במוסדותיה, ובביטחונה של ישראל.

-- פרסום אתר המפלגה הקומוניסטית הישראלית על פניית חה"כ כסיף ל-ICC מצורף לבקשה כנספח 27.

40. ביום 26.5.2025 חה"כ כסיף נשא נאום במליאת הכנסת שבו תיאר את פעולות צה"ל כ"פשעי מלחמה" וקרא לחיילי צה"ל: "סרבו לבצע פקודות בלתי חוקיות, סרבו לקחת חלק בפשעי מלחמה ובג'נוסייד".

-- עמ' רלוונטי מפרוטוקול מליאת הכנסת מיום 26.5.2025 מצורף לבקשה כנספח 28.

57. בפרסום בעמוד הפייסבוק של חה"כ כסיף מיום 12.4.2026 כתב ביחס להר הבית כי "יורשיהם של הגזענים ופושעי המלחמה הנתעבים ביותר של המאה ה-20 מבטלים בפועל את הסטטוס קוו באל-אקצא, וסוללים את הדרך לים נוסף של דם" וקרא לעצור אותם "עכשיו, לפני שיהיה מאוחר מדי". בדברים אלה יש משום הסתה ותמיכה במאבק מזוין ובטרור.

-- הפוסט שחה"כ כסיף פרסם ביום 12.4.2026 מצורף לבקשה כנספח 29.

68. ביום 22.8.2026 פרסם חה"כ כסיף פוסט תמיכה באסיר ביטחוני החשוד בסיוע לארגון הטרור הרצחני חמאס, ושנקבע לגביו בבית המשפט העליון כי חומר חסוי מבסס היטב את הטענה שד"ר אבו ספיה סייע לחמאס במלחמה.

-- הפוסטים שחה"כ כסיף פרסם לתמיכה באסיר ביטחוני לצד כתבה של 'הארץ' על החלטת בית המשפט העליון, מצורפים לבקשה כנספח 30.

69. ביום 5.12.2025 פרסם כסיף **תמיכה בטרוריסט מרואן ברגותי**, וקרא לשחרורו המידי, ונזכיר, "ביום 20.5.2004 הורשע ברגותי על-ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ברצח בכוונה תחילה בגין שלושה אירועי טרור שבהם נרצחו חמישה בני אדם, בניסיון לרצח, בפעילות בארגון טרור, בחברות בארגון טרור ובקשירת קשר לביצוע פשע (תפ"ח 1158/02). בהכרעת הדין נקבע, בין היתר, כי ברגותי שימש כמנהיג ארגון הפת"ח בגדה המערבית, וכמפקד חוליות אנשי השטח של הפת"ח – אשר התארגנו במסגרת תנועת "התנזים" ו"גדודי חללי אל-אקצה". [ע"א 71/18 **הרשות הפלסטינית נ' יורשי המנוחה שרון בן שלום ז"ל** (נבו) (10.3.2021)]

-- הפוסט שחה"כ כסיף פרסם ביום 5.12.2025 לתמיכה בשחרורו של הטרוריסט מרואן ברגותי מצורף לבקשה כנספח 31.

70. יצוין, שבפרסומיו מקדם חה"כ כסיף את מצעה של הרשימה המשותפת לשינוי חוקתי בסיסי ויסודי של מדינת ישראל, תוך קידום הנרטיב הפלסטיני על פני ההכרה במדינה יהודית.

71. בפרסום מיום 26.5.2026 כתב חה"כ כסיף כי "**הדגל הפלסטיני מונף וימשיך להיות מונף, גם במדינת פלסטין החופשית שתקום בכל השטחים שכבשה ישראל ביוני 67**" תוך שהוא כולל במפורש בין אותם שטחים את **ירושלים המזרחית** כחלק משטחי המדינה הפלסטינית שתוקם. בפוסט שפרסם ביום 22.4.2026 הביע חה"כ כסיף תמיכה מפורשת בזכות השיבה הפלסטינית. בפרסום נוסף מיום 20.1.2026 כתב חה"כ כסיף כי "הכיבוש הוא מחולל הטרור, לא אונר"א" והוסיף כי "**פלסטין החופשית תקום, בכל השטחים שכבשה ישראל ב-1967, לרבות ירושלים המזרחית**".

-- הפוסט שחה"כ כסיף פרסם ביום 26.5.2026 מצורף לבקשה כנספח 32; הפוסט שחה"כ כסיף פרסם ביום 22.4.2026 מצורף לבקשה כנספח 33. הפוסט שחה"כ כסיף פרסם ביום 20.1.2026 מצורף לבקשה כנספח 34.

58. הנה כי כן, לפנינו **רצף מתמשך של התבטאויות, מעשים ופעולות אקטיביות**, החל במתן לגיטימציה ל"התנגדות", "מאבק" ו"תגובה"; המשך בהאשמת מדינת ישראל וצה"ל פעם אחר פעם ברצח עם, טבח, טיהור אתני ופשעי מלחמה הפוגעים בביטחונה של מדינת ישראל; וכלה בפעולות ממשיות בזירה הבין-לאומית נגד מדינת ישראל ומנהיגיה, בחתימתו על עצומה כנגד מדינת ישראל, בפתיחת הליכים משפטיים נגד המדינה ובכיריה בגופים בינלאומיים בעלי סמכות כביכול, בקריאות לחיילים לסרב, בתמיכה אקטיבית בחרם בין-לאומי על ישראל ובתמיכה במחבלים, בעצורים החשודים בעבירות הקשורות בטרור ובאסירים שאף הורשעו במעשי טרור חמורים ביותר.

59. בניגוד לעניין כסיף שנדון בבית המשפט העליון עובר לבחירות לכנסת ה-21 בשנת 2019 (א"ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף (18.7.2019)), שם בקשת הפסילה נדחתה בשל העובדה כי "מדובר בראיון עיתונאי ובהתבטאות אחת בלבד" וכי הדברים שיוחסו לכסיף היו מ'כלי שני', ענייננו מובהק הרבה יותר. כעת, יש בבקשה כדי להראות שמשנתו ומטרתו של חה"כ כסיף הן לפגוע במדינת ישראל, לשלול את מאפייניה הגרעיניים, ולהסית כנגד המדינה ומוסדותיה תוך תמיכה במאבק מזוין כנגד המדינה וחייליה. אלו אינן עוד הצהרות 'סתם' (הפסולות כשלעצמן ויש גם בהן משום עילת הדחה) אלא, "שזוהי המטרה הדומיננטית המניעה את פעולת המועמד וכי להגשמתה הוא פועל באופן נמרץ ועקבי כחלק מפרוגרמה פוליטית ממשית" בשלל אמצעים, בזירה המקומית ובזירה הבינלאומית. והכל – מתוך מטרה לפגוע במדינת ישראל.

1. סוף דבר

72. במצב דברים זה, כאשר הרשימה המשותפת, ולכל הפחות חלק ניכר מחבריה, מקדמים את שלילתם של היסודות הגרעיניים החוקתיים, הבסיסיים והיסודיים ביותר, שהם מאבני המשטר היהודי-דמוקרטי של מדינת היהודים בארץ ישראל – נדרשת התערבות והצבת קו הגבול. כדברי כב' השופטת וילנר "לא לעולם חוסן". חברי הרשימה המשותפת לא מסתירים את רצונם לשנות מן היסוד את מדינת ישראל ועקרונותיה החוקתיים, לעמדתם אפילו אין לקרוא לה "ישראל", יש לשלול מן המדינה לחלוטין את הזהות היהודית של המדינה, לשנות את סמליה, לבטל את חוק השבות, והם מבקשים למעשה לגנוז את היסודות הבסיסיים ביותר ולהחליפם באחרים.

73. תפיסה זו לא נוצרה בגדר הצהרות בלבד, אף שגם די בכך לצורך ענייננו, אלא היא אף קיבלה ביטוי מעשי בפעילות פרלמנטרית לקידום הסדר חוקתי התואם עקרונות אלה, והיא משתלבת בהתבטאויותיהם של חברי הרשימה לצד מעשים שונים שנקטו כנגד מדינת ישראל ומוסדותיה. לצד שלילת מדינת ישראל כמדינה יהודית, פועלים חברי הרשימה אף לתמוך באמצעים שונים בטרור ובמאבק המזוין כנגד מדינת ישראל, תוך מתן לגיטימציה לפעולות איבה וטרור, אי גינוי ותמיכה ממשית כגון קיום אירועים למחבלים ואסירים.

74. התמונה ברורה. מכלול הראיות שהוצג בבקשה זו וקודמותיה, מלמד על מטרותיה של הרשימה המשותפת, על מעשיה ועל פעילותם של העומדים בראשה, ומבסס את עילות הפסילה הקבועות בסעיפים 7א(א)(1) ו-7א(א)(3) לחוק-יסוד: הכנסת.

75. סעיף 7א לחוק היסוד מבטא את נקודת האיזון שקבע המכונן בין הזכות החוקתית לבחור ולהיבחר לבין זכותה של הדמוקרטיה הישראלית להגן על מאפייניה הגרעיניים ועל עצם קיומה. הרף המחמיר שנקבע בפסיקה מעניק לזכות להיבחר את ההגנה הראויה לה; בהתקיים אותו רף, הוראת סעיף 7א לחוק היסוד מחייבת את הפעלת ההגנה שהמכונן קבע – פסילת אותה רשימה. התשתית המונחת בבקשה זו מקיימת, לעמדת המבקשת, את אותו רף מחמיר.

76. לעמדת המבקשת, אין כל משמעות להתמודדותה של הרשימה המשותפת כרשימה אחת הכוללת שלוש מפלגות שונות, ואין בעצם השתייכותה של מפלגה אחת עם רעותיה כדי להפחית מחומרת מעשיה והתבטאויותיה, ובכלל זה ביחס לבחינה המשפטית את קיומם של עילות הפסילה לפי סעיף 7א לחוק היסוד (ור' לעניין זה גם את פסק דינו, בדעת מיעוט, של כב' השופט מינץ בעניין כסיף).

77. אשר על כן, מתבקשת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26 להפעיל את הסמכות שהופקדה בידיה מכוח סעיפים 63 ו-63א לחוק הבחירות לכנסת ולקבוע כי הרשימה המשותפת **מנועה** מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 מכוח סעיף 7א לחוק היסוד ולחלופין או בהשלמה, לקבוע כי המועמד עופר כסיף הנכלל ברשימה המשותפת לכנסת ה-26 **מנוע** מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 מכוח סעיף 7א לחוק היסוד.

78. בקשה זו לקבוע כי המועמד עופר כסיף מנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, מוגשת בחתימת של שליש מחברי הועדה המרכזית לכנסת כמפורט בדף החתימות הנלווה לבקשה.

79. בנוסף, לבקשה מצורף תצהיר לאימות העובדות הכלולות בה.

80. חומר הראיות שעליו נסמכת הבקשה מוגש בקובץ ראיות נפרד, ערוך וממוספר בהתאם לנוהל הטיפול בבקשות פסילה לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, התשפ"ו-2026.

אילן בןמבד, עו"ד
ב"כ הלימוד

תצהיר

אני הח"מ, מר אופיר כץ, נושא ת.ז. מס' 9625723 לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, שאם לא כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

1. הנני תושב ישראל ולמעלה מגיל 18.
2. הנני מכתן כחבר הכנסת ה-25 מטעם סיעת הליכוד ומשמש כיו"ר סיעת הליכוד ויו"ר הקואליציה.
3. אני נתן תצהיר זה בתמיכה לבקשת הליכוד – תנועה לאומית ליברלית לוועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26 לקבוע כי הרשימה המשותפת לכנסת ה-26 (המפלגה הקומוניסטית הישראלית מספר מפלגה 4-59-900011; התנועה הערבית להתחדשות מספר מפלגה 4-59-900025; אלתג'מע אלוטני אלו מוקרסי מספר מפלגה 2-59-900026) וכן בפרט כי המועמד מטעם הרשימה המשותפת עופר כסיף מנועים מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 מכוח הוראות סעיפים 7א(א)(1) ו-7א(א)(3) לחוק יסוד הכנסת.
4. הנני מצהיר ומאשר כי העובדות המפורטות בבקשה נכונות לפי מיטב ידיעתי וכי הטיעונים המשפטיים בבקשה נכונים, לפי מיטב ידיעתי ואמנתי ועל פי ייעוץ משפטי שקיבלתי.
5. זהו שמי, זו חתימתי ונתון תצהירי אמת.

אופיר כץ

אישור

הנני מאשרת כי ביום 26.12.15, תפ"ז כפ"ק, ע"ד חרונה קים, מס' 105764, באמצעות היועצות חרונה קים אופיר כץ, ת.ז. מס' 40257032, התקפה לפניי בתצהיר באמצעות היועצות חרונה קים אופיר כץ, כאשר התצהיר מופיע לפניי על גבי הצג, עת הצהרתו מושא האישור לפניי והוא מצויד בפ"ד כי הוא מצוי מצויד במדינת ישראל בזמן החתימה והאישור והוא מסכים להיעזר החזותי ועשית השימוש בו

קים חרונה, ע"ד

תמיכה בבקשה לקבוע כי מועמד מנוע

אני הח"מ, חבר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26, מאשר בחתימתי, בהתאם לסעיף 63א לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט-1969 ולנוהל הטיפול בבקשות פסילה לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, התשפ"ו-2026, את תמיכתי בבקשה לוועדת הבחירות המרכזית לקבוע כי המועמד: עופר כסיף, שנכלל ברשימת המועמדים שהכינוי שהתבקש לה הוא: _____, מנוע מלהשתתף בבחירות לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, כמפורט בבקשה המצ"ב, שהגיש אילן רבי

מס'ד	שם מלא	מטעם סיעה	חתימה	תאריך
1.	א. / ב. / ח. / ז.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
2.	ו. / י. / ט. / יו.	ס. / ל. / נ. / ע.		15.9.26
3.	ד. / ה. / ו. / ז.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
4.	ב. / ג. / ד. / ה.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
5.	ש. / ט. / י. / יו.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
6.				
7.	ז. / ח. / ט. / י.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
8.	א. / ב. / ג. / ד.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
9.	ה. / ו. / ז. / ח.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
10.	ט. / י. / יו. / יז.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
11.	י. / יא. / יב. / יג.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
12.	יד. / יו. / יז. / יח.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
13.	שמחה רוטמן	הציונות הדתית		15/09/2026
14.	א. ב. ח. י. ג. ד. ה.	ה. / כ. / ר.		15.9.26
15.	הושעיה הררי	הציונות הדתית		15.9.26
16.	עמית הלוי	הליכוד		15.9.2026

נספח ג'

העתק תשובת המערערת לבקשות הפסילה כנגדה

עמ' 34

הליכוד

על ידי ב"כ עו"ד אילן בומבך ואחרים
מרחוב וייצמן 2 (מגדל אמות השקעות, קומה 14), תל אביב-יפו
טל: 03-6932090 ; פקס: 03-6932091, דוא"ל: ilan@bombachlaw.co.il

המבקשת

נגד

1. הרשימה המשותפת

2. ח"כ עופר כסיף

ע"י ב"כ עוה"ד חסן ג'בארין ו/או הדיל אבו סאלח ו/או אריאל רמז
ו/או סוהאד בשארה ו/או מאיסאנא מוראני ו/או סלאם ארשייד
ו/או לובנא תומא ו/או מונא חדאד ו/או סומא בשיר
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, חיפה, טל: 04-9501610 ; נייד: 050-6361808 ; פקס: 04-9503140,
דוא"ל: adalah@adalah.org

3. היועצת המשפטית לממשלה

על ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רחוב צלאח אלדין, 29, ירושלים
טל: 073-39253542 פקס: 02-6467011
בדואר אלקטרוני: HCJ-dep@justice.gov.il

המשיבים

כתב תשובה מטעם הרשימה המשותפת וחה"כ עופר כסיף

המשיבים מתכבדים בזאת להגיש את תגובתם לבקשת המבקשת למנוע את התמודדותם בבחירות לכנסת ה- 26 ובתגובה זו מתבקשת ועדת הבחירות המרכזית (להלן: **הועדה**) לדחות את הבקשה כדלקמן:

1. לבקשה זו מצורפים תצהיריהם של: מר יוסף ג'בארין, מר סאמי אבו שחאדה וחה"כ עופר כסיף.
2. הרשימה המשותפת הוקמה לקראת הבחירות לכנסת ה- 20 ; היא התמודדה בבחירות לכנסת ה- 22 ו- 23 והיא היתה מורכבת מארבע המפלגות הערביות: חד"ש, תע"ל, בל"ד ורע"ם.
3. בבחירות לכנסת ה-24 התמודדה ב-3 מרכיבים: חד"ש, תע"ל ובל"ד. וכך גם בבחירות לכנסת ה- 26.

4. נדגיש תחילה, כי רוב הפריטים המועלים בבקשה הם מוכחים מכל וכל אלא אם נאמר אחרת ובאופן מפורש. כמו כן, כל פרשנות הניתנת לפרסומים שפורסמו מטעם מי מחברי הרשימה מוכחשת בזאת מכל וכל אלא אם הדברים נאמרים כאן אחרת.
5. בתגובה זו נתייחס תחילה למניעת התמודדותה של הרשימה המשותפת ולאחר מכן למניעת התמודדותו של חה"כ עופר כסיף.
6. המשיבים יטענו כי מדובר בבקשה קנטרנית ומסולפת שרחוקה מאוד מלעמוד במבחני הפסיקה בדבר פסילת רשימה להתמודד בבחירות לכנסת. כפי שיפורט להלן, הראיות עליהן נסמכת המבקשת בבקשת הפסילה כנגד המפלגות המרכיבות את הרשימה הן בנוגע למצען הפוליטי והן בנוגע להצעות חוק שלהן בבחירות קודמות, הינן ראיות ישנות שנוגעות לתקופה שלפני הבחירות האחרונות וחלקן המכריע כבר נידון בעבר. כך למשל, וכפי שמודה המבקשת שחור על גבי לבן, מרבית הצעות החוק המובאות בבקשה נדונו בעבר; המצע של בלי"ד שהמבקשת מצטטת גם הוא נדון בעבר, ואף הוא אינו המצע העדכני ואינו רלבנטי היום. וכן, מרבית הראיות המובאות מבוססות על דיווחים תקשורתיים ואינן מציגות את האמרות כפי שנאמרו.
7. כמו כן, הפריטים המובאים נגד התמודדותו של חה"כ כסיף אינם עומדים ברף הראייתי הנדרש. אין בהם שום ראייה המעידה על תמיכתו במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל. נהפוך הוא, תצהירו יביא ראיות מפורטות אודות עמדותיו הברורות נגד הטבח של ה- 7/10 וכן את שלילתו הערכית והמוצהרת והפומבית נגד השימוש באלימות כדרך פוליטית.
8. ובכל מקרה, לא הובאו נגד הרשימה המשותפת ולא נגד מועמדותו של חה"כ כסיף ראיות המעידות על נקיטת מעשים החוזרים ונישנים הנוגעים לעילות הפסילה המנויות בסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת ובוודאי לא הובאה "מסה קריטית" של ראיות המצדיקה את מניעת השתתפותם בהתמודדות לבחירות לכנסת.

המסגרת הנורמטיבית וההלכה הפסוקה בעניין מבחני פסילת רשימה

א. תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או ארגון טרור נגד מדינת ישראל

9. עילת פסילה זו קובעת כי "רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל".
10. הפסיקה עמדה על אמות המידה לבחינת בקשות הפסילה בהתאם לעילה זו, וקבעה כי תמיכה במאבק כאמור תיקבע כאשר הרשימה נוטלת חלק פעיל במאבק מזוין או תומכת בו תמיכה חומרית, פוליטית או אחרת, כאשר התמיכה מהווה מאפיין מרכזי ודומיננטי במפלגה והיא פועלת לצורך הגשמתו בצורה חוזרת ונישנית:

"תמיכה זו יכולה להיות חומרית, וכמוה כנטילת חלק במאבק עצמו. תמיכה זו יכולה להיות פוליטית. זכותה של הדמוקרטיה להגן על עצמה כנגד תמיכה פוליטית זו. תמיכה פוליטית זו יכולה ללבש צורות שונות, אשר מעניקות לגיטימציה למאבק המזוין נגד המדינה (ראו סעיף 9(ד) של החוק על המפלגות הפוליטיות שנתקבל בספרד ביום 27.6.2002). כמובן, הדרישות הכלליות עליהן עמדנו (בפסקה 6 לעיל) החלות לגבי כל עילה

למניעת השתתפות בבחירות, צריכות לחול גם לעניין העילה של תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה. על כן צריך שתמיכה (חומרית או פוליטית) מהווה מאפיין דומיננטי או מרכזי של המפלגה או הרשימה, וכי היא פועלת באופן חוזר ונישנה – ולא אך ספורדי – להגשמתו" (א"ב 11280/02 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' אחמד טיבי**, נז(4) 1 (15.05.2003) (להלן: **עניין טיבי**), בפסקה 18. ראו גם כן א"ב 1806/19 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף** (18.07.2019) (להלן: **עניין כסיף**), בפסקה 15).

11. **נטילת חלק פעיל או תמיכה חומרית/פוליטית:** בעניין **טיבי** נקבע כי מניעת התמודדות מכוח עילה זו תתאפשר מקום שבו מועמד או רשימה נוטלים בעצמם חלק פעיל במאבק מזוין של ארגון טרור או מדינת אויב נגד המדינה וכן מקום שבו הם מעודדים מאבק כזה או תומכים בו תמיכה חומרית, פוליטית או אחרת (שם, בפסקה 69; ראו עוד עניין **טיבי**, בעמ' 27; ע"ב 561/09 **בל"ד – המפלגה הלאומית הדמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18**, [פורסם בנבו] (להלן: **עניין בל"ד**), בפסקה 7; א"ב 8255/12 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת התשע-עשרה נ' ח"כ חנין זועבי**, סו(2) 813 (20.08.2013) (להלן: **עניין זועבי הראשון**), בפסקה 29).

12. **מטרה מרכזית:** בעניין **כסיף** נקבע כי עילת הפסילה בתמיכה במאבק מזוין מתייחסת לפעילות רצינית ולא סתם תמיכה בעמדה פוליטית זו או אחרת של ארגון שהוגדר כארגון טרור. נקבע: "ההלכה הנוהגת עמנו קובעת כי על מנת להוכיח כי רשימה או מועמד המבקשים להתמודד בבחירות תומכים במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור, יש להראות כי זוהי המטרה המרכזית של הרשימה וכי היא פועלת למימושה באופן מעשי" (שם, פסקה 59, ש' חיות).

13. התמיכה היא **במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור** (עניין **טיבי**, בעמוד 27; ראו עוד א"ב 1095/15 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים נ' ח"כ חנין זועבי** (10.12.2015) (להלן: **עניין זועבי השני**), בפסקה 69; להרחבה בסוגיה זו ראו גל וקרמניצר, בעמ' 19-16). דהיינו אין די להוכיח סתם תמיכה במעשה טרור, ולא מספיק להראות תמיכה בארגון טרור, צריך להוכיח תמיכה בפעילות המזוינת של הארגון/המדינה. השופט חשין הביע את עמדתו בנושא כיו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16 ודבריו צוטטו בהסכמה על ידי הנשיא, דאז, ברק בעניין **טיבי**:

"הכנסת צמצמה את המסגרת של הפסילה. זה לא סתם אם אתה תומך בטרור, אלא צריך להיות ארגון טרור, במאבק מזוין של ארגון טרור. כמובן שאם אתה תומך בחמאס או בג'יהאד האסלאמי אז פשיטא שזה כמובן ארגון טרור שיש לו מאבק מזוין וכאילו תמכת במאבק מזוין. אבל סתם מעשי טרור, סתם תשבחות או תמיכה במעשי טרור אינם נכנסים במסגרת הזאת של פסילה" (ישיבה מס' 363 מיום 31.12.2002, עמ' 602).

[...] **תמיכה בארגון טרור לא מהווה עילת פסילה**, וכי נדרש לבסס תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור כנגד ישראל (עמ' 602 לפרוטוקול). **התמיכה צריכה להיות בדרך הטבע, יום יום ובארגון טרור ספציפי** (עמ' 603 לפרוטוקול). השופט מ' חשין הציג את עמדתו לפיה על מנת למנוע אדם או רשימת מועמדים מלהשתתף בבחירות יש להראות שעילת הפסילה היא **"דבר דומיננטי... שלילה מוחלטת של המדינה, גזענות מוחלטת, תמיכה בארגון טרור מוחלט כאילו שאני חבר חמאס... או חיזבאללה** (עמ' 661 לפרוטוקול). בסופו של דבר, הציג השופט מ' חשין את עמדתו לפיה לאחר עיון במכלול החומר לא נראה כי בוססה בעניין זה שלילה מוחלטת של יהדות המדינה, או תמיכה מוחלטת במאבק מזוין (שם). השופט מ' חשין ציין כי **"אני חושב שהדמוקרטיה הישראלית היא דמוקרטיה חזקה... אנחנו יכולים לסבול גם חריגים, ויהיו קיצוניים אפילו"** (עמ' 661

לפרוטוקול). על רקע זה הגיע השופט מ' חשין למסקנה כי אין מקום למנוע את השתתפות ח"כ בשארה בבחירות לכנסת". עניין **טיבי**, עמ' 27 ו- 39 לפסק הדין.

14. ובעניין **יזבק**, קבע השופט עמית כי "הזדהות עם חבר בארגון טרור" אינה מהווה "תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור":

"הוראת הפסילה שבסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד עניינה ב"תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל". עילת הפסילה אינה "הזדהות" עם חבר בארגון טרור, אלא "תמיכה" במאבק מזוין של ארגון טרור, היינו תמיכה במעשי הטרור ולא במבצע. והשוו גם בחוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016, בו קיימת הבחנה בין עבירה של "הזדהות עם ארגון טרור" (סעיף 24א) לחוק, לבין עבירה של "תמיכה או הזדהות עם מעשה טרור" (סעיף 24ב), כאשר האחרונה היא עבירה חמורה יותר.

המונחים "הזדהות" ו"תמיכה" גם אינם חופפים. יש כמובן מצבים בהם הזדהות כמוה כתמיכה, מפורשת או משתמעת. ואולם, עשויות להיות נסיבות בהן ביטויי הזדהות עם מי שביצע בעברו פעולת טרור אינה בהכרח תמיכה במעשי הטרור שביצע. זאת במיוחד כאשר ביטויי ההזדהות לא נעשה בסמוך לביצוע מעשה הטרור ואינו מתייחס לאירוע הטרור. "א"ב 852/20 וועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23 נגד ח"כ **היבא יזבק** (פסק דין 9.2.2020) להלן: עניין **יזבק**)).

ב. שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית - ס' 7א(א)(1)

15. המאפיינים "הגרעיניים-המינימליים" של מדינת ישראל כמדינה יהודית נקבעו בעניין **טיבי**, כך שפגיעה במאפיינים אלה היא זו העשויה להקים עילת פסילה מתוקף סעיף זה. מאפיינים אלה כוללים את זכותו של כל יהודי לעלות למדינת ישראל שבה יהיה רוב יהודי; כי עברית היא שפתה הרשמית המרכזית של המדינה; כי סמליה וחגיה של המדינה משקפים בעיקרם את המסורת היהודית, וכי מורשת ישראל היא מרכיב מרכזי במורשת הדתית והתרבותית של המדינה (עניין **כסיף**, פסקאות 12-17, עניין **טיבי**, בעמ' 22; השוו לעמדת השופט י' טירקל באותו עניין בעמ' 101; עניין **זועבי השני** פסקה 66; עניין **זועבי הראשון**, בפסקה 20; עניין **בל"ד**, בפסקה 6; והשוו: רע"א 7504/95 **יאסין נ' רשם המפלגות**, פ"ד (נ) 45, 60-58 וכן בעמ' 71 (1996) (להלן: עניין **יאסין**), בעמ' 66; דבריו של השופט ש' לוי בעניין בן שלום, בעמ' 248; ראו עוד אמנון רובינשטיין ורענן הר-זהב חוק-יסוד: הכנסת 64 (1993)).

16. לפי הפסיקה, עילה זו אין משמעה שניתן למנוע התמודדות כל מי שמתנגד לרעיון הציוני או שמביע עמדות אידיאולוגיות אנטי-ציוניות: "קשה להלום כי מדינת ישראל תוציא אל מחוץ למחנה כל מי שאינו ציוני, או כל מי שכוfer אידיאולוגית ברעיון הציוני. פסילת רשימה או מועמד בגין שיח ודיבור שאינו ציוני מהווה צמצום-מה של הרכיב הדמוקרטי. לכן, ולצורך עילת הפסילה בסעיף 7א(א)(1) לחוק-יסוד: הכנסת, יש לאזן בין שני הרכיבים של "יהודית ודמוקרטית" בתבונה וברגישות, שלא יאמרו המקטרגים כי מדינתנו "דמוקרטית" היא כלפי הרוב היהודי ו"יהודית" היא כלפי המיעוט הערבי" (עניין **זועבי השני**, ובעניין **כסיף**, ש' עמית, פסקה 4).

17. ובעניין **טיבי** נקבע כי "בגדר הפירוש המצמצם [של סעיף 7א] נקבע כאמור שאידאולוגיה כשלעצמה אינה עולה כדי עילת פסילה, וכי את עילת הפסילה יש לפרש באופן דווקני כך שרק מטרות ומעשים המגלמים באופן חד משמעי שלילה של ערכי היסוד של המדינה יהיו עשויים להביא לפסילת רשימה או מועמד" (פסי' 6, עמ' 96).

18. לעניין הרף הראייתי הנדרש לצורך פסילת מועמדותה של רשימה או מועמדותו של מועמד בשינויים המחויבים, נקבע כלהלן:

- א. ראשית, הפנייה למטרותיה של רשימת המועמדים כשהפנייה זו היא קודם כל למצעה של הרשימה ולמאפיינים הדומיננטיים הניצבים כמרכזיים בין השאיפות או הפעילויות ולתופעות המהוות יעד שליט וזאת להבדל מהפנייה לדברים שהיו שוליים.
- ב. על מטרותיה הדומיננטיות והמרכזיות של הרשימה יש ללמוד מן המצע ומן ההצהרות המפורשות שלה שיש בהן היגד ישיר וכן ממסקנות מסתברות המשתמעות באופן חד משמעי מההצהרות.
- ג. יש להראות כי רשימת המועמדים פועלת למען מימוש המטרות ולהפיכתן מרעיון והגשמתו. על כן נדרשת פעילות בשטח להוצאת מטרות הרשימה מהכוח אל הפועל. פעילות זו צריכה להיות חוזרת ונשנית ואין די בפעילות ספורדית.
- ד. יש לוודא כי הפעילות מגיעה לכדי ביטוי חמור וקיצוני מבחינת עוצמתה.
- ה. נדרשות ראיות שהינן משכנעות, ברורות וחד-משמעיות.
- ו. עוד נדרשת מסה קריטית של ראיות המצדיקות את פסילת הרשימה.

לגופה של הבקשה נגד המשיבה 1

עילת התמיכה במאבק מזוין

19. האמור בסעיף 45 אינו רלבנטי לעילת הפסילה: המבקשת מפנה לתמונות שבהן נראה מר אבו שחאדה יחד עם נציגים של ארגון אל-חאק שהוא ארגון זכויות אדם הפועל בגדה המערבית מאז תחילת שנות השבעים של המאה הקודמת, והיא מבקשת להסיק מעצם קיומו של המפגש תמיכה במאבק מזוין. המבקשת לא מצביעה על תוכן כלשהו של הפגישה, אינה מפרטת מה נאמר בה, מה היה נושא או מה הייתה מטרתה. בכל מקרה, לא ארגון אל-חאק ולא המנכ"ל שלו מר שעואן ג'בארין מנהלים מאבק מזוין נגד מדינת ישראל ומעולם לא נטען נגדם בתור כאלה. מדובר בארגון שזכה ועדיין זוכה לתמיכת מדינות רבות בעולם ובראשם האיחוד האירופאי והמדינות התורמות לארגון. גורמים אלה התנגדו להכרזתו של שר הביטחון נגד הארגון כארגון טרור והודיעו כי ימשיכו לתמוך בו כספית (דיווחים על הצהרה זו זמינים בלינק [זה](#) ולינק [זה](#)). כמו כן, ארגוני החברה האזרחית בישראל מחו נגד ההכרזה הזו כנגד אל-חאק והם ביקרו בארגון והביעו סולידריות עמו נגד ההכרזה ונפגשו עם מנכ"ל הארגון מר שעואן ג'בארין (דיווח מיום 28.10.2021 על ביקור סולידריות של 25 ארגוני חברה אזרחית ישראלים בראמאללה זמין בלינק [זה](#)).

20. האמור בטענה בדבר הפרסום במקור ראשון בתאריך 24.4.2022 לפיו מר סאמי אבו שחאדה השתתף בסעודת אפטאר שבה נכחו אסירים משוחררים הינו מוכחש. לפי הפירסום מדובר באירוע ישן ולפני

אישור רשימת בל"ד בבחירות האחרונות של הכנסת 25 ואף "מקור ראשון" לא ביקשו את תגובתו של מר אבו שחאדה לעניין.

21. **האמור בסעיף 46 והפרשנויות שמייחסת המבקשת לאמרות המועמדת אורלי נוי הינם מטעים.** המבקשת מצרפת שורה של מאמרים פרי עטה של אורלי נוי ואשר אינם מביעים תמיכה בארגון טרור כלשהו ואינם כוללים קריאה לאלימות. ממילא, אין בהם כדי לבסס את העילה הקבועה בסעיף 7א(א)(3) שעניינה תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל. באשר למאמר האחד שכותרתו "לא, ירי על אוטובוס חיילים בשטח כבוש, אינו טרור" מיום 5.9.22, הוא מתייחס למשפט הבינלאומי. המסר העיקרי של המאמר הוא שעל שני הצדדים לקבל את הוראות המשפט הבינלאומי ולא לפגוע באזרחים. כפי שהמאמר מציין "כיוון שכך, לציבור הישראלי יש אינטרס שהמאבק הזה יוגבל לכוחות הלוחמים, ולא יגרור את האזרחים הבלתי מעורבים בשני הצדדים למעגל האלימות. שישראל מתעלמת מהם במופגן".

22. מדובר במאמר שנכתב בעברית ויועד לקהל הישראלי וכחלק מהשיח הפוליטי הישראלי ואינו מופנה אל הקהל הפלסטיני בעזה או בגדה המערבית ומהותו של המאמר היא אינטלקטואלית שאין בה תמיכה או עידוד לאלימות אלא תיאור מצב משפטי על פי המשפט הבינלאומי.

עילת שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית

23. דין הטענה בדבר שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית להידחות על הסף, ולו מן הטעם כי מדובר בסוגיות ואמרות שכבר נדונו בעבר ועברו את ביקורת בית המשפט. **לגבי הצעות חוק שהוגשו בתור ראיות בבקשת הפסילה הנוכחית**, מרביתן נדונו בבקשות פסילה קודמות, והמבקשת אינה מכחישה זאת בבקשה עצמה. כך למשל, הצעת חוק יסוד: מדינת כל אזרחיה של מפלגת בל"ד המצויינת בסעיף 34 נדונה בבחירות לכנסת ה-23 בעניין יזבק וגם בעניין כסיף.

24. **סעיף 41 לבקשה:** לא רלבנטי כי מדובר בהצעת החוק לביטול חוק יסוד: הלאום שהוגשה על ידי מפלגת חד"ש בכנסת ה-22; ולא נטען או נקבע בגינה כי היא מהווה ראיה לקיומה של עילת פסילה בבחירות לכנסת ה-23; הכנסת ה-24 או הכנסת ה-25.

25. בעניין **כסיף** דחה בית המשפט העליון את ניסיונם החוזר והנשנה של המבקשים להעלות ראיות ששייכות מבחינת מועדיהן לבחירות שקדמו ואשר היתה הכרעה סופית בעניין כשירות הרשימה להתמודד בבחירות (ראו פסקאות: 60 ו-77 לפסק דינה של הנשיאה חיות בעניין **כסיף** אשר מתייחסות לראיות שהעלו המבקשים בעבר נגד רע"ם-בל"ד ונגד חד"ש-תע"ל).

26. לגבי חזרה ושחזור של ראיות שכבר נידונו על ידי בית המשפט העליון כבר נפסק בעניין **כסיף** כדלקמן:

"היועץ המשפטי לממשלה סבר כי יש לקבל את ערעורה של רע"ם-בל"ד וציין כי בקשות הפסילה אכן נסמכו ברובן על ראיות שקדמו לבחירות לכנסת ה-20 וחלקן נדונו בהליכים קודמים בפני בית משפט זה" (פס' 50, עמ' 42 לפסק דינה של הנשיאה חיות)... "מכלול הראיות הללו אינו שונה באופן מהותי מן הראיות שהוצגו בהליכים הקודמים שאותם סקרו והנוגעים להליכי פסילה של בל"ד ושל חברים ברשימתה, ככל שהדבר נוגע לעילה בדבר שלילת קיומה של מדינת ישראל

כמדינה יהודית. יתרה מכך, לא זו בלבד שרבות מן הראיות שהוצגו בהליך דן כבר נבחנו בהליכים קודמים ונקבע כי אין די בהן על פי אמות המידה העקרוניות שהותוו לעניין העילה הנ"ל, חלק לא מבוטל מאותן ראיות מתייחס, כאמור, למי שאינם מועמדים עוד ברשימת רע"ם-בל"ד בבחירות לכנסת ה-21 או שאינם מועמדים במקומות ריאליים באותה רשימה. " (פסקה 57, עמ' 54-46 לפסק דינה של הנשיאה חיות).

27. נוסף לזאת, המבקשת כלל אינה מתייחסת למצעי הרשימות, ואף כאשר היא מתייחסת למצע של בל"ד, היא מתייחסת למצע לא עדכני, ומודה בזאת בה"ש 5. למותר לציין כי המצע המופיע בסעיף 40 לבקשה נדון בעבר ולא אושרה פסילת רשימת בל"ד בשל מצע זה, והדבר עלה בפני ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-19 בשנת 2012, שם הוגשו בקשות פסילה כנגד סיעת ורשימת בל"ד, במסגרתן נדון המצע הפוליטי של בל"ד (ראו: פ"ר 19/1 ח"כ דוד רותם ואחרים נגד סיעת ורשימת בל"ד; פ"ר 19/2 - ח"כ פרופ' אריה אלדד, ח"כ ד"ר מיכאל בן ארי נגד רשימת אלתג'מוע אלוטני אלדמוקרטי-בל"ד ונגד רשימת רע"מ-תע"ל; פ"ר 19/3 איתי פורמן נ' רשימת בל"ד; פ"ר 19/4 פורום משפטי למען ארץ ישראל נ' רשימת בל"ד; פ"ר 19/5 ח"כ דני דנון ועו"ד נריה מאיר נ' רשימת בל"ד; פ"ר 19/6 ח"כ אופיר אקוניס, הליכוד תנועה לאומית ליברלית נ' ח"כ חנין זועבי, בל"ד).

28. זאת ועוד, בפני וועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20 בשנת 2015 הוגשו בקשות פסילה כנגד הרשימה המשותפת (ראו: פ"ר 20/1 פרופ' סולומון בודניק נ' מפלגת העבודה, התנועה, מרצ, רע"מ-תע"ל, בל"ד וחדש; פ"ר 20/4 ברוך מרזל נ' הרשימה המשותפת (חד"ש, בל"ד, רע"מ, תע"ל), ובהן נדון המצע הפוליטי של הרשימה המשותפת כולל מרכיבי הרשימה וגם אז המצעים אושרו.

29. בעקבות גל הפשיעה בקרב החברה הערבית קבעה הלשכה הפוליטית של בל"ד סדר עדיפויות חדש שהמפלגה תעסוק בו בשנים הבאות. היא פרסמה מצע מפורש ועדכני ביום 27.06.2026, הכולל עשר נקודות המגדירות את ליבת תכניתה הפוליטית, והכוללת פעולה למיגור הפשיעה והאלימות בחברה הערבית; פעולה למען קידום זכויות כלכליות וחברתיות ובעיקר מאבק באבטלה ובעוני; פעולה למען ההכרה בכפרים הלא מוכרים; קידום רפורמה במערכת החינוך; פעולה למען סגירת הפערים בין הרשויות המקומיות היהודיות והערביות; פעולה למען הכרה בזכויות האזרחים העקורים והשבתם לכפרים; פעולה לביטול על תוכניות הטרינספר והמצור נגד תושבי רצועת עזה ולחקירת פשעי המלחמה שבוצעו במלחמה אוקטובר 2023 למען העמדת האחראים לדין (זמין [בלינק זה](#)).

30. המבקשת אינה מזכירה מצע זה, אינה מנתחת אותו, וממילא אינה מצביעה על הוראה כלשהי מתוכו שיש בה, לשיטתה, כדי לבסס את עילת הפסילה. תחת בחינת מטרותיה המוצהרות של הרשימה הנבחנת, היא מבקשת אפוא לייחס לה מצע אחר.

31. בנוסף, אין התייחסות כלשהי להצהרות, הודעות, כרזות, או מודעות רשמיות שיצאו והופצו לרבים מטעם הרשימה המשותפת.

32. זאת ועוד. הצעת חוק יסוד: מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת המוזכרת בסעיף 37-38 הינה הצעת חוק ישנה משנת 20.7.2020 שהוגשה מטעם 15 חברי כנסת ממפלגת חד"ש; בל"ד; תע"ל ורע"ם

בכנסת ה-23. הצעת החוק לא נפסלה בבחירות לכנסת ה-24. ומכל מקום, מדובר בהצעת חוק שהובאה בפני המליאה ואושרה להצבעה על ידי נשיאות הכנסת ואינה נוגעת לעילות הפסילה שכן היא מבליטה בעיקר את הזכות לשוויון ואיסור ההפליה וענין הרב-תרבותיות.

33. באשר לאמור בסעיף 39, מדובר בהבעת עמדות ותפיסות ערכיות שנידונו בעבר במסגרת הדיונים אודות מדינת כל אזרחיה. ראו בהקשר זה את התשתית הראייתית בבקשה לפסילת בל"ד שנדונה בע"ב 22/6668 בל"ד נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-25 (09.10.22). יצוין גם שמרבית החומרים המופיעים בנספח 4 עליו מבוסס סעיף זה, מבוססים על כתבות אינטרנט שמר אבו שחאדה לא ערך אותן ולכן הן מוכחות.

34. האמור בסעיף 43 המתייחס להצעת חוק יסוד: הכרה במדינה פלסטינית שהוגשה מטעם חה"כ איימן עודה, עאידה תומא, יוסף אלעטאונה, אחמד טיבי ועופר כסיף אינו נופל בגדר עילות הפסילה.

35. בהתאם לכל האמור לעיל, לא הונחה תשתית ראייתית ברורה, משכנעת וחד-משמעית, ובוודאי שלא הוצגה המסה הקריטית הנדרשת, להוכחת הטענה כי שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית היא מטרה מרכזית ודומיננטית של הרשימה המשותפת שלמימושה היא פועלת באופן ממשי ועקבי.

לסיכום בעניין פסילת הרשימה המשותפת

36. הבקשה אינה עומדת במבחן הראייה המנהלית המחייב שראיות יהיו "ברורות, חד שמעיות ומשכנעות" ונשענות על מקור מהימן ואמין.

37. הבקשה מעלה טיעונים שכבר נידונו בעבר ובמיוחד לגבי עילת "מדינה יהודית-דמוקרטית".

38. אין בבקשה דבר וחצי דבר המעיד על תמיכת המשיבים במאבק מזוין של ארגון המוגדר בחוק כארגון טרור.

39. הבקשה לא מתייחסת למבחן העיקרי השני הדורש התייחסות למעשים. שכן על מנת לעמוד בדרישות לפסילת רשימה חובה להצביע על מעשים ופעילות ממשית בשטח שבוצעו על ידי הרשימה על מנת להוציא לפועל את המטרות הקשורות לעילות הפסילה וצריך להראות שמדובר במעשים חוזרים ונשנים ולא מעשים בודדים.

40. לא רק שהבקשה לא עומדת בדרישות הבסיסיות של בקשות פסילה, ולא רק שהיא מטעה ומסולפת ומוגשת בחוסר ניקיון כפיים אלא גם היא רחוקה מאוד מאוד לענות על מבחן המסה הקריטית.

הבקשה בעניין פסילת מועמדותו של חה"כ כסיף

41. רצ"ב תצהירו של חה"כ עופר כסיף המתייחס לפועלו בקדנציה האחרונה, לעמדותיו הערכיות וכן הוא מתייחס לטיעונים המיוחסים אליו.

42. כל אימרה או פעולה המיוחסות אל חה"כ כסיף הינן מוכחות אלא אם הוא הכיר בהן בתצהירו.

43. מן התצהיר הנ"ל עולה כי:

א. הבקשה אינה מתייחסת לעבודתו המעשית הפרלמנטרית.

- ב. הבקשה אינה מעלה דבר וחצי דבר המעיד על מעשה או פעולה שנקט בה ואשר נופלת בגדר עילות הפסילה. פעילותו בזירה הבינלאומית, אינה כוללת מעשים הקשורים לעילות עליהן מתבססת הבקשה.
- ג. כל מה שמיוחס אליו הן התבטאויות אקראיות שאין באף אחת מהן תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור.

44. אמנם נדונו תלונות נגד חה"כ כסיף בפני ועדת האתיקה של הכנסת אשר ראתה בהתבטאויותיו של חה"כ כסיף משום פגיעה בכבוד הכנסת, אך ניסיונה של המבקשת לעשות שימוש בבקשתה במסקנותיה וקביעותיה של הוועדה כראיה רלוונטית להליך שבעניינו, מנוגדת להבחנה שעשתה הפסיקה העליונה בקשר לתכלית השונה של המסגרות הנורמטיביות הללו:

"במסגרת הליך של אישור בחירות נבחנת החלטת הוועדה דה-נובו, תוך בחינת הראיות השונות שעמדו בפני הוועדה. נוסף על כך, תכליותיהם של כללי האתיקה, ובהן שמירה על אמון הציבור, שונות הן מתכליותיו של סעיף 7א לחוק. משכך, השיקולים הנשקלים במסגרת ההחלטות המתקבלות לפי כל אחד מהדינים האמורים – שונים הם" (א"ב 15/1095 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים נ' ח"כ חנין זועבי** (נבו 10.12.2015))

45. למעלה מכך אין באף אחת מהתלונות שהוגשו נגדו ושנדונו במסגרת ההחלטות של ועדת האתיקה שצורפו לבקשה דן, ולו ראייה אחת הרלבנטית לתמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור.

46. הבקשה מגוללת נרטיב הזוי לפיו התבטאויותיו של חה"כ כסיף מלמדות על לא פחות מאשר "סיוע לאויב בשעת המלחמה", וזאת בשל התבטאויות שונות שהמבקשת מנסה לייחס להן בצורה חסרת שחר תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל. זאת, על אף שלא נחקר מעולם בגין עבירה ביטחונית כלשהי ולא נחשד בהסתה לטרור או בתמיכה בארגון טרור.

47. כפי שהצביע חה"כ כסיף בתצהירו, חרף הצהרותיו הרבות מעל בימת הכנסת, בהן גינה נחרצות את מעשי חמאס וקרא להעמדתם לדין של המשתתפים בטבח ה-7.10, וקריאתו להעמיד לדין את מבצעיו, בחרה המבקשת לטפול עליו תזה שקרית ומסולפת המייחסת לו תמיכה במעשים אלה. כל זאת למרות שהטבח הביא אבדן חבריו הקרובים, ולמרות שבמשך המלחמה פעל לסייע לנפגעי מתקפת חמאס ונרתם למאבק למען שחרור החטופים. את עמדתו הברורה הקוראת לפעול לסיום המלחמה בהקשר החטופים הביע בנאומו בכנסת כשאמר:

"המאבק למען השבת החטופים הוא קודם כול מאבק ערכי הומניסטי אוניברסלי. הוא מתבסס על העיקרון שאין לך דבר קדוש יותר מהאדם, מכבודו ומהאוטונומיה שלו על גופו, על חירותו ועל חייו. הבסיס לחברה חופשית היא חירות האדם ושוויונו. הבסיס למדינה הומניסטית היא כיבוד כבוד האדם באשר הוא אדם....משום הבסיס הערכי ההומניסטי של קריאתנו לשחרור החטופים כולם ובהסכם מיידי, זו לא תהיה שלמה אם היא לא תכלול את המסקנה המתבקשת: יש בני אדם גם בעזה. יש חפים מפשע. יש נשים, גברים וילדים שסובלים על לא עוול בכפם. אנושיותם נרמסת כשמעלים את בתיים באש הגיהנום. לכן, שני המאבקים הללו – נגד המתקפה על

עזה ולמען שחרור החטופים – חד הם. לא רק משום שהשחרור לא יקרה ללא סיום מוחלט של המתקפה, אלא גם משום שהם מהווים שני צדדים של מאבק הומניסטי אחד למען החיים והחופש בישראל ובעזה גם יחד. די. הסכם עכשיו." (דברי הכנסת, ישיבה מס' 295, 10/6/25)

48. נציין, כי מבין חברי הכנסת החתומים על הבקשה דנן חתומים שקיבלו לידהם אסופת פרסומים נרחבת בהן התבטא חה"כ נגד מתקפת ה-7.10, במסגרת הדיונים בוועדת הכנסת בה כיהנו בבקשת להדיח את חה"כ כסיף. מן הפרסומים הללו עולה תמונה חד משמעית בדבר עמדתו של כסיף כפי שהשמיע אותה בפני מגוון רחב של מאזינים בארץ ובעולם.

== העתק פניית חה"כ כסיף אל ועדת הכנסת מיום 28.01.2024 מצורף ומסומן נספח 1

49. עוד הבקשה מלמדת כי התשתית העובדתית עליה היא לכאורה נסמכת, נוגעת לפעילותו הציבורית של חה"כ כסיף אל מול גופים בינלאומיים. לא זו בלבד שאין בכל הדוגמאות האמורות שום קשר לעילת התמיכה במאבק מזוין כפי שטוענת המבקשת, אלא שהמבקשת אפילו מייחסת לפנייה לאיחוד הפרלמנטים הבינלאומי (IPU) בקשר לסנקציות שהטילה עליו ועדת האתיקה של הכנסת, כראיה המסייעת לגיבוש העילה של תמיכה במאבק מזוין. ארגון זה, שכנסת ישראל חברה בו, גינה את מעשי חמאס במתקפת ה-7.10. כל קשר בין הביקורת שהשמיעה נגד הכנסת על הסנקציות שהטילה על חה"כ כסיף לבין מה שהבקשה מנסה לייחס אליו היא אפוא מנותקת מהמציאות בצורה קיצונית

== העתק הצהרה של המזכיר הכללי של ה-IPU מיום 9.10.2023 מצורף ומסומן נספח 2

50. בכל מקרה, אין בכל המיוחס לחה"כ כסיף כדי להעיד על מסה קריטית של ראיות נגדו המקימות את עילות הפסילה או אחת מהן נגדו.

51. **לסיכום**, הבקשה לפסול את מועמדותו של חה"כ כסיף חסרת כל יסוד, והיא מנסה להוליד שולל את חברי הוועדה באמצעות העמסה של אסמכתאות רבות שאין להם כל קשר לעילות הפסילה נגדו. המבקשת מנסה לייחס למילוי חובתו של חה"כ כסיף לייצג נאמנה את ציבור בוחריו ולקדם את מימוש עקרונות מצעה, כעדות להצדקת השלילה של הזכות לבחור ולהיבחר, השמורה למקרים קיצוניים בלבד.

52. כל זאת, כאשר עולה בבירור מתצהירו המפורט שבמהלך כהונת הכנסת היוצאת, פעל להגשים את ההיפך המוחלט מכל אשר נטען בהקשרו. אין לראות את המהלך הזה, אלא כניסיון נואל להשתמש בהליך הפסילה בוועדת החירות כאמצעי להשגת מטרות זרות, שכן הבקשה מצרפת ביוזעין ראיות בלתי רלוונטיות וטוענת טענות בלתי מתקבלות על הדעת. עיון בכל מסכת ההאשמות הקיצונית והמופרכת הזו, מלמד כי היעדר הרלוונטיות של הראיות מוביל לכך משקלן המצטבר קל מנוצה, ועל כן דין הבקשה להידחות על ידי הוועדה.

על יסוד כל האמור לעיל, מתבקשת הוועדה הנכבדה לדחות את הבקשה על שני ראשיה ולאשר את התמודדות הרשימה המשותפת על כל חבריה כולל חה"כ עופר כסיף.

_____/ב

אריאל רמז, עו"ד

הדיל אבו סאלח, עו"ד

_____/ב

חסן ג'בארין, עו"ד

ב"כ המשיבים 1-2

חיפה, 18.09.2026

תצהיר

אני הח"מ, **ח"כ עופר כסיף ת.ז.** מרחובות, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת וכי אחיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, הריני מצהיר כדלקמן:

1. הנני נותן תצהירי זה בתמיכה לתשובה המוגשת מטעמי לבקשה לפסילת מועמדותי לכנסת ה-26 שהוגשה ע"י רשימת הליכוד.
2. הנני מועמד לכנסת מטעם חד"ש, במקום 6 ברשימה המשותפת.
3. בשנת 1994 סיימתי בהצטיינות לימודי תואר ראשון בחוג למדעי המדינה מהאוניברסיטה העברית ולאחר מכן בתחילת שנת 2006 סיימתי מסלול ישיר לתואר שלישי בהתמחות פילוסופיה ומדע המדינה מ London School of Economics (LSE) בלונדון ולאחר מכן סיימתי פוסט דוקטורט באוניברסיטת קולומביה בניו יורק, ארה"ב. במסגרת לימודי קיבלתי מספר פרסים ומלגות: פרס ע"ש דן הורוביץ לכתיבת עבודת סמינר מצטיינת מהאוניברסיטה העברית; פרס לייצוג הסטודנטים הישראלים בבית ספר בינלאומי של אוניברסיטת אוסלו שניתנה ע"י האוניברסיטה העברית; מלגת הצטיינות מטעם הפקולטה למדעי החברה מהאוניברסיטה העברית וכן פרסים ומלגות נוספות מאוניברסיטת LSE.
4. בין השנים 1995-1998 עבדתי כמרצה באוניברסיטת LSE בלונדון. לאחר שובי לישראל התחלתי את עבודתי כמרצה בחוג למדעי המדינה באוניברסיטה העברית בירושלים. בהמשך התחלתי לעבודה כמרצה גם במוסדות נוספים כמו המכללה האקדמית ספיר, המכללה האקדמית תל אביב יפו, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, והמכללה האקדמית אחוה.
5. במסגרת עבודתי כמרצה לימדתי 26 קורסים בתחומים מגוונים כגון: מחשבה מדינית, ממשל ופוליטיקה, חינוך דמוקרטי, פוליטיקה השוואתית, סוגיות יסוד בפוליטיקה הישראלית, האידאולוגיה הציונית, יחסי צבא ופוליטיקה, דת ומדינה, המחשבה הפמיניסטית לגווניה, אנרכיזם ועוד.
6. ביום 16.05.2026 נבחרתי ע"י מועצת חד"ש כמועמד מספר 3 מטעמה לבחירות לכנסת ה-26 וזאת לאחר פעילות ארוכת השנים בחד"ש ולאחר שכיהנתי מטעם המפלגה כחבר כנסת החל מהכנסת ה-21 (2019). מפלגתי חד"ש חברה בבחירות לכנסת ה-26 אל המפלגות תע"ל ובל"ד לרשימה משותפת אחת, נוכח המציאות הפוליטית בישראל, שלדעת חברי שלוש המפלגות מחייבת יצירת חזית אחת לשם קידום מטרותנו המשותפות הכוללות בין השאר מאבק נגד האלימות והפשעה הגואה בחברה הערבית, קידום פתרון צודק בין העמים, ולשוויון בין כל האזרחים.
7. אבקש להתייחס לטענות חסרות השחר שהופנו כלפי באופן אישי ולקרוא לחברי ועדת הבחירות שלא להיעתר לבקשה זו. בטרם אתייחס לגוף הטענות, ובשים לב לכך שבמוקד ההאשמות נגדי עומדות התבטאויות

שהמבקשת מייחסת אלי, שעניינם המערכה הצבאית שמנהלת ישראל בשלוש שנים האחרונות, אבקש להתייחס לעמדותי הערכיות ולפעילותי הפוליטית ועבודתי כחבר כנסת מאז ה-7.10.2023.

8. היעדים הפוליטיים שהציבה לעצמה הרשימה המשותפת, עולים בקנה אחד עם דרכה של מפלגת חד"ש ההיסטורית, אליה אני מחויב בכל מאודי. פעלתי בעבר ואמשיך לפעול לפי המצע הפוליטי חד"ש ואשר מתבסס בעיקר על שני אדנים: ראשית, מדינת ישראל חייבת לנהוג ביחס שווה לשתי קבוצות הלאום שחיות בה, הן היהודים והן הערבים הן במישור האזרחי והן במישור הלאומי. לפי דרכה של חד"ש, על מדינת ישראל להיות מחוייבת למתן יחס שווה גם לשאר תושביה בדגש על הזכויות החברתיות של כל תושב, בהתאם לאמנות הבינלאומיות אותן מדינת ישראל אשררה כבר מראשית דרכה.

9. שנית, אנחנו בחד"ש מתנגדים באופן עיקש לכיבוש הישראלי של השטחים שנכבשו בשנת 1967 משני טעמים מרכזיים: בראש ובראשונה משום שאסור לעם אחד שישלוט על עם אחר, וכן משום שאנו מאמינים שמדינת ישראל לא יכולה להיות דמוקרטית ושוויונית לכל אזרחיה מבלי שתסיים את שליטתה על העם הפלסטיני בשטחים שנכבשו בשנת 1967. עמדה זו מתיישבת עם המשפט הבינלאומי והחלטות האו"ם בנושא.

10. המתקפה הברוטלית שהוביל ארגון חמאס נגד ישראל שהחלה ב-7.10.2023, לא שינה מאומה בתפיסת עולמי המתבססת על אמונה בערכים אוניברסליים, ולא הסיטה את מפלגתי מדרכה ההיסטורית. בכאב עצום חבריי למפלגה ואני ראינו באירועים המחרידים התממשות של כל מה שחששנו מפניו אשר ניסינו בדרכנו הפוליטית למנוע כאשר חרתנו על דגלנו חתירה לשלום בין העמים. לצד העמדה הברורה שהשמענו בעקביות נגד מעשי הטבח שהביאו לאבדן של חיי אדם חסר תקדים בקרב אזרחי ישראל, גם עמדנו על כך שהרג המוני של אוכלוסייה אזרחית והרס נרחב של מבנים ותשתיות בעזה אינם הדרך שתוביל לעתיד שיבטיח את קיומם ורווחתם של שני העמים החיים בין הים לירדן. שפיכות הדמים הזו רק חידדה ביתר שאת את מחויבותנו לסיום מציאות זו ולמימוש הזכות להגדרה עצמית של שני העמים מתוך הכרה הדדית.

11. התחושות הקשות בעקבות האירועים הללו, לא היו ביטוי לאכזבה מכך שלא אומצה השקפת עולמי, והן לא נותרו בגדר רעיון אינטלקטואלי. ב-7.10.2023 איבדתי אנשים קרובים שיקרים לי, כמו חברתי סידני פלש ז"ל עמה עבדתי במכללת ספיר במשך עשור, ובעלה יגאל ז"ל, מקיבוץ כפר עזה. סידני, שהייתה לי חברה כאחות, שלחה אלי הודעת טקסט מבוהלת מתוך הממ"ד של ביתה, כשהיא שומעת מסביבה את אנשי החמאס שטבחו בתושבי הקיבוץ. זמן קצר לאחר ההודעה הזו סידני ויגאל נרצחו בידי החמאס. מותם הנורא הצטרף לזעזוע העמוק שחווייתי מממדי האסון, אשר שיתקו אותי למשך כשבועיים בהן חדלתי מלתפקד, והצריך אותי לטיפול פסיכולוגי.

12. חוויתי טלטלה עמוקה מחטיפתם של האזרחים הישראלים, לרבות תינוקות וקשישים וכליאתם האכזרית ברצועת עזה בתנאים בלתי אנושיים. ראיתי במאמצים להשבתם של החטופים לביתם מטרה שחשיבותה במעלה הראשונה, ולכן נרתמתי למאבקם של משפחות החטופים, אליו הצטרפו רבבות אזרחים שהפגינו סולידריות עמם. הצטרפתי להפגנות ברחובות, ביקרתי משפחות, דיברתי על החובה לפעול לשם החזרת החטופים בכל במה, בכנסת ומחוצה לה. גם בעניינם של החטופים נמהלו זה לתוך זה ההיבט האישי והציבורי בקשר לאירועים.

הכרתי מקרוב את יגב בוכשטב ז"ל אשר נרצח בשבי חמאס שהיה מתומכי המפלגה שלי, ואביו, אורן יבדל"א, היה המדריך שלי בתנועת השומר הצעיר.

13. כחלק מעבודתי הפרלמנטרית בכנסת היוצאת, עסקתי בסוגיות אזרחיות שונות שעניינן השלכות המלחמה בכל החזיתות על חייהם של האזרחים בישראל, הגשתי שאילתות בשורה של נושאים הנוגעים לכך החל מהצבת מיגוניות ניידות בשכונות בדרום תל אביב, דרך דחיית תביעות פיצויים בשל נזקי המלחמה, חיזוק מערך בריאות הנפש בזמן המלחמה, וכלה בשאלת ההכרה בחטוף אלון שמריז ז"ל כחלל צה"ל. תמכתי בהצעות חוק שקידמו את שיקום העוטף והייתי מבין היוזמים של הצעת חוק מינהלת תקומה בצפון. כמו בכל עניין אחר, ראיתי את שליחותי כנבחר ציבור לשרת את כל שדרות החברה, ללא קשר להשתייכותם הפוליטית, וזאת במיוחד נוכח מצב החרום הקשה והאסון שפקד אלפי משפחות בישראל. אציין כי מבין הפעולות שביקשתי לקדם בכנסת הנוכחית, היתה הצעה לסדר בנוגע לשיקום העיר אשקלון אשר נפגעה קשות ממתקפת הטילים שהחלה ב-7.10, הצעה זו נדונה חרף הניסיונות הסיכול השיטתיים של המבקשת למנוע זאת.

14. מעולם לא מצאתי סתירה בין מחויבותי לשרת את אזרחי המדינה שנפגעו בהתקפות על ישראל, לבין העמידה הבלתי מתפשרת על זכויות האדם. לכן, הסולידריות שלי עם בני העם שלי ועם סבלם הלכה יד ביד עם השתתפותי במאבק להגשמת החזון של המפלגה למציאות שתשחרר את שני העמים מהכיבוש ומהאלימות ושפיכות הדמים. משכך דווקא בימים הקשים הללו, המשכתי, כפי שאני מתחייב להמשיך גם בעתיד, לפעול לעצירת הרג חפים מפשע, נגד ביצוע פשעי מלחמה.

15. הטענות שמופנות כלפי בבקשת הפסילה הנדונה, מבקשות לצייר תמונה שטחית ומשוללת כל יסוד. הנרטיב שהבקשה מנסה לייצר נסמכת על נקודת הנחה מוטעית ומטעה שהשמעת ביקורת נגד מלחמת נקם חסרת מעצורים שמנהלת ממשלת ישראל בעוצמות שטרם הכרנו אשר הובילה עד כה להרג עשרות אלפי אזרחי ברצועת עזה, שמרביתם נשים וילדים, מהווה תמיכה במעשי רצח נפשעים שביצעו נגד ישראלים, או במאבק מזוין נגד המדינה. מדובר בגניבת דעת ממש שמשרת הסתה ודה לגיטימציה של ביקורת, ותו לא.

16. המבקשים לפסול אותי, היושבים באותו בית מחוקקים שבו אני פועל מכירים היטב את עמדותי המוסרית הנחרצת. בנאומו הראשון לאחר הטבח, ביום 4.12.2023 פתחתי את דבריי על דוכן המליאה כך:

"כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ב-7 באוקטובר ירדה האפלה הגדולה על הארץ – התקפה נפשעת, רצח מחריד של למעלה מ-1,000 ישראלים חפים מפשע, טבח, ביזה, אונס והתעללות מינית בקורבנות וחטיפת אזרחים תמימים בחמונים לתוככי הרצועה. ההמונים הפכו פליטים במדינתם בעוד בתיהם נחרבו והועלו באש. המילים אינן יכולות לתאר את גודל הזוועה והרשעות שהתגלתה ביום הנורא ההוא.

אך האפלה לא פסקה באותו יום שבת ארור, העלטה רק הלכה והשחירה. עזה, שישראל הפכה לבית הכלא הגדול בעולם, כפי שהזהירו חברי הכנסת של חדי"ש בהתנגדותם להתנתקות כבר לפני 20 שנה, הפכה עכשיו בידי ממשלת הכהנאים לבית קברות מדמם; רבבות הרוגים, רובם המוחלט אזרחים חפים מפשע, נשים וילדים. גם לפי נתוני הצבא עצמו, שכונות שלמות הוחרבו. למעלה ממיליון אולצו לנוס מבתיהם תחת הפצצות בלתי פוסקות.

טבח אחד אינו מצדיק טבח אחר ושפיכות דמים אינה מתירה או מצדיקה נקמת דם, מעשה שבאופן אירוני מייחסת ממשלת הזדון לאלה שבהם היא זו שעכשיו נוקמת.
כפי שפשעי הכיבוש והמצור לעולם לא יוכלו להצדיק את פשעי המלחמה של חמאס, כך פשעי חמאס לעולם לא יוכלו להצדיק את פשעי המלחמה שמבצעת עכשיו ממשלת ישראל בעזה."

17. חה"כ עמית הלוי, שבחתימת ידו תמך בבקשת הפסילה עליה אני מגיב בתצהיר זה, וחה"כ אופיר כץ החתום על התצהיר שתומך בבקשה, שניהם גם מועמדים ברשימה שהגישה את הבקשה, קיבלו לידיהם שורה ארוכה של התבטאויות נחרצות שלי נגד מתקפת חמאס. התבטאויות אלה הוגשו במסגרת אותו הליך שהתנהל בוועדת הכנסת בה הם חברים, שדן בבקשה להפסיק את חברותי בכנסת. בפרסומים הפומביים הללו כיניתי את מעשי חמאס בין היתר "פשעים מחרידים שהדעת אינה סובלת" ואפיינתי אותם ב"חייתיות מפלצתית וסצינות שמזכירות את השואה". לבקשתי, באי כוחי בהליך הבקשה לפסול אותי כעת צרפו את מלוא הפרסומים שהגשתי אל ועדת הכנסת במסמך על המשתרע על פני 68 עמודים. ואני מצהיר בזאת כי כל הדברים המיוחסים לי במסמך זה נאמרו או נכתבים על ידי ומוצגים כהוויתם באופן מהימן.
18. את המסגרת החקיקתית המסדירה את ההגבלה של הזכות לבחור ולהיבחר ואת העילות פסילת למועמדים ורשימות לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, אני מכיר היטב. הניסיון לייחס לי עמדות או מעשים שיש בהם כדי לגבש את העילות של שלילת קיומה של מדינה ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית או תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל. מטרת מחלך זה היא להשפיע על תוצאות הבחירות בדרך פסולה ולהרתיע אזרחים ונבחרי ציבור אחרים מלהשמיע עמדות המהוות ציווי מוסרי ראשון במעלה.
19. הטענות המועלות בקשר למועמדותי, רצופה סילופים לצד ניסיון מניפולטיבי ליצור קשר בין עמדות שחורגות מן הקונצנזוס לבין עילות פסילה, שאין ביניהן דבר וחצי דבר.
20. התזה של המבקשים באשר לעילות שלכאורה מתגבשות כנגזרת מפעילותי הציבורית מפורטת בפסקאות 5-8 לבקשה. לגישת המבקשת, הראיות עומדות על שלוש רגליים שיחדיו מבססות את עילות ההדחה ברמת ההוכחה הנדרשת לפי הלכת בית המשפט העליון.
21. **הקבוצה הראשונה**, של הראיות עניינה בטענה הקיצונית, שכשלעצמה נועדה לחסית נגדי לפיה המעשים והתבטאויות שלי במהלך כהונת הכנסת ה-25 עולים כדי "סיוע לאויב בשעת מלחמה" (פס' 5 הדגשה במקור). האשמה חמורה זו מרמזת לביצוע מעשים שהינם עבירה הפלילית מהחמורות בספר החוקים של מדינת ישראל שדינה מאסר עולם או מיתה. שימוש בהליך הגשת בקשה בהתאם לחוק יסוד: הכנסת וחוק הבחירות לכנסת, כדי לנסות לטפול על אדם עבירות פליליות שבחן לא נחשד מחייבת כשלעצמה את סילוק הבקשה, בהיותה חותרת נגד שלטון החוק.
22. את הטענה החמורה הנ"ל מנסה המבקשת לתמוך במה שהיא מציגה באופן שקרי בין השאר כ"הענקת לגיטימציה ל"התנגדות", ל"מאבק" ול"תגובה" נגד ישראל" (פס' 5 הדגשות במקור). המבקשת מנסה במילים

אלה לזרות חול בעיני הקורא על ידי הדחוד טרמינולוגיה הלקוחה מאוצר המילים של עילת התמיכה במאבק מזוין נגד ישראל, על אף שאין בין הראיות שהיא מפרטת בבקשה תימוכין שיש בינן לבין העילה דבר.

23. **הקבוצה השניה**, כוללת ראיות המעידות לטענת המבקשת כי פעלתי "באופן אקטיבי בזירה הבין-לאומית נגד מדינת ישראל, מוסדותיה ונבחריה" (פסקה 6). קבוצה זו מונה פעולות פוליטיות ומשפטיות שונות, שאף לא אחת מהן קשורה בדרך כלשהי למאבק מזוין, מדינת אויב או ארגון טרור. לא זו בלבד שאין קשור ולו קל עם העילה הנטענת, אלא שהגדילה לעשות המבקשת וטענה כי פנייה לאיגוד הפרלמנטים שישאל בה היא בקשר לענישה שהטילה עלי ועדת האתיקה נכללת בין המעשים שהיא טוענת כי מלמדים על תמיכה במאבק מזוין. דוגמא קיצונית זו לסוג הראיות שבקבוצה המדוברת, מלמדת על עוצמות האבסורד של הטענה כלפיי. כל הראיות שצורפו לבקשה הקשורות לטענה הזו מייחסות אלי פעולות ומעשים שבהגדרתם ובמהותם מהווים מאבק פוליטי ומשפטי לא אלים שמבקשות להשפיע על המדיניות של ישראל גם בזירה הבינלאומית. אין בהאשמות אלה שום קשר לתמיכה במדינה או בארגון טרור ובוודאי שלו במאבק מזוין של מי מאלה. יתרה מכך, פעילותי בזירה הבינלאומית לוותה כל העת בדרישה לסיום המלחמה ולהשבת החטופים, תוך שהשמעתי מעל כל במה את עמדותי החד משמעית לגבי מתקפת ה-7.10 ועל פשעי חמאס.

24. עזות המצח העולה מבקשת הפסילה שהוגשה נגדי מגיעה לשיא, כאשר נטען בפסקה 6 לבקשה, כי הפעילות שמיוחסת אלי בזירה הבינלאומית "השפיעו באופן דרמטי על המצב המדיני והבטחוני של המדינה (כולל אמברגו והשתת סנקציות ממדינות שונות)". על כך אגיב ראשית, כי לא ברור אפילו באופן תיאורטי כיצד מבקשת מפלגת הליכוד לשרטט קשר סיבתי בין המעשים שהיא מייחסת לי לבין הקשיים שישאל מתמודדת עם בזירה המדינית. שנית, אין למפלגת השלטון להלין אלא על עצמה שמדיניותה הכושלת הובילה את מדינת ישראל למצב הדיפלומטי העגום שהיא שרויה בו, ועל המחיר שהיא משלמת, ועוד עתידה לשלם, בשל כך. הניסיון לחפש שעיר לעזאזל שיישא באחריות למעשיה הנפשעים של הממשלה ולמחדליה, היא פרקטיקה פשיסטית נלוזה, ועל ועדת הבחירות לדחות אותה בשאט נפש.

25. **הקבוצה השלישית**, אינה כוללת מעשים או התבטאויות שלי, אלא את העמדה שהביעה ועדת האתיקה של הכנסת בחלטותיה בתלונות שהוגשו אליה בצורה מאורגנת וסיטונאית. לצד האכיפה הסלקטיבית הקיצונית של הוועדה שמלמדת על גישתה המוטה, אין בחלטות הללו כדי להוות ראיה, משום שכפי שלמדוני באי כוחי לא מדובר כלל בראיות ישירות.

26. על כך יש להוסיף שהתזה הרעועה שמנסה המבקשת לבנות מתוך החלטות אלה (נספח 12 לבקשה), היא שעמדת ועדת האתיקה לפיה חומרי התלונות שהוגשו נגדי מלמדות על "דפוס פעולה שיטתי" ו"מסה המלמדת על דפוס ומאמץ שיטתי". מדובר כאן בניסיון נכלולי לעורר בקרב חברי ועדת הבחירות רמז למונח השגור בדיונים בבקשות פסילה לפי סעיף 7א לחוק היסוד, לפיה נדרשת "מסה קריטית" של ראיות. אלא, שהמסה הנדרשת של הראיות חייבת להיות קשורה לעילת הפסילה, והוועדה דנה בתלונות שאין להן כל קשר לעילות לכך, כמו כן, ועדת האתיקה בחנה את התלונות הללו בראי העבירות בדיון האתי של חברי הכנסת, שפסיקת בית המשפט העליון הצביעה שנועדה לשרת תכלית אחרת מזו של בקשת פסילת מועמד או רשימה מלהתמודד לכנסת, כך שבכל מקרה, אין להקיש ממסקנותיה של ועדת האתיקה, אל השאלות המונחות בפני הוועדה כעת.

27. אם לא די ברמת המופרכות הזו, המבקשת טוענת כי עמדת הוועדה שהעמדות שהשמעתי על פי התלונות שהוגשו אליה פוגעות ומזיקות למאמצי המלחמה ו"נותנות רוח גבית לאויב ותומכיו בכל העולם" (פסקה 7 לבקשה). מלבד זאת שאני מכחיש את הטענה מכל, עמדותיהם ומחשבותיהם של חברי ועדת האתיקה שמורות להם, אולם לטעון כי יש במסקנותיהם משום קביעה עובדתית שמבססת כי חומרי התלונות שהוגשו נגדי עומדות ברף הראיתי הדרוש כדי לגבש את העילה של תמיכה ישירה במאבק מזוין, גובל בהבל מוחלט. אני מכחיש מכל שהראיות שוועדת האתיקה התייחסה אליהן בהחלטותיה, יש בהן כדי אפילו לרמוז על תמיכה במאבק מזוין כנטען.
28. חרף כל האמור, אתייחס כאן למעלה מן הצורך אל גופן של הראיות.
29. כל האמור בפסקאות 50 ו-52 לבקשה מוכחש מכל, ואינו נתמך באף אסמכתא או ראיה, ולכן אינו דורש כל התייחסות. ובכל מקרה אין בקריאה להטלת סנקציות, שחרור אסיר פוליטי זה או אחר, או האשמה ברצח עם ואפרטהייד משום תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור.
30. קביעות ועדת האתיקה שבפסקה 51, 53, 58 ו-59 לבקשה, כאמור אינן מהוות ראיה רלוונטית לבקשת הפסילה של מועמדותי כי הן לא קשורות לעילת תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור או לעילה אחרת.
31. הפרסום אליו מפנה פסקה 54 לבקשה (נספח 13) נבחן במסגרת תלונה לוועדת האתיקה של הכנסת בהחלטה 12/25. והיא נדחתה על רקע קביעתה של הוועדה שהיא חוסה תחת חופש הביטוי הרחב של חברי הכנסת, על כן מקל וחומר שאין בפרסום זה כדי לשמש כראיה לעילה הנטענת. העובדה שהמבקשת סמכה ידיה על המסקנות של הוועדה בצורה נחרצת ונרחבת כל כך בטענותיה הופכת את הפנייה לראיה זו לבלתי הגיונית.
32. הפרסום אליו מפנה פסקה 55 לבקשה (נספח 14) מסלף את משמעותו ואני מכחיש את המשמעויות שהמבקשת מייחסת לו. למעלה מן הצורך, אעיר כי מדובר בפוסט ברשתות החברתיות המוחה על אדישות חברי לאופוזיציה לפגיעה בחפים מפשע, ואין במושגים שנעשה בהן שימוש בפרסום, פרובוקטיביים ככל שיהיו, כדי לקרוא או לתמוך במאבק מזוין של ארגון טרור.
33. הפרסום המוזכר בפסקה 56 לבקשה מסולף באופן בוטה. המבקשת הוסיפה את המילה "צה"ל" שאינה מופיעה כלל בפרסום, והשמיטה במכוון את ההתייחסות המפורשת של הפרסום למעשים של מליציות הטרור היהודי הפועלות בגדה המערבית, ואשר כוחות הביטחון לעיתים תדירות מצביעים עליהן כאיום על ביטחונה של ישראל. ובכל מקרה, אין בפרסום משום קריאה לאליונות כפי שנטען.
34. הציטוט מתוך הראיון שמוזכר בפס' 57 לבקשה (נספח 16), מוציא באופן מניפולטיבי את הדברים מהקשרם. קטע הטקסט המובא בגוף הבקשה משמיט את ההקשר של האמירה שנועדה לבסס את ההקשר הפוליטי של מדיניות ישראל שמצמיחה לדעתי את האלימות. את הפרשנות הזו ביססתי על מאמרו של שר האוצר בצלאל סמוטריץ' על "תכנית ההכרעה" אשר בהחלט מבקשת להביא לעימות מזוין בין ישראל לתושבים הפלסטינים בכל שטחי ארץ ישראל. ובכל מקרה לא מדובר בתמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור.

35. באשר לפרסום שאליו מפנה פסקה 58 לבקשה (נספח 17): ראשית, כאמור לעיל אין רלוונטיות כלשהי לקביעת הועדת האתיקה שנשמכת על החלטתה העקרונית ביחס לשימוש בדימויים שיש להם קונוטציה אל שואת יהדות אירופה. שנית, אין כל איסור בחוק על שימוש במונח "הפתרון הסופי" ובאף מסגרת חוקית לא קבוע כי שימוש במונח זה עשוי לעלות כדי תמיכה במאבק מזוין. שלישית, איזכור הפרסום בבקשה מסולף, שכן הפרסום מוחא על ההשעיה שלי מהכנסת ואגב כך מעיר כי מדיניות ממשלת ישראל מממשת את תכנית ההכרעה של סמוטריץ'. אותה כיניתי "הפתרון הסופי של השאלה הפלסטינית". אני עומד מאחורי קביעה זו, ותמה כי מפלגת השלטון אשר חקימה את "מנהלת ההגירה מרצון" מייחסת אמירתי בדבר שאיפה לרוקן את עזה מתושביה הפלסטינים מעזה לראות בכך ביסוס לעילת לפסילת מועמדותי לכנסת.

36. הערות ועדת האתיקה על האמור בפרסום שמוזכר בפסקה 59 לבקשה (נספח 18) אינן רלוונטיות. אין בהאשמות שהשמעתי בפרסום נגד ההרג ללא הבחנה של חפים מפשע משום ראיה לעילת פסילה.

37. כל הפעולות המשפטיות והאחרות המיוחסות לי המוזכרות בעמודים 19-23 לבקשה אינן רלוונטיות כלל לעילת הפסילה כפי שפירטתי בהרחבה לעיל בפסקאות 22-23 לתצהיר זה.

38. לסיום אעיר, כי הטענה לפיה מעשי עולים כדי העילה הקבועה בסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת שעניינה שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, היא מופרכת בעליל. טענה זו נשענת כולה על מספר פרסומים שמתוארים בפסקה 71 לבקשה (נספחים 32-34) אשר צוטטו מתוכם התבטאויות בקשר לחזון הפוליטי שלי ושל מפלגתי להקמת מדינה פלסטינית בשטחים שנכבשו על ידי ישראל בשנת 1967, לצד מדינת ישראל. מיותר לציין כי השמעת רעיונות אלה אין בהם כדי לתמוך בעילת הנטענת, ויש בדברים כדי לשפוך אור על המטרה הפוליטית שהבקשה נועדה לשרת, שהיא תיוג תמיכה בזכות של העם הפלסטיני להגדרה עצמית, כעמדה בלתי חוקית שיש להשתיק.

39. לאור כל האמור לעיל, בהיותה של בקשת הפסילה חסרת כל יסוד עובדתי או אחר, אבקש מן הוועדה לדחות מכל את בקשת הפסילה שמוגשת נגדי שאינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוק יסוד: הכנסת ופוגעת בזכות החוקתית שלי ושל בוחריי לבחור ולהיבחר.

40. זהו שמי וזו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

חתימת המצח, עופר כסיף

אישור

הנני עו"ד אריאל רמז מאשר בזה כי ביום 17.09.2026 חופיע בפניי מר עופר כסיף ת.ז. ולאחר שהזהרתי אותו כי עליו לומר את האמת אחרת יישא בעונשים הקבועים בחוק, אישר את האמור לעיל וחתם עליו בפניי.

חתימת והונעת עו"ד

אריאל רמז, עו"ד
מ.ר. 106178

תצהיר

אני הח"מ, יוסף ג'בארין, ת.ז. מאום אלפחם, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת אחרת אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כדלקמן:

1. אני עומד בראש הרשימה המשותפת ומועמד מספר אחד ברשימה המשותפת לבחירות לכנסת ה-26. בהשכלתי, אני משפטן ומרצה למשפט, חינוך וזכויות אדם.
2. הנני נותן תצהירי זה, בשם הרשימה המשותפת, כנגד בקשת סיעת הליכוד לפסילת הרשימה (פ"מ 6/26 הליכוד נ' הרשימה המשותפת).
3. אני מאשר את כל מה שצוין בתגובה מטעם הרשימה המשותפת ובכלל זה החתיים הסיוות שניתנו כמענה לראיות או לפריטים שעלו בבקשת הפסילה ואני מצהיר כי העובדות שצוינו בתגובה הינן נכונות.
4. אני דוחה ומכחיש את הטענות העולים מהבקשה.
5. אני מצהיר כי אנו ברשימה המשותפת, על כל מרכיביה, מחויבים לעקרונות שהתווה בית המשפט העליון בגין מרחב העשייה הפוליטית המותרת והלגיטימית במסגרת סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת.
6. העובדות המוזכרות בתגובה לבקשת הפסילה הן נכונות לפי ידיעתי ואמונתי.
7. זהו שמי זו חתימתי ותוכן תצהירי נכון ואמת.

יוסף ג'בארין

אישור

הנני עו"ד סוהאד בשארה, מאשרת כי ביום 18.09.2026 הופיע בפניי מר יוסף ג'בארין, ת.ז. במשרדנו בדרך יפו 94, חיפה, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת אחרת יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק, אישר את האמור לעיל וחתם עליו בפניי.

חתימה וחותמת עו"ד
المحامية سهاد بشارة
סוהאד בשארה, עו"ד
מ.ר. 16978

תצהיר

אני הח"מ, **סאמי אבו שחאדה ת.ז.** **מיפן**, לאחר שהוזהרתי כי עליי להצהיר את האמת אחרת אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזאת כדלקמן:

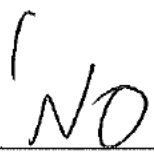
1. אני מכהן כיו"ר רשימת מפלגת בל"ד ומועמד מספר שלוש ברשימה המשותפת לבחירות לכנסת ה-26.
2. אני נותן תצהיר זה בשם הרשימה המשותפת ובשם בל"ד כנגד בקשת סיעת הליכוד לפסילת הרשימה המשותפת ונגד בקשת מפלגת "אורות השחר" לפסילת בל"ד מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-26 (פ"ר 10/26 **מפלגת אורות השחר – המפלגה של כולנו נ' ברית לאומית דמוקרטית (בל"ד)**; פ"מ 6/26 **הליכוד נ' הרשימה המשותפת**).
3. אני מאשר את כל מה שצוין בתגובות מטעם הרשימה המשותפת ומטעם בל"ד ובכלל זה את ההתייחסויות שניתנו כמענה לראיות או לפריטים שעלו בשתי בקשות הפסילה ואני מצהיר כי העובדות שצוינו בתגובות הינן נכונות.
4. אני דוחה את הטענות העולים משתי הבקשות הן נגד הרשימה המשותפת והן נגד בל"ד.
5. על רקע הפשיעה בקרב החברה העברית קבעה בל"ד סדר עדיפות פוליטי חדש ואכן ביום 27.06.2026 פרסמה הלשכה הפוליטית של מפלגת בל"ד רשימת עשר הנקודות אשר ינחו את עשייתנו הפוליטית בשנים הבאות:
 - א. לפעול למען סגירת הפערים בין הרשויות המקומיות היהודיות והערביות ובכלל זה הבטחת עקרונות צדק חלוקתי, השוויון הן בחלוקת תחום שטחי השיפוט והן בחלוקת תקציבים.
 - ב. לפעול לביסוס מדינה דמוקרטית הנשענת על שלטון החוק והפרדת הרשויות, מקיימת את כבוד האדם וחירותו, חופש הביטוי והתארגנות פוליטית, השוויון ואיסור ההפליה בין כל תושביה ואזרחיה ובכלל זה הבטחת הזכויות הקולקטיביות של האזרחים הערבים.
 - ג. לפעול לביטול כל תוכניות הטרנספר והמצור נגד תושבי רצועת עזה וכן לחקור את פשעי המלחמה שבוצעו במלחמת אוקטובר 2023 למען העמדת האחראים לדין.
 - ד. חתירה לפתרון צודק לשאלה הפלסטינית על בסיס החלטות האו"ם והיוזמה הערבית.
 - ה. לפעול למיגור הפשיעה והאלימות בחברה הערבית בישראל.
 - ו. לפעול למען קידום זכויות כלכליות וחברתיות ובעיקר מאבק באבטלה ובעוני, סגירת פערים בין מרכז ופריפריה ובין כלל הסקטורים.
 - ז. לפעול למען ההכרה בכפרים הלא מוכרים ותקפות צווי ההריסה בחברה הערבית.
 - ח. לפעול למען הכרה בזכויות האזרחים העקורים והשבתם לכפריהם.
 - ט. לקדם רפורמה במערכת החינוך הערבית החותרת לשינויים ביעדי החינוך והמתבססת על ניהול ערבי עצמי והמחנכת בין היתר על ערכים אוניברסאליים ובכלל זה שוויון על רקע מגדרי.
 - י. לפעול למען הבטחת ערכי כבוד האדם והשוויון לכלל האסירים והעצירים ללא הבחנה על רקע לאום או סוג העבירה.
6. אני מאשר כי אני ושאר המועמדים מטעם הרשימה המשותפת ובכלל זה החברים מטעם בל"ד מחויבים לכל ההצהרות שנתנו בפני בית המשפט העליון מטעם חברי הכנסת הערבים מטעם בל"ד, חד"ש ותע"ל.
7. אני מצהיר כי אנו ברשימה המשותפת, על כל פלגיה, מחויבים לעקרונות שהתווה בית המשפט העליון בגין מרחב העשייה הפוליטית המותרת והלגיטימית במסגרת סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת.

8. לגבי ההתבטאויות הנטענות בפסי' 39 בפ"מ 6/26 בדבר "מדינת כל אזרחיה"; חוק השבות, הדגל ושם המדינה, אדגיש כי, ללא קשר לעובדה שמדובר בכתבות אינטרנטיות שלא ערכנו אותן, מדובר בדברים מאוד ישנים אשר נידונו יותר מפעם בפני בית המשפט העליון ואין בהם שום חידוש תוכני.

9. באשר לנטען בפסי' 45 בפ"מ 6/26 בדבר סעודת אפטאר שבל"ד ארגנה לאסירים משוחררים על פי פרסום מטעם "מקור ראשון", הדבר הינו מוכחש וחסר שחר. למותר לציין כי "מקור ראשון" לא פנה אליי לקבלת תגובתי טרם פרסום זה.

10. לכן אני מבקש מחברי הועדה הנכבדה לדחות על הסף את שתי הבקשות.

11. זהו שמי זו חתימתי ותוכן תצהירי נכון ואמת.

סאמי אבו שחאדה

אישור

הנני עו"ד חסן ג'בארין, מאשר כי ביום 17.09.2026 הופיע בפניי סאמי אבו שחאדה, בעל ת.ז. לאחר שהזרתיו כי עליו לומר את האמת אחרת יהא צפוי לעונשים הקבועים בחוק, אישר את האמור לעיל וחתם עליו בפניי.

חתימה וחתימה על
Hassan Jabareen, Advocate
15528
מס' רישוי עו"ד
מס' רישוי עו"ד

נספח 1

העתק פניית חה"כ כסיף אל ועדת הכנסת מיום 28.01.2024

12 David Hachmi st.
Tel Aviv 6777812 Israel
Tel + 972-3-6206947/8/9
Fax + 972-3-6206950
contact@sfard.co.il

شارع دافيد حامي 12
تل أبيب 6777812
هاتف: 03-972-6206947/8/9
فاكس: 03-6206950
contact@sfard.co.il

רחוב דוד חכמי 12
תל אביב 6777812
טלפון 03-6206947/8/9
פקס 03-6206950
contact@sfard.co.il

Michael Sfar, Adv.
Alon Sapir, Adv.
Shai Eluk, Adv.
Snir Klein, Adv.

מיכאל ספרד, מחאמי
אלון סאפיר, מחאמי
שאי אילוק, מחאמי
סניר קליין, מחאמי

מיכאל ספרד, עו"ד
אלון ספיר, עו"ד
שי אילוק, עו"ד
סניר קליין, עו"ד

28-01-2024

לכבוד

חברי וחברות ועדת הכנסת

הנדון: התבטאויות של חה"כ עופר כסיף לאחר ה-7 באוקטובר ביחס לחמאס

והתקפתו על ישראל

בשם מרשי, חבר הכנסת עופר כסיף

שלום רב,

1. לנוכח הבקשה להדיח את מרשי, חבר הכנסת עופר כסיף מן הכנסת בטענה חסרת השחר כי התבטאויותיו ומעשיו הם תמיכה במאבק המזוין של ארגון החמאס נגד מדינת ישראל, אנו מבקשים להביא בפני חברי ועדה מסמך הכולל מקבץ של חלק מההתבטאויות של חבר הכנסת כסיף החל מיום ה-07.10.2023, התבטאויות המגנות באופן חד משמעי את הטבח והפשעים האחרים שביצע החמאס בעוטף ואת דרכו הטרוריסטית של הארגון. למכתב זה מצורף כרך מוצגים ובו תדפיסים של ההתבטאויות המפורטות במכתב זה.
2. מאז ה-7 באוקטובר, התבטא חה"כ עופר כסיף נחרצות בגינוי חד משמעי להתקפה הנפשעת והטבח המחריד שביצע חמאס, לרציחתם וחטיפתם של אזרחים חפים מפשע בפרט ולדרכו הרעיונית והטרוריסטית של חמאס בכלל. התנגדות ציבורית זאת הובעה בקולו שלו, הן מעל במת הכנסת, הן ברשתות החברתיות והן במגוון ראיונות לתקשורת הישראלית והתקשורת הזרה.
3. ישנה חשיבות יתרה בקול ברור זה נגד חמאס דווקא מצדו של חה"כ כסיף, לא רק בהיותו נבחר ציבור ישראלי, אלא כמי שתומך פוליטית וערכית בפתרון מדיני של שלום והקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. במיוחד כמי שמוכר בישראל, בשטחים הפלסטינים וברחבי העולם כמתנגד כיבוש נחרץ, הגינוי המוחלט לחמאס והדרישה שהעלה חה"כ כסיף שוב ושוב לסולידריות עם הקורבנות הישראלים, הינה משמעותית במאבק באנטישמיות, דה לגיטימציה ודה הומניזציה של יהודים וישראלים.

4. בדיקה ניטרלית ואובייקטיבית של "העין השביעית" בשיתוף קבוצת יפעת למחקרי תקשורת מצאה במפורש כי חה"כ כסיף, ביחד עם שאר חברי סיעתו, גינו את טבח החמאס אך הדבר זכה להתעלמות רבתי בכלי התקשורת בישראל. על מנת להתמודד עם תופעה זאת מצורף במסמך זה מגוון מהתבטאויות הגינוי והביקורת של חה"כ כסיף נגד חמאס.¹ (מוצג

(1)

5. להלן הפניות לראיונות, הצהרות והתבטאויות פומביות של חה"כ כסיף המראות כולן כמה מופרכת הטענה שהוא תומך במאבק המזויין של החמאס בישראל. אלה הן רק דוגמאות מתוך עשרות, אולי מאות התבטאויות פומביות שניתן על נקלה למצוא אותן ברשת.

6. כבר ב-7 באוקטובר, עת היקף הזוועות היה עודנו לוט בערפל, התבטא חה"כ כסיף בנחרצות נגד חמאס ונגד ההתקפה הנפשעת שביצע: "ככל שנוקפות השעות הולך ומתגלה גודל הזוועה - פשעים מחרידים שהדעת אינה סובלת נגד ילדים, נשים וזקנים. חייתיות מפלצתית וסצינות שמזכירות את השואה, לא פחות משריפת משפחות ובתים על הנמצאים בהם. אין בן אדם שפוי שיכול שלא להזדעזע, לרתוח ולהיגעל מהמראות האלה."² (מוצג 2)

7. בראיונותיו הראשונים לתקשורת הזרה הביע גינוי מוחלט, חד משמעי ובלתי מתפשר לטבח המחריד שביצע חמאס: "אני רוצה לומר דבר מאוד ברור ומאוד חד משמעי: שום דבר, ממש שום דבר, לא יכול להצדיק או לתת לגיטימציה לקטל (carnage) שביצע חמאס בעיירות ובקיבוצים ובכפרים בדרום ישראל. שום דבר לא יכול להצדיק את הפשע המחריד הזה (appalling)". בהמשך לכך אמר במפורש כי "הישראלים זכאים לחיים בביטחון ובשלום (Israelis deserve peace and security)". במהלך הראיון אף הזכיר את סיפורה של חברתו הקרובה שנרצחה בביתה ע"י החמאס על מנת להביא את היקפי הזוועות הבלתי אנושיות לידיעת הציבור ברחבי העולם: "קיבלתי הודעת וואטסאפ מחברה מאוד טובה שלי שהתחבאה עם בעלה בקיבוץ. היא אמרה לי שהיא מאוד מפחדת והיא יכולה לשמוע את החמאס בחוץ. נרצחה עם בעלה."³ (מוצג 3)

8. ביום 10.10.23, ככל שנחשפו יותר ויותר מזוועות ה-7 באוקטובר, כתב חה"כ כסיף "אחזור ואדגיש: הטבח שביצע החמאס הוא פעולת טרור בסגנון נאצי! אין הצדקה ואין הבנה!"⁴ (מוצג 4), עמדה עליה חזר גם ביום 22.10.23: "הטבח הנורא בעל הסממנים הנאצים והדאעשים"⁵. (מוצג 5) הודעה זאת פורסמה גם בערבית.⁶ (מוצג 6)

¹ הפוליטיקאים הערבים גינו את הטבח שערך חמאס, התקשורת הישראלית התעלמה | העין השביעית (the7eve.org.il)

² <https://twitter.com/ofercass/status/1710836255292801067>

³ [Hamas Killed His Friend, But Knesset Member Ofer Cassif Says "End the Occupation Now"](https://www.youtube.com/watch?v=Hamas_Killed_His_Friend_But_Knesset_Member_Ofer_Cassif_Says_End_the_Occupation_Now) (youtube.com)

⁴ <https://twitter.com/ofercass/status/1711790773690052676>

⁵ <https://twitter.com/ofercass/status/1716153561652797854>

⁶ [https://www.facebook.com/ofercass/posts/pfbid02663bY7zgX2gCoDL5mizdqVCxTqVtbkWX4YxG6KjVCwoUm22Qm7kvLuSTQ2EX6vnNl?_cft__\[0\]=AZWOpZ3-B2UkJrBhD2bWFQtsqFlnJXuFqgMHlk8fThrphyE2zuuQ8E5L99Q0zco31F-HWdAQFnBtQ27jT7nNSH7LrvHLgVTPRu5jsdy5bSYAggkWvEO7ZNeadE-](https://www.facebook.com/ofercass/posts/pfbid02663bY7zgX2gCoDL5mizdqVCxTqVtbkWX4YxG6KjVCwoUm22Qm7kvLuSTQ2EX6vnNl?_cft__[0]=AZWOpZ3-B2UkJrBhD2bWFQtsqFlnJXuFqgMHlk8fThrphyE2zuuQ8E5L99Q0zco31F-HWdAQFnBtQ27jT7nNSH7LrvHLgVTPRu5jsdy5bSYAggkWvEO7ZNeadE-)

9. ביום 16.10.23 הביע ח"כ כסיף את עמדתו כי את **חמאס יש להכריע** באמצעים פוליטיים, תוך גזילת בסיס התמיכה הציבורי בו על ידי העמדת אלטרנטיבה של שלום: **"חמאס יוכרע רק אם לא תהיה בו תמיכה עממית רחבה וכך הוא יבודד ויקרוס לתוך עצמו... תקווה לחופש, לסיום הכיבוש ולשלום אמת - רק היא תכריע את הקנאים ותרחיק מהם את העם."** עמדה זאת פורסמה גם בערבית תוך שהודגשה התנגדותו המוחלטת של ח"כ כסיף לדרכו של החמאס וכי הוא רואה בהכרעתו של הארגון מימוש של דרכו הפוליטית.⁷ (מוצג 7) הפוסט של חבר הכנסת כסיף פורסם גם בשפה הערבית.

10. על יסוד עמדה אסטרטגית זאת התראיין ח"כ כסיף לערוץ החדשות האמריקאי המוביל msnbc, קרא להפסקת אש מיידית תוך גינוי מוחלט של חמאס וטבח ה-7 באוקטובר:

"unspeakable massacre by Hamas against innocent civilians in Israel... I refer to this as a vicious, monstrous, satanic carnage of innocent civilians in the south of Israel. There's no excuse for such vicious, satanic carnage"

ח"כ כסיף גם קרא בראיון לשחרור החטופים ולהעמדת אלטרנטיבה של פתרון מדיני לדרך הצבאית.⁸ (מוצג 8)

11. ביום 18.10.23, בתגובה להחלטת ועדת האתיקה להרחיקו מהכנסת לתקופה של 45 יום, פרסם ח"כ כסיף פעם נוספת את **"הגינוי המלא וסלידת העמוקה ממעשי הטבח הנפשעים של חמאס"** וכן הדגיש כי אמירותיו הפוליטיות **"אינן אמירות נגד ישראל, שכל שלום צודק משרת אותה ואת תושביה"**. גם תגובה זאת תורגמה והופצה בהרחבה בתקשורת הבינלאומית.⁹ (מוצג 9)

12. בראיון לערוץ הבריטי סקיי ניוז פתח ח"כ כסיף את דבריו בגינוי מוחלט ל**"פשעי המלחמה ולטבח שביצע חמאס נגד ישראלים חפים מפשע"**, והמשיך באמירה שהאשמה על הפשע מוטלת על כתפיו של חמאס בלבד. על כן הוא קרא לפתרון של שלום והפסקת שפיכות הדמים מתוך אינטרס משותף של שני העמים. אינטרס זה אינו האינטרס של ארגון חמאס המבקש לקדם מאבק מזוין נגד ישראל ולא פשרה מדינית ושלום צודק.¹⁰ (מוצג 10)

13. בראיון לתוכנית רדיו אמריקאית בעקבות הרחקתו מהכנסת, חזר על הגינוי הנחרץ למתקפת חמאס והפגיעה באזרחים חפים מפשע:

"I just loathe any violence against innocent civilians. For me, ...what Hamas did was a massacre of innocent civilians. What Hamas did is morally despicable, and they should be rejected by any human being. That was a massacre. No less than that.

[DBugHnbZ3Cc9xlwqsObM4uwN5CRTS54KmIf7qDGdKcSuZg0hXD_Yh8XOa5PjjCSYbP1PH&_tn=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/MSNBC/opinion/msnbc-opinion/israel-gaza-of-fer-cassif-war-ceasefire-rcna120218)

⁷ (3) Facebook <https://www.facebook.com/MSNBC/opinion/msnbc-opinion/israel-gaza-of-fer-cassif-war-ceasefire-rcna120218>

⁹ <https://twitter.com/ofercass/status/1714672573584121897?t=WFL3W8D2Q87qK4z8fcSAA&s=19>

¹⁰ [Offer Cassif at skynews against the ongoing war crimes, calls for a ceasefire and a just peace \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

A slaughter of children, of elderly, of women, of men. And that can never be accepted, to say the least”.

ח"כ כסיף התבקש בראיון הזה להגיב על דברי עיתונאי ערבי שהתקפת החמאס על העוטף היא ניצחון צבאי ותגובתו היתה שאדם המתייחס לטבח של ילדים ונשים ובכלל של אזרחים כניצחון צבאי, אדם כזה צריך להתבייש והוא אינו בן ברית למאבקים שלו:

“I think that if someone refers to butchering children and women, and generally, innocent civilians as a military victory, I think that person – it doesn’t matter from where he comes, should be ashamed, to say the least. I cannot see such a person as a partner to my struggle. That’s a shame. That’s a disgrace!”

ח"כ כסיף הדגיש כי קריאתו לסיום הכיבוש והמלחמה אינה קריאה למלחמה או מאבק בישראל אלא קריאת שלום למען האינטרס הישראלי, וכן העביר מסר בדבר החשיבות שבהבעת סולידריות בינלאומית עם הקורבנות הישראלים וכי אל לתנועת ההתנגדות למלחמה להפוך לתנועה אנטי-ישראלית, אלא תנועה משותפת למען רווחתם ושלומם של ישראלים ופלסטינים גם יחד.¹¹ (מוצג 11)

14. גם בתקשורת הישראלית התבטא ח"כ כסיף נגד חמאס, למשל בטור לעיתון מעריב שבו ביטא את התנגדותו הפוליטית לחמאס, ול"שחיתותם של קורבנות תמימים". הוא הדגיש את מאמציו בתקשורת הבינלאומית לחשוף את סיפוריהם: **“בראינותי לתקשורת הזרה סיפורי את סיפורם וכאבתי את כאבם, למען כל העולם יידע על פשעי חמאס והיקף הזוועות הבלתי אנושיות”**¹². (מוצג 12)

15. ביום 26.11.23 שיתף ח"כ כסיף את נייר העמדה של ארגון רופאים לזכויות אדם שבו תוארו בהרחבה הראיות לאלימות המינית המחרידה, שהיא פשע נגד האנושות, שבוצעו בנשים ישראליות שנתפסו במתקפת החמאס, וקרא להעמיד לדין את מבצעי הפשע: **“אני מצטרף לקריאתו לחקור את האלימות המינית המחרידה של חמאס כלפי נשות העוטף כפשע נגד האנושות ולהעמיד את הפושעים לדין”**¹³. (מוצג 13)

16. את נאומו המלא הראשון בכנסת לאחר ה-7 באוקטובר פתח ח"כ כסיף בגינוי שאינו משתמע לשתי פנים לחמאס ולא חסך בתיאור הזוועות: **“התקפה נפשית, רצח מחריד של יותר מאלף ישראלים חפים מפשע. טבח, ביזה, אונס והתעללות מינית בקורבנות וחטיפת אזרחים תמימים בהמוניים לתוככי הרצועה. המונים הפכו פליטים במדינתם בעוד בתיים נחרבו והועלו באש”**... ובהמשך הנאום אמר במפורש כי טבח ה-7 באוקטובר מהווה **“פשעי מלחמה של חמאס”** (דברי הכנסת, ישיבה 122, 4.12.24).

¹¹ [An Israeli Knesset member's vow to 'never give up' on a peaceful solution | Metta Center for Nonviolence](https://www.wagingnonviolence.org/) ([wagingnonviolence.org](https://www.wagingnonviolence.org/))

¹² עופר כסיף, "חד"ש-תע"ל הם לא האחראים על התעצמות חמאס" (מעריב), [maariv.co.il](https://www.maariv.co.il/)

¹³ <https://twitter.com/ofercass/status/1728829881252024510>

17. עוד לחיזוק ההבחנה המוחלטת בין התנגדות למלחמה, המשותפת למצע הפוליטי של כלל סיעת חד"ש-תע"ל, לבין עמדות אנטי ישראליות עולה בראיון בערוץ הכנסת בו אמר ח"כ כסיף כי הפגנות חד"ש נגד המלחמה אינן **"חלילה לתמיכה בחמאס – יימח שמו... החמאס זה ארגון רצחני, שביצע פשעי מלחמה"**¹⁴ (מוצג 14)

18. בהמשך לכך, ב-13.12.24 התראיין חה"כ כסיף בשיחת עומק בערוץ הישראלי דמוקרטיה, בו אמר מפורשות כי **"חמאס מבחינתי הוא גוף מתועב - חמאס ביצע פשע נגד האנושות, טבח ורצח של אזרחים חפים מפשע, נשים וילדים"** ופרס את משנתו בדבר הדרך להביסו רעיונית.¹⁵ (מוצג 15)

19. בתגובה להשתלחות בו של השרה מאי גולן שכינתה את חה"כ כסיף "תומך חמאס" ו"מצדיק טרור ומחבלים" (בעקבותיה הוגשה נגדה תלונה לוועדת האתיקה שעודנה תלויה ועומדת) נשא חה"כ כסיף הודעה אישית מעל במת הכנסת בה דחה בשאט נפש את ההאשמה והדגיש כי קריאתו לעצור את המלחמה היא עבורו קריאה פטריוטית למען האינטרס הישראלי, למען הצלת חייהם של ישראלים ולמען ביטחונם של שני העמים (דברי הכנסת, ישיבה 133, 3.1.24)

20. בינואר 2024 היה חה"כ כסיף חבר הכנסת היחיד שחתם על עצומת ארגון זכויות האדם הבינלאומי אמנסטי אינטרנשיונל שקוראת: "להתנגד לדה הומניזציה של ישראלים ופלסטינים". במסגרת העצומה הסכימו החותמים לצאת כנגד "מגמה מטרידה של דה הומניזציה של ישראלים, ולעתים של יהודים, המצדיקה את הריגתם או פגיעה בזכויותיהם" תוך התייחסות מפורשת ל-7 באוקטובר בתור **"טבח ובזוועות שבוצעו כלפי אזרחים ישראלים ואחרים"** (הכוונה לאזרחים זרים שנפגעו בישראל) ואמירה ברורה כי אסור שמאבק למען זכויות אדם יכלול קמפוז של תמיכה בפשעים אלו.¹⁶ (מוצג 16)

21. גם בראיונות תקשורתיים בעקבות היוזמה להדיחו הדגיש חה"כ כסיף כי בקריאתו לסיום המלחמה ובחתימתו על העצומה שהיא לכאורה העילה להדחתו אין כל תמיכה בחמאס אלא תמיכה בשלום: כך למשל בראיון לערוץ הכנסת מיום 8.1.24: **"אני אישית וכל חברי סיעתי יצאנו מהרגע הראשון באופן נחרץ נגד מרצחי החמאס, נגד הטבח המזוויע שהוא עשה. זה פשע נגד האנושות. אין על זה לא מחילה ולא סליחה ואין על זה שום הסתייגות. העמדה שלנו היא עמדה חד משמעית, ברורה, ואין שום כחל וסרק. התנגדות נחרצת, גינוי מוחלט, לטבח המחליא שעשה חמאס. אנחנו נגד פגיעה באזרחים חפים מפשע בכלל...יש לנו קו עקבי."**¹⁷ (מוצג 17)

¹⁴ חה"כ עופר כסיף על הרדיפה הפוליטית בצל המלחמה (youtube.com)
¹⁵ החמאס הוא ארגון מתועב - המיטוט שלו לעולם לא יהיה צבאי אלא פוליטי, ראיון עם ח"כ עופר כסיף, חד"ש (youtube.com)

¹⁶ Resist the dehumanization of Palestinians and Israelis - אמנסטי אינטרנשיונל ישראל (amnesty.org.il)

¹⁷ חה"כ עופר כסיף בערוץ הכנסת על התביעה של דרום אפריקה בהאג (youtube.com)

22. כאמור, אלה הם רק דוגמאות, מקבץ מתוך ראיונות, הצהרות והתבטאויות פומביות רבות של ח"כ כסיף המראות כולן כמה מופרכת הטענה שהוא תומך במאבק המזויין של החמאס בישראל.

בכבוד רב,

שניר קליין, עו"ד

מיכאל ספרד, עו"ד

עופר כסיף\חומר עובדתי\מכתב לועדת הכנסת - התבטאויות חבר הכנסת עופר כסיף - סופי\documents\cases\z.docx

מספר מוצג	עמודים
מוצג 1	8-12
מוצג 2	13-14
מוצג 3	15-16
מוצג 4	17-18
מוצג 5	19-20
מוצג 6	21-22
מוצג 7	23-24
מוצג 8	25-33
מוצג 9	34-35
מוצג 10	36-37
מוצג 11	38-49
מוצג 12	50-54
מוצג 13	55-56
מוצג 14	57-58
מוצג 15	59-60
מוצג 16	61-66
מוצג 17	67-68

מוצג 1

התקשורת הישראלית התעלמה מהגינניים לטבח

התקשורת התעלמה מגינניים שהביעו בכירי המפלגות הערביות בימים שלאחר הטבח שערך חמאס ב-7 באוקטובר • בערוץ 14 הכחישו כי הם נאמרו • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכו-אופוק

אורן פרסיקו | 26.12.2023

התקשורת הישראלית התעלמה מגינניים שהביעו בכירי המפלגות הערביות בימים שלאחר הטבח שערך חמאס ב-7 באוקטובר, כך עולה מבדיקה מיוחדת שנערכה במסגרת "מדד הייצוג", מיזם מתמשך מאז 2016 בשיתוף עמותת סיכו-אופוק ויחד עם חברת יפעת מחקרי מדיה, הבודק באופן קבוע את אחוז הייצוג של האוכלוסייה הערבית בתוכניות החדשות והאקטואליה בערוצים המרכזיים בישראל.

לפי הבדיקה, בעוד יו"ר רע"ם ח"כ מנסור עבאס הוזכר כמה פעמים כמי שגינה את מעשי הזוועות של אנשי חמאס ותומכיהם ב-7 באוקטובר, בתקשורת המרכזית לא התייחסו לגינניים שהביעו יו"ר חד"ש ח"כ איימן עודה ויו"ר תע"ל ח"כ אחמד טיבי והיו גם מי שהכחישו כי גינו.

כשבתקשורת מתעלמים מהגינניים של ראשי הציבור הערבי בישראל למעשי חמאס ואף מכחישים את עצם קיומם, אפשר להבין מדוע בציבור היהודי יש רבים שחושבים כי הגינניים הללו מעולם לא הושמעו.

הדרישה לגינוי כל מעשה טרור מאפיינת את הסיקור התקשורתי של אישי ציבור ונציגים פוליטיים של החברה הערבית בישראל, וליוותה גם את סיקור טבח ה-7.10. למעשה, כבר באותו היום, עוד לפני שיצאה השבת, [התלונן](#) עיתונאי חדשות 12 ו"ידיעות אחרונות" עמית סגל כי חברי-הכנסת אחמד טיבי ואיימן עודה לא גינו את טבח חמאס. רק אחרי שח"כ טיבי [התקומם](#), הבהיר כי עמדתם העקרונית היא נגד פגיעה באזרחים באשר הם והעיד כי משעות הבוקר הוא פועל למנוע חיכוך והסתה בערים המעורבות, מחק סגל את הפרסום.

עוד קודם לכן, באותו היום, פרסם ח"כ עבאס [הודעה](#) שבה התייחס ל"אירועים המצערים, הטרגיים והמגונים", אך הוא לא היה היחיד. סיעת חד"ש ומפלגת מק"י הודיעו כי הם "חוזרים ומשמיעים גינוי חד-משמעי לכל פגיעה באזרחים חפים מפשע". ח"כ עופר כסיף מחד"ש [אמר](#) כי "שום דבר לא מצדיק פשעים וטבח כפי שבוצעו היום בדרום המדינה".

גם בימים שלאחר מכן הושמעו גינויים. "אסור בתכלית האיסור לקבל כל פגיעה באזרחים חפים מפשע, ואני מגנה בכל תוקף את הקריאה של הנהגת חמאס לציבור הערבי להצטרף למאבק נגד ישראל", [הצהיר](#) ח"כ עודה ב-10.10. "שום דבר בעולם לא

מצדיק פגיעה בחפים מפשע, לא בדרום ולא בעזה", הוסיף כעבור יום.

שי גולדן בערוץ 14 (צילום מסך)

...וא זה, שמצדיק פגיעה בחפים מפשע" - ח"כ איימן עודה"

ב-12.10 נאם ח"כ עודה מעל בימת הכנסת ואמר: "אין שום דבר בעולם, ולא הכיבוש הארור, שמצדיק פגיעה בחפים מפשע. אין שום דבר בעולם שמצדיק כהוא זה פגיעה בבן אדם אזרחי, בבן אדם חף מפשע. תמיד התנגדתי ואמשיך להתנגד בכל רמ"ח אבריי לפגיעה באזרחים. תמיד צריך להוציא את כל האזרחים, את כל האזרחים, יהודים, ערבים, פלסטינים, את כל האזרחים בעולם, ממעגל האימה, ממעגל הרצח, ממעגל המלחמות".

באותו היום נאם גם ח"כ עודה מעל במת הכנסת ואמר: "רצח נשים וילדים וקשישים וזוועות נגד אזרחים שהיו בדרום ראויים להוקעה ללא היסוס".

בחברת יפעת מחקרי מדיה לא איתרו התייחסויות בתקשורת המרכזית להתבטאויות אלה בזמן אמת. למעשה, היו מי שהכחישו חלק מהגינויים.

כך, לדוגמה, ב-15.10 טען שי גולדן כי בעוד ח"כ עבאס השמיע גינוי, "אחמד טיבי ושאר החבורה ממלאה פיה מים". גולדן אמר את הדברים בערוץ 14, שבלט בהסתה כלפי החברה הערבית בישראל ונמנע מלדווח על האזרחים הבדואים שנחטפו לעזה.

למחרת, במונולוג שהשמיע גולדן בערוץ 14 ומוען לחברה הערבית בישראל, אמר המגיש: "אישי הציבור שלכם, להוציא מנסור עבאס שגם הוא גינה בחצי קלאץ', אישי הציבור שלכם, כולם, ממלאים פיהם מים. אף אחד לא מתייצב בגאון ואומר 'עם כל העניין שיש לי בתנועת השחרור הפלסטינית, במעשים כאלה אי אפשר לתמוך, מעשים כאלה מוכרחים לגנות ולהוקיע באופן הכי נחרץ'".

...אתם: של הרוצחים והאנסים או של שותפיכם הישראלים

ב-26.10 אמור היה להתקיים כנס יהודי-ערבי ביוזמת ועדת המעקב העליונה, אך האירוע **בוטל** בהוראת המשטרה. בעקבות זאת כינס יו"ר ועדת המעקב מוחמד ברכה מסיבת עיתונאים שבה **הבהיר** כי ועדת המעקב מגנה באופן נחרץ את הפגיעה בחפים מפשע, יהודים ופלסטינים כאחד. באותה מסיבת עיתונאים הופיע גם ח"כ לשעבר אברהם בורג שטען כי חמאס ביצע "מעשים מתועבים".

גם לדברים אלה לא מצאה חברת יפעת מחקרי מדיה כל זכר בשידורי הערוצים המרכזיים.

בערוץ 12 ובתאגיד השידור דיווחו על כך באיחור של שלושה שבועות • גלי-צה"ל וערוץ 13 היו כלי התקשורת המשודרים המרכזיים היחידים שנתנו במה לסיפור החטופים הבדואים כבר בשבוע הראשון למלחמה • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק
20.12.2023 |

ערוץ כאן 11 במקום השני, בין השאר בזכות שיא הופעות של אליהו יוסיאן אצל המגישה אילה חסון • בכל כלי התקשורת המרכזיים נתנו יותר מקום לביטוי הסתה מאשר לדיווחים על יוזמות חיוביות ופעולות הצלה וסיוע של החברה הערבית • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק
19.12.2023 |

מתוך כ-53 אלף דוברים רק 294 היו נשים ערביות, כ-0.6% בלבד • בלטה לרעה: קשת 12, עם אפס אחוזי ייצוג ב"אולפן שישי" וב"חמש עם רפי רשף" • ירידה חדה במספר המומחים: רק 10% מכלל הדוברים הערבים הופיעו כמומחים בתחומם, הנתון הנמוך ביותר מאז הושק המדד • בלטה לטובה: "סדר יום" של קרן נויבך (18%) ו"ספי עובדיה וינר קוזין" בגל"צ (17%) • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק
03.10.2023 |

ירידה של 90% בייצוג החברה הערבית ב"פגוש את העיתונות" עם כניסתם של עמית סגל ובן כספית • "אולפן שישי" של רון ירון ודני קושמרו ו"חמש עם רפי רשף" בתחתית הטבלה • במקום השלישי מהסוף: אילנה דיין בגלי-צה"ל • שלוש התוכניות המובילות: "המטה המרכזי", "סדר יום" ו"עצם העניין" • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק
27.09.2023 |

הירידה בשיעור הייצוג ב-2022 נמשכה גם במחצית הראשונה של 2023 • כאן 11 ורשת כאן ב' ממשיכות לשמור על אחוזי ייצוג גבוהים יחסית (5%) • בגל"צ ירד שיעור הייצוג הנמוך ממילא (2.8%), עם כניסתו של דני זקן לתפקיד מ"מ מפקד התחנה • ערוץ 13 שינה מיתוג ל"ליברלי" אבל מציג שיעור ייצוג נמוך (2.6%) • ובערוץ 12, הפופולרי בישראל, התרסקות בשיעור הייצוג: כמעט ואין על המסך נציגים לחברה הערבית (1.6%) • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק
14.09.2023 |

החברה הערבית הודרה כמעט לחלוטין מהדין בתקשורת הכלכלית על תקציב המדינה

מתוך 488 אייטמים, רק 29 הזכירו את החברה הערבית • מתוך 496 דוברים, רק 3 היו ערבים • ב"דה מרקר" התייחסו לחברה הערבית ב-16 אייטמים על התקציב, ב"כלכליסט" בשלושה ובגלובס באחד בלבד • ב"תוכנית חיסכון" של חדשות 12, התוכנית הכלכלית הפופולרית בישראל, לא נמצא אפילו אייטם בודד אחד שעסק בהשלכות התקציב על החברה הערבית • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק

אורן פרסיקו | 13.06.2023

העיתונאים משתפים פעולה עם בן-גביר בטיוח מחדל הטיפול באלימות בחברה הערבית

בדיקת מדד הייצוג: השר לביטחון לאומי איתמר בן-גביר רואיין או התבטא בתקשורת המרכזית 99 פעמים בשלושה שבועות - אך לא נשאל על האלימות בחברה הערבית אפילו פעם אחת • במהלך אותה תקופה נרצחו 15 אזרחים ערבים • מדד הייצוג, בשיתוף עמותת סיכוי-אופוק

אורן פרסיקו | 03.04.2023

מוצג 2

עופר כסיף عوفر كسيف

@ofercass

...

ככל שנוקפות השעות הולך ומתגלה גודל הזוועה - פשעים מחרידים שהדעת אינה סובלת נגד ילדים, נשים וזקנים. חייתיות מפלצתית וסצינות שמזכירות את השואה, לא פחות משריפת משפחות ובתים על הנמצאים בהם. אין בן אדם שפוי שיכול שלא להזדעזע, לרתוח ולהיגעל מהמראות האלה.

[Translate post](#)

4:55 AM · Oct 8, 2023 · 156.3K Views

128 Reposts 23 Quotes 1,796 Likes 33 Bookmarks

מוצג 3

youtube.com/watch?v=420011431NC&list=PL86...

Democracy Now (7 to 27 Nov)

New Film Examines American ...Jews' Growing Rejection of ...
Democracy Now
10:53 • 1.1M views • 1.1M views

ICJ orders that Israel must ...prevent incitement of genocide
Channel 4 News
1:41:30 • 1.1M views • 1.1M views

Is The U.S. Navy Ready For The ...Red Sea Threat?
CBS
1:16:30 • 1.1M views • 1.1M views

ICJ's emergency genocide ...measures against Israel
CBS News
1:16:30 • 1.1M views • 1.1M views

American mercenaries hired by ...UAE to kill in Yemen | BBC News
BBC News
1:16:30 • 1.1M views • 1.1M views

Completely nonsensical? ...Andrew Weissmann breaks
CBS
1:16:30 • 1.1M views • 1.1M views

Mexico City

Ofer Cassif | From Rishon LeZion

Hamas Killed His Friend, But Knesset Member Ofer Cassif Says "End the Occupation Now"

Democracy Now!

2.2K

79K

מוצג 4

מוצג 5

← Post

Ofer Cassif عوفر كسيف ✓
@ofercass

...

العربية ↓

הטבח הנורא בעל הסממנים הנאצים והדאעשים לא רק שעורר זעם וחיפוש נקמה, אלא גם הפך את אלה המתנגדים לקריאות הללו וקוראים להפסקת האש ולפתרון מדיני - לבוגדים, מצדיקי הטבח ותומכי חמאס בעיני שואפי הנקם הצדקנים.

9:04 PM · Oct 22, 2023 · 10.5K Views

11 Reposts 2 Quotes 109 Likes

מוצג 6

עوفر כסיף Ofer Cassif · עوفر כסיף

October 22, 2023 · 🌐

العربية ↓

הטבח הנורא בעל הסממנים הנאצים והדאעשים לא רק שעורר זעם וחיפוש נקמה, אלא גם הפך את אלה המתנגדים לקריאות הללו וקוראים להפסקת האש ולפתרון מדיני - לבוגדים, מצדיקי הטבח ותומכי חמאס בעיני שואפי הנקם הצדקנים.

האם מיכל, אמו של לאור אברמוב שנרצח בידי חמאס, בוגדת משום שאומרת לא לנקמה? האם חברי מעוז ינון, ששני הוריו נרצחו, מצדיק את הטבח משום שמביע התנגדות נחרצת למלחמה? האם יונתן, בנה של ויזאן סילבר שנחטפה, תומך חמאס בכך שקורא להפסקת מעגל הדמים?

רבים מאד, מאות, משורדי התופת ומקרובי הנרצחים והחטופים היו ועודם שותפים לעמדותי ואף לדרכי הפוליטית ככלל. אעשה ככל יכולתי כדי להמשיך ולייצגם נאמנה, גם אל מול גידופים ואיומים. לזכר הנרצחים ולמען החטופים וקרוביהם; למען השורדים - הפסקת אש והחלפת שבויים עכשיו! לטובת כולנו, פלסטינים וישראלים - סיום הכיבוש ושלוש צודק!

المجزرة الفظيعة ذات المؤشرات النازية والداעشية لم تثر الغضب والشراسة للانتقام فحسب، بل حوّلت من يعارض هذه الدعوات ويطالب بوقف إطلاق النار والحل السياسي إلى خونة وداعمين للمجزرة وأنصار حماس في عيون متعاطשי الانتقام.

הל מיחל, والدת ליטור אברמוב الذي قتلته حماس خائنة لأنها تقول لا للانتقام؟ فهل رفيقي ماعوز יאנון الذي قُتل والداه, يسوّغ المجزرة لأنه يعبر عن معارضته الشديدة للحرب؟ هل יונתן, ابن المختطفة فيפאן סילפר, يدعم حماس أثر دعوته وضع حدّ لدائرة سفك الدماء؟

כִּיִּרֹן גָּדָא, המֵאֵת מן הַנִּאֲכָיִים מן דִּלֵּךְ הַחֲכִיִּם וְזֹוֵי הַקְּטָלִי וְהַמְּחֻפּוּפִים כָּאֲנֹא וּמָא זָלֹוּא יִשְׁאָרְכֹונִי מִבְּאֲדֵי וְחֲתִי טָרִיקִי הַסִּיָּאִי עֲמֻמָּא. סָאֲבָדֵל קִצָּרִי גֵּהְדִי לְמוֹאֲסֵל תְּמִילֵהֶם בְּאֲמָנֵה, חֲתִי בִּי מוֹאֲסֵה הַיְּהֻנָּת וְהַתְּהִידָּת.

תְּחִילָדָא לְזִכְרֵי הַקְּטָלִי וּמִן אֲגֵל הַמְּחֻפּוּפִים וְזֹוֵיהֶם; מִן אֲגֵל הַנִּאֲכָיִים - וּקַף אִפְּלָאק הַנָּאָר וּתְבָאֵדֵל הָאֲסֻרִי הָאֵלָּא!

מן אָגֵל מְסַלְחָתָא גְּמִיעָא, פִּלְסְטִינִיִּים וְאִסְרָאִילִיִּים, אִנְהָא הָאֲחֻלָּל וְסֻלָּם עָאֵדֵל!

Log in or sign up for Facebook to connect with friends, fam...

Log In

or

Create new account

מוצג 7

עופר כסיף Ofer Cassif עופר כסיף

16 Oct 2023 · 🌐

הרסן הותר אֶטֶלֶק اللجام

רצח עם הפכה להיות קריאה לגיטימית - פלסטינים, בשטחים הכבושים ובתוך ישראל, מותקפים באלימות סדיסטית על לא עוול בכפם, פעילי שמאל ממופים, מותקפים ונרדפים, ואיש לא נעצר, נחקר או נענש. המשטרה מתירה את דם הציבור הערבי והיהודים הדמוקרטים ונציגיו. רוב הציבור תומך בכניסה קרקעית לעזה שתגבה קורבנות אינספור ותחריב אלפי משפחות.

الإبادة الجماعية أصبحت دعوة مشروعة - فالفلسطينيون، في الأراضي المحتلة وداخل إسرائيل، يتعرضون للهجوم بالعنف السادي دون أي ذنب، نشطاء يسار يستهدفون يُهاجمون ويُلاحقون، ولا أحد يُعتقل، يحقق معه أو يُعاقب. الشرطة تستبيح دماء الجمهور العربي واليهود الديمقراطيין وممثليهم. أغلبية الجمهور يؤيدون الاجتياح البري في غزة، والذي سيؤدي إلى سقوط عدد لا يحصى من الضحايا، وتدمير آلاف العائلات.

די למלחמה! חמאס יוכרע רק אם לא תהיה בו תמיכה עממית רחבה וכך הוא יבודד ויקרוס לתוך עצמו. פגיעה בהמוני חפים מפשע, מעבר להיותה פשע מלחמה כשלעצמו, תשיג בדיוק את ההיפך! תקווה לחופש, לסיום הכיבוש ולשלום אמת - רק היא תכריע את הקנאים ותרחיק מהם את העם.

كفى للحرب! حماس لن تُهزم إلا إذا لم تحظى بتأييد شعبي واسع، وبالتالي ستعزل وتنهار على نفسها. إن المس وايداء الأبرياء، فضلاً عن كونه جريمة حرب في حد ذاته، سيؤدي إلى العكس تمامًا! الأمل بالحرية، لإنهاء الاحتلال والسلام الحقيقي هو وحده الذي سيهزم المتعصبين ويبعد الشعب عنهم.

רק פיתרון מדיני צודק יציל את כולנו מהטירוף!
فقط الحل السياسي العادل وحده هو الذي سينقذنا جميعًا من هذا الجنون!

מוצג 8

Opinion

A leftist Israeli lawmaker makes his case for an immediate ceasefire

Knesset member Ofer Cassif believes Israel's response to Hamas' attacks will backfire – and won't address the root cause of the issue.

🔊 TAP TO UNMUTE

Protesters across the globe demand a ceasefire in the Israel-Hamas war

00:00 / 01:34

Oct. 22, 2023, 1:00 PM IDT

By Zeeshan Aleem, MSNBC Opinion Writer/Editor

After Hamas killed around 1,400 Israelis and took hundreds more hostage on Oct. 7, Israel swiftly [formed an emergency unity government](#) in response. Five opposition lawmakers [joined](#) Prime Minister Benjamin Netanyahu's Cabinet to make expedited wartime decisions as the country has called up 360,000 reservists to prepare for [a potential ground offensive in the Gaza Strip](#).

These acts of political coordination should not be confused with an absence of dissatisfaction and dissent within Israel. Polling indicates that the overwhelming majority of Jewish Israelis [blame Netanyahu and his government](#) for allowing Israel to become vulnerable to the biggest assault on the Jewish state in half a century. Israeli journalists and commentators [have](#)

hammered Netanyahu's handling of Hamas and Israeli security. And some left-wing activists and lawmakers have condemned the indiscriminate shelling of civilians in Gaza as an indefensible human rights violation and a counterproductive approach to ending the crisis.

I called up one of those lawmakers, Ofer Cassif, to discuss his analysis of the situation. A democratic socialist, he is currently the only Jewish member of the Hadash-T'aal coalition in the Knesset (the others are Palestinian Arab citizens of Israel). Cassif earned a doctorate in political philosophy from the London School of Economics, and occupies a fascinating position in Israel's political system. As much of Israel's political class rallies in favor of **a potentially decade-long war in Gaza**, Cassif represents a perspective on the origins and nature of the crisis that doesn't get a lot of attention in mainstream Western coverage. He told me that he believes the guilt for the massacres belongs only to Hamas, but that current and former Israeli governments bear "responsibility for the context that could have led to them." The Knesset Ethics Committee recently **suspended** Cassif from the Knesset for 45 days and docked his salary for 14 days for likening Israel's government policy toward Palestinians to the Holocaust.

Our conversation, edited for length and clarity, follows.

Zeeshan Aleem: What's your ethical and political appraisal of Hamas' attacks and Israel's response?

Ofer Cassif: I've been talking for decades against the Israeli occupation, and I've been warning that, on top of being evil in itself, it's going to lead to carnage on both sides. What we've seen is an unspeakable massacre by Hamas against innocent civilians in Israel, some of which were my colleagues at a college that I used to teach at. And a very good friend of mine was killed with her husband in her house; just a short time before she was killed, she sent me a WhatsApp message indicating the Hamas terrorists were surrounding her house, and she was terribly afraid. Perhaps those were the last words of her life. So on top of my political and ethical views, it is very personal to me. As far as I know, at least 10 people who I knew were killed by Hamas. I refer to this as a vicious, monstrous, satanic carnage of innocent civilians in the south of Israel. There's no excuse for such vicious, satanic carnage. I'm against the occupation, the occupation is an ongoing war crime. But nothing can justify such a vicious massacre, nothing at all.

It is an appalling double standard of the world, and particularly of the United States, when they justly condemned the slaughter of the Israelis but help Israel to slaughter the Palestinians.

At the same time, I'm against the massacre that Israel carries out now. And I insist on calling it a massacre. Why? Because most of the Hamas terrorists and most of the high-ranked leaders of Hamas are relatively protected. They have their own bunkers, obviously, with the materials and resources they need. Those who are killed and starved by Israel are mostly innocent civilians.

The Palestinians, 2.3 million innocent civilians mostly who live in the Gaza Strip, are actually victims of three different factors: the vicious dictatorship of Hamas; the vicious assault of Israel, who imposed for more than 15 years a vicious blockade and siege on Gaza; and they are also victims of the international community and primarily of the United States, who allows this situation to persist.

It is an appalling double standard of the world, and particularly of the United States, when they justly condemned the slaughter of the Israelis but help Israel to slaughter the Palestinians. This is unacceptable. And this terrible double standard could have been prevented had the international community forced Israel to end the occupation ages ago – for the sake of the Palestinians and for the sake of the Israelis, because the Israelis are also victims of the occupation.

Netanyahu formed an emergency wartime government with opposition lawmakers, including Benjamin Gantz, typically described as a centrist. What are the implications of this for Israel's war footing and its policy going forward?

Cassif: There are two implications, both of them very dangerous, for both Palestinians and Israelis. First, as the defense minister in the former government, Benjamin Gantz was not "mild" or "moderate" on the Palestinians. It was he who, with no evidence, declared six Palestinian human rights groups as terror organizations, thereby [outlawing them](#) completely in the West Bank. So I'm afraid that Gantz joined the government not as a moderate element that may block some crazy endeavors by the Netanyahu government, but to legitimize the deeds of the government.

'Everything is running out, including hope.' A doctor's take on the dire situation in Gaza

Another issue that concerns me is that by Gantz joining this no-less-than-fascist government, which comprises explicit racists like Israeli Finance Minister Bezalel Smotrich and National Security Minister Itamar Ben-Gvir, who believe in racial superiority (this is not interpretation of mine, they said that [very explicitly, especially Smotrich](#)), he legitimizes the racism of the government.

You have in the past discussed Smotrich's "subjugation plan," which openly calls for an end to a two-state solution. Could you explain what that plan is and your concerns about it?

Cassif: Yes, the subjugation plan was [published by Smotrich in 2017](#). It boils down to three points. First, annexation of the West Bank without granting basic rights to the Palestinians, primarily democratic – right to vote and be elected – as well as freedom of movement, expression and other things. Second, those Palestinians who are not going to accept their lot as second-class citizens – actually not citizens, subjects – are going to be expelled. And third, those who are going to resist are going to be killed.

I think that Israel was interested in a confrontation. I want to emphasize that I do not mean one bit that the government was interested in the carnage that Hamas carried out in the south. I mean that they were interested in a "mild confrontation" or lower level of violence, in order to justify, legitimize and use that war as an excuse to carry out the subjugation plan of Smotrich's.

That's very clear for three reasons. After Hamas' attacks, Smotrich [wrote on social media](#), "Now is the time for subjugation." That actually rests my case. Second, Netanyahu [said at a Likud convention in 2019](#) that supporting Hamas is a useful strategy for dividing Palestinians and blocking efforts to establish a Palestinian state. That's the reason that he actually assisted Hamas, he [gave permission for a lot of money to pass to Hamas](#) throughout the years, and he continuously weakened the Palestinian Authority. Why? Because by helping Hamas as a terrorist, vicious, extreme organization, he could legitimize attacks on the Palestinians in front of the international community. And by that, prevent the establishment of a Palestinian state. And third, Smotrich said the same in 2015 when [he said](#), "The Palestinian Authority is a burden, Hamas is an asset."

I support a cease-fire and an immediate exchange of prisoners and hostages. I'm not a pacifist, and when defense is needed, I will support it. But in the current situation, I don't think that's the point.

OFER CASSIF

This is also leading to [growing violence in the West Bank](#). On Oct. 11, settlers invaded the Palestinian village of Qusra with no hindrances, [killed three innocent Palestinians](#) and went out freely with no obstacle. And the settlers came to the funerals and [killed another two Palestinians](#), with no military and police to stop them. And as far as I know, no one was arrested. The blood of the Palestinians is everywhere in the Gaza Strip, in the West Bank and East Jerusalem. That's not new. For months [there have been pogroms](#) by settlers against Palestinians – they torch their fields, they cut their trees, invade their villages.

If you were leading the government, what would your response to the Hamas attacks be?

Cassif: I see Hamas as a brutal, vicious organization, a deadly one, which first and foremost causes a lot of damage to the Palestinians in general and the Palestinians in Gaza strip in particular. But it is also – alas, I lament it – it's a huge political organization that cannot be ignored. The most important thing is to distinguish between the ideological hard core of Hamas, which is not that big, and the masses that may follow or support them. The hard core should be isolated and should be weakened politically, in order to trigger its collapse.

More from MSNBC Daily

Must reads from Today's list

[ONLY DOWN FROM HERE](#)

DeSantis failed in Iowa. It's only going to get worse from here.

Zeeshan Aleem

[CHOOSE AND CHOSEN](#)

How Trump became Iowa evangelicals' chosen one

Sarah Posner

How do we isolate the hard core? Once the Palestinians have hope that their liberation is just around the corner, that they are going to be liberated and live in their own sovereign Palestinian state – in all the territories that Israel occupied in 1967, including East Jerusalem – the Palestinians have the incentive not to follow the bigots, but to follow the moderates. That's what happened after Oslo. (Let's leave aside for now what we think about Oslo; I think that the accords were very problematic.) Hamas began to be very strong during the first intifada, but once the Oslo Accords were accepted, there was a feeling among Palestinian people that a just solution was around the corner. And that was Hamas' worst point, they hardly had any support. They lost their popular support because people had hope. Once the hope was lost, Hamas got more and more support and followers.

If Israel wants to isolate the fanatics, they must create a situation in which the masses of the Palestinian people understand that liberation is coming, that the occupation is going to be over soon. That, of course, necessitates full declaration and activities by the Israeli side to end the occupation. I do not delude myself, the ideological hard core of Hamas is going to cling to its deadly means, but they are going to be isolated. As long as the hardcore pursues violent terrorist attacks, there will be a need to defend against them. But the masses will not support them if freedom is about to arrive.

That means to do the total opposite of what Netanyahu and his government have been doing. For many years, they have explicitly said and done so: strengthened Hamas and weakened the Palestinian Authority to prevent a political peaceful solution and liberation of the Palestinians.

What is your position on Israel's military response to Hamas' attacks?

I support a cease-fire and an immediate exchange of prisoners and hostages. I'm not a pacifist, and when defense is needed, I will support it. But in the current situation, I don't think that's the point. First, the victims of this military assault by Israel are primarily innocent civilians – that's a war crime. That's something that I will never accept, just like I will never accept any attack on Israeli civilians. Secondly, it won't bring any security to Israel and Israelis. The generals know that, the politicians know that, Netanyahu knows that, but they don't care.

Video shows devastation in Gaza City after airstrike on residential area

Everybody in Israel knows that there was a terrible security fiasco in the South. Normally there were military units on the border between Israel and the Gaza Strip. Many of them were [moved by Netanyahu to the West Bank](#), because it was more important for him and his fanatic government to defend the illegal settlements in the West Bank than the civilians in the south. [Editor's note: The Israeli army claims that extra units in the West Bank had been pulled from training courses, not Gaza.] On top of that, an Egyptian intelligence official [said](#) last week that he informed Netanyahu a few times that Hamas is planning "something big" and that Israel should be aware of it – and Netanyahu preferred to ignore that. [Editor's note: Netanyahu has denied this claim.] And it was [published in an Israeli newspaper](#) that some Israeli intelligence soldiers who stood by the border between Israel and Gaza also informed their commanders that they saw strange conduct in the Gaza Strip. They, too, were ignored. Netanyahu was much more dedicated to the well-being of the illegal settlements than to the exposed, neglected citizens of the south. So it's not only that they want to avenge the blood of the innocent civilians that were butchered by Hamas, they also want to divert the attention of the Israeli public.

There has been a debate among critics of Israeli occupation and apartheid across the world over how to respond to Hamas' actions. If you were to address that international community, what do you think is the best way for them to think through this issue?

Cassif: First, we have to refer to the carnage that occurred in the south. They cannot ignore it, we shouldn't ignore it, not only politically, but also ideologically and morally. So I would say to the international community: "Unite in opposition to this carnage. Nothing can justify

it, neither the occupation nor Israeli apartheid.” That’s something we should start with, because people, especially the right wing in Israel, want to manipulate the opposition to the occupation and the opposition to the assault on Gaza. They want to present the opposition as if it was antisemitic. It is not necessarily antisemitic. Unfortunately, there are some antisemites that are cynical and oppose occupation, not for the well-being of the Palestinians, but for the bad being of the Jews. Of course, I have nothing to do with them; antisemitism is a crime, like any other kind of racism.

On top of that, the international community should say that in order to prevent bloodshed on both sides, we must oppose Israeli apartheid, ethnic cleansing and occupation. There is no other way. We must be sensitive to each and every civilian, to each and every person, no matter what one’s identity is. That’s a moral perception and a practical one as well.

Joe Biden is signaling unconditional support for Israel and providing it with military support, while also gently cautioning it to not be consumed by rage and to consider Gaza’s humanitarian needs. What do you think he should be doing?

If Biden is really interested in the well-being of Israelis and Palestinians, as I am, the only thing he should do is stand for peace. He has the ability to do so, but for whatever reason he refrains from doing so. He has the power to force the leaders of the region to reach a just peace solution – I emphasize *just* – and that means a total end of the occupation, a Palestinian state besides Israel in all the territories Israel has occupied since 1967, and peace and security and prosperity for everyone. That’s the thing Biden should do, not sending more arms and more battleships. That’s just going to lead to more bloodshed and more suffering on both sides.

Zeeshan Aleem

Zeeshan Aleem is a writer and editor for MSNBC Daily. Previously, he worked at Vox, HuffPost and Politico, and he has also been published in, among other places, The New York Times, The Atlantic, The Nation, and The Intercept. You can sign up for his free politics newsletter [here](#).

Sponsored Stories

by Taboola

TIZEN CAFE

Book Now

d you know you can speak Hebrew even without reading it?

G

לקבלת הצעה

זכרתם לבטח את הדירה שלכם? לחצו לקבלת הצו

מוצג 9

Offer Cassif **מר כסיף עوفر** كسيف
@ofercass

1< החלטת ועדת האתיקה היא עוד מסמך בארון הקבורה של חופש הביטוי הפוליטי.

בכל אחד מראיונותי הדגשתי את הגינוי המלא וסלידתי העמוקה ממעשי הטבח הנפשעים של חמאס. אמירותי הפוליטיות נגד הכיבוש והמלחמה אינן אמירות נגד ישראל, שכן שלום וצדק משרתות גם אותה ואת תושביה.

[Translate post](#)

6:59 PM · Oct 18, 2023 · 114.6K Views

85 Reposts 27 Quotes 538 Likes

19 Bookmarks

Comment Retweet Like Bookmark Share

מוצג 10

Ofer Cassif at skynews against the ongoing war crimes, calls for a ceasefire and a just peace

Ofer Cassif עופר כסיף
539 subscribers

Subscribe

24

Share

Download

800 views Oct 25, 2023

מוצג 11

WNV

Metta Center for Nonviolence

Knesset Member Ofer Cassif. (Hadash-Ta'al)

- [Nonviolence Radio](#)

AN ISRAELI KNESSET MEMBER'S VOW TO 'NEVER GIVE UP' ON A PEACEFUL SOLUTION

Despite losing friends to Hamas violence, Israeli Knesset member Ofer Cassif asserts that "there's no violent solution to this confrontation."

[Nonviolence Radio Team](#) October 19, 2023

Knesset Member Ofer Cassif. (Hadash-Ta'al)

0:00 / 55:46

Subscribe to "Nonviolence Radio" on [Apple Podcasts](#), [Android](#), [Spotify](#) or via [RSS](#).

In this episode we turn to the conflict in Israel-Palestine and the humanitarian crisis in Gaza. We're joined by Dr. Ofer Cassif, a member of the Israeli Knesset with the Hadash-Ta'al coalition. He calls for an end to the occupation through peaceful means because he believes that the security of Israelis and Palestinians is interconnected and mutually dependent.

One day after our interview, Dr. Cassif was punished by the Knesset with a 45 day ban from participating in Knesset sessions due to his critical interviews with international media and comments condemning the State of Israel for the crisis in Gaza.

Stephanie: Greetings everybody and welcome to another episode of Nonviolence Radio. I'm your host, Stephanie Van Hook and I'm here with my co-host Michael Nagler. And we're from the Metta Center for Nonviolence.

In this episode we turn to the conflict in Israel-Palestine and the humanitarian crisis in Gaza. We're joined by Dr. Ofer Cassif. He's a member of the Israeli Knesset and he's with the Hadash-Ta'al coalition. He calls for an end to the occupation through peaceful means because he believes that the security of Israelis and Palestinians is interconnected and mutually dependent. Let's hear from Dr. Cassif.

Ofer: My name is Ofer Cassif. I'm a member of the Knesset with Hadash-Ta'al, which is a coalition of two parties or two movements. Hadash, which I'm a member, stands for Democratic Front for Peace and Equality, which its basis is mainly the communist party of Israel, of which I'm a member for about 35 years. And I'm a member of the Knesset for almost five years.

I used to be a professor mainly at the [Hebrew University of Jerusalem](#), and also in the college just by Gaza Strip, in which people were attacked, killed, kidnapped. My PhD is in political philosophy from the London School of Economics. I also had my post-doc in Columbia University in New York. And then – that's me. That's it, more or less.

Stephanie: We want to thank you for your time today and also just offer our sincere empathy and condolences about what's taking place right now where you live. We want to make sure that you are not a voice in the wilderness for your message.

Ofer: Thank you very much. I appreciate it. It's very helpful and heartwarming.

Stephanie: Well, I was completely moved by your interview on [Democracy Now!](#) Especially when you said the part of "No violence from Hamas justifies the violence from Israel. And none of the violence from Israel justifies the violence from Hamas." I feel like if humanity understood that concept, we would be in a completely different place politically, internationally, and as human beings.

Ofer: First of all, you know, one of the things that I also mentioned in other interviews, I don't remember if in this specific interview you mentioned. I mean, I've done a ton of interviews, unfortunately, given the circumstances.

But in many interviews I quoted Mahatma Gandhi who said, "An eye for an eye means that everybody turns blind." And I don't want anyone to be blind. If we continue this metaphor, our eyes must be open in order to reach a solution everywhere.

I just loathe any violence against innocent civilians. For me, what Hamas did was a massacre of innocent civilians. First and foremost, it is, to say the least, morally disgraceful and, of course, rejectable, rejected. But also, personally, you know, I lost so many acquaintances and friends in this massacre. Including one – a very good friend, originally from Minnesota, by the way. Who was an activist against the siege on Gaza and against the occupation, against violence.

And she sent me an email message just, I guess, not too long before she was murdered with her husband in her house, in a kibbutz. She sent me a WhatsApp message saying that she hears them outside, the Hamas bigots, the Hamas terrorists, killers. And she was never so afraid.

And unfortunately, not too long afterwards, she was killed with her husband. And there are so many other acquaintances and friends that I lost because first of all, about 40 years ago, I lived in one of the kibbuzim in the area that was invaded and people were killed there. Some of them I still don't know how many because some bodies still haven't been identified. We don't know who was killed and who was kidnapped.

I was also, for a long time, more than ten years, I was a professor at the college nearby. Of which many workers were kidnapped and killed with their families. One of them, it was a very – someone I worked with for quite a long time, was killed with her family. And many anti-occupation and activists were in the area that were kidnapped or killed.

So, this is, for me, it's also a very personal issue. But I insist, always – I've always insisted in, not to conflate or involve the personal with the moral, because sometimes that may cause you to go astray. And I will try – and I try, I don't say that I always succeed. I'm a human being, I guess. Although, some of my enemies don't think so. But at least it's agreed that biologically I am. So, sometimes, of course, I fail. But I've always been trying to stick to my beliefs. So, in that issue as well, I try not to involve the personal with the moral.

What Hamas did is morally despicable, and they should be rejected by any human being. That was a massacre. No less than that. A slaughter of children, of elderly, of women, of men. And that can never be accepted, to say the least.

At the same time as you quoted me before, I totally object the assault on Gaza morally and politically. Morally, because those who are killed and assaulted – killed, massacred as well, are primarily innocent

civilians. The last time I heard about the victims in Gaza, which is more than 3000, more than 70% were innocent civilians.

Nothing can justify such an assault, such a massacre. I must also say that one of the things that really makes me sick is that what Israel is doing now is nothing to do with the security of the Israelis, let alone Palestinians, of course. But everything around revenge. Everybody knows, including the Israeli government, including the morons among them – and there are a lot many of them – all of them know that this assault on Gaza will not deliver any security for neither of the parties involved. Quite the contrary.

But still, they want to do it because they seek revenge. Because they act out of their guts full of hatred, just like the Hamas did, by the way. And not because any reasonable – if anything can be regarded as reasonable when someone is assaulted – not out of any reasonable long plan. And that's what really makes me sick, literally.

And I spoke to friends of mine, people I know on both sides of the – let's call it, border. I talked to some people in Gaza. I talked to some people, of course, in the south of Israel. And I spoke to people who object to both massacres. I talked to Palestinians who totally oppose the slaughter that Hamas did in the south of Israel. And I spoke to Israeli victims as well, survivors who lost their loved ones, who still stick to the views that violence cannot bring but more violence.

I talked to, if you know, if you remember, [Izzeldin Abuelaish](#), who is a doctor. Who in 2009, in another assault of Israel on Gaza, lost in one missile, three of his daughters and a niece. And thereafter, two years later, in 2011, he published a book. A very, you know, emotional book. And the title of the book is, not accidentally, is [I Shall Not Hate](#).

So, I spoke to him two days ago. In the current assault in Gaza, 25 members of his family were killed. In addition to the three daughters, and niece, he lost 14 years ago. And he still said that he shall never hate. And that he'll continue with the struggle for peace and peaceful solution for both peoples of the region. That's my example. That's my ideal person.

Unfortunately, I am viciously attacked by Israelis right-wingers, including death threats for my view. Not because – they try to accuse me in justifying the massacre Hamas, carried out. They tried to accuse me of saying that Hamas bears no guilt for what they did. Which is, of course, a sheer lie.

They simply cannot tolerate, and they wouldn't like to accept that I, and everyone else, can show sympathy and empathy for the innocent people in Gaza. At the same time that one shows sympathy and care for the people of Israel. It's not a contradiction.

Once someone refers to any kind of a confrontation as a zero-sum game, that means that if one wins, the other one necessarily loses. That's exactly the practice of the "eye for an eye" that Mahatma Gandhi warned against.

So, If I just make a paraphrase of what my friend Dr. Abuelaish said, that he shall never hate, I will say that I shall never give up. Because everybody knows that there's no violent solution to this confrontation. The only solution to this situation, to the dire ongoing suffering of Palestinians and Israelis, is a peace – for a peaceful solution.

That means that the occupation must be ended. That's the core and the seed of the violence. Now, I do not say that all Palestinians or Israelis – will perhaps, with the current situation – that most of them are interested in that. But that's our role, to encourage them and to try to convince them. Now both are full of anger. But anger doesn't lead to anywhere.

That's why people are so, you know, fearful of what – of the activity that I and my friends are trying to present. They're afraid of that. They are afraid that if someone speaks against violence and for peace, it legitimizes the other side, even if it's violent. No, that's not the issue. That's not the issue at all.

My friends and I are interested in the wellbeing of everybody. I would say everybody in the world. But for our discussion, in the area. And I saw – I don't know if you know, if you happen to see it because I'm not sure it was translated. It should be. A couple of days ago, a very young woman, 19-years-old, from Kibbutz Be'eri where there was a terrible slaughter. She lost many friends, peers, and others.

It was broadcasted on a Facebook video with her. In which she said two very important things. 19-years-old woman. I wish our leaders, everywhere, would have listened to her and adopted, and endorsed her unbelievably smart and brave stance. And she said, among other things, two main things. The gist of her video was as follows: First, as long as the people of Gaza are not free or cannot live in peace and security, neither will we be able to live in peace and security. This is what she said, after she lost peers and others.

The other thing she said, which is, for me, it's more than bravery. It's something that I find it very hard even to find the words to describe. She said – and I try to quote almost word by word. She said, “We were rescued from the area in south of Israel. People saved us and took us from the slaughter. And we are now resorting, or we found a safe haven in a hotel by the Dead Sea. But the people of Gaza have nowhere to go. And I'm thinking about them.” That's what she said. 19-years-old woman that lost so many peers and acquaintances and friends in the kibbutz. People she knew since she was born. She was so amazingly impressive in saying that, after all she's suffered from and still does.

Saying such a thing, that she thinks about the people of Gaza that have no place to run and hide where she and her friends are safe now. I think that that's the most humane thing that one could imagine. I wish myself to be able to endorse her views and her words.

But let's start by focusing the governments to do that. Unfortunately, I'm so angry at the Biden administration. That has the power to stop it. Had the power to prevent it. If the Biden administration, months ago, if not years ago, would have put some more pressure on the Israeli government to start serious negotiations towards ending the occupation and reaching a peaceful agreement.

That must include, of course, the total independence of the Palestinian people in their own independent sovereign state besides Israel. Had Biden done that, everything could be prevented. And now, instead of using this terrible, disgraceful, massacre by Hamas, to put an end to the terrible bloodshed, and move further forward to peace – instead of that, they send more arms to the area, preparing to a worse war that eventually is going to harm everyone because that war will not stop there.

And not in the region, we are on the brink of a serious risk of Third World War. It is preventable. It's not too late for the Biden administration – and I hope that my voice be heard by someone close to him.

I beg that international community, with tears – literally. I beg the international community, the UN, the EU, the Biden administration. Instead of sending more arms, you have the power to force the Palestinians and Israelis to reach a just, peace solution that will prevent the blood of everybody – the Israelis, Palestinians, and others. It's in your hands. But you don't do that. You use your hands to pull a trigger instead of signing a treaty.

That reminds me of the famous play, ‘*All My Sons*’ by Arthur Miller. I remember that in one scene of this play someone says – I think it was after they discovered the son was killed – someone said that it was very, very good if the finger that pulls the trigger was not invented, or something like that.

So, I say the same. Especially to Biden. Instead of using your finger to pull the trigger, metaphorically speaking, use it to hold a pen and sign a Just Peace Accord. You can do it. You can do it!

Now, I must say that I'm very disappointed by some others who are regarded – justly or unjustly. I spoke with this, within the Democratic Party. I sent a letter to Senator Bernie Sanders many months ago asking him to do whatever he can to stop the pogroms that have been carried against Palestinians for months now in the West Bank.

For those who are not very familiar with the reality, the West Bank is occupied by Israel. And the situation of the Palestinians there – and I'm talking about pastoral communities, peaceful ones. Their situation has never been worse because they have been suffering from a daily, and recently hourly, pogroms by settlers who go there under the auspices of the Israeli occupation army. They assault those Palestinian pastures. Including old people, children, women, etc.

They torture, you know, the fields, they cut the trees. They prevent the sheep from going out. They also shoot them. They mock them. They humiliate them. And it was very clear that everything was going to erupt.

In addition, of course, the ongoing 16-year siege on Gaza which turned Gaza into a huge prison. It was very clear. The writing was on the wall, unfortunately, written in blood. And I warned the government of Israel. I wrote ten letters, formal letters in addition to other appeals to the Minister of Defense, the Israeli Minister of Defense, to put an end to the pogroms first and foremost because those are, of course, to say the least, are immoral, are criminal.

But also because I warned that those would lead to a terrible explosion that everybody is going to pay by blood. Up to now, I haven't got even one reply from the minister. Not even a laconic one. Nothing. I appealed, almost helplessly, to Bernie Sanders six or seven months ago. And I urged him to assist to prevent what was written on the wall. And I haven't got any reply at all up to now. Shame on you.

Not on you, my friends, of course. You know what I mean. Shame on you, Senator Sanders. Shame on you, Minister Gallant. That could have been prevented. And I just beg everyone to do whatever is possible. Everything possible to prevent the next one, because the next one is just beyond the corner. And we must do everything to prevent that.

Unfortunately, it seems that no one is really interested. When, perhaps, someone is going to be interested among those leaders, perhaps when it's too late. I hope not.

Michael: Well, thank you so much. I know that everything you said came from the heart. Let me ask you some questions. Where is Yesh Gvul? Where is the Israeli peace movement in all of this?

Ofer: You know, currently there's a – wouldn't call it a division, but it's not easy in the peace movement. Let's begin with that. The peace movement in Israel has got – has been weakened in the last eight years. If I go back to the beginning of the century, I put a huge amount of responsibility for the problematic situation of the peace movement on [Ehud Barak](#). Because once Ehud Barak was the prime minister said there's no problem, which was a lie, which was a sham, it actually caused a huge harm to the peace movement. Not to mention, of course, there's a responsibility for the massacre that occurred in Israel in October 2000.

But look, the vast majority of leftists in Israel, the vast majority of Palestinian citizens in Israel, voted for Barak in the 1999 elections because then it changed thereafter. But in those elections in 1999, there was a direct vote for the prime minister alongside for the Knesset.

And Barak won, if I remember correctly, in a knockout, especially thanks to the Arab vote and to the leftist vote. And he caused a huge disappointment in his activity and behavior and management. First and foremost,

as I said, because of the October events. And secondly, because he said there was no problem.

That caused two things. First, it eliminated a huge amount of the Arab citizens from the system. And then you can see the result, the consequences up till now, the percentages of voters among the Arab citizens in the elections are very, very low because we are still carrying the consequence of this behavior of Barak's.

And secondly, it caused a sort of crisis within the peace movement, that still, the consequences are with us. So, the peace movement in Israel does exist. It's very brave. Perhaps more than ever because now it's much more – even I would say not only hard, but it's even sometimes dangerous. Like myself and others, activists, peace activists are sometimes beaten. And they're beaten not only by police and army demonstrations, either in the occupied territories or within Israel. It doesn't matter at the moment.

They are also attacked by right-wing – right-wingers, you know. And this is totally legitimated at the moment, given the incitement, the ongoing incitement by Netanyahu and his thugs. It's now totally legitimate to look at peace activists and peace lovers as traitors, as **fifth column**, as people who are doomed to be attacked if not killed.

Just a few days ago – I don't know if it was published in the states, a friend of mine who happens to be an ultra-Orthodox Jew who is very, very leftist and very peace activist. His name is Israel Frey. He lives in Bnei Brak, which is immensely ultra-Orthodox.

He was attacked in his home by a mob. He was attacked. People outside – I think there were 300 people outside of his home. Not just shouting, throwing stuff, but also shooting – how do you call this? [Bomb-fires], you know, at his home.

You know why? Because what? It was a specific thing. You know what **Kaddish** is? Kaddish is a prayer, a Jewish prayer for the dead.

Michael: [Yisgadal v'yiskadash sh'mei rabbaw]

Ofer: Yes, exactly. So, he came back to the Kaddish prayer for the victims of the violence, and included those who were butchered by Hamas, but those who were killed by Israel too. Because of that, his home was attacked by a mob. Because he expressed sympathy. Not for Hamas terrorists, for innocent civilians in Gaza. So, he was attacked.

And I tried to call him, and he couldn't – he couldn't speak. It was late at night there. And he couldn't speak. Our conversation was, you know, it was hanged up. And people called the police. The police arrived, I would say, not early enough. They took him from his home and accompanied him. They didn't give him shelter. And they didn't protect him. They just took him to his car and left him there.

And he had to run away from the mob and seek refuge in Ichilov Hospital in Tel Aviv. And he couldn't get out of the hospital all night long because the mob was expecting him and the police wasn't there. The police – the police, the Israeli police doesn't exist anymore. It is a private fascist militia of **Ben-Gvir**, the fascist, racist minister.

And because of that, the police doesn't actually do its role. It doesn't function as a police, but as a private fascist militia. That was only one example out of many. It's not that the police doesn't defend the peace lovers and the peace activists. Sometimes it joins the thugs that attack them.

That happened a few days ago in a demonstration in Tel Aviv where people, peace lovers who protested the assault on Gaza. They were attacked by people in the street, by just people who passed by, you know, bystanders. And the police didn't help. And they allow those attackers to go away with – no one was arrested.

A few hours before they arrested peace lovers that demonstrated. They were arrested. People who right now in Israel, people, especially Arab citizens who write or express in the social media, just expressed sympathy for the people of Gaza. Not for Hamas, and of course, not support for Hamas terrorists. Just expressed sympathy for the people of Gaza, the innocent ones. Just expressed opposition to war. They are arrested because of that, or at the minimum, called upon for interrogation. People are suspended from their work. At the university, I know one person who was suspended from the [Technion]. And others are suspended because they only express sympathy for the innocent people of Gaza.

So, it's very difficult to be a peace activist. And the peace movement is in a deep problem now because those people that the peace movement consists of, and the vicious attack under the auspices of the police and the judicial system. Sometimes, as I said, by cooperation of police.

But, you know, in the Bible it said – I don't remember the exact quote. But when the people of Israel were in Egypt, it was said to the pharaoh, that the stronger the people of Israel are assaulted, the stronger they will be. Something like that. That's the gist, of course, of the proverb. But I don't remember the exact one, the language. I remember in Hebrew, but not in English.

So, anyway, it's very difficult. We need support from the international community. And again, sorry for saying that. But I'm so disappointed and angry by the behavior of the democratic administration in the states.

We do need your assistance, the civil – you know, the civil society, if not the government. But we shall overcome, as the song goes.

Michael: We shall overcome.

Stephanie: You are listening to Nonviolence Radio and we're speaking with Dr. Ofer Cassif from the Israeli Knesset about the current crisis in Israel-Palestine. Let's return to that interview.

Michael: What do you think is the next step, Dr. Cassif? Where do we start to get out of all this? It's a very dark picture at the moment. What do we do next? What do we do as American citizens? What about the international community?

Ofer: First of all, you know, it's too early to know. I'm not trying to be a prophet. So, I won't say that I know what's going to happen. In the short term, I'm very pessimistic, unfortunately. In the short term, I think more people are going to pay with their lives. Obviously, especially, in the Palestinian occupied territories, in Gaza, that is bombarded. In the West Bank, the Palestinians are still have been attacked and killed in pogroms by settlers and by the occupation forces.

And of course, Israel, because I'm afraid that the Israelis are going to be attacked as well. As I said before, I want everybody to live in peace and security. I have to repeat it, unfortunately, because people – every time that I say something in favor of, you know, express sympathy for the Palestinians, immediately I'm accused as if I don't care about the Israelis or the Jews, which is, of course, a terrible lie. I care about each and every individual.

As I said, in the short run, I'm very pessimistic. I'm terrified that this local war is going to spread. Because if it goes on one stage or another, I'm afraid that others are going to join the war that may be Hezbollah in Lebanon. That may be Iran. That may be Syria. Hopefully not. But the danger is there. It's not a coincidence that the United States sent so many battleships, etc., to the region.

So, I'm very afraid of a regional war, not just a local one, which will very easily and quickly may spread into a large-scale war that may be even, as I said before, a Third World War.

Now, I'm saying that now. Not in order to cast pessimism on anyone, but only to tell everybody that that can be prevented because we are still not there. But in order to prevent it, something must be done. And as long as the leaders of different countries or states don't do that, it's our role and moral obligation to force them to do so.

I think the citizens of the United States – and I know there are so many millions of Americans who are really peace lovers, given their religious beliefs or given the humanism. The history of the United States is full of people, like those who fought against the slavery, for instance. Quakers, for instance. You know, people like Martin Luther King. We have so many people to learn from. And I know there are millions, disciples of those people. Speak up. Speak up.

And I beg you to do another thing. When you express sympathy for the Palestinian people, also express sympathy for the Israelis. Because there's a symbiosis there. Morally and realistically and practically. Express sympathy for all those who are suffering, for all those who are assaulted. Israelis and Palestinians alike. Go to the streets.

Repeat the one [million](#) parade Martin Luther King did 60 years ago. You can do that. I promise to join you. It's in your power. I really believe that the main power now – and I'm talking, you know, realpolitik. I'm not talking now, you know, idealism. Although, I do consider myself as one.

But realistically, I think that the people of the United States, if they go to the streets in parades, with force. And it's not a coincidence that I refer to an example, the one million parade of Martin Luther King's. You can do that. If one million people go to the Pentagon, for instance. Go to the streets of D.C. If more than one million people all over the states go to the streets and shout together at Biden's administration, at congressman and senators, "Stop the bloodshed," you will succeed. But alas, that hasn't happened yet.

Stephanie: I think that there's so much disinformation out there. And there's such a strong commitment to violence all over the world, especially in terms of politics and vengeance and revenge. That's why when we're thinking of this conflict, we realize when people are talking about what's the cause of it? And we can talk about the occupation. We can talk about different forms of violence. What if we said that the cause of this is our commitment to violence on all sides.

Ofer: You know much better than me what is the public discourse, you know, in your place. And what people are ready to listen to and whatnot. So, I cannot say anything better than you. Quite the contrary.

But if we talk in principle, I think people should understand that simply, it doesn't matter who's guilty with this because that is with the past. We cannot bring back the days that have already passed.

But we can take care of the future. And I think that's the best – that's the main message. That in order to make a future where it's better for everyone – and as I said before, I'm committed, and I know you too. For everyone, Jews, and Muslims, and Christians and others – Palestinians, Israelis, Americans, Frenchmen. It doesn't matter. We are committed to humanity. That's how I consider myself. Some people may add that not only to humanity, but to any living creature, which I can totally respect.

So, that commitment may be, should be, in regard to the future. Because very often I hear from people – and, by the way, all over the place. Not in one specific community or nation or whatever.

So many times, more often than not, I hear people are talking "the dead commanded us to do this. The dead commanded us to do that." Excuse me, I don't give a you-know-what about the dead. They are not coming back. And even those that do believe that the dead are coming back, they are not coming back at the moment.

Our obligation must be to those who are living. We cannot bury them alive. We should bury the dead. Not alive. So, we must talk about the future. The message should be, whoever is guilty in the terrible massacres that occurred, much more important is to prevent the current one and the next one. I think that should be the message.

I want to believe that most human beings will be ready to pay attention to such a message.

Stephanie: And in terms of nonviolent activism or peace actions in Israel-Palestine, as you described, it's extremely dangerous to show any other opinion because people are trying to create a unified voice in terms of retribution right now. So, you understand that this is going to be risky behavior. Maybe protests and going out in the street aren't the right strategy at this moment. Maybe its, you know, more disbursed actions, more –

Ofer: I was talking specifically about the United States, Europe, and some other places, I don't know if it's dangerous there. I know, and I lament it, that for instance, it is now legally forbidden to demonstrate in Germany, in France against the war. That's crazy. It's illegal to demonstrate against war. Are you mad? That's the main thing that we should do, to demonstrate against war. Any war. That's just simply lunatic.

And it comes from people who are supposed to be more, a lot more moderate. The government of France is, at the moment, not in the hands of Le Pen. Macron is not supposed to be a bigot, but he acts as if he was. Same about Germany. So, that's, you know, that's crazy.

Now if I concentrate in what's going on in Israel, despite the danger, you know, and I just salute my companions in Israel that still go to the streets. I'm not in Israel at the moment. I'm in South America. Not because I ran away. It should be emphasized, I participated in a seminar in Mexico before the massacre and the war began. And I was just stuck there. So, I'm in exile to some extent.

But I salute my friends, my comrades, my companions that don't give up and still, you know, goes to the streets. Even today they went to the street to demonstrate with all the danger against the war. And by the way, they've taken double danger – or three-fold danger. They know they take the risk of being beaten and attacked by Rightists.

They take the danger and risk of being beaten, assaulted, and arrested by the police, which, as I said, tend to be a private militia of the fascist government, in general. And the fascist, racist minister of so-called national security in particular. But they also take the risk of being missiled by Hamas.

A few days ago, in the middle of a demonstration, Hamas shot missiles on Tel Aviv, and they had to find a shelter, to run for shelter. But they still go to the streets. They go in the streets, I salute them. They must hear your voice supporting them. It's very, very encouraging.

But as I said, everywhere that this is possible, legally, and not too risky. I have no right to demand anyone to take the risk. But wherever it's not risky, go to the streets and do something. And as far as I know, correct me if I'm wrong, in the United States, it's still legal and possible to flood the streets with millions of people demonstrating for peace and against violence in the Middle East. So, I hope you can do that and will do that.

Stephanie: I have a couple more questions. I just would like to get your opinion. Somebody recently sent us some interview with Ali Abunimah. He's from an organization called [Electronic Intifada](#), who was retelling the story of the terrorist attacks that Hamas. This was a victory for the Hamas military. It was a military maneuver. And it showed that there's still a lot of support for Hamas as engaging in these kinds of "strategic military actions."

He said attacking – he called them, "So-called civilians. So-called civilians." And I just would love to hear how you would respond to these kinds of framings of the issue.

Ofer: I think that if someone refers to butchering children and women, and generally, innocent civilians as a military victory, I think that person – it doesn't matter from where he comes, should be ashamed, to say the least. I cannot see such a person as a partner to my struggle. That's a shame. That's a disgrace.

And “so-called innocent civilians”? Babies were butchered. So-called innocent civilians. Just imagine if someone in Israel would have said the same? And people do say the same. My reaction to both is the same. You are both criminal thugs.

Stephanie: I appreciate hearing your opinion on that because I think that here on the Left in the United States, in particular, there's a sense that the right thing to do is to justify Hamas' violence in some way.

Ofer: That's what they said before. I mean, that's not a zero-sum game. People must understand it. Either everybody loses or everybody wins. That's the only thing, you know? If the violence continues, everybody is going to lose. It's told that the Palestinians are the primary victims because they are powerless or the weakest side. But the Israelis are losing too and are going to lose more. So, everybody is going to lose. That goes back to our starting point – the “eye for an eye” warning of Gandhi's.

And if there's peace, everybody wins. I think that's the only message that should, you know, the bottom line.

Michael: There has been a nonviolent movement on both sides. We've spoken with Palestinians, in villages like At-Tuwani, and in Bethlehem, and many, many Israelis who are committed to nonviolence. Are they visible while this is going on?

Ofer: I'm not there at the moment, so I don't know how visible they are. Of course, there's a strong nonviolent code, or strategy or belief. I don't know at the moment how much they're heard. First, as I said before, because it's dangerous. Even when a nonviolent activist, for instance, in Israel, is going to post a post in Facebook saying, “Let's end the war for the sake of everybody's life,” that one maybe arrested on the spot.

So, I don't know how visible they are at the moment. But they exist, that's for sure. Both sides. And should exist.

Stephanie: Just one day after the interview that Dr. Cassif conducted with us at Nonviolence Radio we received word from his assistant that the Knesset issued a 45-day ban from Knesset sessions because of his conducting a foreign media interviews in which they say he accuses the Israeli government of committing a massacre in Gaza.

His response is the following: “The ethics committee's decision is another nail in the coffin of freedom of political expression in Israel. In each of my interviews, I strongly and blatantly condemned of and expressed my deep disgust at the criminal massacres by Hamas. My political statements against the occupation and war are not statements against the state of Israel since peace and justice also serve it and its citizens. All Israelis are severely harmed by the everlasting bloodshed and the narrowing of the democratic space.

The Israeli government is indeed carrying out a massacre in Gaza and wished for war and violence to pursue its policy. My statements are legal and legitimate political ones. My punishment is a form of political persecution. The “government of atrocities” is bringing a disaster upon both the people of Israel and the Palestinian people. And now also conducts a McCarthyism style hunting campaign against critical voices within the Israeli society.

Even in these difficult days, I will not be silent and will continue to fight for the principles, for the realization of which I was elected, peace, equality, and justice for all.”

Again, those are the comments by Knesset member Cassif in response to being banned from Knesset sessions by the ethics committee for 45 days. The ban was decided after a series of critical interviews with foreign media in which Dr. Cassif accused the Israeli government of committing a massacre in Gaza.

You've been listening to Nonviolence Radio. I'm Stephanie Van Hook. I'm here with Michael Nagler. We want to thank our guest Dr. Ofer Cassif for joining us today. We want to thank our mother station, KWMR, to all the stations across Pacifica who help support and syndicate the show.

Thank you very much to Matt Watrous, Annie Hewitt, Sophia Pechaty, and especially to our friend Bryan Farrell over at Waging Nonviolence as well who helps to syndicate the show. Thank you so much. Everybody, you can find the show at NonviolenceRadio.org. And if you want to learn more about nonviolence, go to MettaCenter.org.

And until the next time, everybody, please take care of one another.

Music – “Hate is Too Heavy” by Gary Nicholson

NONVIOLENCE RADIO TEAM

Nonviolence Radio Team consists of Michael Nagler, Stephanie Van Hook, Annie Hewitt and Matthew Watrous.

מוצג 12

מעריב

on-line

הנבחרת

חד"ש-תע"ל הם לא האחראים על התעצמות חמאס | תגובה לכליך סיגן

קראתי שאני וחבריי לדרך הפוליטית אחראים לגיבוי חמאס והתעצמותו. מוזר, חשבתי, היה זה ראש הממשלה בנימין נתניהו שאמר בקולו כי "מי שרוצה לסכל מדינה פלסטינית צריך לתמוך בחיזוק חמאס"

תגיות:

בנימין נתניהו / בצלאל סמוטריץ' / עופר כסיף /
מלחמת חרבות ברזל

מחבלי חמאס (צילום: עטייה מוחמד, פלאש 90)

רוטריוו ושורר הוגעמחו מול רחם ווחוו זה **רמאמה"ל חחרור"** ושחררה

לילך סיגן, כי אני וחבריי לדרכי הפוליטית אחראים לגיבוי של ארגון חמאס המתועב ולהתעצמותו. מוזר, חשבתי, היה זה ראש הממשלה בנימין נתניהו שאמר בקולו כי "מי שרוצה לסכל מדינה פלסטינית צריך לתמוך בחיזוק חמאס", והיה זה השר בצלאל סמוטריץ' שהתייחס לחמאס בתור "נכס מדיני".

[בצה"ל חוששים: גורלם של חלק מהנעדרים לא יוודע לעולם](#)
["גלעד שליט היה בן אדם אחד, ועכשיו אנחנו מדברים על מאות אנשים"](#)

במשך שנים נמנעו ממשלות הימין מהפלת שלטון חמאס ואף העבירו לו כספים על מנת לאפשר מצב מדיני נוח להעמקת הכיבוש בגדה המערבית, כשיישובי העוטף הוקרבו על מזבח ההתנחלויות.

אך לא על ממשלות הימין אדבר, כי רק על עצמי לדבר ידעתי. מאז יום שבת אני עובר על התמונות והשמות של הקורבנות, והם אינם נגמרים. עמודים שלמים של חיים לשעבר, כי מיהם המתים אם לא חיים לשעבר שחוסלו באכזריות וברשעות אין קץ.

לא מעט מהמופיעים מוכרים לי היטב – מהקיבוץ, ממכללת ספיר שבה לימדתי שנים ארוכות, מהפעילות הפוליטית נגד הכיבוש והמצור על עזה. במותם – קורבנות תמימים של שחיטה סדיסטית, שעליהם כולם עכשיו בוכים. בחייהם, חלק לא מבוטל מהם – קורבנות של שנאה והשמצה כבוגדים, אנרכיסטים, קיבוצניקים אליטיסטים, צפונבונים, סטלנים ואשכנזים מתנשאים, שלהם איחלו מדבררי הביב ובנו מיתות משונות בידי חמאס, אם לא בכבשני הנאצים.

דווקא הייתי אני שבראיונותי לתקשורת הזרה סיפרתי את סיפורם וכאבתי את כאבם, למען כל העולם יידע על פשעי חמאס והיקף הזוועות הבלתי אנושיות. למען כל העולם ישמע ויראה את מילותיה האחרונות של חברתי הקיבוצניקית, שהסתתרה עם בעלה וכתבה לי הודעה "אני מפחדת".

ואז אני עובר לקריאה ברשתות, והסכין שחמאס נעץ בלבי מסובבת בידי פורעי מקלדת שלא האמת נר לרגליהם, אלא השנאה. איחולים דומים ואיומים של

ננוש בטגנון שזוזנו נמאות נוחטבוים עז / א נוכבו, נמצו אוננו אזה שנוזי ים
עכשיו דמעות תנין טורף. מבחינתם, כשהפצצות רועמות, על המבקר לשתוק.
ולא, לא אשתוק. כי לא השנאה תכניע את מחויבותי לצדק ולשלום, לטובת
יושבי הארץ כולם.

לזכרם של סינדי פלש – קולגה, שותפה לדרך, חברה, אחות - ובן זוגה יגאל.

הכותב הוא ח"כ מטעם חד"ש-תע"ל

מוצג 13

עופר כסיף عوفر كسيف
@ofercass

...

נייר העמדה שהוציא ארגון רופאים לזכויות אדם הוא מסמך קשה, מזעזע וחשוב מאין כמותו. אני מצטרף לקריאתו לחקור את האלימות המינית המחרידה של חמאס כלפי נשות העוטף כפשע נגד האנושות ולהעמיד את הפושעים לדין. ולא פחות חשוב - להעמיד לשירות הקורבנות, מיידית וללא עלות, את הטיפול הטוב ביותר שיש.

[Translate post](#)

רופאים לזכויות אדם @PHR_IL · Nov 26, 2023

נייר עמדה שפירסמנו היום עוסק באלימות המגדרית והמינית במהלך מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר, זאת מתוך רצון להפנות תשומת לב לצרכי שיקום הנפגעות. ימים ומי שהיו עדים ועדות לפגיעות אלו, ולדרוש לחקור את הפגיעות כפשע נגד האנושות.

7:35 PM · Nov 26, 2023 · 4,731 Views

14 Reposts 91 Likes 2 Bookmarks

מוצג 14

חה"כ עופר כסיף על הרדיפה הפוליטית בצל המלחמה

עופר כסיף
539 subscribers

Subscribe

11

Share

Download

1,339 views Nov 9, 2023

מוצג 15

החמאס הוא ארגון מתועב - המיטוט שלו לעולם לא יהיה צבאי אלא פוליטי, ראיון עם ח"כ עופר כסיף, חד"ש

דמוקרטי
19.4K subscribers

Join

Subscribe

56

Share

Download

3,286 views Premiered Dec 13, 2023

ח"כ עופר כסיף בשיחה מעמיקה על האובדן האישי בשבעה באוקטובר, מה ישראל עושה בעזה וחופש הביטוי

מוצג 16

13/12/2023

Resist the dehumanization of Palestinians and Israelis

עברית למטה

العربية بعد العبرة

We, the undersigned, pledge to fight the dehumanization of Gazans, Palestinians, and Muslims, and the dehumanization of Israelis and Jews in general.

As proponents of human rights, we must fight apartheid and oppression. However, this should not involve demonizing the civilians who are associated with the stronger side, and such a struggle certainly must not condone the massacre and atrocities committed against Israeli civilians and other nationals on October 7. At the same time, the widespread support among the Israeli public for the nature of the Israeli retaliation in Gaza – a retaliation which in itself resulted in a horrific extent of killing and suffering – together with the calls by prominent public figures (as well as parts of the Israeli public) for ethnic cleansing and population transfer, are cause for deep concern.

In the West, a disturbing trend has emerged among some young people of dehumanizing Israelis, and, sometimes, Jews. This serves to rationalize killing them or violating their rights by reducing them to proxies of Israeli oppression. This is demonstrated, inter alia, in the indifferent or distorted attitude towards the hostages in Gaza within these circles. Conversely, in Israel and among

נגישות

Israel circles globally, dehumanization of Palestinians in general and Gazans in particular is common, mainly expressed by associating all Gazans with Hamas. This association is used by them to rationalize indiscriminate killing and denial of humanitarian aid. Additionally, the growing wave of Islamophobia in the West, which paints Muslims broadly as terrorists, is both reprehensible and alarming.

The dehumanization of Israelis and Jews, as well as Palestinians and Muslims, is unacceptable. A person is not merely a representation of a collective identity, history, events, or political orientation. A consistent humanistic approach must address all these unacceptable developments.

Furthermore, a crucial distinction must be made between pro-Palestinian protests and support for crimes against Israelis. The space allowed for pro-Palestinian protest must not be narrowed, as was recently done in many cases. At the same time, we must oppose any rationalization of crimes against civilians, regardless of their identity or location.

Therefore, we, the undersigned, express our commitment to raising a clear voice against the dehumanization of Palestinians, Muslims, Israelis, and Jews.

Achinoam Nini (Noa), Ala Dakka, Amichai Lau-Lavie, Ari Folman, Arie Krampf, Avi Dabush, Avi Mograbi, Avigail Sperber, Avner Gvaryahu, Avshalom Pollak, Axel Honneth, Barak Heymann, Dalit Matatyahu, Dan Yakir, Daniel Hacklai, David Grossman, Dov Khenin, Eran Tzidkiyahu, Esawi Frej, Esti Zakheim, Eva Illouz, Eyal Rozmarin, Gadi Algazi, Gideon Lester, Hagai Levi, Hagai Boas, Hannan Abu-hussein, Hava Karavan, Henriette DahanKalev, Iris Leal, Iris Zaki, Itamar Mann, Itay Tiran, Joshua Simon, Khader Agami Abu-Seif, Kohei Saito, Lahav Halevy, Libby Lenkinski, Menashe Noy, Michael Sfard, Michal Aviad, Michal Heiman, Michèle Lamont, Miki Kratsman, Molly Malekar, Morad Hasan, Mossi Raz, Nadav Lapid, Nissan Shor, Nito Hoffman, Noam Sheizaf, Ofer Cassif, Ofer Dagan, Ofri Ilany, Ohad Naharin, Peter Beinart, Rani Blair, Ranin Boulos, Roe Rosen, Ruchama Marton, Shede Abbass, Shira Geffen, Shlomi Elkabetz, Slavoj Žižek, Tamar Getter, Tamar karavan, Thabet Abu Rass, Tomer Heymann, Tomer Persico, Udi Aloni, Yael Sternhell, Yanal Jabarin, Yonatan Gher, Yossi Dahan, Yossi Zabari, Yuli Novak, Zeev Engelmayer, Ziv Stahl, Zohar Wagner

This open letter is an initiative of the Pro-Human Camp Network and Amnesty International Israel

Why that's so important? Read more >> bit.ly/4agasz7

נגישות

מתנגדות.ים לדה-הומניזציה של פלסטינים וישראלים!

אנו, החתומים והחתומות מטה, מקבלים ומקבלות על עצמנו את המחויבות להילחם בדה-הומניזציה של עזתים, פלסטינים ומוסלמים ברחבי העולם, ובדה-הומניזציה של ישראלים ויהודים ברחבי העולם.

כתומכי ותומכות זכויות אדם, עלינו להיאבק במנגנונים של אפרטהייד ודיכוי, אך אין זה אומר לעשות דמוניזציה לאזרחים המזוהים עם הצד החזק, ובוודאי שאסור שמאבק כזה יוביל לתמיכה בטבח ובזוועות שבוצעו כלפי אזרחים ישראלים ואחרים ב-7 באוקטובר. במקביל, התמיכה הגורפת בישראל באופי הלחימה שמייצר בעזה היקף מחריד של הרג, הרס וסבל לאוכלוסייה האזרחית, יחד עם הקריאות לביצוע טיהור אתני וטרנספר, המגיעות גם מאנשי ציבור ישראלים בכירים, מעוררים דאגה עצומה.

בקרב חלק מהצעירים במערב ישנה מגמה מטרידה של דה-הומניזציה של ישראלים, ולעיתים של יהודים, המצדיקה את הריגתם או פגיעה בזכויותיהם על ידי צמצום של הווייתם לכדי זרועות של מנגנון הדיכוי הישראלי. תופעה זו מתבטאת גם ביחס אדיש או מעוות בחוגים אלו לסוגיית החטופים. מנגד, בישראל ובחוגים נרחבים בתוך המחנה הפרו-ישראלי העולמי, נפוצה דה-הומניזציה של פלסטינים בכלל, ותושבי רצועת עזה בפרט, שמתבטאת בעיקר בזיהוי של כל העזתים עם חמאס. זיהוי זה מצדיק בעיניהם הרג חסר הבחנה ומניעת סיוע הומניטרי. בנוסף, הגל המתעצם של איסלאמופוביה במערב, במסגרתו מוסלמים נתפסים כטרוריסטים, פסול ומטריד.

דה-הומניזציה של ישראלים ויהודים, פלסטינים ומוסלמים, היא תופעה בלתי-מקובלת בעליל. אדם הוא לא רק ייצוג של קולקטיב, היסטוריה, אירוע או זהות פוליטית. תפישה הומניסטית עקבית צריכה להתמודד עם כל התופעות הפסולות הללו.

יש גם צורך קריטי להבחין בין מחאה פרו-פלסטינית לבין תמיכה בפשעים נגד ישראלים. אסור לצמצם את המרחב למחאות פרו-פלסטיניות, כפי שנעשה לאחרונה במקרים רבים. במקביל, חייבים להיאבק בכל הצדקה של פשעים נגד אוכלוסיה אזרחית באשר היא.

לכן, אנו החתומים והחתומות מטה מחויבים ומחויבות להשמיע קול ברור נגד דה-הומניזציה של פלסטינים, מוסלמים, ישראלים ויהודים.

אבי דבוש, אבי מוגרבי, אביגיל שפרבר, אבנר גבריהו, אבשלום פולק, אודי אלוני, אוהד נהרין, אווה אילוז, אחינועם ניני, אייל רוזמרין, איריס זכי, איריס לעאל, איתי טיראן, איתמר מן, אמנסטי, אסתי זקהיים, אקסל הונת, ארי פולמן, אריה קרמפף, ברק הימן, גדי אלגזי, גדעון לסטר, דב חנין, דוד גרוסמן, דלית מתיתיהו, דן יקיר, דניאל חקלאי, הנרייט דהאן כלב, זאב אנגלמאיר, זוהר וגנר, זיו שטהל, ח"כ ד"ר עופר

כסיף, חאדר אבו סייף, חגי בועז, חגי לוי, חווה קרוון, חנאן אבו חוסיין, יהושע סימון, יולי נובק, יונתן גר, יוסי דהן, יוסי צברי, ינאל ג'ברין, יעל שטרנהל, להב הלוי, ליבי לנקינסקי, מולי מלקאר, מוסי רז, מוראד חסן, מחזקים, מיכאל ספרד, מיכל אביעד, מיכל היימן, מיקי קרצמן, מישל למונט, מנשה נוי, נדב לפיד, נון הופמן, ניסן שור, סלבו ז'יז'ק, עופר דגן, עיסאווי פריג', עלא דקה, עמיחי לאו-לביא, ערן לני, פורום המשפחות השכולות, קוהיי סאיטו, קול רבני לזכויות אדם, רוחמה מרטון, רועי רוזן, רני בלייר, רנין בולוס, שאדי עבאס, שירה גפן, שלומי אלקבץ, ת'אבט אבו ראס, תומר הימן, תומר פרסיקו, תמר גטר, תמר קרוון

נגישות

מכתב פתוח זה הוא יוזמה של קואליציית המחנה הפרו-אנושי ואמנסטי אינטרנשיונל ישראל

למה זה חשוב? קראו עוד << <https://bit.ly/4agasz7>

נעترض על محاولات تجريد الإنسانية من الفلسطينيين والإسرائيليين!

نحن، الموقعون والموقعات أدناه، نتعهد بمحاربة وصّد محاولات تجريد الإنسانية من سكان قطاع غزة، الفلسطينيين والمسلمين، ومن الإسرائيليين واليهود بشكل عام.

كمؤيدين لحقوق الإنسان، يتوجب علينا محاربة سياسات الفصل العنصري وآليات القمع. ومع ذلك، على نضالنا أن لا يعمل على شيطنة المدنيين المحسوبين على الجانب القوي، وبالتأكيد يجب ألا يبرر مثل هذا النضال المجازر والفظائع التي ارتكبت بحق المدنيين الإسرائيليين وغيرهم في 7 أكتوبر. في الوقت نفسه، ينتابنا الكثير من القلق جراء التأييد الواسع في إسرائيل لرد الفعل الانتقامي والدموي الذي يُنتج في غزة نطاقاً مروعاً من القتل، التدمير، والمعاناة للسكان المدنيين. بالتزامن مع دعوات شخصيات عامة بارزة (وأجزاء من الجمهور الإسرائيلي) إلى التطهير العرقي والتهجير السكاني.

في أوساط بعض الشباب في الغرب، نشهد ظاهرة مقلقة، تعمل على تجريد الانسانية من الإسرائيليين ومن اليهود أحياناً، مما يؤدي إلى تبرير قتلهم أو إنتهاك حقوقهم عن طريق تحويلهم إلى وكلاء للقمع الاسرائيلي. تنعكس هذه الظاهرة أيضاً في التعامل اللامبالي أو المشوهة في هذه الأوساط الشبابية بما يتعلق بقضية المختطفين الاسرائيليين في غزة.

ومن جهة أخرى، في إسرائيل وفي أوساط واسعة داعمة لإسرائيل على المستوى العالمي، تعتبر ظاهرة تجريد الانسانية من الفلسطينيين بشكل عام، ومن سكان غزة بشكل خاص، أمراً شائعاً، والذي ينعكس بمحاولات ربط جميع سكان غزة بحركة حماس. يأتي هذا الربط من قبلهم لتبرير القتل التعسفي بحق سكان القطاع ورفض إدخال المساعدات الإنسانية لهم. بالإضافة إلى ذلك، فإن موجة الإسلاموفوبيا المتزايدة في الغرب والتي تصوّر كافة المسلمين كإرهابيين، مرفوضة بشكل قاطع ومزعجة للغاية.

محاولات التجريد الإنسانيّ للإسرائيليين واليهود، كذلك الفلسطينيين والمسلمين، هو أمر غير مقبول إطلاقاً. الإنسان ليس مجرد تمثيل لهوية جماعية، تاريخ، أحداث أو توجهات سياسية. ومن هنا فإن النهج الإنسانيّ المتسق عليه أن يتعامل مع جميع هذه الظواهر الغير مقبولة أو السلبية.

هناك أيضًا حاجة قصوى للتفريق بين احتجاج داعم للقضية الفلسطينية واحتجاج داعم للجرائم بحق الإسرائيليين. يجب ألا يتم تقييد الاحتجاجات الفلسطينية، كما حدث مؤخرًا في العديد من الحالات. وفي الوقت نفسه، يجب علينا أن نعارض أي تبرير للجرائم بحق المدنيين، بغض النظر عن هويتهم أو مكان تواجدهم.

נגישות

لذلك، نحن، الذين وقعنا أدناه، نعرب عن التزامنا برفع صوت واضح ضد تجريد الفلسطينيين والمسلمين والإسرائيليين واليهود من الإنسانية.

أفي دبوش، أودي ألوني، ابشלوم فولאק، ايجيل شفرير، احنعوم نيني، اري فولمان، استي زيكهيم، افا إيلوز، افي موغري، افينار كبرياهو، اكسيل هونت، النائب د. عوفير كسيف، بيتي باينرت، اوهاد نهرين، ايتمار مان، ايتي طيران، ايريس زكي، ايريس لعال، ايبال روزمرين، براك هيمن، بروفيسور أريه كرمبف، بروفيسور هنرييت دهان، تمار جيتار، تمار كرفان، تومار هيمن، تومر فريسكو، ثابت ابو راس، جدعون لستر، حجابي ليفي، حنان أبو حسين، خافا كرفان، خضر عجمي أبو سيف، د. حجابي بوعاز، دافيد جروسمن، داليت متتياهو، دان يكير، دنيايل حكلای، ديب حنين، راني بليير، رنين بولص، روحما مارتون، روعي روزان، زوهار فكنار، زئييف انجيلماير، زيف ستاهل، سيلفيو جيچيك، شادي عباس، شلومي الكباتس، شيرا جيفن، علاء دقة، عنياي لاف-لافي / عوفر داغان، عوفري ايلني، عيساوي فريج، كوهي سايتو، لاهب هلفي، ليبي لنكينسكي، مراد حسن، مناشي نوي، موسي راز، مولي ملكار، ميخائيل سفاراد، ميخال افيعاد، ميخال هايمن، ميرا عوض، ميشيل لمونت، ميكي كرتسمان، نداف لبید، نسان شور، نوعم شيزاف، ياعيل شطرنهيل، ينال جبارين، يهوشوع سيمون، يوسي تسباري، يوسي داهان، يولي نوبيك، يوتنان جار

هذا الرسالة المفتوحة هي مبادرة من المعرك الداعم للإنسانية ومنظمة العفو الدولية في إسرائيل.

لماذا هذا مهم؟ اقرأوا المزيد << <https://bit.ly/4agassf7>

קמפינים

THE PRO-HUMAN CAMP

מוצג 17

חה"כ עופר כסיף בערוץ הכנסת על התביעה של דרום אפריקה בהאג

עופר כסיף
539 subscribers

Subscribe

53

Share

Download

3,451 views Jan 8, 2024

נספח 2

העתק הצהרה של המזכיר הכללי של ה-IPU מיום 9.10.2023

Inter-Parliamentary Union
For democracy. For everyone.

[Statements](#)

IPU LEADERSHIP STATEMENT ON THE SITUATION IN THE MIDDLE EAST

Mon, 09/10/2023 - 11:50

Walking along the Gaza Strip-Israel border on 7 October 2023. © ABED RAHIM KHATIB / ANADOLU AGENCY VIA AFP

The IPU is following with great concern the fighting in Israel and the Gaza Strip.

We strongly condemn the attacks by Hamas against Israeli towns and are concerned by reports that citizens have been taken hostage. We offer our deepest condolences to the families of the hundreds who have been killed and to all those who have been affected by the fighting on both sides.

We call for the release of all citizens who have been abducted. Civilians should never be used as pawns for political purposes or in war, which is contrary to international humanitarian law.

We urge both sides to show maximum restraint to avoid more bloodshed. We call on parliamentarians from the region to come together to find diplomatic solutions to avoid further escalation of the situation. The IPU offers its good offices to facilitate dialogue in this regard.

Duarte Pacheco, IPU President and Martin Chungong, IPU Secretary General.

Related news and stories

2025/09/26

IPU leadership statement on the humanitarian catastrophe in Gaza

[Read more](#)

ייפוי כוח

אני הח"מ **ח"כ עופר כסיף ת.ז.** מועמד מספר 6 של הרשימה המשותפת לכנסת ה-26, ממנה בזה את עו"ד חסן גיבארין ו/או טוואד בשארה ו/או מאיסאנה מוראני ו/או סלאם ארשייד ו/או הדיל אבו סאלח ו/או לובנא תומא ו/או מונא חדאד ו/או סומא בשיר ו/או אריאל רמז ואח"י **מארגון עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל**, להיות באי כחי בתליכים המשפטיים הנוגעים לבקשה שהגישה תנועת הליכוד לפסול את מועמדותי לכנסת ה-26.

מבלי לפגוע בכלליות המינוי הנ"ל יהיה בא כוחי רשאי לעשות ולפעול בשמי ובמקומי בכל הפעולות הבאות, כולן ומקצתן הכל בקשר לעניין הנ"ל והנובע ממנו כדלקמן:

- 1) לחתום ולהגיש כל תביעה או תביעה שכנגד, ו/או כל בקשה, הגנה, התנגדות, בקשה למתן רשות לערער, ערעור, הודעה טענה, תובענה, או כל הליך אחר הנוגע או הנובע מההליך הנ"ל ללא יוצא מן הכלל. ומבלי לפגוע באמור גם להודות ו/או לכפור בשמי במשפטים פליליים.
- 2) לחתום ו/או לשלוח התראות נוטריוניות או אחרות, לדרוש הכרזת פשיטת רגל, או פרוק גוף משפטי ולעשות את כל הפעולות הקשורות והנובעות מהעניין הנ"ל.
- 3) לבקש ולקבל חוות דעת רפואית מכל רופא או מוסד שבדק אותי או חוות דעת אחרת הנוגעת לעניין הנ"ל.
- 4) להופיע בקשר לכל אחת מהפעולות הנ"ל בפני בתי המשפט, בתי הדין למיניהם או מוסדות אחרים הן ממשלתיים והן אחרים עד לדרגה האחרונה.
- 5) למסור כל עניין הנוגע מהעניין האמור לעיל לבוררות ולחתום על שטר בוררים כפי שבא כוחי ימצא לנכון ולמועיל.
- 6) להתפשר בכל עניין הנוגע או הנובע מהעניינים האמורים לעיל לפי שקול דעתו של בא כוחי ולחתום על פשרה כזו בבית משפט או מחוצה לו.
- 7) לגבות את סכום התביעה או כל סכום אחר בכל עניין מהעניינים הנ"ל, לרבות הוצאות בימ"ש ושכ"ט עו"ד, לקבל בשמי כל מסמך וחפץ ולתת קבלות ושחרורים כפי שימצא לנכון ולמתאים.
- 8) להוציא לפועל כל פט"ד או החלטה או צו לדרוש צווי מכירה או פקודות מאסר, לעשות כל הפעולות המותרות עפ"י חוק ההוצאה לפועל.
- 9) לנקוט בכל הפעולות ולחתום על כל מסמך או כתב בלי יוצא מהכלל אשר בא כוחי ימצא לנכון בכל עניין הנובע מהעניין הנ"ל.
- 10) להופיע בשמי ולייצגני בפני רשם הקרקעות, בלשכת מרשם מקרקעין, לחתום בשמי במקומי על כל בקשה הצהרה ומסמכים אחרים למיניהם ולבצע בשמי כל עסקה (דיספוזיציה) המוכרת ע"י החוק וליתן הצהרות קבלות ואישורים ולקבל כל מסמך שאני רשאי לקבלו עפ"י דין.
- 11) לייצגני ולהופיע בשמי בפני רשם החברות, רשם העמותות, רשם השותפות ורשם אגודות שותפות. לחתום בשמי במקומי על כל בקשה או מסמך אחר בקשר לרשום גוף משפטי, לטפל ברישומי או במחיקתו של כל גוף משפטי ולטפל בכל דבר הנוגע לו ולבצע כל פעולה בקשר לאותו גוף משפטי.
- 12) לטפל בשמי בכל הקשור לרישום פטנט, סימני מסחר וכן בכל זכויות אחרות המוכרות ע"י החוק.
- 13) להעביר ייפוי כוח זה על כל הסמכויות שבו או חלק מהן לעו"ד אחר עם זכות העברה לאחרים, לפטרם ולמנות אחרים במקומם ולנהל את עניני הנ"ל לפי ראות עיניו, ובכלל לעשות את כל הצעדים שימצא לנכון ומועיל בקשר עם המשפט או עניני הנ"ל מאשר את מעשיו או מעשי ממלאי המקום בתוקף ייפוי כוח זה מראש.

המלים הבאות ביחיד תכלולנה את הרבים ולהפך.

ולראיה באתי על החתום, היום יום 17.9.26

חתימה:

הנני לאשר את חתימת מרשי הנ"ל.

אריאל רמז, עו"ד
מ.ר. 106178
עורך דין

יימוי כוח

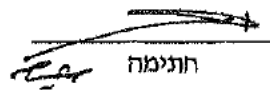
אני הח"מ **אמג'ד שביטל ת.ו.** ב"כ **הרשימה המשותפת**, ממנה בזה את עו"ד ו/או חסן ג'בארין ו/או סוהאד בשארה ו/או מאיסאנה מוראני ו/או סלאם ארשייד ו/או הדיל אבן סאלח ו/או לובנא תומא ו/או מונא חדאד ו/או סומא בשיר ו/או אריאל רמו ואח' מארגון **עזאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל** לחיות באי כוחי בעניין **בקשת הפסילת בעניין הרשימה המשותפת**.

מבלי לפגוע בכלליות המינוי הנ"ל יהיה בא כוחי רשאי לעשות ולפעול בשמי ובמקומי בכל הפעולות הבאות, כולן ומקצתן הכל בקשר לעניין הנ"ל והנובע ממנו כדלקמן:

- (1) לתתם ולהגיש כל תביעה או תביעה שכנגד, ו/או כל בקשה, הגנה, התנגדות, בקשה למתן רשות לערער, ערעור, הודעה טענה, תובענה, או כל הליך אחר הנוגע או הנובע מהחליק הנ"ל ללא יוצא מן הכלל. ומבלי לפגוע באמור גם לחודות ו/או לכפור בשמי במשפטים פליליים.
- (2) לתתם ו/או לשלוח התראות נוטריוניות או אחרות, לדרוש חכרות פשיטת רגל, או פרוק גוף משפטי ולעשות את כל הפעולות הקשורות והנובעות מהעניין הנ"ל.
- (3) לבקש ולקבל חוות דעת רפואית מכל רופא או מוסד שבדק אותי או חוות דעת אחרת הנוגעת לעניין הנ"ל.
- (4) להופיע בקשר לכל אחת מהפעולות הנ"ל בפני בתי המשפט, בתי הדין למיניהם או מוסדות אחרים הן ממשלתיים והן אחרים עד לדרגה האחרונה.
- (5) למסור כל עניין הנוגע מהעניין האמור לעיל לבוררות ולחתום על שטר בוררים כפי שבא כוחי ימצא לנכון ולמועיל.
- (6) להתפשר בכל עניין הנוגע או הנובע מהעניינים האמורים לעיל לפי שקול דעתו של בא כוחי ולחתום על פשרה כזו בבית משפט או מחוצה לו.
- (7) לגבות את סכום התביעה או כל סכום אחר בכל עניין מהעניינים הנ"ל, לרבות הוצאות בימ"ש ושכ"ט עו"ד, לקבל בשמי כל מסמך וחפץ ולתת קבלות ושחרורים כפי שימצא לנכון ולמתאים.
- (8) להוציא לפועל כל פסי"ד או החלטה או צו לדרוש צווי מכירה או פקודות מאסר, לעשות כל הפעולות המתורות עפ"י חוק ההוצאה לפועל.
- (9) לנקוט בכל הפעולות ולחתום על כל מסמך או כתב בלי יוצא מהכלל אשר בא כוחי ימצא לנכון בכל עניין הנובע מהעניין הנ"ל.
- (10) להופיע בשמי ולייצגני בפני רשם חקרקעות, בלשכת מרשם מקרקעין, לחתום בשמי במקומי על כל בקשה הצהרה ומסמכים אחרים למיניהם ולבצע בשמי כל עסקה (דיספוזיציה) המוכרת ע"י החוק וליתן הצהרות קבלות ואישורים ולקבל כל מסמך שאני רשאי לקבלו עפ"י דין.
- (11) לייצגני ולהופיע בשמי בפני רשם החברות, רשם העמותות, רשם חשונות ורשם אגודות שותפות. לחתום בשמי במקומי על כל בקשה או מסמך אחר בקשר לרשום גוף משפטי, לטפל ברישומי או במחיקתו של כל גוף משפטי ולטפל בכל דבר הנוגע לו ולבצע כל פעולה בקשר לאותו גוף משפטי.
- (12) לטפל בשמי בכל הקשור לרישום פטנט, סימני מסחר וכן בכל זכויות אחרות המוכרות ע"י החוק.
- (13) להעביר ייפוי כוח זה על כל חסמכויות שבו או חלק מהן לעו"ד אחר עם זכות העברה לאחרים, לפטרם ולמנות אחרים במקומם ולנהל את ענייני הנ"ל לפי ראות עיניו, ובכלל לעשות את כל הצעדים שימצא לנכון ומועיל בקשר עם המשפט או עניני הנ"ל מאשר את מעשיו או מעשי ממלאי המקום בתוקף ייפוי כוח זה מראש.

המלים הבאות ביחיד תכלולנה את חרבים ולחפך.

ולראית באיתי על חתונם

 חתימה

16.09.2026
תאריך

Hassan Jahareen, Advocate
ח.ס.ג.ב.א.ר.י.ן, עו"ד
רשיון 15528

הנני לאשר את חתימת מרשמי הנ"ל.

נספח ד'

העתק עמדת היועצת המשפטית לממשלה

עמ' 130

בפני ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26

פ"מ 6/26
פ"ר 10/26

הליכוד – תנועה לאומית ליברלית
באמצעות ב"כ עוה"ד אילן בומבך
מרחוב ויצמן 2, תל אביב
טל': 03-6932090 ; 03-6932091

המבקשת בפ"מ 6/26

אורות השחר – המפלגה של כולם
באמצעות דב הלברטל ו/או בניהו הר שמש

המבקשת בפ"ר 10/26

נ ג ד

1. הרשימה המשותפת לכנסת ה-26

2. ח"כ עופר כסיף

באמצעות ב"כ עוה"ד חסן ג'בארין ו/או הדיל אבו סאלח
ו/או אריאל רמז
מרחוב יפו 94, חיפה
טל': 04-9501610 ; טל' נייד : 050-6361808
פקס': 04-9503140 ; דוא"ל : adalah@adalah.org

3. היועצת המשפטית לממשלה

באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ש דוד בן-גוריון
ירושלים, ת"ד 49029, מיקוד 9149001
טלפון : 073-3925590 ; פקס : 02-6467011

המשיבים בפ"מ 6/26

מפלגת בל"ד

באמצעות ב"כ עוה"ד חסן ג'בארין ו/או הדיל אבו סאלח
ו/או אריאל רמז
מרחוב יפו 94, חיפה
טל': 04-9501610 ; טל' נייד : 050-6361808
פקס': 04-9503140 ; דוא"ל : adalah@adalah.org

המשיבה בפ"ר 10/26

עמדה מטעם היועצת המשפטית לממשלה

1. בהתאם להחלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26, כב' המשנה לנשיא נ' סולברג, מתכבדת היועצת המשפטית לממשלה להגיש את עמדתה ביחס לבקשות שבכותרת.
2. לפנינו בקשת מפלגת הליכוד (להלן : **הבקשה ו-הליכוד**, בהתאמה) מוועדת הבחירות המרכזית (להלן : **ועדת הבחירות**), שלא לאשר את התמודדותה בבחירות לכנסת ה-26 של רשימת המועמדים "הרשימה המשותפת", וזאת בהתאם לסעיף 7א לחוק-יסוד : הכנסת (להלן : **חוק היסוד ו-סעיף 7א**, בהתאמה) וסעיפים 63 ו-63א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, בעילה של תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל וכן שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית.

לחלופין, התבקשה ועדת הבחירות לקבוע כי המשיב 2, ח"כ עופר כסיף, הנכלל ברשימה המשותפת מנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת מכוח סעיף 7א לחוק היסוד.

עוד לפנינו בקשת "אורות השחר – המפלגה של כולם" לפסילת "רשימת בל"ד" מהתמודדות לבחירות לכנסת ה-26 (להלן: **בקשת אורות השחר**). יצוין כבר עתה, כי לעמדת היועצת המשפטית לממשלה יש לדחות בקשה זו על הסף, שכן, כפי שיפורט בהמשך, סעיף 7א מתייחס למניעת השתתפות בבחירות לכנסת של רשימה או של מועמד בלבד, ואינו מאפשר למנוע השתתפות בבחירות של מפלגה שמתמודדת במסגרת רשימה רחבה יותר.

3. בשים לב לקביעותיו של בית המשפט העליון שניתנו בעניין של רשימות רע"ם-בל"ד וחד"ש-תע"ל בבחירות לכנסת ה-21, במסגרת פסק הדין בא"ב 1806/19 **ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' כסיף** (18.7.19) (להלן: **עניין כסיף**), כמו גם לקביעותיו במסגרת פסק הדין בע"ב 5506/19 **עוצמה יהודית נ' הרשימה המשותפת** (25.8.19) (להלן: **עניין סגל**) ביחס להתמודדות הרשימה המשותפת בבחירות לכנסת ה-22 (אז כללה הרשימה המשותפת גם נציגים של מפלגת רע"מ) – עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי חומר הראיות המובא בבקשות אינו מצדיק את קבלתן ואת מניעת השתתפות בבחירות של הרשימה המשותפת (הכוללת את מפלגת בל"ד), וזאת הן מכיוון שלא הוצגה "מסה ראייתית קריטית" של ראיות, המתחייבת, בהתאם למבחן שנקבע בפסיקה, לשם פסילת רשימת מועמדים מלהתמודד בבחירות לכנסת; ובעיקר בשים לב לכך שהבקשות הנוכחיות אינן מצביעות על שינוי משמעותי בתשתית העובדתית שהוצגה במסגרת שני ההליכים האמורים, ועמדה בבסיס פסקי דינו של בית המשפט העליון בעניין **כסיף** ובעניין **סגל**, במסגרתם לא נמנעה כאמור ההתמודדות של הרשימה בבחירות; וכן בהתבסס על פסק הדין שניתן במערכת הבחירות הקודמת בעניינה של רשימת בל"ד (שהתמודדה אז באופן עצמאי) – ע"ב 6668/22 **בל"ד נ' ועדת הבחירות המרכזית לבחירות לכנסת ה-25** (9.10.22) (להלן: **עניין בל"ד**).

4. גם הבקשה החלופית של הליכוד לפסילת המשיב 2, ח"כ עופר כסיף, מהתמודדות לכנסת ה-26, אינה מצדיקה סטייה מקביעותיו הקודמות של בית המשפט העליון בעניינו של כסיף (ראו: **עניין כסיף**, פסקאות 68-70). הגם שחלק מהתבטאויותיו ומעשיו של ח"כ כסיף מקוממים ומעוררים שאט נפש, והיועצת המשפטית לממשלה מסתייגת מהם בחריפות, הם אינם מבססים עילה של תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל; ואין בהם, בהתאם לאמות המידה שנקבעו בפסיקה, כדי להביא לפסילת התמודדות.

יוער כי ביחס למועמד נוסף מטעם הרשימה המשותפת – סאמי אבו שחאדה (יו"ר מפלגת בל"ד), הוגשה בקשה נפרדת לפסילתו (פ"מ 8/26), והתגובה לה מוגשת בנפרד.

הדברים יפורטו להלן.

ההדגשות בציטוטים שלהלן הוספו, אלא אם צוין במפורש אחרת.

א. המסגרת הנורמטיבית

א.1. על הזכות להתמודד בבחירות

5. הזכות להתמודד בבחירות לכנסת היא בין זכויות היסוד החוקתיות החשובות והמכריעות ביותר במשטר דמוקרטי. בסיסה הרעיוני הוא עקרון השוויון הפוליטי והיכולת של כלל האזרחים לקחת חלק בהליך קבלת ההחלטות במדינה ועיצובה. זוהי "זכות יסוד מדינית, אשר באים בה לידי ביטוי רעיון השוויון, חירות הביטוי וחופש ההתאגדות, ומכאן כי זכות זו היא מן הסימנים המובהקים של חברה דמוקרטית" (דברי כב' הנשיא מ' שמגר בפסק דינו בע"ב 2/84, 3/84 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת העשרה, פ"ד לט(2) 225 (1985)) (להלן: פרשת ניימן הראשונה).

6. הזכות להתמודד בבחירות לכנסת מעוגנת בסעיף 6 לחוק היסוד, הקובע כי ככלל, "כל אזרח ישראלי שביום הגשת רשימת המועמדים... הוא בן עשרים ואחת שנה ומעלה, זכאי להיבחר לכנסת...". מכאן, שמניעה מרשימת מתמודדים להתמודד בבחירות לכנסת משמעה שלילת זכות היסוד החוקתית של המועמדים ברשימה להיבחר לכנסת באותן בחירות כלליות.

7. נוסף כי מניעה מרשימת מתמודדים להשתתף בבחירות לכנסת פוגעת גם בזכות היסוד החוקתית של אזרחי המדינה לבחור את נציגיהם לכנסת, המעוגנת בסעיף 5 לחוק היסוד, לפיו "כל אזרח ישראלי בן שמונה עשרה שנה ומעלה זכאי לבחור לכנסת, אם בית משפט לא שלל ממנו זכות זו על פי חוק; ...", וכך נכתב בפרשת ניימן הראשונה, בעמודים 263 - 264 :

"מבחינת הבחור, יש בהגבלת הזכות להיבחר גם צמצום עקיף של חירות הביטוי, שהרי נשללת ממנו על-ידי כך היכולת להתחבר יחד עם אחרים לשם קידום השקפותיו ודעותיו, כפי שהמועמד המבוכר על-ידיו היה מציגן."

8. סעיף 7א לחוק היסוד, שכותרתו "מניעת השתתפות בבחירות", קובע, בנוסחו כיום, כך :

"(א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;

(2) הסתה לגזענות.

(3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל;

(א1) לעניין סעיף זה, יראו מועמד ששהה במדינת אויב שלא כדין בשבע השנים שקדמו למועד הגשת רשימת המועמדים כמי שיש במעשיו משום תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל, כל עוד לא הוכיח אחרת.

(ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.

(ג) מועמד יצהיר הצהרה לעניין סעיף זה.

(ד) פרטים לעניין הדיון בוועדת הבחירות המרכזית ובבית המשפט העליון ולעניין הצהרה לפי סעיף קטן (ג), ייקבעו בחוק.

9. פסיקת בית המשפט העליון התייחסה בהרחבה לסעיף 7א(א) לחוק היסוד. העקרונות הכלליים שנקבעו בפסיקה לעניין פרשנות הסעיף נגזרו מחשיבותן העליונה של הזכויות הבסיסיות לבחור ולהיבחר לקיומו של משטר דמוקרטי. לפיכך, **נקבע כי הפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 7א(א) לחוק היסוד תיעשה רק "במקרים מובהקים וקיצוניים", וכי עילות הפסילה יפורשו בצמצום ובאורח דווקני**. זאת, על רקע נקודת המוצא שלפיה יש ככלל לתת עדיפות להשתתפות בבחירות על פני מניעת השתתפות. לעניין זה, ראו: ע"ב 1/88 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-12, פ"ד מב(4) 177 (1988).

2. הרף הראייתי הנדרש – אמות המידה שנקבעו בפסיקה

10. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, פרשנות עילות סעיף 7א היא צרה ומצומצמת. ראו דברי כב' השופט גרוניס בא"ב 9255/12 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת התשע-עשרה נ' זועבי (20.8.13) (להלן: **עניין זועבי הראשון**).

11. הרף הראייתי הנדרש להוכחת התקיימותן של עילות הפסילה הוא **רף מחמיר**, וזאת בשל הפגיעה כאמור באחד מאדני היסוד של מדינה דמוקרטית – הזכות לבחור ולהיבחר – הנובעת מפסילת המועמד (ראו, בין רבים: עניין **כסיף**, פסקאות 3-17 לפסק דינה של כב' הנשיאה חיות והאסמכתאות שם; א"ב 1095/15 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים נ' ח"כ חנין זועבי (10.12.15) (להלן: **עניין זועבי השני**), פסקה 5 לפסק דינה של כב' הנשיאה מ' נאור והאסמכתאות שם). אשר על כן, קביעה שלפיה רשימה או מועמד פסולים מהתמודדות בבחירות כפופה לארבעה מבחנים ראייתיים מצטברים ומחמירים, אשר עוצבו ועוגנו בפסיקת בית המשפט העליון (עניין **כסיף** וההפניות הרבות שם):

ראשית, יש להראות כי מטרותיה או מעשיה של הרשימה או מעשיו של המועמד, הרלוונטיים לעילות המפורטות בסעיף 7א, הם **חלק מהמאפיינים הדומיננטיים והמרכזיים** של שאיפות הרשימה או המועמד או של הפעילות שלהם, וכי לשם קידום הם מבקשים ליטול חלק בבחירות.

שנית, יש להראות כי מטרות מרכזיות ודומיננטיות אלו נלמדות מהצהרות מפורשות ומהיגדים ישירים או ממסקנות מסתברות שמשמעותן ברורה וחד-משמעית.

שלישית, יש להראות שהרשימה או המועמד פועלים באופן אקטיבי להגשמת המטרות האמורות, וכי נעשתה פעילות שיטתית, חוזרת ונשנית להוצאתן מן הכוח אל הפועל.

רביעית, הראיות המבססות את המעשים או המטרות, אשר יש בהם כדי למנוע התמודדות בבחירות לכנסת, צריכות להיות "ברורות, חד-משמעיות ומשכנעות", ונדרשת "**מסה קריטית**" של ראיות בעלות אמינות גבוהה להצדקת הפסילה. נטל הראיה בעניין זה חל על הטוען לפסילת הרשימה או המועמד, וספק המתעורר לגבי דיות המסכת הראייתית פועל נגד הפסילה.

א.3. סעיף 7א(א)(1) – שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית

12. סעיף 7א(א)(1) קובע כי רשימה או מועמד לא ישתתפו בבחירות לכנסת, אם מתקיימת בהם העילה של "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית". בעניין טיבי קבע כב' הנשיא ברק כי לדיבור "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית" שבסעיף 7א(א)(1) לחוק היסוד, יש ליתן פירוש מצמצם, שכן הוא נועד לצמצם את זכויות היסוד לבחור ולהיבחר (שם, בעמ' 19). במסגרת פסק דינה בעניין כסיף, סיכמה כב' הנשיאה חיות את עילת הפסילה של רשימות ומועמדים הקבועה בסעיף 7א(א) לחוק היסוד, ובין היתר לעניין העילה הראשונה של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית, כך:

13. "העילה הראשונה הקבועה בסעיף 7א(א)(1) לחוק יסוד: הכנסת עניינה מניעת השתתפות בבחירות של רשימת מועמדים או מועמד אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של המועמד לרבות בהתבטאויותיו משום שלילת קיומה של מדינה ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. בעניין טיבי נקבעו המאפיינים "הגרעיניים-המינימליים" של מדינת ישראל כמדינה יהודית וכן נקבעו המאפיינים "הגרעיניים-המינימליים" שלה כמדינה דמוקרטית, ונקבע שפגיעה במאפיינים אלה היא זו העשויה להקים עילת פסילה מתוקף סעיף 7א(א)(1) לחוק היסוד. לעניין המאפיינים "הגרעיניים" המעצבים את הגדרת מדינת ישראל כמדינה יהודית נקבע כי אלה כוללים את זכותו של כל יהודי לעלות למדינת ישראל שבה יהיה רוב יהודי; כי עברית היא שפתה הרשמית המרכזית של המדינה; כי סמליה וחגיה של המדינה משקפים בעיקרם את המסורת היהודית, וכי מורשת ישראל היא מרכיב מרכזי במורשת הדתית והתרבותית של המדינה (עניין טיבי, בעמ' 22; השוו לעמדת השופט י' טירקל באותה פרשה בעמ' 101; ראו עוד עניין זועבי השני, בפסקה 66 ועניין זועבי הראשון, בפסקה 20; עניין בל"ד, בפסקה 6; והשוו: עניין יאסין, בעמ' 66; דבריו של השופט ש' לוי בעניין בן שלום, בעמ' 248; ראו עוד אמנון רובינשטיין ורענן הר-זהב חוק-יסוד: הכנסת 64 (1993))."

13. כן נקבע בפסיקה כי הקריאה להגשמת העקרון של "מדינת כל אזרחיה" אין משמעותה, מניה וביה, שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. זאת, בהתאם לבחינה הבאה: "[...] אם המטרה של היות ישראל "מדינת כל אזרחיה" מכוונת אך להבטחת השוויון בין האזרחים בתוך הבית פנימה תוך הכרה בזכויותיו של המיעוט החי בתוכנו, אין בכך כדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. לעומת זאת אם המטרה של היות ישראל "מדינת כל אזרחיה" מכוונת ליותר מכך, והיא מבקשת לפגוע ברציונל המונח ביסוד הקמת המדינה ובכך לשלול את אופייה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי, כי אז יש בכך כדי לפגוע במאפיינים הגרעיניים והמינימליים המאפיינים את מדינת ישראל כמדינה יהודית" (פסקה 13 לפסק דינו של הנשיא ברק בעניין טיבי; ראו גם בפסקה 52 לפסק דינה של הנשיאה חיות בעניין כסיף).

א.4. סעיף 7א(א)(3) – תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל

14. סעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד, שנוסף במסגרת תיקון חוק היסוד בשנת 2002, קובע את עילת הפסילה שעניינה "תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל". התכלית העומדת בבסיסה של עילה זו, היא מניעת השתתפותם במשחק הדמוקרטי של גורמים החותרים תחת עצם קיומה של המדינה.

15. ביחס לעילה זו, קבע כב' הנשיא ברק בעניין **טיבי**, כי תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה חורגת מהמסגרת הדמוקרטית, וכי הדמוקרטיה רשאית להתגונן מפניה. הוא הוסיף, כי ברור שניתן למנוע התמודדות של מי שהוא חלק מארגון המנהל מאבק מזוין נגד המדינה, וגם מי שתומך במאבק זה. עוד קבע כב' הנשיא ברק, כי הדרישות הכלליות החלות לגבי כל עילת פסילה של רשימת מועמדים או מועמד, חלות גם על עילת הפסילה שבסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד.

כמו כן, כב' הנשיא ברק קבע בעניין **טיבי** כי בחינת לשונה של העילה מלמדת כי מניעת ההשתתפות מכוח עילה זו אפשרית רק כאשר מדובר בתמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור. תמיכה אחרת אינה נכללת במסגרת עילה זו, אם כי היא עשויה להוות מרכיב של העילה בעניין שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. בהקשר זה כב' הנשיא ברק ציטט את השופט חשין בוועדת הבחירות, לאמור:

"הכנסת צמצמה את המסגרת של הפסילה. זה לא סתם אם אתה תומך בטרור, אלא צריך להיות ארגון טרור, במאבק מזוין של ארגון טרור. כמובן שאם אתה תומך בחמאס או בג'יהאד האיסלאמי אז פשיטא שזה כמובן ארגון טרור שיש לו מאבק מזוין וכאילו תמכת במאבק מזוין. אבל סתם מעשי טרור, סתם תשבחות או תמיכה במעשי טרור אינם נכנסים במסגרת הזאת של פסילה (ישיבה מס' 363 מיום 31.12.2002, עמ' 602" (ההדגשות הוספו) (עניין **טיבי**, בעמ' 27).

במסגרת פסק הדין בעניין **כסיף** סיכמה כב' הנשיאה חיות את ההלכה בעניין עילת הפסילה הקבועה בסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד כך:

13. "עילת הפסילה השלישית הקבועה בסעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד עניינה תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל. עילה זו מבוססת על ההצדקה הרעיונית המרכזית לפסילת מועמדים ורשימות, קרי – התגוננות מפני מי שמבקש לשלול את עצם קיומה של המדינה או לפגוע ביסודות קיומה ובאופייה הדמוקרטי בדרך של מאבק מזוין (עניין זועבי הראשון, בפסקה 29). בעניין **טיבי** ציין הנשיא א' ברק בקשר לעילה זו כי: "הדמוקרטיה רשאית למנוע את השתתפותן של רשימות מועמדים אשר נוקטות אלימות או תומכות באלימות כמכשיר לשינוי פני המשטר" (שם, בעמוד 26; ראו עוד עניין זועבי השני, בפסקה 69). מניעת התמודדות מכוח עילה זו תתאפשר כמובן מקום שבו מועמד או רשימה נוטלים בעצמם חלק פעיל במאבק מזוין של ארגון טרור או מדינת אויב נגד המדינה וכן מקום שבו הם מעודדים מאבק כזה או תומכים בו תמיכה חומרית, פוליטית או אחרת (שם, בפסקה 69; ראו עוד עניין **טיבי**, בעמ' 27; עניין בל"ד, בפסקה 7; עניין זועבי הראשון, בפסקה 29). כמו כן, פסילת רשימה או מועמד מכוח עילה זו תתאפשר רק אם התמיכה היא במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור (עניין **טיבי**, בעמוד 27; ראו עוד עניין זועבי השני, בפסקה 69; להרחבה בסוגיה זו ראו גל וקרמניצר, בעמ' 16-19).

ב. עמדת היועצת המשפטית לממשלה

ב.1. הבקשה לפסילת "הרשימה המשותפת"

16. הואיל שהרכב מורחב של בית המשפט העליון כבר נדרש מספר פעמים לבקשות לפסילה בעניין של רשימות לכנסת מטעמן של המפלגות שמרכיבות את הרשימה המשותפת – בל"ד, חד"ש ותע"ל – ונקבע כי אין מקום למנוע מאותן רשימות מלהתמודד בבחירות לכנסת במסגרת רשימה משותפת, השאלה הנשאלת היא האם הוצגה במסגרת הבקשה הנוכחית של הליכוד תשתית ראייתית שיש בה כדי לשנות את המסקנות וההכרעות של בית המשפט העליון בעניין **כסיף**, בעניין **סגל** ובעניין **בל"ד**, לפיהן לא התגבשה עילה לפסילה של רשימה המורכבת מנציגים של אחת או יותר מהמפלגות האמורות, לפי סעיף 7א לחוק היסוד.

בשים לב לתשתית הראייתית המצומצמת שהוצגה בבקשה של הליכוד, לעמדת היועצת המשפטית לממשלה התשובה לשאלה זו – שלילית. וראו לעניין זה התייחסותה של כב' השופטת ברק-ארז בעניין בל"ד (פסקאות 1-2) ביחס לבחינה חוזרת ונשנית במסגרת הליך פסילות של הרשימה המשותפת, ללא תוספת של תשתית ראייתית המצדיקה זאת.

17. בקשת הליכוד נסובה בעיקרם של דברים סביב מצעה של בל"ד (נספח 5 לבקשה), וכן סביב הצעות חקיקה שהונחו על שולחן הכנסת על-ידי חלק מחברי הרשימה המשותפת, אשר לטענת הליכוד יש בהן כדי ללמד על פעילות פרלמנטרית המבקשת לשלול את מאפייניה הגרעיניים של המדינה היהודית (נספחים 2, 3, 6 ו-7 לבקשה). זאת לצד טענות למעשים והתבטאויות של חלק מחברי מפלגת בל"ד המתמודדים במסגרת הרשימה המשותפת (אשר חלקן עמדו בפני בית המשפט העליון בעבר, ראו בנספח 4 לבקשה את ההתבטאויות מיום 21.8.22; עוד ראו נספחים 8-11 לבקשה) וכן מעשים והתבטאויות של ח"כ עופר כסיף (נספחים 13-34), שלדעת המבקשת מעידים על תמיכת הרשימה המשותפת במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל ומלמדים על כוונתה לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית.

18. באשר למצעה של בל"ד, יצוין כי רכיביו המתייחסים להגשמת העיקרון של "מדינת כל אזרחיה" חזרו ונדונו בפני בית המשפט העליון, תוך שנקבע כי הקריאה להגשמת עיקרון זה אינה משמיעה כשלעצמה קריאה לשלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, וכי אין במצע כדי לבסס תשתית לפסילתה (עניין **טיבי**; ע"ב 561/09 **בל"ד המפלגה הלאומית הדמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18** (7.3.11), בפסקה 19; עניין **כסיף**, בפסקאות 52-58 לפסק דינה של כב' הנשיאה חיות (ביחס לרשימת רע"ם-בל"ד); עניין **בל"ד**, בפסקאות 17-18 לפסק הדין של כב' הנשיאה חיות; וראו והשוו לעניין זה גם בפסקאות 1-2 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז בעניין זה). בהינתן ההלכה הפסוקה, לפיה בבואנו לבחון התקיימות עילת פסילה של רשימה יש לבחון את הרשימה כמכלול (רע"א 6709/98 **היועץ המשפטי לממשלה נ' רשימת מולדת-גשר-צומת**, פ"ד נג(1) 351 (1999) (להלן: **עניין מולדת**)), וכאשר שותפות עם גורמים נוספים משליכה על ההיבט הדומיננטי של הרכיב הפסול, אף מדרך קל וחומר לא הוכח כי יש במצע של רשימת בל"ד כדי לבסס עילה לפסילת הרשימה בכללותה.

19. עוד מוסיפה הליכוד וטוענת כי הרשימה המשותפת פועלת לשלילת מאפייניה הגרעיניים של מדינת ישראל כמדינה יהודית בכלים פרלמנטריים. כראיה לכך מובאות בבקשה שלוש הצעות חוק. הראשונה שבהן היא הצעת חוק-יסוד: מדינה דמוקרטית, שוויונית ומשותפת (פ/1599/23), אשר הונחה על שולחן הכנסת לפני כ-6 שנים. מרכיבי הצעת החוק עלולים לעורר שאלות לעניין הפרשנות שיש לתת לה בשים לב למאפיינים "הגרעיניים-המינימליים" של מדינת ישראל כמדינה יהודית. לצד זאת, שתי הצעות החוק הנוספות שהובאו בבקשה – הצעת חוק-יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי (תיקון – ביטול החוק) (פ/1116/25); והצעות חוק-יסוד: הכרה במדינה פלסטינית (פ/4891/25 ו-פ/6246/25), אינן מעוררות שאלות דומות. לפיכך, ברי כי לא הוכחה פעילות שיטתית ועקבית במישור זה, ואף לא ראיות ברורות וחד-משמעיות, הנדרשות כדי להקים עילת פסלות (וראו לעניין זה בפסקאות 4-6 לפסק דינו של כב' השופט עמית (כתוארו אז) בעניין כסיף).
20. לאור כל האמור, ההתייחסות להצעות חוק וטענות המבקשת ביחס לפרשנותן אינן משנות מן התשתית שנבחנה על-ידי בית המשפט העליון בפרשות הקודמות (ראו בעניין **בל"ד**, בפסקה 21; וכן ראו והשוו לסעיפים 4-6 לפסק דינו של כב' השופט עמית (כתוארו אז) בעניין **כסיף**).
21. בנוסף, לטענת הליכוד "בפעולותיה של הרשימה המשותפת נכללת אף פעילות שיש בה תמיכה בטרור ובמאבק כנגד מדינת ישראל". במסגרת הבקשה הובאו מספר מצומצם של אמירות ומעשים, אשר ברובם המוחלט אינם רלוונטיים לעילה זו. אמירה אחת בולטת, שכוללת תמיכה במאבק מזויין באופן כללי נגד מדינת ישראל, הוצגה במסגרת מאמר שפרסמה המועמדת אורלי נוי שנכללת ברשימה המשותפת לכנסת ה-26 במקום ה-15 בלבד (ראו נספח 11 לבקשה). אולם, לפי הפסיקה, אין באמירה אחת של מועמדת מספר 15 ברשימה, חמורה ככל שתהיה, בכדי לצבוע את הרשימה כולה (ראו בהקשר של ייחוס מעשים והתבטאויות של מועמדים לרשימה את עניין **מולדת**).
22. לפיכך, בבחינת מכלול הראיות המצומצם כאמור, והגם שחלק מההתבטאויות המוזכרות בבקשה מעוררות שאט נפש, אין בבקשה כדי לבסס את מסת הראיות הקריטית הנדרשת לצורך ביסוס עילות הפסילה הקבועות בסעיף 7א בהתאם לפרשנות הסעיף בפסיקה. כמו כן, אשר לבקשה לפסילת הרשימה המשותפת כולה (לעניינו של ח"כ כסיף נתייחס בהמשך בנפרד), אין ללמוד מהתשתית שהוצגה על מטרה דומיננטית של הרשימה המשותפת כולה; וזאת בפרט כאשר הרשימה המשותפת מורכבת משלוש מפלגות שונות, באופן המשליך על ההיבט הדומיננטי של הרכיב הפסול (ראו קביעות כב' הנשיאה חיות, שכתבה את חוות הדעת העיקרית בעניין **כסיף** ובעניין **סגל**).

23. לעניין בקשת אורות השחר, זו מתייחסת, כאמור לעיל, ל"רשימת בל"ד", **בהתעלם** מכך שמפלגת בל"ד מתמודדת לכנסת ה-26 במסגרת "הרשימה המשותפת", הכוללת כאמור נציגים משתי מפלגות נוספות. לפיכך, דינה של בקשה זו להידחות על הסף מטעם זה, שכן היא מבקשת פסילתה של רשימה שאינה קיימת, או של "חלקי רשימה" – דבר שאינו אפשרי לפי הדין הקיים.¹ למעלה מן הצורך ולמען הזהירות יצוין כי גם בקשה זו כוללת תשתית ראייתית דלה ביותר.

24. לאור כל האמור, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי חומר הראיות המובא בבקשות הפסילה אינו מצדיק את קבלתן. זאת, הן מכיוון שלא הוצגה "מסה ראייתית קריטית" של ראיות, המתחייבת לפי המבחן שנקבע בפסיקה לשם פסילת רשימת מועמדים מלהתמודד בבחירות לכנסת בעילות הקבועות בסעיף 7א; ובעיקר מכיוון שהבקשות הנוכחיות אינן מצביעות על שינוי של ממש בתשתית העובדתית שהוצגה במסגרת ההליכים הקודמים ביחס לרשימה, שיש בו כדי לשנות את שנקבע בפסקי הדין של בית המשפט העליון שדנו בפסילת הרשימה המשותפת.

25. לבסוף יצוין, כי מתצהירו של סאמי אבו שחאדה, יו"ר מפלגת בל"ד, שניתן לתמיכה בתגובת בל"ד וכן לתגובת הרשימה המשותפת, עולה כי חלק מהפרסומים המוזכרים בבקשה מוכחים על ידו. עוד הובהר בתצהיר זה כי בל"ד קבעה סדר עדיפויות פוליטי חדש וזאת על רקע מצב הפשיעה בחברה הערבית. כן צוין בתצהיר זה כי כלל המועמדים ברשימה המשותפת, ובכלל כן המועמדים מטעם מפלגת בל"ד, מחויבים להצהרות שניתנו בעבר בפני בית המשפט העליון. עוד יצוין, כי עניינו של סאמי אבו שחאדה יידון בנפרד במסגרת הבקשה לפסילה אישית שלו.

2.2. הבקשה לפסילת ח"כ עופר כסיף

26. בבקשת הליכוד לפסילתו של ח"כ כסיף, נטען כי הוא פועל ומתבטא באופן רציף ומתמשך באופן המביע תמיכה בטרור ובמאבק המזוין במדינת ישראל. התשתית הראייתית המוצגת בבקשה מורכבת מפרסומים שונים של ח"כ כסיף, ראיונות שקיים ופעולותיו בזירה הבין-לאומית.

כך, בבקשה נטען כי ח"כ כסיף מעניק לגיטימציה למאבק נגד מדינת ישראל וחיילי צה"ל בכך שמגדיר את הלוחמים בחיילי צה"ל כ"לוחמי חופש" (פרסום מיום 3.7.23, נספח 14 לבקשה); מובאים בה פרסומים והתבטאויות בהם מייחס ח"כ כסיף למדינת ישראל ולצה"ל ביצוע פשעי מלחמה בעזה (ראו למשל, בנספחים 12, 24 ו-28); פרסומים בהם הוא קורא לשחרור אסירים ביטחוניים, בהם מרואן ברגותי (נספחים 30-31); וכן ראיות המלמדות כי הוא תומך בחרם בין-

¹ יוער, למען השלמת התמונה, כי הצעת חוק פרטית שהוגשה בכנסת ה-25, ביקשה בין היתר לתקן את ההסדר הסטטוטורי כך שתתאפשר גם פסילה של חלקי רשימה (כאשר זו מורכבת על-ידי מספר מפלגות). ההצעה אושרה בדיון מוקדם והתקיימו בה מספר דיונים להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הכנסת בסוף שנת 2024, אך הליך חקיקתה לא הבשיל מעבר לכך. הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – הרחבת העילות למניעת השתתפות בבחירות) - של חה"כ אופיר כץ (1176/25/פ).

לאומי על מדינת ישראל (נספח 13). כן נטען כי ח"כ כסיף פועל באופן אקטיבי בזירה הבין-לאומית נגד מדינת ישראל לשם הפסקת פעולותיה הצבאיות והעמדת אישים ישראלים לדין, ובכלל כך מוזכרת חתימתו של ח"כ כסיף על עצומה לבית הדין הבין-לאומי לצדק בהאג (סעיף 60 לבקשה), פנייתו לפרלמנט הבריטי בבקשה להטלת סנקציות נגד אזרחים ומוסדות ישראלים (נספח 25) ופנייתו לתובע הראשי של בית הדין הפלילי הבין-לאומי (נספח 27), ועוד.

27. כמו כן, הבקשה כוללת גם התייחסות לחתימתו של ח"כ כסיף על עצומה שתמכה בהליך שהגישה דרום אפריקה נגד ישראל בבית הדין הבין-לאומי לצדק בהאג, אשר לגביה הוגשה בקשה להפסקת חברותו בכנסת לפי סעיף 42 לחוק-יסוד: הכנסת, בטענה כי התקיימה העילה של תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור נגד המדינה. במסגרת הדיונים בוועדת הכנסת בעניין זה הוצגו עמדותיהן של היועצת המשפטית לממשלה והיועצת המשפטית לכנסת, לפיהן אף שהדברים מקוממים, אין בהם כדי לבסס תמיכה במאבק המזוין נגד המדינה, בהיקש מעילת הפסילה שבסעיף 7א לחוק היסוד ולפסיקה החלה בעניינה. נוכח האמור נטען שלא מתקיימת בעניינו של ח"כ כסיף העילה הקבועה בחוק היסוד להדחת חבר כנסת מכהן. לשלמות התמונה יצוין, כי על אף זאת, הבקשה אושרה על ידי ועדת הכנסת, אך לא אושרה ברוב הדרוש על פי חוק היסוד במליאת הכנסת.

28. אכן, חלק ממעשיו והתבטאויות של ח"כ כסיף המוצגים בבקשה מהווים צעדים חריגים, שמעוררים שאט נפש, אך בדומה להליך ההדחה, במרביתם אין כדי להוות תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור. זאת, למשל, לעניין העצומה שעמדה בבסיס הליך ההדחה בעניינו כאמור. באשר להתבטאויותיו של ח"כ כסיף המייחסות לכאורה פשעי מלחמה למדינת ישראל ולצה"ל, יצוין כי התבטאויות דומות נבחנו בעבר על ידי בית המשפט העליון ולא נמצא כי יש בהן כדי לבסס עילת פסילה. כך, בעניין **כסיף** נקבע כי התבטאויות אשר השוו אישי ציבור לנאצים אינם בגדר תמיכה במאבק מזוין, וראו סעיף 69 לפסק דינה של כב' הנשיאה חיות: "יש להודות כי התבטאויות אלה, מקוממות ומרגיזות ככל שתהיינה, אינן מבססות עילה של תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או ארגון טרור נגד מדינת ישראל ואין בהן כשלעצמן כדי להביא לפסילת התמודדותו של מועמד בבחירות (השוו: עניין כך, בעמ' 3)..."

באופן דומה, ובהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, גם בקריאות ח"כ כסיף לשחרור אסירים ביטחוניים, כשלעצמן, אין כדי לבסס תמיכתו במאבק מזוין במדינת ישראל (עניין **טיבי**, בעמ' 50). בפרסומים בהם קורא כסיף לשחרור שני אסירים ביטחוניים, בהם מרואן ברגותי, לא עולה כי כסיף מזדהה עם ביצוע המעשים של האסירים או קורא לביצוע עבירות נגד ישראל (ראו והשוו, א"ב 852/20 **ח"כ אופיר כץ נ' ח"כ היבא יזבק** (9.2.20), פסקה 19 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן).

29. מבחינת הראיות המוצגות בבקשה, נראה כי ישנה התבטאות אחת הרלוונטית לגדרי העילה. כך, מדובר בפרסום שפורסם על ידי המועמד ברשת X ביום 3.7.23 ובו נכתב, בין היתר, "מי שפולש לערים כבושות הוא הפושע והטרוריסט! מי שנלחם מול הפולש למען שחרורו – הוא לוחם חופשי" (נספח 14 לבקשה). מדובר בהתבטאות קשה שכאמור רלוונטית לגדרי העילה.

אולם, בהתאם לאמות המידה שנקבעו בפסיקה, אין בה, כשלעצמה, כדי לגבש תשתית ראייתית מספקת לביסוס העילה.

30. לבסוף יצוין, כי מתצהירו של ח"כ כסיף, אשר בהתאם לפסיקה יש ליתן לו משקל בעת בחינת הבקשה (ראו בע"ב 561/09 **בל"ד-המפלגה הלאומית הדמוקרטית נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18**, פסקה 19 לפסק דינה של הנשיאה בייניש), עולה כי ח"כ כסיף מכחיש חלק מהפרסומים או את ההקשר שניתן להם על ידי המבקשת. כך ח"כ כסיף מסתייג מהמשמעויות שהמבקשת מייחסת לפרסום שצורף בנספח 14 לבקשה (סעיף 32 לתצהיר), ומצהיר כי כוונתו הייתה למחות על אדישות חבריו לאופוזיציה לפגיעה בחפים מפשע. כן הצהיר ח"כ כסיף כי פעילותו בזירה הבין-לאומית כוללת פעולות פוליטיות ומשפטיות שונות, שאינן קשורות בדרך כלשהי למאבק מזוין, מדינת אויב או ארגון טרור. כך גם הוסיף, כי פעילותו בזירה הבין-לאומית לוותה כל העת בדרישה לסיום המלחמה, השבת החטופים ועמדה חד-משמעית ביחס לאירועי השבעה באוקטובר ופשעי חמאס.

31. לפיכך, לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, חומר הראיות הכולל שהוצג במסגרת הבקשה אינו מבסס עילה לקבלתה.

לסיכום

32. בנסיבות האמורות, לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, הראיות שהובאו בבקשות דנן אינן מהוות "מסה ראייתית קריטית" של ראיות משכנעות ברורות וחד-משמעיות, אשר יש בהן כדי להלום את אמות המידה שנקבעו בפסיקה, לשם הוכחת התקיימותה של אחת או יותר מעילות הפסילה המנויות בסעיף 7א ביחס לרשימה. כך גם ביחס לבקשה הנוגעת לפסילת מועמדותו של ח"כ כסיף. חרף ההתבטאויות המקוממות, אין בבקשה ראיות משכנעות ברורות וחד-משמעיות לשם הוכחת תמיכה של ח"כ כסיף במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל, כנדרש על פי סעיף 7א(א)(3) לחוק היסוד. זאת, אף בראי קביעות בית המשפט העליון בעניינו של כסיף בעבר.

33. לאור כל האמור לעיל, עמדת היועצת המשפטית לממשלה היא כי דינן של הבקשות דנן – להידחות.

היום, י"א בתשרי תשפ"ז
22 בספטמבר 2026

יונתן סיטון, עו"ד
סגן במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ענת גולדשטיין, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

שרון הוואש-איגר, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

נספח ה'

**העתק פרוטוקול הדיון בוועדת
הבחירות המרכזית מיום 23.9.2026**

עמ' 142

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת

لجنة الانتخابات المركزية

The Central Elections Committee

Justice Noam Sohlberg
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee for the 26th Knesset

قاضي نوح سولبرج
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات
المركزية للكنيست 26

השופט נעם סולברג
המשנה לנשיא בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-26

**פרוטוקול חלקי מישיבת מליאת ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
יום רביעי, י"ב בתשרי התשפ"ז (23 בספטמבר 2026), שעה 9:00**

הפרוטוקול מפורסם ללא עריכה. הדיון המלא זמין לצפייה בקישור: <https://www.youtube.com/watch?v=AHabj1vBC7o>

1. **סדר היום:** בקשה לקבוע כי חה"כ עופר כסיף מנוע מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-26: פ"מ 6/26 – הליכוד – תנועה לאומית ליברלית נגד חה"כ עופר כסיף.
2. בקשה לקבוע כי מר סאמי אבו שחאדה מנוע מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-26: פ"מ 8/26 – רשימת עוצמה יהודית נגד מר סאמי אבו שחאדה.
3. בקשות לקבוע כי רשימת רע"מ מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת: פ"ר 1/26 – רשימת עוצמה יהודית נגד רשימת רע"מ. פ"ר 5/26 – הליכוד – תנועה לאומית ליברלית נגד רשימת רע"מ. פ"ר 7/26 – פורום בחרים בחיים – פורם המשפחות השכולות נגד רשימת רע"מ.
4. בקשות הליכוד – תנועה לאומית ליברלית ורשימת "אורות השחר" – המפלגה של כולנו" לקבוע כי הרשימה המשותפת ומפלגת ברית לאומית דמוקרטית (בל"ד) מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת: פ"מ 6/26 – הליכוד – רשימה לאומית ליברלית נגד הרשימה המשותפת ומפלגת ברית לאומית דמוקרטית (בל"ד). פ"ר 10/26 – "אורות השחר" – המפלגה של כולנו" נגד הרשימה המשותפת ומפלגת ברית לאומית דמוקרטית (בל"ד).

משתתפים:

חברי המליאה

וממלאי מקום:

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג

אילן בומבך
ארז מלול
ערן מרינברג
ולדימיר בליאק
עמית הלוי
צביקה פישבך
אריאל שפירא
קמי רביב
שלום אדרי
מאיר זמר טוב
מישל משה חופן
איתן גינזבורג

קארין אלהרר
נטע אטיאס
שפרית כהן חיו
עודד גזית
ג'רמי סלטן
מיכל דור
אבי אברהם אסיאו
מנשה לוי
עליזה אוזן
אהרון יוסף בן אליהו
אברהם יוסטמן
אברהם ובר
עדיאל מהצרי
שמחה רוטמן
דוד בבלי
רומן גרביץ
אלכסנדר גולדשטיין
ראפת גנאים
דאהר אמארה
ויאם שביטה
עומר רביע
דרור מורג
אלדד רבינוביץ
איתאל יעקב ניימן

משתתפים:

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות המרכזית דין ליבנה
יפעת סימינובסקי - יועצת משפטית לוועדת הבחירות

מוזמנים:

עו"ד שרון הואש איגר	- פרקליטות המדינה
עו"ד ענת גולדשטיין	- פרקליטות המדינה
עו"ד יונתן סיטון	- פרקליטות המדינה
עו"ד יונתן ברמן	- פרקליטות המדינה
עו"ד מיה ציפין	- פרקליטות המדינה
ע"ד נעם נורקין ברלב	- פרקליטות המדינה
עו"ד אילן בומבך	- ב"כ המבקשים פ"מ 6/26 ; פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26 ; 10/26
השר איתמר בן גביר	- ב"כ המבקשים פ"מ 8/26 ; פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26
חה"כ טלי גוטליב	- ב"כ המבקשים פ"מ 8/26 ; פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26
עו"ד זאב וולף	- ב"כ המבקשים פ"מ 8/26 ; פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26
עו"ד דוד בבלי	- ב"כ המבקשים פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26
עו"ד יצחק בם	- ב"כ המבקשים פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26
דב הברטל	- ב"כ המבקשים פ"מ 6/26 ; 10/26
עו"ד ארז בר-זיו	- ב"כ המבקשים פ"מ 6/26 ; 10/26
עו"ד חסן ג'בארין	- ב"כ המשיבה פ"מ 6/26 ; 8/26
עו"ד ארי רמז	- ב"כ המשיבה פ"מ 6/26 ; 8/26 ; פ"ר 10/26
עו"ד קארו שוורץ	- ב"כ המשיבה פ"ר 1/26 ; 5/26 ; 7/26
עו"ד הדיל אבו סאלח	- ב"כ המשיבה פ"מ 6/26 ; 10/26

חה"כ עופר כסיף
סאמי אבו שחאדה – משתתף בהיוועדות חזותית

רישום: חנה כהן

(לאחר הפסקה)

בקשה לקבוע כי הרשימה המשותפת ומפלגת ברית לאומית דמוקרטית (בל"ד) מנועה מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-26 – פ"מ 6/26, פ"ר 10/26

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

שוב, שלום. לקראת הדיון הרביעי והאחרון להיום בעתירה 6/26 – הליכוד; 10/26 – "אורות השחר – המפלגה של כולנו" נגד הרשימה המשותפת ומפלגת בל"ד.

לגבי העתירה האחרונה של "אורות השחר" יש סוגיה משפטית שצריך להעמיד בפניכם. הבקשה לקבוע כי מפלגת בל"ד מנועה מלהתמודד בבחירות לכנסת – סעיף 7א לחוק-יסוד הכנסת, סעיף 63 ו-63א לחוק הבחירות לכנסת עוסקים בפסילת רשימה או מועמד ולא עוסקים בפסילת מפלגה. הבקשה גם הוגשה בלי לציין שמפלגת בל"ד הגישה רשימת מועמדים משותפת עם מפלגות אחרות, היא הרשימה המשותפת. יש קושי משפטי לראות את הבקשה הזאת כבקשה לפסילת מועמדים מסוימים, משום שהבקשה לא הוגשה כבקשה לפסילת מועמד או מועמדים, גם לא עומדת בתנאים הנדרשים לבקשה כזאת, במיוחד התנאי של חתימת שליש מחברי הוועדה המרכזית. לכן מבחינה משפטית שתי חלופות לגבי הבקשה הזאת: הראשונה, לראות את הבקשה כבקשה לפסול את הרשימה המשותפת כולה, משום שמפלגת בל"ד היא אחת מהמפלגות שהגישו את הרשימה; אפשרות שנייה – לראות את הבקשה כבקשה לפסול רק חלק מהרשימה, החלק שמטעם מפלגת בל"ד ברשימה המשותפת. השאלה לא לגמרי חדשה עימנו, אבל היא עדיין לא מוכרעת בפסיקה. בבחירות לכנסת ה-21, גם אז זה היה לגבי מפלגת בל"ד והרשימה המשותפת. בבית המשפט העליון נשמעה טענה על כך שאי אפשר לפסול רק חלק מרשימת מועמדים. בהרכב מורחב של תשעה שופטים – ארבעה שופטים כתבו בהחלטה שהעניין מעורר שאלות או שאפשר לפסול חלק מהרשימה. חמישה שופטים לא התייחסו לשאלה מסוימת זו במסגרת פסק הדין. אם כן, נדון, אך לא הוכרע. עליכם, חברי הוועדה, להביא בחשבון כחלק מהשיקולים בבקשה לפסול את מפלגת בל"ד גם את הסוגיה האמורה, שכאמור טרם הוכרעה.

מאחר שהחוק עוסק בפסילת מועמדים או בפסילת רשימה, אנחנו נדון בבקשות בהתאם להוראות הנוגעות לפסילת רשימה.

עד כאן הסוגיה המשפטית הזאת. נעבור לדיון בבקשה. בשם הליכוד – עו"ד בומבך.

עו"ד אילן בומבך:

כבוד היושב ראש, חברי הנשיאות, חברי הוועדה, אנחנו מדברים עכשיו על רשימה משותפת, שזה למעשה תלכיד של מפלגות: חד"ש, תע"ל, בל"ד, שבחרו להתייצב לכנסת ה-26 זאת הפעם ברשימה משותפת אחת. אני כבר אומר לכם שבדברים שלי אני אשתדל לא לחזור על הדברים המפורטים שכתבתי בעתירה ואני אנסה בעיקר להתמודד עם טענות שראיתי בתשובה.

קודם כול, בתצהיר שלו, בסעיף 8, חבר הכנסת כסיף מצהיר על היעדים הפוליטיים שהציבה לעצמה הרשימה המשותפת. לאמור, לרשימה המשותפת יש יעדים. יש לה משנה פוליטית, יש לה אידיאולוגיה. הדברים האלה משותפים. יש משמעות לעובדה שבל"ד וחד"ש ותע"ל כולם תחת קורת גג מפלגתית אחת. גם השופט מינץ בדעת המיעוט הזה – אומנם לא בעניין הזה – הסביר שיש לזה משמעות. בפסק הדין שלו בעניין כסיף הוא אמר שאתה לא מרפא עילת פסילה בזה שאתה חובר למפלגה אחרת תחת רשימה משותפת. דהיינו, אם יש סיבה לפסול את בל"ד, זה שהיא מצטרפת לרשימה המשותפת אין בכך כדי לרפא את עילת הפסילה. להפך, דווקא כשיש פה חבירה שמבוססת על מצע אידיאולוגי משותף, מצע פוליטי, רעיוני, יש לזה משמעות קרדינלית. זה במיוחד בעניין שלנו, שהן גם מקדמות אידיאולוגיה משותפת.

אנחנו לא נרחיב, כיוון שדיברנו בהרחבה, אבל אני חושב שהיום בפעם הראשונה ראינו שאפילו כבוד ראש הוועדה, המשנה לנשיא השופט סולברג, גם הביע את עמדתו – 20 שנה זה לא קרה – את עמדתו בעד הצורך לפסול את מועמדותו של סמי אבו שחאדה, יו"ר בל"ד לכנסת.

הדברים האלה מקבלים משנה תוקף נוכח העובדה שהפעם אנחנו מדברים על אכסניה פוליטית אחת שלמעשה ברגע שהם, יחד עם סמי אבו שחאדה תחת אותה קורת גג פוליטית, כמובן שיש לזה משנה תוקף. זאת אומרת שהם מזדהים עם הדברים שלו. כשהוא נפגש עם נציגי ארגון שהוכרז כארגון טרור, והדבר לא מוכחש

כשראיתי את סעיף 19 לתגובה, צריך לייחס את זה גם לשאר חברי הרשימה. כשמועמדת בל"ד ברשימה המשותפת בשם אורלי נוי כותבת על זכותו של עם להיאבק למען חירותו בכל האמצעים שברשותו, והיא מדגישה שכולל מאבק מזוין, אז יש בדברים שלה תמיכה מפורשת במאבק מזוין נגד מדינת ישראל.

חשוב להגיד שהמשיבים לא מתנערים מהדברים שלה, לא בתשובה ולא בתצהירים ולא בשום מקום אחר. ולצד, מי עוד ברשימה? כמובן עופר כסיף, שעליו דיברנו קודם בהרחבה. גם הוא מועמד ברשימה המשותפת ועליו עמדנו בנפרד. וראינו את הדברים שהוא אומר והדברים שהוא עושה והדברים שהוא לוחם ואת העצומות שהוא מחתים נגד מדינת ישראל וקברניטיה, וראינו איך הוא מכנה מחבלים בשם "לוחמי חופש". איך הוא אומר? יש כיבוש? אז יש התנגדות. הוא מזהיר מפני ים נוסף של דם, תומך בשחרור של הטרוריסט עם דם על הידיים מרואן ברגותי. על כל זה דיברנו קודם בהרחבה. הוא פועל באופן אקטיבי בזמן מלחמה לפגוע במדינת ישראל ובכירה בזירה הבין-לאומית. זאת אומרת, ברגע שבל"ד נטמעת בתוככי הרשימה המשותפת צריך לייחס לה את המרכיבים גם כן של בל"ד. בל"ד היא מפלגה אנטי ציונית שלמעלה משני עשורים היא שבה ומציבה בפני ועדת הבחירות וגם בפני בית המשפט העליון את שאלת הגבול – איך אמר פעם השופט חשין? דק מכל דק, עד אין נבדק, באמת כחוט השערה ולא יחטיא. כל פעם הם כפסע מפסילה והם ניצלים ברגע האחרון.

אני רוצה להתייחס לפסק הדין האחרון בעניינה של בל"ד משנת 2022, שם בית המשפט העליון אומנם מאפשר לה להתמודד בבחירות, אבל כדי להוציא מלבם של טועים צריך להבין שזה לא שהוא נותן לה תעודת הכשר. הוא לא נותן תעודת הכשר לתפיסה שלה של מדינת כל אזרחיה, כפי שבל"ד מנסה להציג גם היום; לא מעניק תעודת הכשר להצעות חוק שמשנות את עקרונותיה הבסיסיים של המדינה היהודית. להפך, אפילו השופטת וילנר אומרת את המילים: לא לעולם חוסן. בסופו של דבר הראיות עשויות להצטבר לכדי מאסה קריטית שכן יחייבו את הפסילה של בל"ד או אותה רשימה משותפת שהיא באה בתוככה.

גם כבוד השופט סולברג, המשנה לנשיא בית המשפט העליון כתוארו אז, עמד על הפער שבין המצע המפורסם של המפלגה לבין כל מיני הצהרות מרכזיות שמביאים אותן בהליכי הפסילה בתצהירים. הוא אמר משפט, שמאז רבים חוזרים ומצטטים אותו. הוא קובע באופן חד: דרוש מצע אחד לבחור ולבית המשפט. זה כל כך מתאים וכל כך נכון כשאתה שומע היום את הדיונים ואתה רואה למשל את סמי אבו שחאדה שכבוד השופט סולברג שואל אותו בצורה נוקבת כל מיני שאלות ואיך הוא עונה. אתה רואה את הדברים שהוא אומר ב-8 או ב-9 באוקטובר לעומת הדברים שהוא אומר פתאום בתשובה. עו"ד ג'בארין ניסה לעמעם בכישרון רב, אבל אנחנו ערניים ויודעים שעם כל הכישרון, עו"ד ג'בארין, מה לעשות, העובדות מדברות בעד עצמן. ראינו שהוא לא יכול לבוא בשערי הכנסת, אבל אם הוא לא יכול לבוא בשערי הכנסת, אז גם חבריו שנותנים לו תעודת הכשר ומזדהים עם הפעולות שלו ומתכנסים איתו בקורת גג פוליטית אחת, גם הם – אנחנו מבקשים לטעון – לא יכולים להיות נציגים לגיטימיים כאן בכנסת ישראל.

זה דבר נהדר – שמעתי את זה גם ממר דהאמשה שדיבר קודם בשם רע"מ וגם עו"ד ג'בארין התייחס לדבריי ואמר: עו"ד בומבך טען באופן ענייני, אבל מה לעשות הראיות דלות, כיוון שאתה מסתמך על מצע ישן. אותו הדבר יש לנו עם בל"ד – גם כאן אנחנו מסתמכים על מצע. אבל מה הם אומרים? מה אתה רוצה, המצע ישן, זה לא המצע שאנחנו דוגלים בו היום.

אז מה יפה, עו"ד ג'בארין, שאומרים לי שזה מצע ישן, אבל לא מביאים מצע אחר. מה המצע האחר? אתם מתנערים מהמצע הקודם? לא ראיתי. אותו הדבר לגבי בל"ד – בסעיף 6 לתשובה שלהם הם טוענים בדיוק מה שעו"ד ג'בארין טען לגבי רע"מ. הם אומרים שהמצע שעליו הסתמכנו הוא לא המצע העדכני והוא לא רלוונטי היום. הם מצהירים שכביכול פורסם מצע מפורש ועדכני, אבל אותו מצע חדש נשאר בגנזי נסתרות, אנחנו לא ראינו אותו. הוא לא צורף לתשובה. אף אחד מחברי הוועדה לא קיבל מסמך שמחליף את המצע הקודם, לא צורפה שום החלטה של מוסדות בל"ד שמבטלת את העקרונות החוקתיים שמופיעים בו ולא ראית שום התנערות מתפיסות היסוד שעמדו פעם אחר פעם במוקדי הליכי הפסילה.

המשיבים בעצמם מתארים את מה שקרה ב-27 ביוני 2026 כאילו הם שינו את המצע. הם אומרים ש"הלשכה קבעה סדר עדיפויות חדש שהמפלגה תעסוק בו בשנים הקרובות". אני פשוט מצטט דברים שהם כותבים בתשובה. סדר עדיפויות חדש זה לא שינוי באידיאולוגיית היסוד, זה לא שינוי של המשנה הפוליטית. אתה יכול לשנות את הדגש הציבורי, אתה יכול לומר שהיום אתה מעמיד בראש סדר היום את הפשיעה בחברה הערבית, את האבטלה, את החינוך, רשויות מקומיות, אבל השאלה לפי סעיף 7א שאנחנו דנים בו היום היא שאלה לגמרי אחרת. השאלה היא אם בל"ד חזרה בה מהעקרונות החוקתיים שאפיינו את המצע שלה? לעניין הזה התשובה שלילית.

הראיה החזקה ביותר לזה מגיעה דווקא מיו"ר בל"ד בעצמו, כי יום אחד בלבד לאחר המועד שבו לפי הטענה שלכם אומץ אותו מצע חדש, המצע החדש שלטענתם אומץ ב-27 ביוני 2026! אז בואו נראה מה קרה ב-28 ביוני 2026. מר אבו שחאדה מתראיין ל-Ynet ונשאל על מדינה יהודית ודמוקרטית. כמובן שהוא כופר בכך והוא ענה: לשם ההתמודדות עם סוגיית המדינה היהודית והדמוקרטית הוקמה בל"ד. כמובן שהוא חוזר על תפיסת מדינת כל אזרחיה והוא מסביר שהמאבק הפשיעה יעמוד בראש סדר עדיפויות. זאת אומרת, כמו שהוא אומר סדר העדיפויות משתנה, אבל תפיסת היסוד נשארת.

לכן זו בדיוק הסיבה שהציטוט של כבוד השופט סולברג כל כך חשוב. יש פה משמעות מיוחדת – דרוש מצע אחד לבחור ולבית המשפט. את הקו האידיאולוגי בתפיסת היסוד של בל"ד אנחנו מכירים מצוין – תפיסת מדינת כל אזרחיה. אלה המאפיינים היסודיים שבית המשפט העליון הגדיר כמאפיינים הגרעיניים והמינימליים של מדינת ישראל כמדינה יהודית. מדברים על חוק השבות – השופט ברק אמר שמי שיהיה לפעול נגד חוק השבות, זה דבר פסול בתכלית, כיוון שחוק השבות הוא אולי החוק הכי חשוב. אמר את זה השופט ברק בכמה הזדמנויות. גם כל הנושא של הרוב היהודי, המעמד המרכזי של השפה העברית, ההמנון, סמל המדינה, הזיקה למורשת ישראל. אלה בדיוק המאפיינים שנקבעו בעניין של אחמד טיבי. בוועדת הבחירות נגד אחמד טיבי ובפסיקה שבאה בעקבותיו. למרות ההצהרות של ראשי בל"ד וחד"ש בתצהירים שלהם, שהם מחויבים לעקרונות שהותו על ידי בית המשפט העליון, בפועל הפעילות הפרלמנטרית שלהם מוכיחה אחרת.

כבר ב-2019, בניגוד למה שאמר קודם עו"ד ג'בארין, בית המשפט העליון ביקר קשות את ההצעה של חוק-יסוד: מדינת כל אזרחיה וראה אותה ככזו ששוללת את מאפייניה הבסיסיים של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

למרות זאת, הראיות בבקשה מלמדות איך בהמשך בל"ד, בשיתוף פעולה פרלמנטרי עם חד"ש ותע"ל תרגמו את התפיסה הזאת של מדינת כל אזרחיה לתוכן ממשי – הם הציעו שינויים חוקתיים מהיסוד, הציעו את שלילת היהדות של המדינה, קידום עמדות ביחס לביטול חוק השבות, לשינויים של סמלי המדינה ואפילו לכפירה בשימוש בשמה של מדינת ישראל. לזה מצטרפת העמדה העדכנית של יושב ראש המפלגה שלא מציגה נסיגה מהתפיסה, אלא רק המשך שלה כתפיסת יסוד אידיאולוגית.

אנחנו רואים שגם במהלך הכנסת ה-25 – אתם אוהבים דברים חדשים, עו"ד ג'בארין – הגישו הצעה לביטול חוק-יסוד: ישראל מדינת הלאום של העם היהודי ביוזמת נציגים של הרשימה המשותפת כיום, בהם סמי אבו שחאדה, אימן עודה, אוסמה סעדי ואחמד טיבי. זו כבר פרוגרמה פוליטית שמקבלת ביטוי בפעילות פרלמנטרית משותפת לאורך שנים.

כשאנחנו זוכרים את מה שאומר בית המשפט העליון – לא לעולם חוסן; כשאנחנו רואים את קידום התמיכה במאבק המזוין; כשאנחנו רואים את ההתבטאויות של סמי אבו שחאדה והרבה אחרים, עד כדי כך שקרה היום משהו שלא קרה הרבה מאוד שנים ויש רגליים לתפיסה שוודאי העניין של סמי אבו שחאדה – אני מקווה שגם אחרים – ודאי זה יחזיק גם בבית המשפט העליון, נראה לי שמה שאמור לגבי שחאדה, אמור גם לגבי אלה שמשתפים איתו פעולה ורואים בפעילותו מצע, פרוז'קטור, תמרור ועמוד אש וענן. תודה רבה.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

תודה לעו"ד בומבך. דב הלברטל, בבקשה.

דב הלברטל:

כבוד היושב ראש השופט סולברג, נשיאות נכבדה, חברי ועדה נכבדים, גבירותיי ורבותיי, אני רוצה לומר משהו פרוגרמטי. את הטיעון המשפטי אני אשאיר לבא אחריי, גם לגבי השאלה שהעלה השופט סולברג. יש פה מפלגה שרוצה לחסל את מדינת את ישראל, את מדינת היהודים. זה מה שיש פה. היא רוצה לחסל את ההמנון, לחסל את הדגל, את הצבא היהודי. לא רק זה, כמו שאמר עו"ד בומבך – הוא בכלל מייצג אותנו, צריך לשלם לו – גם את ההמנון וגם את הדגל, ובעיקר את חוק השבות, שזה החוק שמציל יהודים בעולם ונותן להם אפשרות לקבל אזרחות, אלה הנרדפים על ידי המוסלמים והערבים, חבריו של שחאדה. זה נותן להם אפשרות למצוא פה מקלט.

אני יושב פה ומשתומם. אומרת מפלגה: אני באה להרוס את המדינה היהודית, לחסל אותה ואת כל הסממנים שלה – ואנחנו מתפלפלים פה ודנים אם היא מפלגה או רשימה, אם הם חלק מזה וחלק ממהו אחר.

מכל המדרגות צריך לזרוק אותם. מה יש לדבר, אפילו מדרגות קצרות בשבילים. לא יאומן שמדינה עומדת ודנה בשאלה אם מי שרוצה לחסל ייכנס. נניח שהיה יושב פה יחיא סנוואר ליד שחאדה – זה מתאים אחד לשני – והיה אומר אני רוצה להקים מפלגה. מה המצע של המפלגה? From the river to the sea Palestine will be free – זה המצע של המפלגה. הוא היה יושב פה והיו דנים בשאלה והיו אומרים מצע בנאלי. מה יש, מה הוא רוצה בסך הכול? רק לחסל, לא יותר. הוכחת את זה? יש ראיות? יש מסה קריטית? מה יש, אז הוא רוצה לחסל את המדינה. תן לו להיכנס לכנסת ונראה אם הוא יעשה את מה שהוא אומר.

לגבי מסה קריטית – ראש המפלגה שלנו ניסים לוק. ניסים לוק איבד את בתו, שני לוק, שנרצחה באכזריות בנובה. לא רק שהיא נרצחה באכזריות, היא הובלה על איזה טנדר, מעורטלת ברובה. היא הגיעה לעזה, ירקו עליה, ביזו אותה – אלה קהל הבלתי מעורבים בעזה. כשעמדתי לדבר פה חשבת בליבי, שכשטיפת דמה האחרונה של שני לוק יצאה ממנה, כשנשמטה עלתה למרומים באותו רגע – הינה מסה קריטית של ראיות. הינה מסה קריטית מצוינת. ואמרתי לעצמי: רגע, אולי לא. אולי בית המשפט ישב עם 11 שופטים וידונו – אולי זה טנדר אחד? אולי אלה ארבעה חוליגנים שהחליטו להרוג אותה? במה הם שונים מנוער הגבעות – כך אולי היו אומרים. יש פה נוער גבעות, שם נוער גבעות, רוצחים ערבים כל יום, אז מה לא נרשה לערבים להקים מפלגה כי רוצחים ערבים כל יום. פשוט היה קם מישהו כאן ומקים מפלגה ואומר: המצע שלי זה לקדם, להכניס את היהודים לתאי הגזים. זה המצע שלי. אני רוצה להיכנס, יהיה יותר קל, יש לי חסינות. אני יכול להיכנס וקודם לבדוק איך אני יכול לעשות את זה בצורה יעילה כמו שהיטלר עשה. אז מה היו אומרים לו פה? צריך ראיות, צריך מסה קריטית. אפילו ראייה אחת לא מספיקה, ניתן לו הזדמנות, נכניס אותו לכנסת. נדון בשאלה שהשופט סולברג העלה – אולי הוא חלק ממפלגה, אולי הוא רשימה, אולי הוא בכלל שדים ורוחות ולא בני אדם. איזה מדינה נורמלית בעולם הייתה בכלל מתחילה לדון בשאלות האלה. מפלגה שרוצה להרוס אותה, למגר אותה והיא לא מסתירה את זה. ואנחנו פה דנים, יושבים שופטי בית המשפט העליון, מסה קריטית. לא פלא שלעם אין אמון בבית המשפט העליון. לא פלא, ואני אומר את זה בצער. אני התמחיתי בבית המשפט העליון עם שופטים מעולים, מצוינים, אבל הם מאבדים את האמון. מסות קריטיות. צריך להכניס את שחאדה לכנסת, את בל"ד לכנסת, כדי שעם הזמן הם ישתלטו עליה ויחסלו את המדינה היהודית ואז תהיה מסה קריטית של ראיות. אז גם לא תהיה פה ועדה מרכזית, כי הם יחסלו גם את זה.

אגב, התהליך ששחאדה ובל"ד רוצים הוא מאוד פשוט: לחסל את המדינה כמדינה יהודית, מה שחלמנו עליה אלפיים שנה, לחסל את מדינת היהודים, להביא את חוק השיבה, צה"ל לא יהיה וחמאס ישתלטו יום אחרי זה על המדינה וירצחו פה את כולם, יורידו את היהודים מהגגות והיא תהפך למדינת חמאס. זה מה שיקרה ואז זו תהיה מאסה קריטית.

אני נמצא בכנסת ישראל לא בפעם הראשונה ואני מרגיש מבוזז ומושפל, מרגיש רפיסות בעצם העובדה שצריך להגן על השאלה אם לא לקחת מישהו שרוצה לחסל את המדינה היהודית ואולי נכניס אותו לכנסת. את המפלגה, לא את שחאדה, כי אנחנו רואים מיהו ומי המוביל שם. אני מרגיש מושפל ואני פונה לוועדה ואומר לה: לא היה לכם דיון קל יותר במשך כל שנות קיומכם כוועדה מאשר להגיד – ואני אומר את זה גם לאנשי השמאל יפי הנפש, אולי גם יפי הבלורית – כולם יחד צריכים להצביע נגד מפלגה שרוצה להרוס את מדינת ישראל. אין פה שום פלפולים משפטיים, לא ראיות, לא מסות קריטיות, לא שום דבר מהסוג הזה, ואפילו לא מה שהשופט סולברג העלה. פה אני יכול להפנות אותו לפסק דין יארדור. תודה רבה לכם.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

תודה רבה. עו"ד ארז בר-זיו, בבקשה.

ארז בר-זיו:

נכבדי, אני מגיע לכאן מרוגש אחרי שהגעתי לירושלים ואני קורא את האחידות והלכידות שהייתה בפסילה של סמי אבו שחאדה, אופוזיציה וקואליציה, למרות שההצעה הוגשה על ידי בן גביר. זה המקום שאנחנו צריכים ללכת אליו. פה אני אתחיל ופה אני אסיים.

אחרי 7 באוקטובר אנחנו נמצאים בעולם חדש ומה שהיה זה לא מה שיהיה. אנחנו באמת בעולם חדש. במשך שנים מאז שהוקמה מדינת ישראל עמדו ואמרו מעל כל במה, במיוחד ביום השואה: לא עוד. 7 באוקטובר שינה לנו את המצב. אני גם אסביר למה – מי שאמר את זה, ואמר את זה בדיעבד, צדק. חשב שגמרנו, הוקמה מדינת ישראל, הייתה שואה, זה לא יקרה עוד.

מה שהיה ב-7 באוקטובר, ב-8 באוקטובר עוד לא יבש הדם, עוד לא הפסיק לעשן של הגופות ושל הבתים ושל המכוניות שעלה לשמיים, עוד לפני שצה"ל התחיל לפעול ולהרוס את עזה ולטפל בכל מה שצריך לטפל, בכל העולם – אני מדבר על אירופה, ארצות הברית, באוניברסיטאות, בכל המקומות – אנטישמיות ברמה מטורפת כשעוד לא הייתה שום סיבה. אני אומר את זה כדי להראות ולהסביר שהאנטישמיות לא מתה, מה שהיה הוא שיהיה. היא יכולה להסתתר תקופות, היא יכולה להסתתר שנים, אבל היא תמיד תצוץ ברגע שיתאים לה. אנחנו צריכים לזכור את זה כעם וגם כמשפטים, גם בוועדת הבחירות וגם בבית המשפט העליון.

הדבר היחיד שמציל היום את העם היהודי – הינה תראו מה קרה בגרמניה רק לפני יומיים. היה שם קנצלר כל כך ידידותי לישראל שקנה מאתנו בכמויות אדירות, מכר לנו צוללת – נדמה לי שאתמול הגיעה הצוללת השישית – היו שם בבחירות ועלו בבחירות שתי מפלגות קיצוניות, אנטישמיות, ימין קיצוני ושמאל קיצוני. היהודים כבר מדברים, אני יושב לקרוא גם באתרים הישראליים וגם באתרים בחו"ל, על איך לברוח, הם מבינים שהמצב שם מתהפך לחלוטין. קרש ההצלה היחיד היום לכל העם היהודי זה מדינת ישראל, ארץ ישראל. זאת מדינה יהודית, יש כאלה ששכחו את זה. אנחנו מדינה יהודית, דמוקרטית כמובן, שחייבת להיות. היא הוקמה על שני היסודות האלה והיא חייבת להישאר יהודית ודמוקרטית, וברוב יהודי מובהק. החוק גם עומד לצדנו.

איפה הבעיה? כשעברתי על ההיסטוריה של הפסילות של המפלגות שבדרך כלל העניין הזה נופל בבג"ץ, מה אומרים? סעיף 7א שמדבר גם על העניין של אדני המדינה, מפלגה או אדם שפוסל, וגם מבחינה ביטחונית, פגיעה וכו', אנחנו צריכים לפרש את זה בצמצום. צמצמו וכך הורידו הרבה פסילות לאורך כל השנים. אני אומר שאחרי 7 באוקטובר אנחנו נמצאים בעולם אחר לגמרי. אני אומר לחברי ועדת הבחירות, ואני מקווה שאני לא אצטרך להגיד את זה בבג"ץ, אנחנו חייבים לפרש את סעיף 7א בהרחבה הכי גדולה שאפשר ואפילו להוסיף עוד דברים ועוד נדבכים, כולל מחוקים אחרים, כדי להגן על העם היהודי.

דיבר עו"ד בומבך על התצהירים. מכיוון שמפלגת אורות השחר דיברה רק על בל"ד – אגב, אנחנו מדברים על כל השאר, על כל המפלגה שאוחדה – אני עברתי על התצהיר של סמי אבו שחאדה. אני קורא שם את מטרות המפלגה ואני פשוט בהלם. מטרות המפלגה – אני פשוט לא מבין איך הוא לא נפסל בכלל כשהוא הגיש את הרשימה. לא יכול להיות דבר כזה. בכמה סעיפים של מטרות המפלגה הוא בכלל מדבר על עזה. להגן על האויבים שלנו. איפה נשמע דבר כזה. אתה בכנסת ישראל. זה לא משנה מה הדעות שלך, אתה לא יכול להיות בכנסת ישראל ולייצג את אויבי המדינה. איפה נשמע דבר כזה? איפה יש מקום בעולם, איפה יש דבר כזה באיזושהי מדינה? לא קיים דבר כזה. אני לא נכנס לשאר הדברים, אבל יש כמה סעיפים שממש מחרידים בצורה מזעזעת. כמובן שהנושא העיקרי שאני מדבר עליו זה שכל המפלגות הערביות מדברות על ביטולה של מדינת ישראל כמדינת יהודית, כמובן ציונית. הם אומרים את זה במפורש וכמובן שהם לא חזרו ולא תיקנו שום דבר.

לסיום, אני מודה ולא מתכחש לזה שאני מאוד ימני, אבל אני דמוקרטי מאוד. גם מבחינת התורה אנחנו מחויבים לגר וכו'. יש לי גם חברים מוסלמים שאוהבים את המדינה והם בעד המדינה ושונאים את הטרור, כולל את אנשי הטרור שיושבים פה בכנסת. אבל אף אחד לא קם מטעמם. למה? אתם יודעים את התשובה – באותו יום שהם יקומו, הם כבר לא יהיו בין החיים.

הגיע הזמן שאנשים כאלה לא ישבו פה. האזרחים פה צריכים להצביע נאמנות ומי שלא יצביע נאמנות למדינת ישראל לא צריך להיות פה, ולא משנה מה מוצאו וגזעו. תודה רבה.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

תודה לעו"ד ארז בר-זיו.

נשמע כעת את עמדת היועצת המשפטית לממשלה מפי עו"ד שרון איגר.

עו"ד שרון איגר:

כפי שכתבנו, נתייחס תחילה לבקשה של אורות השחר לפסילת בל"ד. לעמדתנו הבקשה צריכה להידחות על הסף, כיוון שבהתאם להוראות החוק אי אפשר לבקש לפסול רשימה שהיא בתוך רשימה גדולה יותר. בתגובה שלנו הפנינו גם להצעת חוק שהייתה בנושא ושלא התקדמה בכנסת. לשיטתנו אי אפשר להגיש בקשה לפסול רשימה שהיא בתוך רשימה גדולה יותר.

לגופם של דברים, אנחנו גם סבורים שהבקשה מגלה תשתית שהיא דלה ביותר ולא מצדיקה את הפסילה שהיא מבקשת.

בהתייחס לבקשת הליכוד לפסול את הרשימה המשותפת – לעמדתנו השאלה היא אם הבקשה מציגה מסה קריטית שמהווה שינוי משמעותי בתשתית העובדתית שכבר הוצגה במספר הליכים משפטיים קודמים שעמדו בפני בית המשפט העליון, כאשר בית המשפט העליון קבע שאין בתשתית שהוצגה בפניו כדי להביא לפסילת הרשימה.

כפי שכתבנו, לעמדתנו הבקשה לא מגלה מסה קריטית כזאת ולכן אין לקבל אותה. למעשה הבקשה מפנה לשתי עילות הפסילה של תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל ושלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית.

הבקשה בעיקרה מתבססת על המצע של בל"ד – הצעות חקיקה שבית המשפט העליון כבר נדרש אליהן, ולחלק מההתבטאויות של חברי מפלגת בל"ד שלשיטת המבקשת, הליכוד, מעידים על תמיכה של הרשימה במאבק מזוין של ארגון טרור נגד מדינת ישראל וכוונה לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

בהתייחס למצע, שבית המשפט העליון כבר נדרש לו בהיותו מצע ישן – נקבע כבר בעבר שאין במצע כדי לבסס תשתית לפסילת הרשימה. לעמדתנו הדברים היו נכונים ביתר שאת כשמסתכלים על הרשימה כולה שכוללת שלוש מפלגות. מעבר לזה, בהתייחסות של הרשימה המשותפת לבקשה עצמה הם הצביעו על זה שמדובר במצע ישן ושיש להם היום סדר יום חדש ועדכני.

עמית הלוי:

אמרו לכם שיש סדר יום עדכני והסתפקתם בזה?

שמחה רוטמן:

ברור, מה זאת אומרת.

עו"ד שרון איגר:

אנחנו חושבים שאין בסדר היום העדכני כדי להצביע - - -

שמחה רוטמן:

איפה הוא מופיע?

עו"ד שרון איגר:

אנחנו התייחסנו לדברים כפי שהוצגו במסגרת התשובה.

שמחה רוטמן:

הם אמרו לכם שיש סדר יום עדכני, הם הציגו לכם אותו? מצע מעודכן? משהו? קראתי באיזשהו מקום שכדי לפסול את גופמן השקעתם קצת יותר מאמץ.

עו"ד שרון איגר:

אני אמשך ואתייחס לפעילות הפרלמנטרית של הרשימה שהוצגה במסגרת הבקשה, ששוללת על פי הטענה את המאפיינים הגרעיניים של המדינה כמדינה יהודית. למעשה בקשה מתייחסת לשלוש הצעות חוק. אנחנו חושבים שאין בנטען, גם במישור הזה, כדי להוות שינוי ממה שנטען וכבר הוכרע על ידי בית המשפט העליון. לכן גם במישור הזה אין שום שינוי שיכול להצדיק את קבלת הבקשה.

אנחנו כן נרצה להתייחס – כפי שהתייחסנו גם בכתובים – לאמירה אחת בולטת של אורלי נוי. מעבר לזה שהדברים מעוררים שאט נפש, לפי הפסיקה לא די באמירות בודדות של מועמד אחד במסגרת רשימה אחת, לא כל שכן במסגרת הרשימה של שלוש מפלגות, כדי להוות את הבסיס הנדרש לפסילת המפלגה, ולא משנה שזו אמירה שמעוררת שאט נפש, אבל אין בזה כדי לבסס את המסה הקריטית שנדרשת לביסוס עילת הפסילה. אין בחומר הראיות הכללי שהובא במסגרת הבקשה כדי להצביע על מסה קריטית הנדרשת, בעיקר לאור כך שבית המשפט העליון כבר התייחס לרובם של הדברים שכבר הובאו במסגרת תהליכים שנבחנו על ידי בית המשפט העליון בעבר.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

תודה. נשמע את בא - כוח המשיבה. עו"ד ג'בארין.

עו"ד חסן ג'בארין:

היום עו"ד בומבך עשה לי את העבודה. היום אפשר לקרוא לו, לפי לשון השופט המנוח חשין, יום ערבי, כי אלה בקשות פסילה נגד ערבים. אני אקרא לזה יום ערבי או יום של עו"ד בומבך. הוא הגיש את כל הבקשות.

זה באמת יום ערבי במובן הזה שהבקשות הוגשו כל נציגי המיעוט הערבי בישראל, נגד כל נציגי המיעוט הלאומי, בין אם מדובר באנשים דתיים, בין אם מדובר שאומרים מגילת העצמאות – אנו סומכים עליה, בין אלה שאומרים שהם קומוניסטים או ליברלים לאומיים, בין אלה שאומרים שהם בעד מדינת כל אזרחיה, בין אלה שאומרים שהם בעד מדינה לאומית, בין אלה שאומרים אנחנו בעד מדינה יהודית ודמוקרטית. נגד כולם מוגשות הבקשות.

בכל מדינה, כאשר יש לך פלורליזם כזה – לא מפלגה אחת, לא שתיים, לא שלוש, ארבע מפלגות – לא מסתפקים בכל המפלגות הערביות וכל הנציגים הערבים, אלא גם בגלל שיש איתם יהודי, גם יפסלו אותו באופן אישי. אם רוצים ללמד את תורת גזענות בעולם, ידברו על היום הגזעני הזה.

שמחה רוטמן:

נציע פשרה לפסול את העם.

עו"ד חסן ג'בארין:

אי אפשר להתכחש לעובדה. היו מקרים בעבר שחלק כן וחלק לא, אבל לא כמו היום הזה. אתם עושים לי עבודה טובה מבחינה תקשורתית מקומית ובין לאומית וגם בפני בית המשפט העליון, כי אני אטען: האם זה רציונלי לפסול את כל נציגי המיעוט הערבי בישראל, על כל השונות ביניהם?

ההערה השנייה, שמתי לב שמר הברטל – שאלתי מה השם של כי אני מכיר אותך. זו לא פעם ראשונה, אתה מגיש הפסילות הסדרתי. כל פעם הוא עושה לי עבודה קלה. כבוד השופט סולברג, אני הופעתי בפני השופטים ופעם ראשונה בחיים שלי שלא טענתי בתיק שלו. שאלתם אותי אם אני רוצה להשיב ואמרתי שאין לי מה לטעון. הוא תמיד עושה לי את העבודה. למה אין לי לטעון? כי הוא מגיש בקשה לא בקשה. גם בפעם הקודמת הגיש בקשה לא בקשה. גם בפעם הוא בקשה ללא מצע, ללא ראיות וכו'. למשל הוא הגיש את המצע של חד"ש במקום מצע של בל"ד. גם הפעם, הוא הגיש מאמרים של אורלי נוי, אבל במקומם הוא מגיש מאמרים של יעל לרר. הוא מגיש ראיון עם סמי אבו שחאדה והציג ראיון עם מישוה אחר. למה אתה עושה לי את זה? אנשים חושבים שאני שולח אותך, חושבים שאתה עושה את העבודה בשבילי. אני לא שולח אותך, אני לא מאחורי. אני באמת לא מאחוריך.

השופט סולברג היה כל כך מנומס, הוא אחד השופטים המנומסים. הוא רצה לקחת אותך לצד המשפטי, כאילו הבקשה לא מבוססת. אבל זה מעבר לכך, זה זלזול אדיר בעצמך. אתה אדם מכובד, איך אתה מגיש דברים כאלה? לפעמים אתה מסתכל אדם ואתה רואה שיש בו יושר. יש בפנים שלך יושר, אני לא יכול להגיד שאתה שיקרת, סילפת, הגשת עובדות מסולפות. אתה פשוט רשלי. אתה לא סלפן, אתה רשלי. אל תעשה את זה

דב הלברטל:

אין צורך בראיות.

עו"ד חסן ג'בארין:

נלך לאנשים הרציניים, נלך לבקשה הרצינית של עו"ד בומבך. הוא מציין בבקשה שוועדת הבחירות המרכזית לכנסת מתבקשת להפעיל את סמכותה בדבר אישור רשימת מועמדים ולקבוע כי רשימת המועמדים שהגישה הרשימה המשותפת בבחירות מנועה מלהשתתף. לאחר מכן, גם במבוא הוא מציין שהבקשה הזאת נגד הרשימה המשותפת. אני צריך לעסוק בבקשה נגד הרשימה המשותפת, צריך לשמור על הפרוצדורה ולהיות דווקא בשמירה על הפרוצדורה בעניינים האלה, כי אנחנו מדברים בפסילת מועמדים, בזכות לבחור ולהיבחר. לא רק סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת צריך לפרש אותו באופן מצמצם, גם הפרוצדורה לא צריך לחרוג ממנה. אם הבקשה הזאת מוגשת נגד הרשימה המשותפת, אז היא צריכה להתייחס לרשימה המשותפת.

עו"ד בומבך רצה להשיג מצעים, אבל בסוף גם הוא מציין ביושר, בהערת שוליים 5: יצוין כי נכון למועד כתיבת שורות אלה לא נמצא פרסום פומבי של מצע בל"ד הנוכחי ועל כן ההנחה כי זה שחל בבחירות לכנסת והוגש בבקשת הפסילה הקודמת הוא המצע הקיים. זו הערה נכונה וחשובה, אבל המסקנה שלה לא נכונה. המצע לא אותו הוא לא אותו מצע. עו"ד בומבך מקשה עליי ואומר: גם אם שינייתם את הפרוגרמה, כי המשמעות שלה זה מצע, שינייתם את המצע, אבל את האידאולוגיה לא שינייתם – האידאולוגיה בעד מדינת כל אזרחיה. מה התשובה שלי לעו"ד בומבך – גם אם זה נכון מה שאתה אומר, בית המשפט העליון אמר שהוא פוסל ובוחן על בסיס פרוגרמה ולא על בסיס אידאולוגיה. אתה יכול להאמין במדינה אחת, במדינת הלכה. מה יש, חצי מהכנסת מאמינים במדינת הלכה, אז אפשר לפסול אותם כי אתם נגד מדינה דמוקרטית. לא. מדוע בית המשפט לא עושה את זה, כי הוא אומר שהוא לא עוסק באידאולוגיה. אגב, כשפסלו את כהנא, השופט שמגר, הנשיא של בית המשפט העליון, ציין שפוסלים אותו לא בגלל האידאולוגיה שלו, אלא בגלל הצעות החוק שהוא הביא, בגלל הפרוגרמה שלו. לכן הפרוגרמה היא הקובעת. בהקשר הזה הוגשו עשר נקודות בעניין בל"ד. לא הגשת את המצע של תע"ל ולא של חד"ש. כלומר, הבקשה שלך לא מתבססת על המצעים. יותר מכולם כאן אתה מודע לעניין המצע, ולכן אתה כותב את מה שאתה כותב. אתה מודע מבחינה מקצועית שאי אפשר לפסול רשימה, לפתוח שיח בעניין הזה, בלי להתייחס למצעים. כאן אין לך את המצעים שלהם.

שנית, נניח שיש לך את כל המצעים, הרשימות האלה כבר עברו בחירות. בבחירות האחרונות אתה, הליכוד, לא הגשת בקשת פסילה נגד בל"ד. בבחירות האחרונות לא הגשת בקשת פסילה נגד המשותפת, לא נגד חד"ש, לא נגד תע"ל. אם אישרת אותם בבחירות האחרונות, כליכוד, והבהרת שאתה לא רוצה וכאשר הייתה הצבעה נגדם חברים שלך יצאו מהאולם כדי לא להצביע נגד בל"ד, נגד חד"ש ותע"ל. אז מה חדש? מה התחדש? אני אגיד לך מה חדש?

דובר:

מה שחדש זה 7 באוקטובר.

עו"ד חסן ג'בארין:

אתם מסתכלים על השורה הראשונה, יהיו בה ארבעה חברי כנסת, רק אחד ותיק ושלושה אחרים לא היו בכנסת הזאת. ברשימה המשותפת, מהעשרה הראשונים רק שניים ותיקים – כסיף וטיבי. אתה לא מתייחס אליהם, אז את מי רצית לפסול? את המצע אין לך, על האידאולוגיה דיברנו.

יש לו משהו אחר, כי הוא יודע יותר מכם שצריך להתייחס לפעילות פרלמנטרית והוא תמיד מחפש את זה שם. והוא מצא – נכון, הוא הביא שתי הצעות חוק רציניות, לא סתם הצעות חוק, בעניין אופייה של המדינה, בעניין הזהות החוקתית של המדינה. אבל מה, אחת נדונה בפני בית המשפט העליון והוכרע הנושא שלה. והשנייה, בבחירות האחרונות אפילו לא הובאה בפני בית המשפט העליון ולא הובאה כאן, כי הנשיאות העבירה אותה. הנשיאות הסכימה להעביר אותה בגלל שהנשיאות לא ראתה בה חריגה שאפשר למנוע ממנה. המשקל הראייתי של שני הדברים האלה הוא אפס.

נותר דבר אחר לפעילות הפרלמנטרית של עו"ד בומבך, וזה עניין חוק-יסוד: הלאום. כאן אני מסכים איתך, כל חברי הכנסת הערבים עשו מעשה בלתי ייעשה, כולם התנגדו לחוק הלאום. אף אחד לא הצביע בעד

חוק הלאום, והגישו הסתייגויות נגד חוק יסוד הלאום. הפגינו בתל אביב נגד חוק הלאום. לא רק זה, גם בתקשורת הבין לאומית דיברו נגד חוק היסוד ושם ייושם חוק הלאום צריך להגיד על המדינה מדינת אפרטהייד. אני אומר על זה: אז מה? חצי מהכנסת הייתה נגד חוק יסוד: הלאום. חצי מהכנסת. לכן זו לא ראייה.

בגלל שהבקשה הזאת מתייחסת לרשימה המשותפת, לא ראיתי, חוץ מהדברים האלה, מקום להתייחס אליהם. אני מבקש שגם פרופ' יוסף ג'בארין ייתן תשובה בעניין המשותפת.

יוסף ג'בארין:

כבוד יו"ר הוועדה, חברי הנשיאות, אני אפתח בלחדד את הנקודה שעו"ד ג'בארין התחיל איתה לגבי המשמעות של החלטות הפסילה היום. בנוסף לשתי הפסילות של מועמדים ספציפיים, מה שקורה היום זה סיכול ממוקד של זכותו של הבוחר הערבי להשתתף בבחירות. למה אני אומר סיכול ממוקד? כי אנחנו מדברים על הזכות הכי בסיסית, הזכות לבחור ולהיבחר. מה שקורה כאן זה תהליך של פסילת מפלגות שמייצגות את הקול הערבי, שמייצגות את המיעוט. למה אני אומר את זה? כי הרוב המוחץ של המצביעים הערבים מצביעים למפלגות הללו. מה המשמעות? מפלגת השלטון לא רוצה שהמיעוט יהיה מיוצג? לא רוצה שיותר מ-2 מיליון אזרחים יצביעו למפלגת שלהם? מפלגת השלטון לא רוצה שמיליון ורבע מצביעים יבחרו במי שהם רוצים? אגב, כל הזמן אומרים שכאילו הנציגים הערבים מנותקים מהבוחר הערבי וכו'. הכול שקר וכזב, כי רוב המצביעים הערבים וכוחות דמוקרטיים יהודים מצביעים למפלגות הללו.

לכן אני אומר שזה סיכול ממוקד שאסור לשתף פעולה איתו. רוצים פרלמנט רק לקבוצת הרוב?

ניסים לוק:

כן.

יוסף ג'בארין:

על מילה כזאת צריך לפסול מפלגה ורשימה, אבל זה משהו אחר.

ניסים לוק:

גם חמאס נבחר בבחירות.

יוסף ג'בארין:

לא בכדי אני מדגיש מה שאמרתי בדבריי הראשונים, שיש כאן עוד צעד בהפיכה המשטרית ופגיעה קשה בבסיס הרעיון הדמוקרטי. וכל זה על מה? תוהים מה המצע שלנו – אני לא מבין את כל השאלות לגבי המצע. הוא גם מפורסם באינטרנט וגם מפורסם בכל הדברים שאנחנו אומרים. יש משהו חדש בזה שאנחנו אומרים שאנחנו תומכים במדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל בגבולות 67? שאנחנו דורשים לפרק את מפעל ההתנחלויות? שאנחנו דורשים ונאבקים לשוויון מלא לכלל האזרחים? שאנחנו דורשים ונאבקים לצדק חברתי? זה המצע שלנו.

בכלל, בטיעונים החדשים נגד הרשימה המשותפת אין משהו חדש. כל מה שאני רואה חדש לעומת דיון אחרים זה שלוש הצעות החוק שעו"ד ג'בארין התייחס אליהן. הוא אמר, בצדק, שאלה שלוש הצעות חוק שהונחו על שולחן הכנסת מטעם נשיאות הכנסת, כאשר יו"ר הכנסת הוא בכלל מהליכוד. אז על מה התלונה בכלל? אם בכלל, אז תפנו ליו"ר הכנסת מטעם הליכוד שאישר את ההצעות הללו ולא לבקש את הפסילה הזאת.

גם בקדנציה הקרובה המצע שלנו ברור מאוד, ממוקד מאוד. בראש סולם העדיפויות שלנו המאבק בפשיעה ובאלימות בחברה הערבית. ממשלה שהפקירה את הרחוב הערבי וארגוני הפשיעה משתוללים ללא דין וללא דיין; במצע שלנו לקדם שוויון; הקצאת משאבים בכל התחומים, כי בכל התחומים צריך להגביר את המשאבים כדי לקדם את השוויון, כי עדיין רחוקים מלהשיג את השוויון; תחומי שיפוט של היישובים הערבים; אזורי תעשייה; תוכניות לצעירים; תוכניות בתחום התרבות, החינוך. וכן, במצע שלנו אנחנו אומרים שאנחנו נמשיך את המאבק שלנו נגד הכיבוש הארור על העם הפלסטיני, על עמנו.

ניסים לוק:

וזה טרור.

יוסף ג'בארין:

אנחנו מאמינים ששגשוג כלכלי וחברתי ושלוש צודק יבוא כאשר יהיה פרטנר בישראל לתוכנית השלום הערבית. עשרות מדינות ערביות ומוסלמיות מציעות נורמליזציה עם ישראל תמורת מדינה פלסטינית בגבולות.⁶⁷

דובר:

לא יקום ולא יהיה.

יוסף ג'בארין:

רק תחשבו על איזה תקווה תצא מהמצע שלנו. תודה רבה.

אריאל שפירא:

בינתיים אני רואה מדינות מוסלמיות בלי יהודים ונלחמות אחת בשנייה. אם לא יהיו יהודים זה גם מה שיקרה פה.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

בבקשה, גברת אבו סאלח.

עו"ד הדיל אבו סאלח:

כבוד היושב ראש, חברי וחברות הוועדה הנכבדים, קודם אני אתייחס לבקשה שהוגשה על ידי אורות השחר ולאחר מכן אני אתייחס למספר נקודות שלא עלו בכתב התשובה שלנו.

אני חושבת, וזה גם מה שביקשנו בתשובה, שדין הבקשה להידחות על הסף, משום שהסעד המבוקש כלל אינו בסמכות הוועדה. עוד לפני ששואלים אם המבקשת הוכיחה עילת פסילה כלשהי, צריך לשאול שאלה פשוטה הרבה יותר: מה בדיוק היא מבקשת מהוועדה לפסול? המבקשת לא ביקשה לפסול את הרשימה המשותפת, כפי שהעו"ד המכובד ניסה לתקן בטיעונו עכשיו ואמר שמבקשים לפסול את הרשימה המשותפת כולה, והם גם לא מבקשים לפסול מועמד מסוים. הם מבקשים לפסול את אחת המפלגות המרכיבות את הרשימה המשותפת, אלא שסעיף 7א אינו מסמיך את הוועדה לעשות דבר כזה. לוועדה אין סמכות כזאת. לשונו של סעיף 7א ברורה, הוא מונה שני נושאים שניתן למנוע את ההשתתפות בבחירות: רשימת מועמדים או מועמד. המונח מפלגה אינו מופיע בסעיף.

בעניין הזה לא מדובר בעניין טכני. פסילה של מפלגה מתוך רשימה משנה את הרשימה עצמה, את הרכבה ואת המועמדים שהוגשו במסגרתה והמבקשת רוצה ליצור מסלול פסילה שלישי שהמחוקק כלל לא קבע.

בהקשר הזה, בהתחלה היושב ראש אמר שהעניין לא נדון קודם בפסיקה, אבל אפשר לעשות מכוח הקש ממקרים קודמים שעלו בפסיקה. ראשית אני אזכיר את עניין ניימן הראשון בע"ב 1/88, עניין ניימן השני, שם קבע בית המשפט העליון ש"נוכח הפגיעה בזכות החוקתית לבחור ולהיבחר יש לפרש את הוראות סעיף 7א באופן דווקני, צר ומצמצם ולהפעילה רק במקרים קיצוניים ביותר. בר"ע א/7504/95 יאסין נגד רשם המפלגות, חזר בית המשפט וקבע שהפסילה היא אמצעי אחרון וכי תחום פעולתה של סמכות הפסילה צר ביותר.

יש גם פסק דין בר"ע א/3709/98 – היועץ המשפטי לממשלה נגד רשימת מולדת-גשר-צומת. אומנם שם פסק הדין עסק בבחירות לרשויות המקומיות ובהקשר אחר, אבל העיקרון שנקבע שם חשוב גם לענייננו. כאשר הדין מאפשר לפסול רשימה איך אינו מעניק סמכות נפרדת לפסילת מפלגה מתוך הרשימה, אז אי אפשר לפסול

מפלגה בניגוד לחוק. בית המשפט ציין שם שאם רוצים ליצור סמכות נפרדת כזאת, יש לעשות זאת בחקיקה. אכן, בשנת 2024 הכנסת ניסתה ליצור חקיקה כזאת, אך זה לא עבר בקריאה שנייה ושלישית בכנסת. הדבר הזה עלה גם בכתב התשובה שלנו וגם במענה מטעם היועמ"שית.

גם האופן שבו הוגשה הבקשה לא מתיישב עם חומרת הסעד המבוקש. מדובר בבקשה קצרה ולקונית באופן חריג ביחס לסעד שהמבקשת מבקשת. היינו מצפים שבקשה כזאת תהיה מפורטת, מבוססת, מגובה בתשתית ראייתית, עובדתית ורצינית, אבל בפועל קיבלנו בקשה מטעה שאפילו לא צורף לה תצהיר. את העניין הזה לא העלינו בכתב התשובה, לכן אני אנצל את הרגע הזה להעלות את העניין.

דובר:

אני יכול - - -

עו"ד הדיל אבו סאלח:

הם עשו שיפור במסגרת הנורמטיבית, אז נעשה שיפור קצר ראייתי.

עורך הדין של המבקשת לא מצא זמן לצרף תצהיר, אבל מצא זמן להתייחס לתצהיר שהגשנו בעניין הרשימה המשותפת. שם העלינו את עשר הנקודות שבל"ד אימצה ב-29 ביוני. אז לא צורף תצהיר לבקשה ולא רק שאין מסה ראייתית קריטית, אין פה מסה ראייתית, אין ראיות. כל הפריטים המופיעים ברשימת מקומות וסימוכין – אני אגיד שזה מתאים לעבודה של סטודנט למשפטים בשנה א' - - -

אלדד רבינוביץ:

למה לא לדבר לעניין, למה לדבר לגופו של אדם?

עו"ד הדיל אבו סאלח:

לשמוע את זה ממך זה מפתיע.

אלדד רבינוביץ:

אני מבקש התנצלות. את מכירה אותי? מתי שמעת אותי?

עו"ד הדיל אבו סאלח:

כשדיברת הפנית את הדברים אלינו.

אני אעבור על הפריט הראשון ברשימות מקורות וסימוכין – שם המבקשת צירפה את הבג"ץ שאישר את המצע של בל"ד. מותר לציין שלא מדובר בפעילות של המפלגה עצמה ולא מדובר במשהו שהמפלגה פרסמה, אלא בבג"ץ;

הפריט השני מתייחס לראיון עומק עם יו"ר בל"ד אבו שחאדה, אבל כשסתכלים בתוך הראיון הוא למעשה ראיון עם יעל לרר. שם יש את הציטוט שמפנים אליו, אבל לא סמי אבו שחאדה אומר אותו;

הפריט השלישי בכלל לא קיים ברשת. חיפשנו גם בעזרת המועמדת אורלי נוי. אין פריט כזה ברשת;

הפריט הרביעי גם הוא לא פורסם על ידי בל"ד;

הפריט החמישי לא פורסם על ידי בל"ד ולא אומץ על ידה. אז לא ברור מה הראיות שמועלות על ידי המבקשת.

לפני סיום אני אגיד כמה מילים על המבקשת עצמה. "אורות השחר" מפרסמת באתר שלה תחת הכותרת "תחומי הפעילות המרכזיים", בין היתר שתי מטרות: עידוד הגירה בעזה ועקירת הרעיון הלאומי

הפלסטיני והחלת ריבונות על כל שטחי הארץ. צריך לומר את הדברים בצורה ברורה – אלה מטרות שמעוררות שאלות קשות ביותר הן מבחינת האיסור על מטרות גזעניות והן מבחינת המשפט הבין-לאומי.

ניסים לוק:

מחבלים לא יישארו כאן. זה העניין. לא בתוך עזה ולא בתוך ישראל.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

בפעם הבאה שאדוני מדבר, אדוני יוצא.

עו"ד הדיל אבו סאלח:

כאשר מדברים על עידוד הגירה של אוכלוסייה אזרחית שלמה המצויה תחת מלחמה, הרס ועקירה, השאלה אינה איזה כותרת נותנים למדיניות. המשפט הבין לאומי אוסר גירוש והעברה כפויה של אוכלוסייה מוגנת. כאן המבקשת אינה מציגה את עידוד ההגירה בחלל ריק. היא מציבה אותו לצד מטרה נוספת, מפורשת לא פחות – עקירת הרעיון הלאומי הפלסטיני. קשה להתעלם מהאירוניה.

המבקשת מבקשת לפסול את בל"ד, מפלגה ליברלית דמוקרטית ושמצעה נבחן פעם אחר פעם על ידי בית המשפט העליון ושבית המשפט איפשר את ההתמודדות שלה פעם אחר פעם, בעוד שהיא עצמה מעודדת מטרות שמעוררות לכל הפחות שאלות כבדות משקל בדבר גזענות, עקירה והעברה בכפייה. לכן אולי גם מתבררת התהייה כיצד אושר מלכתחילה רישומה של מפלגה כזאת. לכן בדקנו גם מהן המטרות של בסיסה נרשמה המבקשת בפנקס המפלגות. שם מופיעות מטרות אחרות לחלוטין: חיזוק מרכיבי החברה בישראל, טיפול באלימות ופשעה, קידום וחיזוק השוויון האזרחי, שמירה על ביטחון המדינה ועוד. המטרות שעל בסיסן היא רשומה בפנקס אינן המטרות שהיא בוחרת להציג לציבור כתחומי הפעילות המרכזיים שלה. הפער הזה מדבר בעד עצמו.

על כן, לא רק שהם גם לא עמדו במסגרת הנורמטיבית המתבקשת, לא הציגו תשתית ראייתית ומסה קריטית, הבקשה שלהם לוקה בפגמים רבים. הוועדה מתבקשת לדחות את הבקשה.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

חבר הכנסת טיבי, בבקשה.

אחמד טיבי:

אדוני היושב ראש, כבוד חברי הוועדה, בקשת הפסילה היום היא לארבע מפלגות ערביות, ארבע דרכים פוליטיות שונות, מצעים שונים. בימין מבקשים לפסול את כולו. לכן ברור שהבעיה היא לא הדרך שלנו, אלא עצם העובדה שאנחנו ערבים. זו לא דמוקרטיה מתגוננת, זו גזענות מתגוללת. זה מה שמתרחש היום.

פעם נתניהו הזהיר שהערבים נוהרים לקלפיות. עכשיו הליכוד מבקש מהוועדה לחסום לערבים את הדרך לקלפיות. אתם חוששים מההשפעה של הציבור הערבי ובמערכת הבחירות הקרובה הציבור הערבי יכריע. אני מייצג את הרשימה המשותפת שהיא הרשימה הגדולה ביותר שתהיה בכנסת הבאה ולכן אתם מבקשים לפסול גם אותנו. חד"ש, תע"ל, בל"ד, רע"מ – כולם ערבים.

אין כאן מסה קריטית של ראיות, יש כאן היסטריה פוליטית. מי שאין לו רוב בציבור, מחפש רוב בוועדה.

אחרי שהם נכשלו בביטחון, ביוקר המחיה, במאבק בפשיעה, הם מצאו אויב שנוח להילחם בו. פתק ההצבעה הערבי – המצביעים הערבים – הם לא הצליחו לשכנע את הציבור הערבי, הם מנסים לשלול ממנו את זכות הבחירה. כשערבים נוהרים לקלפי, רבותיי, הליכוד נוהר לוועדה. הם לא ספרו ראיות, הם ספרו מנדטים בסקרים והם הבינו.

הליכוד לא מצא עילת פסילה, אז הוא המציא עלילת פסילה. זה מה שקורה כאן היום. מהבוקר עד היום, רק עלילות אנחנו שומעים נגד הנציגים הערבים. אני פרלמנטר ותיק ואנחנו יותר טובים בכנסת מכל מי

שמבקש לפסול אותנו. בכל קנה מידה פרלמנטרי, גם בחקיקה, גם בוועדות, גם בהצעות דחופות, גם בסוגי הנושאים שאנחנו דנים בהם. בכל דבר אנחנו עולים עליכם. אנחנו יותר טובים מכל מי שמבקש לפסול אותנו.

לכן, רבותיי, קיבלתי למען הדמוקרטיה – קיבלתי מאישה ערבייה שאומרת: אני לא מבינה את הדיון, תתמצת קצת בערבית.

(אומר דברים בשפה הערבית. הדברים לא תומללו.)

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

נעבור לדיון של חברי הוועדה. חבר הכנסת רוטמן.

שמחה רוטמן:

קודם כול, גיליתי משהו מאוד חדש בטיעוני הרשימה המשותפת. גיליתי שאם בית המשפט פסק משהו, אז כבר אין טעם לדון. יותר מזה, ושמעתי את זה גם מעו"ד ג'בארין. חס ושלום, אינני רוצה לפגוע בפרנסתו של אדם, אבל כל מה שאתה עושה בחיים שלך, עו"ד ג'בארין זה לבוא לבית המשפט שוב ושוב ולבקש לעשות לך הנחות. זה החיים שלך, זה המקצוע שלך. צריך להגיד בפה מלא: בית המשפט העליון טעה בזה שהוא לא פסל את בל"ד בעבר, בכך שלא פסל את הרשימות שבל"ד השתתפה בהן. אני חושב שהיום אנחנו במקום יותר טוב, לפחות כאן בחדר. הוועדה הנכבדה הזאת, כולל יושב ראש הוועדה – ואני מודה לו על כך שחרג מהמנהג הפסול בן 23 השנים שלא להשתתף – אבל הוועדה הזאת קבעה שראש רשימת בל"ד, לא פחות ולא יותר לא מתאים, על בסיס התבטאויותיו. עכשיו מנסים לשכנע אותנו שבל"ד – קודם ניסו לשכנע אותנו אנשי רע"מ שהם לא קשורים לאנשי התנועה האסלאמית ולא לעמותות של רע"מ. נו, בסדר, אף אחד לא צייר את הגרף לאנשי הייעוץ המשפטי אז הם לא הצליחו להבין את הקשר בין הגוף המנהל את התנועה האסלאמית. עכשיו מנסים לשכנע אותנו שמי שעומד בראש רשימת בל"ד לא קשור לבל"ד. גם את זה אתם תקנו? אז לא, ראש רשימת בל"ד קשור לבל"ד וממילא הדברים והאמירות שלו הם חלק מרכזי ממה שבל"ד מוכרת לציבור.

גיליתי עוד משהו, גם כשבית המשפט העליון אומר משהו, אבל זה לא מתאים ליועצת המשפטית לממשלה, זה לא מעניין אף אחד. למה? כי ראיתי שבעמדת היועצת המשפטית לממשלה חוזרים על האמירה שלפסול רשימה שיש בה כמה מפלגות זה משהו אחר, רף אחר. מה לעשות שגם עמדת המיעוט של מינץ בפסק הדין האחרון בנושא דחתה את הטענה הזאת מכל וכל. אבל לא רק הוא, גם השופטים שחלקו על השופט מינץ אמרו שאת המבחן הזה אסור לעשות וחלקם אף מתחו ביקורת על הטענה שצריך לייצר פה איזשהו מבחן מרוכך שהיועצת המשפטית כבר העלתה לבית המשפט. אז מסתבר שלהעלות טענות ושבית המשפט העליון דוחה אותן לא מפריע גם ליועץ המשפטי לממשלה להמשיך להעלות את הטענות האלה. אבל כנראה שזה רק למטרה אחת. אם הכלל המשפטי העליון שלפיו היועצת המשפטית וגם הרשימה המשותפת – לא סתם שחבר הכנסת טיבי חיבר ביניהם – הוא "נגעת – נסעת", אבל רק אם זה לטעמי. זה הכלל המשפטי – אם בית המשפט אמר משהו שאני אוהב, אז הוא כבר אמר. אבל אם הוא אמר משהו שאני לא אוהב – אה, אז זה לא באמת. אז אנחנו כיועץ משפטי לממשלה נצפצף על בית המשפט, נמשיך לכתוב את הטיעון הזה ונגיד שלפסול את המשותפת בגלל שרק בל"ד – אנחנו נמשיך לטעון את הטיעון הזה.

אז בית המשפט דחה את הטענה הזאת וטען שזה יאפשר לכל בן אדם לעקוף את המנגנון של פסילת מועמדים ומפלגות באמצעות חבירה למפלגות אחרות, אמר את זה גם השופט מינץ, כתב את זה בחוות דעתו, אבל גם השופטים האחרים בפסק הדין אמרו שההבחנה המשונה הזאת שמנסה היועץ המשפטי לממשלה אז לעשות והיועצת המשפטית לממשלה הנוכחית לחזור עליה, לא עובדת.

כמובן יש לפסול לא רק בגלל הסיבות שנאמרו כאן, אלא בעיקר בעיקר אחרי ההחלטה שקיבלנו היום, שראש מפלגת בל"ד נפסל כאן מהסיבות הכי מוצדקות שיש, בקונצנזוס. זה אומר שצריך לפסול את כל המפלגה וכמובן את כל הרשימה שהיא כלולה בה.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

מר בבלי.

דוד בבלי:

קודם אמרתי שהאומר דבר בשם אומרו, אז אני חייב לחזור על מה שאמרתי מקודם. אני קורא מהבקשה של היועצת המשפטית לממשלה לפסול את השר לביטחון לאומי חבר הכנסת איתמר בן גביר מלכתחילה כשר. כתב התשובה מ-4 במרץ 2026. היא אומרת כך: "יודגש כי אין לבחון את מעשיו של השר באופן מבודד ופרטני. יש להשקיף על התמורה המצטברת בכללותה, על הכרסום המתמשך והעקבי בעצמאות המשטרה ועל המשולב המועבר לשוטרים בשטח. אכן המשמעות המצטברת של רצף הפעולות האמורות חורגות הרבה מעבר לבחינה פרטנית של כל אחת מהן לבדה". נציגת הפרקליטות בעתירה עצמה לפני כבוד השופט אמרה כך: המקרה הזה הוא ליבת תפקידו של בית המשפט – זכויות אדם, עצמאות המשטרה, עקרונות יסוד. מה שקורה לנו פה זה פגיעה בדמוקרטיה וזה קורה מול עינינו.

היועצת המשפטית לממשלה ביקשה לפטר את השר לביטחון לאומי ללא כתב אישום, ללא חקירה, ללא בדיקה בשם הטיעונים האמורפיים האלה שבסך הכול מה שעומד מאחוריהם זה ציוצים בטוויטר שמביעים תמיכה בשוטרים גיבורים שחיסלו מחבלים. בשם זה שהוא השתמש בסמכות שלו מכוח חוק פקודת המשטרה למנות שוטרים. היא יכלה למצוא את הדרך ליצור את הצבר הלא קיים. כאן אנחנו עומדים על ערמה. אני מדבר בעיקר על בל"ד. אנחנו עומדים על ערמה ונציגי הייעוץ המשפטי לממשלה שואלים איפה הצבר. אז הצבר הוא מולכם, אתם פשוט לא רוצים לראות אותו. תודה.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

תודה. עו"ד שפירא

אריאל שפירא:

ברישא של דבריי, היום שמעתי כל מיני אמירות ביקורת על המדינה. עכשיו בסיפא של חבר הכנסת המכובד שמעתי על מצבה הכלכלי והביטחוני הבעייתי של מדינת ישראל. אז אני רוצה לומר שאני לא יושב בכנסת, אולי מרחוק רואים טוב יותר ומצבה הכלכלי של מדינת ישראל מדהים את העולם. בהחלט יש ביקורת לגבי החלק הפנימי, יוקר מחיה, אבל מצבה הכלכלי של מדינת ישראל מדהים את העולם ומצבה הביטחוני של מדינת ישראל מדהים את העולם. כמי שחבר בהנהלת איגוד הגידו, מותר לנו ליפול, כי לא נופלים לא לומדים לנצח. ככה מגיעים למדליות אולימפיות.

באשר למה שהתכוונתי לומר – תחסכו מאיתנו את האמירות האלה שבעליון כבר דנו בנושא. רעידת אדמה בוונצואלה הייתה לא מזמן ומי שעקב אחרי הסרטונים ראה שזה מזעזע. אני מתחייב בפניכם שיש שם שינויי חקיקה ותקנות וחשיבה מחדש על הבנייה. חולי סרטן, חלילה – לצערנו גם זה מניסיון – כל מי שאהב מיץ אשכוליות יודע שמיץ אשכוליות אסור וכו'. כלומר, דברים משתנים. סביבת העבודה של מדינת ישראל השתנתה מ-7 באוקטובר 2023. מה שהיה נכון עד אז, ייתכן שאינו נכון גם היום. למשל, כבוד השופט יצחק עמית פסק לאחרונה שונה מפסיקה קודמת שלו. ומה שנלך רחוק, בואו נראה אצלנו בבית – סוגיית האלקטור נבחנה על ידי שופטים עליונים שהיו כאן יושבי ראש. אם אני זוכר נכון זה גם הגיע לבית המשפט העליון ובית המשפט העליון פסק שונה. והינה עכשיו השתנתה הפסיקה הזאת. כלומר, לבוא כל היום ולספר שבית המשפט דן ובית המשפט דן, יכול להיות שהאמבטיה הזאת מדהימה, רק שזה היה בקיץ ועכשיו אנחנו בחורף. אז כנראה שהאמבטיה לא מדהימה.

בעברית פשוטה, ניסיתי להסביר כדי שמי שלא מבין יבין: הסביבה של מדינת ישראל השתנתה. אני נמצא פה כדי לדאוג לילדים שלנו. עד גיל 65 עשיתי את זה במילואים, היום אני עושה את זה פה על חשבון העבודה שלי בחו"ל כדי להגן על הילדים שלנו שהם לא רוצים אותם פה.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

חבר הכנסת הלוי.

עמית הלוי:

עו"ד ג'בארין, מגיעה לך תוספת שכר על התיאטרליות. לטיבי אנחנו משלמים פה כבר שנים על זה. אותי זה לא מרשים ולא מצחיק. אחד הדברים המשפילים ביותר באמשי"ט – בשלל שנלקח מעזה, היה שהחמאס אמר

במסמכים הפנימיים שלו: תראו כמה אלוהים איתנו. היהודים לא מבינים, הם חושבים שאנחנו מורתעים וחמאס מורתע.

אני מתייחס עכשיו לרשימה המשותפת שלגביה הליכוד עתר. אני אומר את זה גם כסיכום ליום הקשה הזה. אנחנו דנים כאן ומתפלפלים ויש קצת שמות שונים, מתחלפים. יש פה טיבי ויש ג'בארין, וזה דוקטור וזה פרופסור, שמות המפלגות, ויש אחמד ויש מוחמד, אבל המטרה אותה מטרה. אמרתי הלבוש והשמות שונים, אבל הג'יהאד אותו ג'יהאד. עכשיו כמעט נרצח חייל מילואים במחסום בבית חורון, והג'יהאד אותו ג'יהאד. לא חשוב אם הגברת הזאת הג'יהאדיסטית מחליפה את האדרת שלה.

במובן הזה, החלוקה שנעשה כאן – גם על ידך, היושב ראש – בין אבו שחאדה לאחר, ההבחנות האלה הן מלאכותיות. הסנגור אותו סנגור, המטרה אותה מטרה. המבקשים מבקשים אותה בקשה, הבקשה היא שהמדינה הזאת, שהיא מדינתנו האחת והיחידה של העם היהודי, לשם כך היא נוסדה. בפועל יש הרבה דברים אזרחיים במדינה, היא נותנת גם שירותים אזרחיים. המדינה שלנו היא לא עירייה, האזרחים אינם נתינים תושבים של עירייה. זאת מדינתו של העם היהודי, היא הוקמה אך ורק בשביל העם היהודי, בשביל שרידותו, בשביל הבשורה שהוא מביא לכל העולם והלוואי שיחלוק את הבשורה הזאת גם עם העם הערבי.

לכן קשה להימלט מהתחושה שכל ההבחנות שנעשות כאן, בפרט אצל נציגי היועץ המשפטי לממשלה, נובעות לא רק מניטוק, אלא גם מאיזושהי הסכמה עמוקה, כאילו אומרים לעצמם – כי זו חוויה קשה לבוא ולשמע את בני עמנו מתפלפלים בכל מיני שאלות, הם מצדיקים את הג'יהאד שהוא זה שניצב כאן. ההתנגדות העמוקה למדינה יהודית – מדינת כל אזרחיה וכו', זה לבושים – מתנגדים התנגדות עמוקה לקיומה של מדינה יהודית. קשה להימלט מהתחושה שזה לא רק ניתוק, זה מין הסכמה עמוקה או ערעור עמוק על צדקת הדרך שלנו. כי אומרים שהגענו לפה ב-48 וזה היה בסדר. מה לעשות, האמנציפציה לא הצליחה ועל כורחנו הגענו לפה. אז 48 זה בסדר. אבל זהו, זה היה על כורחנו, זה היה מחוסר ברירה. אבל עכשיו, בסך הכול הם צודקים. אז בסדר, זה לא יפה, רצחו אותנו וב-7 באוקטובר הם הגזימו קצת. בגדול יש איזה ערעור עמוק על צדקת הדרך הציונית. קשה להימלט מהתחושה הזאת כשנציגי היועץ המשפטי כאן עומדים ומגבים את הג'יהאד הזה גם כשהוא בתפוסת של חליפות ועניבות וחיוכים ותיאטרון. כל זה חייב להיפסק.

לכן אנחנו צריכים גם לגבי הרשימה המשותפת שמפקירה את הציבור הערבי – אחמד טיבי דיבר בערבית, הוא חושב שהוא מדבר לציבור הערבי, אבל הוא גדול המפקירים של הציבור הערבי. במקום לחנך ולעזור להם לקבל את מה שהוא קיבל כאן במדינת ישראל – הכול, אפשרות ללמוד, להשכיל, להיות רופא.

אחמד טיבי:

5,000 רופאים ערבים - - -

עמית הלוי:

מנסור עבאס שהוזכר קודם פנה עשרות פעמים לתרומות. הוא פנה להתרים להדסה? הוא פנה להתרים לעמותות שתורמו לחמאס. זה בדף רשמי של רע"מ. עם זה אנחנו מתעסקים. אתה מגדולי המפקירים של הציבור הערבי. במקום לחנך אותם לרפואה, ולשגשוג ולרווחה, אתה שותף לחנך אותם לטרור ולרצח ולברבריות.

אחמד טיבי:

ברבריות זה אתה וכל מה שאתה מייצג.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

מר רבינוביץ'

אלדד רבינוביץ':

לא תכננתי לדבר, רק הוכרחתי להגיב. עומדים כאן חבורה של גזענים שמאמינים שאין מקום ליהודים בין הירדן לים. הם תומכים במדינה פלסטינית בה יהודי לא יכול לדרוך, כי אם ידרוך אוי ואבוי מה יהיה לו. ראינו היום דוגמה, יהודי שבא להגן על ארצו ועל מולדתו ונדרס. אנחנו מתפללים לרפואתו.

הגזענים כאן תומכים במדינות כמו סוריה שיהודי לא יכול לגור בהן, כמו עיראק, כמו איראן שרוצה להשמיד אותנו, כי ליהודים אין מקום בעולם מבחינתם, לא בארץ ישראל ולא בכל מקום. מבחינתם היינו צריכים להישאר במשרפות באירופה. המילה צביעות הומצאה עבורם.

אתם אורחים כאן במולדת הישראלית. תתנהגו כמו אורחים. אתם הגעתם לכאן יחד עם העלייה הראשונה כמהגרי עבודה, מהגרי עבודה, התחילה לפרוח כאן השממה על ידי היהודים שהגיעו לכאן ואתם באתם לעבוד. מצאתם כאן פתאום מקום, אבל אורח חייב לכבד את המקום אליו הוא הגיע, חייב. מאז רק סכינים בגב, רק סכינים בגב. תכבדו.

אחמד טיבי:

אתה לא ראוי לכבוד, כי הדברים שלך הם בזויים. מהגרי עבודה, אתה אומר. תבדוק כל אחד איפה הוא נולד. ככה אמרו עליכם לפני 80 שנה.

אלדד רבינוביץ:

אני רוצה להגיב גם לקרקס שעשו חברי הכנסת וכל האנשים. דווקא יודע היסטוריה, ממליץ לך לבדוק גם את ההיסטוריה – אתם לא ותיקים כאן. הגעתם כמהגרי עבודה. אין פלסטינים, אין דבר כזה. אין עם פלסטיני, מעולם לא היה.

אז אני רק אסיים בשתי מילים על הקרקס, על הקרקס שאתם עושים כאן. אתם מדברים בתת-רמה של דיון, לגופו של אדם, גופם של אנשים.

אחמד טיבי:

אני שם אותך בכיס הקטן, יא אפס. טיעונים של ילד קטן.

אלדד רבינוביץ:

עוד הגדילה לעשות הנציגה שלכם, פונה אליי ולא יודעת מי אני, היא לא יודעת מה שמי, היא לא יודעת מאיפה הגעתי. מה היא מדברת איתי? על זה אני רוצה להביע מחאה בשם האנשים שלא יכלו למחות כי נגמר להם זכות הדיבור. מה שקורה כאן זה עבד כי ימלוך. תודה רבה.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

לפני שניגש להצבעה, עוד תוספת אחת לדבריי בתחילה בקשר לעתירת אורות השחר. ציינתי קושי משפטי שיש בבקשה. בינתיים בעקבות מה ששמענו ונעשתה בדיקה אצלנו במערכת ואכן לא הוגש תצהיר. הדבר הזה הוא פגם נוסף. אני מביא את זה לידיעת חברי הוועדה שישקלו גם את הדבר הזה של היעדר התצהיר לקראת ההצבעה.

עו"ד חסן ג'בארי:

זה בסמכותך. דברים שלא הוגשו פה אחד - - -

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

יש טעם בדברך. ככלל, זו עבודה שנעשית אצלנו לפני הדיון כדי לגלות תקלות כאלה ואחרות, הדבר הזה נשמט ולכן אני מביא את זה עכשיו לידיעת חברי הוועדה.

עו"ד אילן בומבד:

השאלה איך יצביעו.

עו"ד חסן ג'בארין:

אי אפשר להצביע על בקשה שלא הוגשה.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

עדיין יש את הבקשה של הליכוד באותן עילות.

עו"ד חסן ג'בארין:

זה משהו אחר. אבל אורות השחר - - -

דב הלברטל:

אנחנו יכולים לעשות את זה עכשיו.

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

אדוני אמר שלא צריך לא ראיות ולא מסמכים, אז למה עכשיו כן? מה השתנה?

דב הלברטל:

אם היו אומרים לנו שלא צירפנו תצהיר - - -

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, כב' השופט נעם סולברג:

אתם לא יודעים שאין תצהיר?

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

אנחנו מצביעים על העילות ולא על הבקשה. שתי העילות מונחות בפני הוועדה.

עו"ד חסן ג'בארין:

אין בקשה שנייה.

שמחה רוטמן:

אין בקשה שנייה, יש בקשה של הליכוד.

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

בהתאם להצעת חבר הכנסת רוטמן, בטרם הצבעה על העילות אנחנו נצביע על הצעת החלטה לדחות את בקשת אורות השחר על הסף מחמת אי הגשת תצהיר ובקשה רק לבל"ד ולא לכל הרשימה. ככלל, הבקשות האלה בסמכות השופט.

נעשה את ההצבעה בהרמת יד.

מי בעד לדחות את בקשת אורות השחר על הסף? מי נגד?

הצבעה

[ההצבעה בוצעה בהרמת יד]

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

הבקשה נדחתה על הסף פה אחד.

עכשיו נעבור להצבעה על העילות בבקשת הליכוד.

העילה הראשונה: האם לקבוע כי הרשימה המשותפת מנועה מלהתמודד בבחירות לכנסת ה-26 לפי סעיף 7א(א)(1) לחוק-יסוד: הכנסת בשל שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית

הצבעה

[ההצבעה התבצעה באמצעות המערכת הממוחשבת]

עליזה אוזן	- בעד
קמי רביב	- בעד
שמחה רוטמן	- בעד
אבי אברהם אסיאו	- בעד
אברהם יוסטמן	- נמנע
איתאל יעקב ניימן	- בעד
אלדד רבינוביץ	- בעד
אלכסנדר גולדשטיין	- בעד
דאבר אמארה	- נגד
דוד בבלי	- בעד
דרור מורג	- נגד
ויאם שביטה	- נגד
מישל משה חופן	- בעד
מנשה לוי	- בעד
עדיאל מהצרי	- בעד
עומר רביע	- נגד
עמית הלוי	- בעד
צביקה פישבך	- בעד
ראפת גנאים	- נגד
רומן גרביץ	- בעד
שלום אדרי	- בעד
אילן בומבך	- בעד
ארז מלול	- בעד
אריאל שפירא	- בעד

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

בעד – 18, נגד – 5, נמנעים – 1.

נעבור להצבעה השנייה האם לקבוע כי רשימת הרשימה המשותפת מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 לפי סעיף 7א(א)(3) לחוק-יסוד: הכנסת בשל תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

הצבעה

[ההצבעה התבצעה באמצעות המערכת הממוחשבת]

עליזה אוזן	- בעד
קמי רביב	- בעד
שמחה רוטמן	- בעד

אבי אברהם אסיו	- בעד
אברהם יוסטמן	- נמנע
איתאל יעקב ניימן	- בעד
אלדד רבינוביץ	- בעד
אלכסנדר גולדשטיין	- בעד
דאבר אמארה	- נגד
דוד בבלי	- בעד
דרור מורג	- נגד
ויאם שביטה	- נגד
מישל משה חופן	- בעד
מנשה לוי	- בעד
עדיאל מהצרי	- בעד
עומר רביע	- נגד
עמית הלוי	- בעד
צביקה פישבך	- בעד
ראפת גנאים	- נגד
רומן גרביץ	- בעד
שלום אדרי	- בעד
אילן בומבך	- בעד
ארז מלול	- בעד
אריאל שפירא	- בעד

מ"מ מנכ"ל ועדת הבחירות דין ליבנה:

בעד – 18, נגד – 5, נמנעים – 1.

לפיכך ועדת הבחירות החליטה שהרשימה המשותפת מנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-26 לפי סעיף 7א(א)(1) ו-(3) לחוק-יסוד: הכנסת.

הישיבה נעולה.

(הישיבה ננעלה בשעה 18:00)